

**Міністерство культури України
Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв
Інститут практичної культурології та арт-менеджменту
Кафедра арт-менеджменту та івент-технологій
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя**

МАТЕРІАЛИ

**Всеукраїнської студентської
науково-практичної конференції**

**«НАЦІОНАЛЬНИЙ КУЛЬТУРНИЙ ПРОДУКТ:
ІСТОРІЯ, ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА»**

15 грудня 2016 р.

Київ -2016

Бакун Людмила Миколаївна
студентка магістратури НАКККіМ
спеціальність «Менеджмент соціокультурної діяльності»
науковий керівник
кандидат педагогічних наук, доцент
Овчарук Ольга Володимирівна

**Культурно-просвітницька діяльність української діаспори
у міжкультурному середовищі Західної Європи
першої половини ХХ століття**

В результаті різних причин політичного і соціально-економічного характеру протягом багатьох років за межами України опинилися і в даний час живуть мільйони наших співвітчизників. Ця категорія людей отримала умовну назву «українська діаспора» [1].

В історії формування сучасної української діаспори чітко простежуються три хвилі масового переселенського руху з України. Умовні хронологічні рамки першої хвилі охоплюють період з останньої чверті ХІХ ст. до початку Першої світової війни, другої – час між двома світовими війнами, третьої – період після другої світової війни. Зараз виділяють ще четвертю хвилю еміграції з 1990-х рр.

Протягом десятиліть у діаспорі нагромаджено значний духовно-культурний потенціал, створено чималі наукові, літературні, художні цінності, там працювали і працюють багато видатних українських науковців, письменників, митців.

Представники української інтелігенції будували школи, народні доми, "Просвіти", читальні, церкви і церковні громади, засновували часописи,

Між двома світовими війнами українська література в еміграції зросла і укріпилася світоглядно. Вона поповнилась іменами таких поетів і письменників, як Олег Ольжич, Юрій Клен, Леонід Мосендз, Олена Теліга, Євген Маланюк, Оксана Лятуринська. Ці майстри знаменували блискучий період і в історії української літератури взагалі.

У міжвоєнний період та після завершення Другої світової війни значна частина українців прибула до Великобританії та Франції. Громадські осередки українців особливу увагу приділяють проблемам вивчення молодими поколіннями рідної мови, літератури та історії, що безумовно, є одним з головних напрямів виховання самосвідомості і прищеплення культурних традицій народу. У діаспорі постійно розвивається художня самодіяльність. Це підтверджується діяльністю хорів «Діброва», «Гомін», танцювальних ансамблів «Метелик», «Орлик», квартету бандуристів «Кобзарське братство».

У Лондоні проживає видатна українська поетеса і художниця Галя Мазуренко, поезії якої позначено модерністською спрямованістю, своєрідним відчуттям слова, багатообразністю (збірки «Акварелі», «Пороги» та ін.). Музей українського мистецтва функціонує в Олдгамі[2].

Франція є другою західноєвропейською країною, де проживає порівняно численна українська діаспора. Щоб зберегти національну етнічну та культурну самобутність, українці у Франції створили Український центральний громадський комітет у Франції, Центральне представництво українців у Франції та широку мережу жіночих, молодіжних, культурологічних і просвітянських організацій.

Мистецький Париж пам'ятає блискучі імена Марії Башкирцевої і Святослава Гординського, Олександра Архипенка і Сержа Лифаря, Олекси Грищенка і Якова Гніздовського. Серед них особливе місце належить видатній художниці з України Софії Левицькій. Вона була членом комітету «Осіннього салону», що є великим досягненням чужоземця в Парижі та визнанням його таланту.

Важливим досягненням української громади у Франції стало створення в 1949 р. Архіву української еміграції у Франції, що знаходиться в Сорбоннському університеті при Інституті східних мов і цивілізацій. У Сорбонні на професійному рівні викладається українська мова. Франція має невелике відділення Українського вільного університету, де студіюється

історія України та інші предмети з українознавства. З 1952 р. українську мову офіційно затверджено для вивчення в Паризькому державному університеті східних мов і цивілізацій. Значним здобутком української діаспори стало відродження діяльності Наукового товариства ім. Тараса Шевченка (НТШ) як спадкоємця заснованої в 1873 р. у Львові дослідницької установи тієї самої назви. У 1947-1951 рр. президія НТШ перебувала у Мюнхені, а потім переїхала в Сарсель, поблизу Парижа, де знаходиться й тепер.

В українській діаспорі значну роль надавали розвитку освіти і науки. Першою високою школою став заснований на початку 1921 р. у Відні Український вільний університет (УВУ). Його співзасновниками були професори С. Дністрянський і М. Грушевський. Восени 1921 р. Університет перенесли до Праги, де він знаходився до 1939 р., а після закінчення Другої світової війни відновив свою роботу у Мюнхені. За час існування УВУ видав близько 100 томів «Наукових записок», «Наукових збірників», монографій, мистецьких альбомів. В університеті проводяться наукові конференції, захист дисертацій, стажування науковців з України.

Вагомим здобутком української еміграції в Німеччині став Український науковий інститут (УНІ), створений у Берліні в листопаді 1926 р. заходами П. Скоропадського. У 1934 р. Інститут став державною інституцією, прикріпленою до Берлінського університету. При Інституті заснували бібліотеку, архів преси і бюро наукової інформації. Тут працювали такі непересічні особистості, як В. Липинський, С. Смаль-Стоцький, Д. Чижевський, Б. Лепкий та інші науковці. З кінця 1932 р. в інституті було започатковано серію українознавчих досліджень, а з 1933 р. - серія періодичних видань –«Вісті».

У 1922 р. в Чехословаччині засновано Українську господарську академію в Подєбрадах. У 1932 р. уряд Чехословаччини припинив фінансування академії, і тоді замість неї було створено Український Технічно-Господарський інститут заочного навчання, де в 1932-1937 рр. 749 осіб були його студентами. З 1953 р. кафедра української мови та літератури

філософського факультету університету в Пряшеві (Словаччина) готує учительські кадри для шкіл з українською мовою навчання. Виходить єдиний на Пряшевщині український літературний журнал «Дукля». Музей української культури у Свиднику видає «Наукові збірники української культури».

Таким чином, діаспора самим своїм буттям урізноманітнює та збагачує українську присутність у світі, надає та буде надавати, виходячи зі своєї духовної потреби, своїх почуттів і сентиментів до «старого краю», посилену допомогу Україні. Налагодження, розширення й усіяке зміцнення зв'язків з українською діаспорою не тільки є певним моральним обов'язком України як історичної батьківщини всіх зарубіжних українців, а й має на меті досягнення певних національних, політичних та економічних цілей. Зокрема, це стосується використання інтелектуального, політичного та економічного потенціалу діаспори для встановлення дружніх і тісних стосунків України з державами проживання зарубіжних українців, посилення ролі, яку відіграє Україна у світовому співтоваристві.

Процес культоутворення, що тривав в українській діаспорі, став вагомим складовим українського культурного простору. Його головною метою була духовна консолідація українців усього світу в інтересах відродження, збереження й примноження національно-культурних традицій власного народу. Це сприяло збереженню цілісності української культури, а в умовах незалежності - активізації державотворчого потенціалу, зміцненню позицій українських організацій у країнах поселення, а Української держави - у світовому співтоваристві[3].

Література:

1. Карась Г. Музична культура української діаспори у світовому часопросторі ХХ століття : монографія / Ганна Василівна Карась. – Івано-Франківськ: Тіповіт, 2012. – 1164 с.
2. Карась Г. Івано-Франківськ: культурно-мистецька хроніка Незалежності/ Ганна Василівна Карась. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2001. – 289 с.

3. Яковлев О. Синергія культурних ідентичностей в сучасній Україні: монографія / О. Яковлев. – К.: НАКККіМ, 2015. – 236 с.

4. Яковлев О. Пам'ятки історії культури і музичного мистецтва України: монографія / О. Яковлев, В. Шульгіна. – К.: НАКККіМ, 2011. – 256 с.

Бірюк Альона Сергіївна

студентка ІV курсу НДУ ім. Миколи Гоголя

науковий керівник

кандидат педагогічних наук, доцент

Гусейнова Лариса Василівна

Особливості фортепіанної творчості Левка Ревуцького

Радикальні зміни в соціальному житті українського суспільства вимагають повного переосмислення ідей і поглядів мистецько-педагогічної науки, побудови нової педагогічної школи ХХІ ст. на засадах ідей антропоцентризму, гуманізму, демократизму на національному ґрунті. У цьому контексті основним завданням формування особистості майбутнього вчителя музичного мистецтва є, поряд з розвитком професійних та музично-виконавських здібностей, національна визначеність. А це можливе лише за допомогою залучення молодшої людини до національної культурної спадщини та збереження її надбань.

Творчість Л. Ревуцького є одним з етапних досягнень української культури ХХ століття. Він увійшов у її історію як видатний композитор, педагог, вчений, музично-громадський діяч, посідаючи на кожному з цих поприщ своє особливе, неповторне і значуще місце.

Свій неповторний, індивідуальний композиторський стиль Л. Ревуцький набув, навчаючись в класичних традиціях у Київській консерваторії у педагогів М. Лисенка, С. Короткевича, Г. Ходоровського та Р. Глієра.

Особлива прихильність Л. Ревуцького до фортепіано виявляється вже з перших творів, адже він прекрасно знає цей інструмент і з рідкісною майстерністю використовує його можливості.

Фортепіанної творчості Л. Ревуцького характерна мудра врівноваженість виразних засобів, великий діапазон від масивних пластів до найніжнішого звукового мережива. Митця приваблювали світлі весняні барви – не випадково він так часто звертався до веснянок. Щиросердна музика Л.Ревуцького ніби випромінює яесьь рівне тепле світло, в ній, мудрій, одухотвореній, не можна не відчутти відбиття його особистих рис, адже ця музика є втіленням душевної тонкості та благородства автора. Жодного натяку на зовнішні ефекти, тільки справжня глибина, щирість, велике динамічне піднесення, але будь-яка надмірність чужа композиторові.

Розвиваючись під впливом російського піанізму, він успадкував різнобарвну регістрову палітру, гнучку динаміку, насичену фактуру. Поліфонізація його фортепіанного викладу відбувається за типом сконцентрованої бахівської фактури. Фортепіанному стилю Ревуцького притаманні єдність і взаємозв'язок вертикального та горизонтального компонентів, адже він збагатив фортепіанну українську музику індивідуальними стилістичними особливостями.

У своїх фортепіанних творах композитор майстерно використовував ладову багатобарвність, зокрема хроматизми мелодико-гармонічного руху. У багатьох фортепіанних творах Ревуцького переважає ідея ритмічної варіантності, а також широке майстерне застосування поліритмії та поліметрії. Ладіві, мелодичні й фактурні особливості часто впливають з музичних можливостей української пісні. У фортепіанній ліриці Л. Ревуцького присутня навіть манера її виконання, художнє перетворення своєрідної мелізматички, що виступає не як прикраса, а як істотна складова частина мелодії.

Що стосується образної сфери фортепіанних творів Л. Ревуцького, то вона нерозривно пов'язана з музичним талантом індивідуальності композитора. Витончені мелодії, що позбавлені холодних відтінків, зумовлюють філософські роздуми над гармонією та красою світу, поєднуються з теплотою, м'якістю і широким диханням ліричного вислову, а

також енергією чуттєвого імпульсу, де тремтливість пориву переплітається з могутньою силою його вираження.

Отже, найбільш яскравою рисою фортепіанної творчості Л.Ревуцького є чітка національна визначеність, на основі якої він розвинув методи своїх педагогів М. Лисенка і М. Леонтовича, що полягали у нерозривному злеті музичного фольклору в поєднанні з досягненнями гармонічного мислення кінця ХІХ ст.

Література:

1. Богданська Т. Фортепіанні твори українських композиторів для молоді / Т. Богданська. – Тернопіль : Астон, 2000. – Ч. 2. – 85 с.
2. Кузик В.В. Ревуцький Лев Миколайович [Електронний ресурс] / В. В. Кузик. – Електронні дані. – Режим доступу : <http://www.composersukraine.org/index.php?id=126>. – Назва з екрана.

Бобрик Єлизавета Яківна
студентка І курсу, групи МІД-66 НАКККіМ
науковий керівник
кандидат педагогічних наук, професор
заслужений працівник освіти України
Копієвська Ольга Рафаїлівна

Петреківський розпис як об'єкт нематеріальної культурної спадщини

Актуальність дослідження. Останніми роками в Україні все більше зростає інтерес до традиційного народно-прикладного мистецтва, що осучаснюється й набуває якісно нових форм і значень. Це стосується й славетного петриківського розпису, що бере свій початок зі стародавнього настінного малювання й зовнішнього оздоблення хатнього інтер'єру, поширеного на Дніпропетровщині, Поділлі, Буковині. Уже в ХVІІ столітті незвичайний петриківський орнамент поширився по всій території України. Кожен регіон надав йому індивідуальне етнічне забарвлення й разом з тим привніс власні штрихи, як в традиційний розпис, так і культурну спадщину України.

Актуальність теми беззаперечна і в силу тих обставин, що традиційні розписи як об'єкти культурної спадщини підлягають збереженню і максимальній популяризації. Як зазначає О. Копієвська, що саме збереження культурної спадщини, охорона її і захист є пріоритетним обов'язком держави. Тому стратегія на найближчу перспективу уявляється такою: формування нормативної бази та повноцінної ефективної системи державних органів охорони культурної спадщини. На думку вченої, «саме цим шляхом пішла більшість країн, створивши при цьому відповідну правову базу для діяльності інституцій громадянського суспільства, функціональна спрямованість яких спрямована на збереження та захист об'єктів культурної спадщини від муніципального до загальнонаціонального, міжнародного (об'єкти ЮНЕСКО) рівня»[4, с. 31]

Метою даної розвідки є вивчення декоративно-прикладного розпису, як об'єкта нематеріальної культурної спадщини України.

Виклад основного матеріалу. Село Петриківка Дніпропетровської області – широко відомий у світі осередок Українського народного декоративного розпису, історичне коріння якого походить від древніх традицій настінних розписів, що сягають у глибину тисячоліть, аж до часів появи білої селянської «хати – мазанки»[1, с. 14].

Селянський хатній стінопис і дав могутній поштовх розвитку мистецького явища, відомого нині й за межами України – петриківського декоративно-орнаментального малярства.

Кожна господиня с. Петриківки прагнула зробити свій будинок наймальовничішим. Вважалося, що яскраві красиві картини є зовнішнім проявом духовних багатств внутрішнього світу людини[2, с. 154].

До мешканців нерописаних хат ставилися як до людей темних і морально убогих, з якими навіть вітатися не варто. Найстаранніших господарочок в Петриківці називали «чепурушками». Саме вони передавали навички розпису з покоління в покоління. Малюнки не були розраховані на

довге життя. Раз на рік під велике свято всі настінні розписи змивали і наносили нові[3,с. 216].

У науковій літературі стверджується, що петриківський розпис виникзадовго до появи християнства і грав роль оберегу. Люди вірили, що в красі єдуховна сила, і тому вікна і двері будинків і навіть одяг обрамляли магічниморнаментом, який захищав господарів.

Зважаючи на ці факти, вчені намагалися розгадати саму ж таємницюпетриківського розпису. На їхню думку, вона мабуть полягає у глибинахстародавньої орнаментики, яка зустрічається і на старовинних речах, що колись належали запорізьким козаками.

Як стверджують дослідники – петриківський декоративний розписсамобутній по своїй суті, виконаний з великим смаком і знанням законіворнаментальної композиції. Тому він має специфічні особливості, що чітквідрізняють його від розпису навіть сусідніх з Петриківкою сіл.

Про визнання таланту і майстерності петриківських майстрів свідчить той факт, що в 2013 році ЮНЕСКО прийняла рішення про внесення Петриківського розпису до Списку нематеріальної культурної спадщини людства. Вперше у своїй історії Україна виборола такий почесний статус.

Пишаємося тим, що наш національний культурний скарб визнано в усьому світі. Таке важливе для України рішення було прийнято на 8-й сесії Міжурядового комітету з охорони нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО. У роботі 8-ї сесії взяли участь 600 експертів із 95 країн світу.

Надання Петриківському розпису статусу нематеріальної культурноїспадщини людства – це історична подія для нашої держави. Це потужний стимул для зміцнення міжнародного іміджу України у світі як сучасного центру розвитку унікального самобутнього мистецтва», – сказав віце-прем'єр Олександр Вілкул, з ініціативи якого і було представлено цейнародний доробок на одвічне збереження на міжнародному рівні.

В останні роки реалізується проект з просування Петриківського бренду за кордоном. Було проведено багато виставок Петриківського розпису

в багатьох країнах світу. Зокрема, Петриківський розпис вже презентовано в посольствах України країн Євросоюзу, Європейському Парламенті в Брюсселі, музеї сучасного мистецтва в Кувейті, в штаб-квартирі ЮНЕСКО в Парижі, а також у відомій іспанській культурно-науковій інституції «Ateneo de Madrid», університеті Мадрида і в містах Барселона і Малага.

Символом Євробачення-2017 може бути петриківський розпис. Голова Дніпропетровської обласної державної адміністрації Валентин Резниченко запропонував Кабінету Міністрів зробити петриківський розпис символом проведення пісенного конкурсу «Євробачення-2017» - фірмовий розпис Дніпропетровської області міг би прикрасити футболки, диски, браслети, сумки і чохли на мобільні телефони.

Підсумовуючи сказане, можемо констатувати, що петриківський декоративний розпис є одним з унікальних проявів української художньої культури. Популяризація Петриківського Розпису в списку об'єктів нематеріальної культурної спадщини сприяє не лише збереженню його за підтримки світової спільноти, а й визнанню розпису шедевром світової культурної спадщини, що підвищить позитивний імідж країни походження та її популярність у туристичному плані.

Література:

1. Антонович Є. А. Декоративно-прикладне мистецтво / Є. А. Антонович, Р. В. Захарук-Чугай, М. С. Станкевич. – Львів, 1992. – 271 с.
2. Величко Ю. В. Український живопис / Ю. В. Величко. – К.: Мистецтво, 1989. – 191 с.
3. Кириченко М. А. Український народний декоративний розпис / М. А. Кириченко. – К.: Знання-Прес, 2006. – 228 с.
4. Копієвська О. Р. Культурна складова національного інтересу / О. Р. Копієвська // Культура і сучасність. – 2014. – №. 1. – С. 30–36.

Брикова Марія
студентка 4 курсу, групи КДД-23 КНУКіМ

науковий керівник
кандидат культурології, доцент
Кузьменко Тарас Григорович

Інноваційна культура та її вплив на дозвілєву діяльність в Україні

В умовах формування знань надзвичайної ваги набуває інноваційна культура, яку за значимістю варто віднести до стратегічних ресурсів нового тисячоліття. Інтенсивний розвиток суспільних процесів уможливив формування окремих сторін цього надзвичайно багатогранного явища: по-перше, інноваційна культура є окремою особливою формою культури в цілому; по-друге, це нова історична реальність, що породжена усвідомленим прагненням суспільства до духовного та матеріального самооновлення; по-третє, вона виступає передумовою якісних змін у життєдіяльності людини; по-четверте, стає методологічною основою прогресу гармонізації усіх сфер людської діяльності.

Потрібно визначити інноваційність притаманній культурі в цілому, оскільки оновлення виступає необхідною умовою культурного процесу, однак інноваційна культура надає цим процесам інтенсивного та масового характеру, охоплюючи суспільні змін аж до трансформації в дозвіллі. Розвиток інноваційної культури суспільства визначено одним із стратегічних пріоритетів інноваційної діяльності в Україні. Умовою у якій необхідним є формування в суспільстві в цілому, а також у трудових колективах підприємств та установ зокрема стійкої традиції сприймати нове, здатності й готовності комплексно його використовувати в інтересах загального прогресу. Згідно цього можна розглянути визначення терміну «інноваційна культура». Так, Краснокутська Н.В. визначає інноваційну культуру як: «форму організаційної культури, що виникла наприкінці ХХ ст. як адаптація до прискорення змін у виробництві, бізнесі та суспільстві» [3, с. 285].

Зокрема, О.Копієвська наголошує, що інновація в культурі є важливим показником реалізації культурних потреб громадян, так як інноваційні форми

роботи базової мережі закладів культури мають не аби яку споживчу цінність [2].

«Інноваційна культура – це система цінностей, що відповідають інноваційному розвитку суспільства, держави, регіонів, галузей економіки, підприємств, установ, організацій і відображають індивідуально-психологічні якості, інші найважливіші соціальні цінності людини, які сприяють формуванню та розвитку інноваційно активної особистості» [6, с. 115].

Діапазон інноваційної культури досить широкий: від створення умов ефективного використання інноваційного потенціалу (особистості, підприємства, організації) до його реформування. Інноваційна культура забезпечує сприйнятливості людей до нових ідей, їх готовність і здібність підтримувати і реалізувати інновації в усіх сферах життя.

Інноваційна культура відображає не лише рівень розвитку інноваційних процесів, але й міру участі в них людей, та їх задоволення від участі в них. Забезпечує сприйнятливості людей до нових ідей, готовність і здатність підтримувати та реалізовувати інновації у всіх сферах життя.

Основними ознаками є :прагнення до інновацій та здатність їх до реалізації та розвитку.

Інноваційна культура в Україні розвивається поступово, беручи приклад із-за кордону, та переймаючи їх досвід. Однією з таких культурних інновацій стала організація в багатьох районах України творчих об'єднань закладів, установ, організацій, які ініціюють розвиток широкого спектра видів і форм культурно-дозвілєвої діяльності[1]. За умов значного скорочення бюджетного фінансування органи державного управління повинні чітко визначитись щодо мінімальної кількості регіональних закладів культури. З цією метою дослідники визначили перелік культурно-дозвілєвих закладів, які схильні найчастіше відвідувати за місцем проживання. Таким чином, було визначено чотири базові заклади культури. Це – театри, кафе-клуби, спортивно-оздоровчі клуби та клуби сімейного дозвілля. Всі названі

культурно-дозвіллеві організації спрямовані на задоволення комунікативних потреб населення, розвиток між особистісного спілкування.

Інноваційні технології дуже важливі з точки зору запровадження нових стандартів та процедур підвищення якості дозвіллевих послуг. Запровадження стандартів якості є надзвичайно важливим з точки зору підвищення якості надання послуг дозвілля та інтеграції України у світову та європейську спільноту.

У ХХІ столітті у молодого покоління нашої країни, відбувається відродження інтересу до театрального мистецтва, а також музейної та виставкової діяльності. Це пов'язано з тим, що в даний час і музеї, і театру використовують у своїй діяльності нові інтерактивні форми роботи: майстер - класи, лекції, зустрічі з відомими людьми, театру проводять екскурсії по життю за лаштунками і відкривають музеї театральної історії. Музеї, галереї та виставкові зали набувають знову популярність за рахунок виставок сучасного мистецтва, оскільки воно близьке молоді, також молодь залучають такі заходи, як «Ніч у музеї», які вже полюбилися українській молоді. Також наша молодь відвідує анти кафе де можуть відпочити та поспілкуватись, інноваційним є «Vibliotech» кафе, це не стандартна бібліотека, в цьому кафе можна поспілкуватись, почитати та гарно провести час [4, с. 306]. Також є інші кафе які любляє молодь це кафе де платиш тільки за час перебування, в ньому можна пограти в настільні ігри, випити чаю з солодощами, почитати, попрацювати в Інтернеті. Там завжди можна знайти собі компанію. Інноваційним є віртуальні подорожі музеєм, картинною галереєю, університетом, що можна сидячи в дома зазирнути та прогулятись екскурсією по будь-якому цікавому місці.

Також новинкою в інноваційному дозвіллі можна вважати кіно-атракціон 3D. 3D атракціон-розвага для дітей і дорослих. Атракціони по праву можна вважати одним з кращих видів відпочинку, вони дарують радість, від них захоплює дух, глядач опиняється головним героєм, його переповнюють емоції і настрої миттєво стає краще.

Інноваційним дозвіллям ще можна назвати Інтернет та соціальні мережі які зараз популярні. За допомогою цього можна і влаштуватись на роботу і спілкуватись з друзями з закордону, відвідувати закордонні музеї, виставки.

Вплив на заклади культури та освіти інноваційні технології мають позитивний вплив, так як учні, студенти крокують разом з часом, та розвитку технологій. З'являються нові форми дозвілля які допомагають саморозвиватись та вчитись новому. Проте, досвід розвинених країн вказує на те що інноваційна культура в Україні тільки формується і то тільки переважно в містах. Так інноваційні технології були запроваджені у Західній Європі ще 80-х роках ХХ ст. наприклад в результаті інтеграційних процесів виникають «магазинні» алеї, що надають торговельні та рекреаційні послуги. Однією з перших таких алей була Едмонтська Алея (Альберті, Канада), що почала діяти 1981 року. Вона має більше 800 магазинів, різноманітні атракціони, зоопарк, ковзанку, аквапарк, один з найбільших акваріумів країни, готель «Країна фантазій». Велике майбутнє має й розвиток віртуального дозвілля. Головною передумовою його створення стало активне використання комп'ютерної техніки у дозвіллевій сфері. Збільшується прибуток дозвіллевих закладів і завдяки використанню цифрових систем зображення для безпеки діяльності дозвіллевої установи, удосконалюється процес фотографування. Багато років величезну популярність серед туристів мають галереї гральних автоматів, що пропонують автотраєкторії з перешкодами, електронні тематичні парки, клуби віртуальної реальності та інші. Фонд Картье (Франція) підтримує заходи образотворчого характеру, фонд Вюїттон (Франція) - музичні акції, об'єднання страхових компаній (Франція) - кінематографічні проекти. Результатом спільних зусиль держави, бізнесових структур та громадських організацій було створення Національного центру культури ім. Кеннеді (Нью-Йорк, США), Діснейлендів (Флорида та Каліфорнія, США), Шведської атлетичної асоціації (заснованої ще 1945 року, сьогодні нараховує більше 15 тисяч клубів із спортивних видів

дозвілля для сімей). У м. Наумбург (Німеччина) 1993 року почав діяти ігровий центр, відкритий фірмою «Шпіль ін.», аналогічні об'єднання створено і в інших містах (Шпільодром в м. Гельнгаузені, земля Гессен; Якобсплейхауз в м. Болтен-Хаген на річці Остей; Тіффані в м. Грейнберг, «Топ екк 1» в м. Дрездені). В Австрії набув популярності проект “Мальовниче місто”, ініціатором якого є Віденський відділ освіти та Гільдія торговців фарбами. Проект реалізується у формі конкурсу під відкритим небом на краще оформлення дитячими малюнками торговельних яток, павільйонів, стендів.»[5, с. 193].

Враховуючи темпи розвитку інноваційної культури в Україні велику роль відіграє економічний фактор, через погіршенням матеріального і соціального стану населення відбуваються якісні зміни в структурі вільного часу, відбувається орієнтація на дозвілля яке пов'язане з інноваційною культурою.

Відбувається також деструкція вільного часу. Це явище пов'язане із скороченням часу, який відводиться на естетичні та художні заняття. Паралельно зростає час на засвоєння актуалізованих у масовій свідомості за допомогою засобів масової інформації зразків популярної американізованої культури (яку, до речі, європейці сприймають як руйнівну). Рештки вільного часу витрачаються на опанування дозвіллевих зразків західного стилю життя, мислення та поведінки (відвідування презентацій, виставок, барів, нічних клубів, казино тощо). Участь у них носить переважно споживацький характер.

Населення все більше усвідомлює інструментально-прагматичну цінність і значення культури як засобу успішності пристосування та кар'єри в нових умовах. Зростає потреба в престижно-статусному засвоєнні культури шляхом використання в основному західних норм і культурних зразків.

Такі цінності певним чином впливають на формування специфічної моделі сучасної української культурно-дозвіллевої діяльності, будують особливу систему її орієнтацій в просторі культури, що й береться до уваги у

процесі побудови її регіональних моделей. Інноваційна культура в дозвіллі в Україні прогресує і має перспективи свого розвитку.

Література:

1. Биконя С. Інноваційна культура – умова реалізації інноваційної політики[Електронний ресурс] / С. Биконя// Персонал. – Електронні дані. – 2006. – № 4. – Режим доступу :<http://personal.in.ua/article.php?ida=266>. – Назва з екрана.
2. Копієвська О. Р. Концепт традицій та інновацій у тренді сучасної культурно-мистецької освіти / О. Р. Копієвська // Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв. – 2012. – №. 2. – С. 173–177.
3. Краснокутська Н.В. Інноваційний менеджмент : навч. посібник / Н.В. Краснокутська. – К. : КНЕУ, 2003. – 504 с.
4. Піча В.М. Вільний час: тенденції і проблеми розвитку / В. М. Піча. – К., 1992. – 106 с.
5. Петрова І.В. Дозвілля в зарубіжних країнах : навч. посібник / І. В. Петрова. – К.: Кондор, 2005. – 408 с.
6. Инновационные технологии в гуманитарном вузе / В.И. Носков, А.В. Кальянов, О.В. Мирошниченко и др.; [под ред. проф. В.И. Носкова]. – Донецк : ООО Лебедь, 2002. – 288 с.

Булієнко Олександра Анатоліївна
студентка III курсу, групи МІД-64 НАКККІМ
науковий керівник
кандидат історичних наук
Філіна Тетяна Вікторівна

Екстремальні види розваг в Україні

Україна зі своїм ресурсним потенціалом є країною майже безмежних можливостей для організації активного й екстремального відпочинку.

Екстремальні розваги – це нова конкурентна перевага для будь-якого туристичного місця або маршруту. В Україні є багато варіантів для розвитку

таких напрямків, однак на сьогодні вони знаходяться, переважно, в стані перспективних розробок.

Формуванням попиту на екстремальні розваги є, по-перше, бажання туристів, по-друге, це елемент новизни, по-третє, екстремальні види спорту максимальна сприяють зняттю стресу і викиду надлишку енергії, яка найбільш характерна для молоді та людей середнього віку.

Розглянемо деякі види екстремального туризму.

Одним із видів екстремального туризму є польоти на повітряних кулях. Цей вид відпочинку вважається надзвичайно романтичним і видовищним і одночасно не пов'язаний з серйозним ризиком для життя та здоров'я людей. Повітроплавання вважається витратним і коштовним заняттям.

Бізнес на повітряних кулях можна розвивати у двох напрямках: туристичному й рекламному. На даний момент головні дивіденди повітроплавці отримують саме від останнього. Вільне повітроплавання використовується в туристичних цілях, але тепер ця ніша не зайнята й дуже приваблива для інвестицій.

Для розвитку вільного туристичного повітроплавання в Україні є всі необхідні передумови, насамперед природні. Перспективними вважаються такі місця, як Крим, Карпати, міста Київ і Львов, які є красивими історичними місцями, Кам'янець-Подільський (з можливістю прольоту під мостом), Асканія-Нова тощо. На сьогодні в Україні є 20 повітряних куль (для порівняння: у Німеччині - 6000, у Голландії - 400, у Росії - 370) .

Стрибки з парашутом- відпочинок для екстремальних туристів з гарною фізичною підготовкою. Цей вид екстриму так само, як і повітроплавання, перебуває на початковій стадії розвитку в Україні.

Є два головних напрямки розвитку парашутного туризму - стрибки для спортсменів і стрибки для аматорів (туристів).

На сьогодні в Україні існує всього 4 великих дрозони: «Чайка» і «Бородянка» (під Києвом), «Авіа-Союз» (Травневе, Дніпропетровська обл.),

Сєверодонецьк Луганської області (для порівняння, на території Великобританії функціонує до 60 дрозон). Через відносно високу вартість стрибків з парашутами нові дрозони вигідно будувати у великих містах із платоспроможним населенням (Донецьк, Львів, Одеса та інші), а також курортних зонах - місцях зосередження туристів (Крим, Чорноморське узбережжя).

Сплави по ріках- це один з видів спорту, що плавно переходить в екстремальний відпочинок - сплави по ріці на спеціальних плавзасобах (рафтах, байдарках, катамаранах) в Україні мають перспективне майбутнє широко використовуватись у плані надання туристичних послуг. Україна покрита густою мережею більших і малих, рівнинних і гірських рік. Це дає можливість активно розвивати в нас водний туризм, а багатство рекреаційних ресурсів та історико-культурна спадщина дозволяє туристам вибрати маршрут сплавів. Рівнинні ріки без крутих порогів і водоспадів (Десна, Дністер, Сіверський Донець, Псел, Ворскла) ідеально підходять для організації спокійних сплавів для новачків і сімейного відпочинку на природі. Для більш активного сплаву підійде Південний Буг, що має нескладні водні перешкоди - пороги й перекати. Для найбільш сміливих - спортивні сплави по гірських ріках Карпат (Черемош, Прут, Тиса та ін.).

Під впливом західної туристичної культури річковий сплав почали ототожнювати зі словом «рафтинг», але рафтинг - це лише вид сплаву, здійснюваного по бурхливій ріці на рафтах (надувних човнах). На рафтах в Україні здійснюється тільки близько 10% сплавів (рафтинг більше популярний на закордонних курортах). Тут для сплавів використовують в основному спеціальні катамарани й байдарки.

Водний туризм в Україні завойовує все більшу популярність, з кожним роком з'являються нові маршрути сплавів. Але, незважаючи на цю тенденцію, ще є більші можливості для росту. Існуючий природний потенціал використається далеко не на повну потужність - максимум на 10%.

Сучасне уявлення туристів про сафарі відрізняється від традиційного. Наприкінці ХІХ- початку ХХ ст. сафарі означало полювання на африканських диких звірів. З появою цифрової фото - і відеоапаратури зростають інтерес і можливості якісного документування об'єктів навколишнього світу та живої природи, насамперед. Тому у сучасному суспільстві багатьох туристів приваблює ідея не лише власне звичайного полювання, а фотополювання із застосуванням сучасної техніки.

Організація сафарі можлива в тих країнах, де ще можна побачити природу в її первісному вигляді. Досвід діяльності деяких африканських країн вражає, оскільки там це один із найбільш прибуткових для організаторів і привабливих для туристів видів відпочинку.

В Україні налічується 17 природних, 4 біосферних заповідники і 12 національних природних парків, у яких дика природа перебуває під охороною держави. Серед них - найбільший заповідник у Європі - Асканія-Нова, у якому можна побачити тварин представників майже всіх континентів планети.

В інші ж заповідники й природні парки вхід для туристів-натуралістів закритий. Це пояснюється тим, що одержання дозволу на організацію туризму на природоохоронній території пов'язане з труднощами бюрократичного характеру. Крім того, при організації сафарі справді необхідно забезпечити максимально дбайливе ставлення до природи. Але, з іншого боку, у багатьох країнах організація сафарі налагоджена так, що за рахунок коштів, отриманих від тур-сафарі, можна організувати збереження й відновлення навколишнього середовища.

Розглядаючи екстремальний туризм умасштабі України, слід згадати і деякі регіональні аспекти. Перспективними районами для розвитку екстрім-туризму є Українські Карпати і Передкарпаття. Місцями розвитку сафарі (фотополювання) в регіоні можуть бути: національний природний парк Вижницький, національний природний парк Гуцульщина а також Карпатський біосферний заповідник. Повітроплавання перспективно розвивати в районі

каньйоноподібної долини середньої течії р. Дністер з чудовими краєвидами історичних місць Хотинської та Каменець-Подільської фортець.

На території України є достатньо сприятливі умови і ресурси для розвитку екстремального відпочинку. Але низький рівень розвитку туристичної інфраструктури і соціальних стандартів населення призвів до того, що екстремальний туризм у нас у своєму розвитку відстає від загальносвітових тенденцій. За оцінками багатьох вітчизняних спеціалістів, існує великий потенціал екстремального туризму, який можна буде розкрити з загальним соціально-економічним розвитком держави.

На сьогодні важко визначити загальну кількість екстремальних видів туризму. Це зумовлено широким підходом до впровадження екстремальних розваг в різних сферах людської діяльності. В Україні перспективним вважається розвиток таких видів екстремального туризму, як польоти на повітряних кулях, парашутизм, спелеологія, різні види сафарі та рафтинг.

При організації та проведенні екстрим-турів виникає значна потенційна небезпека для життя і здоров'я учасників. Важливою проблемою розвитку екстремальних видів відпочинку є забезпечення цього виду діяльності висококваліфікованими спеціалістами-професіоналами з попереднім досвідом роботи. Доцільно було би залучати до організації цього виду бізнесу колишніх спортсменів і військовослужбовців для того, щоб звести ризики, які неодмінно виникають при будь-якому з перерахованих видів, до мінімуму.

Бутенко Вікторія Петрівна
студентка магістратури НАКККіМ
спеціальність «Менеджмент соціокультурної діяльності»
науковий керівник
кандидат філософських наук
доцент Головач Наталія Миколаївна

**Роль української діаспори в популяризації культурного продукту в
Австрії**

На сучасному етапі розвитку суспільства міжнародне культурне співробітництво відіграє важливу роль, зокрема в процесі формування та збереження національної ідентичності, і в першу чергу традицій, звичаїв, обрядів кожного народу.

Копієвська О. Р. зазначає, що традиція виступає культурним каноном, який пропонується засвоїти і реалізувати в житті кожного індивіда, тим самим вона являє собою форму колективного досвіду і означає факт успадкування, через яку індивід підключається до групової пам'яті, вкорінюється в минулому, що дозволяє йому орієнтуватися в сьогоденні [1].

В Австрії існує більше десяти громадських організацій та об'єднань українців, які досить активно популяризують українську культуру. Головною організацією української діаспори є Австрійсько – українське товариство (АУТ), створене у 1992 році з метою сприяння поглиблення політичних, культурних, гуманітарних, наукових та економічних стосунків між Австрією та Україною. Товариство тісно співпрацює з Посольством України в Австрії, а з 1981 року видає двомовний журнал під назвою «Австрійсько-український огляд» [4].

З лютого 2015 року почав працювати перший інформаційний онлайн – портал українців Австрії Storinka.at. Портал Сторінка.at створена з метою поширення інформації про різноманітні події в житті української діаспори в даній країні. На сайті є багато цікавий розділів, один із них присвячений висвітлено надихаючих історій успішних українців, які проживають в Австрії, власне і назва розділу «Українці».

Серед відомих українських діячів Австрії є Міхаель Мозер – професор, українознавець; Ольга Безсмертна – оперна співачка; Яромир Бабський – скрипаль; Олександр Щерба – дипломат, повноважний посол України в Республіці Австрія; Теофіл Дембицький – адвокат, меценат; Зоряна Кушплер – оперна співачка; Звенислава Гусак – науковець; Олег Горникевич –

професор, дослідник хвороби Паркінсона; Катерина Пахер – бандуристка; Ігор Малицький – винахідник, інженер та ін. [3].

Важливо виділити діяльність Товариства української молоді у Австрії (ТУМА) -це громадська, молодіжна, неполітична та позаконфесійна організація, створена у Відні у 2010 році. Головними завданнями ТУМА визначає, насамперед, організацію цікавих проєктів, популяризацію українських традицій та творчості, промоцію України в Австрії тощо.

Яскравим прикладом популяризації українських продукту є реалізація проєкту «Гаївки». Починаючи з 2013 року товариство кожного року проводить даний захід у Відні.

Також, товариство організовує «Українські ярмарки». У 2014 році було організовано «Перший український великодній ярмарок», а в 2015 році «Український весняний ярмарок у Відні», на яких представлено різноманітні товари народної творчості та українську кухню, проводяться майстер – класи з писанкарства та виробів ручної роботи тощо.

За підтримки ТУМА було відкрито Українську арт – домівку «Дерево», що являється концептом, ідея якого є створення своєї платформи для українських митців, креативщиків, стартаперів, що мешкають в Австрії та їх об'єднання для поширення сучасного українського мистецтва в усіх проявах.

У рамках Української арт – домівки «ДЕРЕВО» був презентований проєкт «Моя Еклектика». Захід проводиться з метою передачі всієї краси української культури та її прояви у сучасності за допомогою творчості українських креативщиків. Проєкт був створений у вересні 2015 року, а організатори вже встигли зробити два івенти у рамках проєкту – 16 жовтня 2015 року та 2 квітня 2016 року [2].

Отже, популяризації української культури, зокрема народної творчості в Австрії, відбувається за допомогою діяльності товариств та об'єднань. Про активну діяльність українських громадських організацій та товариств свідчить проведення різноманітних культурних заходів, що сприяють

підвищенню іміджу України та популяризації українського продукту за кордоном.

Література:

1. Копієвська О.Р. Культурні традиції у формуванні національної ідентичності / О. Р. Копієвська // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури : зб. наук. ст. –К., 2014. – Вип. 32 – С. 194–201.
2. Товариство української молоді у Австрії [Електронний ресурс]. – Електронні дані. – Режим доступу: <http://gotuma.org/#activity>. – Назва з екрана.
3. Інформаційний інтернет – портал української громади в Австрії [Електронний ресурс]. – Електронні дані. – Режим доступу: <http://storinka.at/dozvillya/>. – Назва з екрана.
4. Мегела.І. П. З досвіду культурно-просвітницького та суспільного життя української громади в Австрії (90-і роки ХХ ст.) / І. П. Мегела. – К.: Інститут журналістики, 2013 – 64 с.

Гулак Віра Миколаївна
студентка магістратури КНУКіМ
спеціальність «Культурологія»
науковий керівник
кандидат педагогічних наук, професор
заслужений працівник культури України
Карпова Людмила Олександрівна

Тематичні парки як національний культурний продукт

Мета: обґрунтувати аспекти тематичних парків в культурній самобутності.

Соціально-культурне становлення паркової системи є одним з головних показників національно-культурного становлення розвитку суспільства. Сучасний світ культурно-дозвіллевих послуг з кожним роком стає ширшим, завдяки всеосяжному спектру технічного світового прогресу. Ринок послуг таким чином не завжди витримує конкуренцію або ж надає

неякісну низку послуг, які на світовому рівні знецінюються та стають нікому не потрібні та забуті. Але не завжди інформаційно-технічний прогрес може забезпечити культурні потреби населення.

Національний рівень надання дозвіллевих послуг, які пропонуються пересічному громадянину не завжди відповідає грошовому еквіваленту та й якість залишає бажати кращого. Як зазначає українська дослідниця, О. Копієвська на сучасному етапі розвитку суспільства поширюється тенденція інтересу до тематичних парків, як виду культурно-дозвіллевого дозвілля. Тематичні парки своїм розвитком та властивостями якими вони набувають посідають провідне місце. Тому тематичні парки не просто популяризують національну самобутність будь якої країни чи материка світу, які через культурно-технічні засоби зображають та відтворюють свої традиції, звичаї та обряди, яскраво показують за допомогою технічних засобів колорит культури, саме завдяки вишуканості та простоті приваблюють все більше населення [2, с. 3].

Не можна оминати той факт, що національні тематичні парки оснащенні новітніми засобами, що дозволяє споживати культурно-дозвіллеві послуги соціально незахищеному верству населення(зокрема, інвалідам, людям похилого віку та вагітним жінкам). Тенденції розвитку тематичних парків дозволяє розширити спектр методів навчання, адже найкраще пізнається в ігровій формі. Коли людина починає пізнавати світ завдяки іграм в тематичних парках де сама атмосфера навіює новизну та цікавинку то й саме пізнання чогось нового сприймається легше. Та й основний фактор дозвілля буде дотриманий, а саме добровільність[1, с. 4].

Питання формування та реалізації створення парків відносяться до складних політичних, економічних, соціальних проблем. Вони сьогодні надзвичайно актуальні і стосуються усіх без винятку шарів українського та зарубіжного суспільства. Паркова система володіє величезними політичними, культурними, соціальними, інтелектуальними цінностями і творчим потенціалом, але не завжди бувають затребувані суспільством як вже

зауважувалося. Особливого значення набувають парки, де здійснюються трансформаційні і модернізаційні процеси. Парки зароджують культурні та національні традиції, що яскраво зображають стан культурного розвитку країни. Культурні цінності паркової системи займають останнє місце, що не дуже втішна ситуація, тому що саме від стану парків залежить культурний та мистецький розвиток суспільства. Дозвілля завжди було і буде цікавити суспільство[4].

В ХХ столітті вільний час людини займав провідне місце серед проблематик соціально-культурного розвитку. Тому поставало нагальна проблема вирішення, так як в останні десятиліття в світі спостерігається стійка тенденція підвищення інтересу до формування принципово нового підходу не лише до культури в цілому, а й її прикладної галузі - культурно-дозвілдової діяльності. Зростає усвідомлення того, що раціональне використання «вільного часу», дозвілля сприяє формуванню високої духовності, задоволенню потреб та інтересів людей в спілкуванні, творчому розвитку; що правильна організація дозвілля може зменшити соціальне напруження, навіть перевести його в безпечніше русло; що питома вага дозвілля зростає в системі культурних цінностей людей, їхньої життєдіяльності.

Тематичні парки своєрідні замітники світу, тому найкраще для найкращих. І робота тематичних парків повинна бути злагодженою та зацікавлювати не тільки відвідувачів але й працівників, що на мою думку важливо. Щоб завжди бути на висоті вони намагаються знайти свою ізіюмінку, зробити або показати щось нове таке, що в інших тематичних парках немає. Не варто ігнорувати той факт, що провідні тематичні парки мають своєрідний бренд. Що дає можливість спостерігати інноваційне зростання та забезпечення.

Література:

1. Аксютин Н.Ф. Культурно-досуговая деятельность / Н. Ф. Аксютин. – Казань : Пресса, 1995. – 326 с.
2. Копієвська О.Р. Соціально-культурні аспекти організації діяльності парків в країнах зарубіжжя : дис. ... канд. пед. наук / О. Р. Копієвська. – 1999. – 175 с.
3. Копієвська О. Р. Паркова індустрія : підручник / О. Р. Копієвська. – К. : НАКККіМ, 2015 – 220 с.
4. Савранчук Л.А. Тематичні парки як різновиди антропогенних розважальних комплексів / Л. А. Савранчук // Культурний ландшафт: теорія і практика. – Вінниця : ПП ТД Едельвейс і К, 2010. – С. 157–161.
5. Сенін В. С. Організація міжнародного туризму: підручник / В. С. Сенін. – М.: Фінанси і статистика, 2003.

Гурєєва Інесса Сергіївна
студентка IV курсу
НДУ ім. Миколи Гоголя
науковий керівник
кандидат педагогічних наук, доцент
Біла Наталія Леонідівна

До історії становлення оркестру народних інструментів в Україні

Оркестри народних інструментів є яскравою та самобутньою сторінкою музичної культури українського народу і відіграють велику роль у справі формування духовності, піднесення музичної культури, виховання естетичного смаку, розширення світогляду . Колективні форми музикування мають досить великий емоційний вплив як на слухачів, так і на учасників оркестру чи ансамблю, що надає даному виду мистецтва особливого значення у розвитку музичної культури особистості.

Різнобічні аспекти української народно-інструментальної музики, зокрема, становлення ансамблево-оркестрових колективів періоду кінця XIX - початку XXI століття були предметом дослідження відомих

українських вчених-музикознавців: В. Воєводіна, М. Грінченка, А. Гуменюка, О. Гнатюка, О. Ільченка, Ф. Колесси, М. Лисенка, О. Олексюк, М. Хая, Г. Хоткевича та ін.

Процес створення оркестрів народних інструментів був не простим і досить тривалим. Відомий бандурист і етнограф Гнат Хоткевич у 1899 році у Харкові на XI археологічному з'їзді організував виступ кобзарів, лірників і ансамблів троїстих музик. В заключному концерті всі колективи були згуртовані разом в оркестр, що можна вважати першою спробою створення оркестру народних інструментів в Україні.

Особливу роль в процесі формування українських оркестрів народних інструментів відіграли російські «андріївські» традиції, які прямо чи побічно вплинули на їх становлення. Ще в другій половині XIX ст. в Росії виникають домрово-балалаєчні оркестри, які поширилися згодом і на Україні, чому сприяли численні гастролі даного колективу як на Україні, так і в Європі та Сполучених Штатах Америки. Своїми виступами В. Андрєєв довів, що прості народні інструменти, якщо їх удосконалити, спроможні передати красу і велич народної музики, її оригінальний колорит. Разом з тим оркестровому виконанню доступні і складні класичні твори.

Вже в 90-х роках XIX ст. у Харкові в окремих початкових школах розпочали навчання гри на народних інструментах, а з 1900 року в багатьох повітах Харківської і Полтавської губерній, а пізніше в міських залізничних технічних училищах були організовані невеличкі балалаєчні та домрово-балалаєчні оркестри. В цей період також було створено перший етнографічний оркестр з бандуристів, лірників та троїстої музики, що було помітною подією в музичному житті України.

Організовані в подальшому у Харкові та Полтаві подібні колективи мали в своїй основі традиції народного виконавства. Провідною групою в цих оркестрах були смичкові інструменти троїстої музики. Бандури, завдяки своєрідному неповторному тембру, надавали звучанню глибоко національного колориту. Ліри збагачували темброву палітру. Бубон у

Полтавському оркестрі підкреслював метроритмічний малюнок виконуваних творів та надавав більшої експресії і виразності народним танцювальним п'єсам.

На формування українського оркестру народних інструментів у кінці 1920-х -другій половині 1950-х років мали вплив суспільно-політичні та соціокультурні чинники, зокрема, спрямована на розвиток самодіяльного мистецтва культурна політика держави. Важливу роль відіграли вдосконалення та реконструкція народного музичного інструментарію, що відбувалися в напрямку хроматизації духових і струнних інструментів, розширення їхнього діапазону та технічних і динамічних можливостей. Велике значення мав розвиток професійного навчання на народних інструментах, результатом якого стало заснування кафедр народних інструментів у консерваторіях України.

Культурно-історичні умови другої половини ХХ ст. були сприятливими для подальшого розвитку українського оркестру народних інструментів. Професійні колективи починають створюватися вже після Другої світової війни.

Продовжуючи традиції інструментальних ансамблів минулого та розвиваючись на сучасному ґрунті, українські народні інструментальні ансамблі та оркестри набули великого розповсюдження і стали досить масовим явищем. Розвиток цих колективів пов'язаний із загальним зростанням культури і зокрема музичної культури нашого народу.

Створені за цей період численні оркестрові колективи можна розділити за специфікою їх існування. Серед них:

1. професійні колективи, які мають сталий склад, що обумовлено штатним розкладом. До них відносяться:

- оркестрова група Державного заслуженого народного хору ім. Григорія Верьовки, а також оркестр Державної заслуженої капели бандуристів. Їх функція – супровід виступів хору або танцювальної групи;

- оркестр Українського радіо і телебачення, а також оркестр Львівської обласної телестудії. В основному вони виконують інструментальні твори, а також супроводи солістів – вокалістів та інструменталістів;

- Київський оркестр народних інструментів. Цей оркестр має великий склад виконавців, розвинуті оркестрові групи, він виступає на великих сценах з самостійними концертами;

2. оркестри навчальних закладів мистецтв (ДМШ, шкіл мистецтв, студій, культосвітніх та музичних училищ, вищих спеціальних навчальних закладів – музично-педагогічних інститутів та факультетів, консерваторій, академії музичних мистецтв). Дані навчальні колективи відрізняються різноманітністю інструментальних складів, що обумовлено можливостями учбового закладу і тими завданнями, які стоять перед ними;

3. аматорські ансамблі народних інструментів. Їх склади обумовлені тими можливостями, які вони мають.

Виникненню нових колективів сприяло також відродження й удосконалення народного музичного інструментарію. Розширенню можливостей укомплектування колективів безсумнівно надало змогу відкриття при Чернігівській музичній фабриці експериментального цеху, де виготовляли інструменти високої якості, та Львівської музичної фабрики, яка перетворилася на експериментальну фабрику щипкових інструментів.

Таким чином, професійні оркестри, пройшовши певний історичний період свого розвитку, набули стабільного інструментального складу і стали зразком для навчальних та аматорських оркестрів народних інструментів.

Гусак Оксана Тарасівна
студентка магістратури КНУКіМ
спеціальність «Культурологія»
науковий керівник
кандидат історичних наук, професор
Ткач Микола Михайлович

Традиційні українські дитячі забави як національне надбання

Українські народні ігри живуть в народі з давніх-давен. Вони формували характери дітей, розвивали мову, пам'ять, школу рухів. Народні ігри є засобом ознайомлення дітей з особливостями життя народу, та його традиціями.

Останнім часом активно відроджуються культурні цінності нашого народу, які донедавна були забуті та викоріненні зі свідомості українців. Одним із таких культурних надбань є народна гра, яка відображає характер, темперамент, почуття, побут, звичаї українців. Народні рухливі ігри - неоціненний виховний скарб, який залишили нам наші прадіди. У результаті життя й побуту мільйонів людей протягом віків в Україні сформувалися самобутні народні ігри, які шліфувались і перевірялись досвідом людей багатьох поколінь. У них як у дзеркалі відображаються звичаї нашого народу, їх побут й уявлення про світ. Кожна гра, кожна забава має свої специфічні функції та розвиває фізичні й моральні якості.

Українські народні ігри відображають соціальне життя кожної епохи. Вони збереглися і дійшли до наших днів із глибокої давнини, передаючись з покоління в покоління. Із етнографічних джерел відомо, що у слов'ян були поширені ігри, здебільшого пов'язані із змінами пір року та ритуалами до християнських свят. Літописці називали такі ігри «грищами», які вплітались в дозвілля молоді і дітей. Жодне свято не обходилося без них в різні пори року [1].

Восени люди були зайняті збиранням врожаю, городини, садовини, посівом озимини, а тому в цей період мало часу відводилось на дозвілля і забави. Відбувалися лише «вечорничні» ігри в хатах. На вечорницях влаштовувалися різноманітні розваги - танці, забави, ігри. А діти, старші хлопці і дівчата розважалися по-своєму. Вони ходили в ліс збирати ягоди, гриби, жолуді, а в теплу погоду ловили вужів і лякали дівчат, бігаючи за ними. Коли дозрівали гарбузи, робили опудала і лякали дітей та дорослих, а ті з криком розбігалися хто-куди.

Як опадало багато листя, діти згрібали його на купи і підпалювали. Воно було сире і тліло, виділяючи багато диму, а діти любили через нього перестрибувати, качалися по ньому, змагалися, хто довше витримає дим. Восени діти грали в ігри: «Гарбуз», «Зайчик», «Квач», «У піжмурки».

Взимку проводились різдвяні та новорічні гадання, коляди, щедрівки. А для дітей зима, сніг були великою радістю. Вони ліпили снігову бабу, катали снігові кульки, кидали один в одного сніжки, ковзались на санчатах з гірки. Діти дуже любили грати в «Морозенка»: старого лисого діда з великими червоними губами і бурульками під носом. Один з них - «Морозенко» з палицею промовляв: «По морозі ходжу, дітям ручки (щічки, ніс, ноги...) відморожу». Діти ховали руки, а хто не встиг сховати, того «Морозенко» торкав палицею, і він ставав «замороженим». Гра тривала доти, поки хтось із гравців залишався «незамороженим». «Незаморожений» ставав «Морозенком» і гра продовжувалась. Улюбленими іграми дітей були: «День і ніч», «Кіт і миші», «Сніжки».

З приходом весни хлопці і дівчата, старі і малі йшли до весняного лісу, де піснями і танцями, гаївками, хороводами славили воскресіння природи, її відродження, розквіт. Возвеличували життєдайну силу сонця як першооснову життя. На весну припадали Великодні свята, і тоді найбільше проводилось цікавих ігор як для дорослих, так і для дітей протягом трьох днів. Ігри, які проводились у ці свята, поділялись на парубочі, дівочі, дитячі, змішані і загальні.

Парубочі ігри вимагали від парубків спритності, відваги, хоробрості, сили під час бігу, стрибків вгору, через вогонь, через воду. («Довга лоза», «Війна», «У короля», «У дзвона», «У журавля», «Чий батько дужчий», «Кулачні бої»). У дівчат переважали ігри, пов'язані з культовими діями, гаданням, чаруванням, мріями про майбутнє. Це такі ігри та веснянки: «Кривий танець», «Мак», «Подольночка», «Вербова дощечка». Парубочі ігри були бурхливі, дівочі спокійні. На весняні свята грали в ігри, що були пов'язані з хліборобськими мотивами і відображали оранку, сівбу [2].

У дітей забави починались із таненням снігу. Вони пускали плоти, робили дерев'яні кораблики, а також полюбляли грати в ігри, які копіювали від старших. Ігри супроводжували дітей всюди у лісі, полі, на вулиці, леваді.

Літо розпочиналось святкуванням Зелених свят та Івана Купала. Дівчата співали, водили хороводи, грали в ігри «Тополя», «Морена», «Коструба», «Хусточка» та інші. Діти влітку також розважалися по-різному. На річці стрибали з обриву, пірнали на дальність, хто довше пробуде під водою, грали в доганялки, «Водяного квача», кидали на глибину різноманітні речі та діставали їх. У лісі грали в жмурки, долали різні перешкоди, лазили з дерева на дерево, гойдалися на великих гілках.

Ще з давніх-давен діти проходили школу пастушків. Вони пасли гусей, свиней, корів, овець, коней, а також доглядали хатнє господарство. Так поступово виникали народні рухливі ігри: «Гуси», «Квочка», «Кози», які навчали дітей бути вірними помічниками батьків. Відомо, що піжмурки були в ужиткові ще в докиївські часи і призначалися для фізичного загартування підлітків.

За допомогою народних ігор діти опановують перші елементи грамоти, вивчають напам'ять вірші, скоромовки, лічилки. Окремі ігри - «Деркач», «Піжмурки», «Цурка» - окрім рухів розвивають і математичні здібності.

Гра для дитини - саме життя. Вона розвиває увагу, спостережливість, творчість, вміння володіти собою, стимулює розвиток рухових якостей, формує рухові дії.

Звичайно ж, народні рухливі ігри займають чільне місце у фізичному розвитку дітей, зміцненні їхнього здоров'я, формуванні здорового способу життя. За допомогою ігор у них закріплюються та вдосконалюються вміння і навички з основних рухів (ходьби, бігу, стрибків, лазіння, метання, рівноваги), розвиваються фізичні якості (сила, спритність, гнучкість, витривалість).

«Як дитина бігає і грається, так їй здорова усміхається», - стверджує прислів'я. Чим більше дитина рухається, тим краще росте і розвивається.

Багатючий ігровий матеріал, створений народом, знайомить дітей з традиціями, звичаями, привчає їх до праці, вчить шанувати працю, створює основу для розвитку патріотичних почуттів.

Народні рухливі ігри з обмеженим мовленнєвим текстом, окрім фізичних вправ мають текст у вигляді лічилок, примовок, перегукувань. Рухливі хороводні ігри супроводжуються пісенним текстом. Рухи в них нескладні - ходіння в колі, біг. Народні ігри об'єднують 10-20 дітей і більше.

У сучасній методиці фізичного виховання народні рухливі ігри, як і рухливі ігри в цілому, поділяють за ступенем фізичного навантаження на ігри великої, середньої та малої рухливості. До ігор великої рухливості відносять ті, в яких бере участь одночасно вся група дітей. Зміст цих ігор становлять інтенсивні рухи: різноманітні стрибки, біг у поєднанні з метанням [3].

Ігри середньої рухливості передбачають активну участь у них всієї групи дітей. Характер рухової діяльності гри відносно спокійний (метання предметів у ціль, перестрибування через предмети). Під час ігор малої рухливості не всі діти виконують рухи одночасно. Іноді активно рухається лише частина з них. Рухи, які становлять зміст цих ігор, виконуються спокійно, в повільному темпі.

Народні рухливі ігри класифікують також на сюжетні та безсюжетні (ігрові вправи), а також ігри з переважанням основного руху (з ходьбою, бігом, стрибками, лазінням).

А. Цьось поділяє українські народні ігри на рухливі ігри та забави зі співом, приказками і примовками, ігри з предметами, рухливі ігри на розвиток фізичних якостей (сили, спритності, витривалості) [1].

Значну групу становлять народні рухливі ігри з обмеженим мовленнєвим текстом. У них текст подається як лічилка, примовка, перегукування. Це ігри «Панас», «їду, їду», «Звідки ти?», «Жмурки», «Горю-

дуб», «Котилася бочка...», «На чім стоїш?», «Іваночку, покинь схованочку», «Зайчик і Бурчик», «Бочечка», «Квочка», «Ірву, ірву горішечки» та ін.

Рухливі хороводні ігри супроводжуються пісенним текстом. На першому плані - слова, рухи - нескладні (ходіння в колі), по закінченні слів, співу можливий біг. Серед таких ігор найвідоміші: «Огірочки», «Галя по садочку ходила», «Подоляночка», «Перепілочка», «Ой ягіл, ягілочка», «Іде, іде дід» та ін.

Обрядові та звичаєві ігри передають характерні події з життя українського народу: початок жнив, косовицю, великодні та купальські ігри, калиту, веснянки.

Ігри історичної та соціальної спрямованості відбивають характер тієї епохи, коли вони склалися. У їх змісті трапляються архаїзми, як для нас, гравцями виступають «пан», «король», «цар», «царівна». Це ігри: «Король», «У короля», «Воротарчик», «Пускайте нас», «Нема пана дома», «У відьми», «Дзвін», «Прослужив я в пана рік», «Кружок» тощо.

Ігри побутової спрямованості відображають у своєму змісті буденне життя людей («Жили у бабусі...», «Ой сусіди, сусідоньки», «Здрастуй, сусіде», «Куй-куй, ковалі...», «Як було у баби...»). Чимало серед них ігор з сюжетами про сімейне життя: «Батько», «Батько й діти», «Горшечки», «Гладущики», «Сімейка» тощо [4].

Українські народні ігри описує й В. Скуратівський. Діти грали в гилку, завіяло, квача, квочку. Вибравши стежку, кожен викручував собі п'яткою ямку. Діти ставали пообіруччя вздовж ямок, крайній котив м'яча, і в чий ямці він зупинявся, той мав вийняти його й поцілити когось із однолітків, які втікали навсібіч. Прوماхнувся - маєш пасти свиню, тобто котити м'яча. Коли спадала роса й прогрівався ґрунт, починали грати в скраклі, аж доки матері не скликали дітей іти обідати. «Й чим більше задумуюсь, тим переконливіше доходжу висновку, - пише В. Скуратівський, - всі чи переважна більшість дитячих ігор були лише формою проведення дозвілля - у них поєднувалися спритність і фізичне загартування, вправність і кмітливість, гнучкість і

винахідливість, наполегливість і витривалість, вони розвивали пам'ять, увагу, зосередженість, вміння приймати раптове й найдоцільніше рішення, гартували волю, почуття колективізму та взаємовиручки» [4].

Народні ігри багатоваріантні. Одна й та сама гра у різних регіонах України має не однакові приспиви, повтори. Це легко простежити на таких іграх, як: «А ми просо сіяли», «Мак», «Калина».

За своєю структурою більшість народних ігор прості, однопланові, завершені, в них в єдине ціле поєднуються слово, рух, пісня. [5]

Отже, українські народні рухливі ігри - це й безцінний скарб народу у справі виховання, який століттями збагачується, необхідно широко використовувати у системі дошкільної освіти, залучаючи дітей до витоків національної культури та духовності.

Література:

1. Цьось А. В. Українські народні ігри та забави: навч. посіб. / А. В. Цьось. – Луцьк: Надстрія, 1994. – 96 с.
2. Стельмахович М.Г. Українська народна педагогіка / М. Г. Стельмахович. – К. : Знання, 2003. – 240 с.
3. Єфімова Н.Г. Методика проведення рухливих ігор / Н. Г.Єфімова. –К. : Знання, 2003. – 104 с.
4. Волков Л.В. Методика виховання фізичних здібностей дітей / Л. В. Волков. – К. : Школа, 2000. – 104 с.
5. Бондаревська І.Я. Фізична культура в ДНЗ / І. Я. Бондаревська // Дошкільна педагогіка. – 1999. – №3. – С. 31.

Демченко Єлізавета Едуардівна
студентка І курсу, групи МІД-66 НАКККіМ
науковий керівник
кандидат педагогічних наук, професор
заслужений працівник освіти України
Копієвська Ольга Рафаїлівна

Покровський ярмарок як культурний бренд міста Ніжин

Актуальність дослідження. Ярмарок – це, мабуть, стихія богів. Ну де ще ви можете побачити таку приголомшуючу різноманітність і вражаючий достаток, здається, в усьому. Навіть неможливі речі під час ярмарку відбуваються з легкістю. Але ринок – це перш за все товарно-грошові відносини.

Виклад основного матеріалу. Ярмарки виникли в Європі в добу раннього середньовіччя, в період панування натурального господарства і економічної роз'єднаності. Головною фігурою у торгівлі були купці – підприємливі й непосидючі. Вузкість ринку та небезпечність торгівлі спонукали торговців об'єднуватися в торгові каравани, торгувати спільно, облаштовувати торгівлю в спеціально обраних та добре захищених пунктах там, де збиралися значні маси людей, на перетині торгівельних шляхів та в місцях, де проходили народні зібрання, великі релігійні свята. Під ці критерії якнайкраще підходив середньовічний Ніжин, який унаслідок війни Росії з Литвою (1500-1503) у складі Чернігово-Сіверщини відійшов до Московської держави. В першій половині XVI ст. він уже був одним із важливих пунктів на торговельному шляху Львів-Київ Москва. Російські купці привозили на ніжинський ринок хутра, зброю, вироби з дерева, кінську зброю, а купували тут привозні східні та західноєвропейські товари, ювелірні вироби, сіль тощо. Ярмаркам належало важливе місце у зміцненні зв'язків між місцевими ринками Лівобережної України. У Ніжині щороку відбувалося три ярмарки: Всеїдний (в лютому, за тиждень перед Масляною), Троїцький (у червні, пов'язаний зі святом Трійці) та Покровський (в жовтні, пов'язаний зі святом Покрови Пресвятої Богородиці). Тривали вони в середньому 1,5-2 тижні. За дотриманням правил слідували ярмаркові судді, а де їх не було, то козацька старшина. В окремих випадках для розгляду спірних торгових справ скликалася рада купців. Продавці товарів у XVII ст. мали платити торговельне мито: іноземні купці – по 30, українські й російські – по 10, торгові люди – по 6 або 4 копи грошей від возу товару. За привезені на

продаж вино, рибу, сіль, ганус сплачували по 6 коп. з возу і – по 2 коп. Торгові люди з міст і сіл, де проходили ярмарки, звільнялися від сплати мита за траву, сіно, обручі, дранку тощо. Із західноукраїнських земель на Лівобережжя надходила переважно сіль. Існувала категорія торговців, яка спеціалізувалася на її доставці з району Коломиї. В 1660-х роках царські переписувачі виявили в Козельці та Нових Млинах по 6 і в Ніжині 18 дворів таких коломиїців. У серпні 1655 р. В.Бутурлін нарахував у Ніжині 37 купців із Мозиря, Петрикова та с Луцька. В Ніжині також існували цілі колонії купців-іноземців. Із метою заохочення до заняття торгівлею гетьманська адміністрація давала іноземним купцям досить істотні пільги. Богдан Хмельницький навіть звільнив ніжинських купців-греків від підпорядкування старшинській адміністрації й дозволив їм безмитно торгувати по всій території України. За гетьманування І.Брюховецького грецькі купці зобов'язувалися вже платити мито, але тільки військовому збирачу. Греки створили в місті свій магістрат, мали торговельні зв'язки з ринками України, Росії, Молдавії, Криму, Німеччини, Австрії, Італії, Туреччини, доставляли звідти велику кількість різноманітних товарів. Згідно зі свідченнями сучасників, у 1766 р. до Ніжина на ярмарки, що відбувалися три рази на рік, приїздило купецтво з «Турецкой области». Греки, волохи, вірмени привозили кумач, голки, шовкову та бавовняну тканину, ладан, бакалію. Російські купці привозили шовкову тканину російських фабрик, а також китайські та перські чай, каву та цукор. Польські купці привозили сукна німецьких фабрик.

Як бачимо, на початку XIX ст. в Ніжині були можливі торговельні операції з використанням водяного транспорту, а також присутність на ніжинському ринку досить екзотичних товарів – що ймовірно мали попит. Відомо, по міщани або купці зверталися з «объявлением» до міської думи про дозвіл побудови балагану для добропристойної торгівлі. Звернення надходили не тільки від міщан, купців, а також від селян. Кожний торговець під час ярмарку повинен був сплатити до міської скарбниці певне торгове мито. Наприклад, з продажу залізних товарів (із квадратного сажено) та з

бочки чистого дьогтю потрібно було сплатити по 1 рублю, з бакалійних крамниць від квадратного саженю – 1 руб. 25 коп. Однією з найбільш прибуткових вважалася торгівля червоними суконними та шовковими товарами – володарям подібних крамниць необхідно було сплатити аж 2 руб., в той час, як власники крамниць з продажу шапок та пряників сплачували лише по 50 коп., а власники взуттєвих крамниць – по 75 коп. Із продажу коней та овець по 10 коп.. Сплачувати повинні були всі торговці та промисловці. Селяни, котрі приїздили на ярмарок із найближчих місць з власними виробами не сплачували. З метою полегшення підрахунків, вози та бочки прирівнювалися до одного квадратного саженю, а місця або приміщення для торгівлі, які містять в собі менш 1 квадратного саженю вважали за повний квадратний сажень (1 сажень = 2,1336 м.). Досить давно в Ніжині існував, так званий, Проводний ярмарок (тобто на Проводи – поминальні дні через тиждень після Великодня). Ніжинський міський голова в травні 1872 р. клопотався про офіційне затвердження урядом Проводного ярмарку протягом 7 днів із метою підвищення міського збору. Це питання розглядалося міською думою, міською управою, повітовою земською управою та Чернігівською губернською земською управою. На жаль, справа закінчилася невдачею. Зазначалося, що кількість існуючих і досить великих ярмарків у Ніжині достатня, а інші не зможуть дати бажаного прибутку місцевій казни. Це питання розглядалося майже рік (із травня 1872 по 28 березня 1873 р.). Протягом XIX ст. Ніжин все ще зостається одним із найбільших торговельних міст Чернігівської губернії. Однак, значення загальноукраїнського торговельного центру, яким він був раніше, втратив. Проте, навіть у 1895 р. заради задоволення всіх торгових потреб Ніжинська міська управа повідомляла, що «шлагбаум со стороны Киевского въезда в г. Нежин для бесплатного проезда съезжавшихся на предстоящую в г. Нежине Троицкую ярмарку будет открыт в течение 4 суток». А ось найбільший в Лівобережній Україні Покровський ярмарок на середину XIX ст. повністю здав свої позиції – далось взнаки зміщення торгових шляхів, відсунення на

південь кордонів й епідемія чуми, через яку в 1854 р. торгівлю було перенесено до Ромнів. Цікаво, що причину остаточного занепаду Покровського ярмарку Ніжинська повітова земська управа в 1903 р. вбачала у великій тривалості та невизначеністю його початку. Відтак, було встановлено строк: з 25 вересня по 1 жовтня. Звісно, констатована причина суто формальна – подібний факт свідчить про згасання минулого розмаху місцевих ярмарків і подібні адміністративні заходи не давали бажаного результату та жаданих прибутків. Ярмарок у період його проведення ставав не тільки торговим, але значною культурною і громадською подією. Звичайно, проводилися й народні гуляння, існували традиції і ритуали відкриття і закриття ярмарку. Для підтримки громадського порядку на торжища направлялися великі наряди поліції та підрозділи козачих військ. На ярмарках поміщики закликали селян на слободи. Для цього вони виряджали сюди своїх людей із хлібом та горілкою, і ті вбивали на торговому майдані кілок із табличкою, на якій позначалися умови та вигоди слобідського життя, частуючи й агітуючи потенційних «слобожан».

Висновки. Отже із початком громадянської війни ярмарки в Україні не проводилися. Відроджуватися вони починають в 1922-1923 роках. На початку 1930-х р. ярмарки були скасовані. І не дивно: у влади заявили інші пріоритети і свої політично і економічно обґрунтовані рішення. Торжища починають відроджуватись вже після війни і, здебільше, набувають рис сучасних продуктових або фуражних базарів. Ніщо так не відображає склад душі української нації, її мислення й поведінку, як галасливий ярмарок. Не треба відкривати підручники і намагатися зрозуміти науковий сенс етнографічних досліджень стосовно української ментальності. Лише поринувши в бурхливий ярмарковий вир, ви до кінця зрозумієте її справжню сутність.

Література:

1. Борисенко В.Й. Соціально-економічний розвиток лівобережної України в другій половині XVII ст. / В. Й.Борисенко. – К., 1986. – 264 с.

2. Шафонский А.Ф. Черниговского наместничества топографическое описание / А. Ф.Шафонский. – М., 1851. – 625 с..
3. Відділ Державного архіву Чернігівської області в м. Ніжині (далі – ВДАЧОН), ф. 342, оп. 1, спр. 57.
4. Гоголь Н. В. Собрание починений : в 6 т. Т.6. : Избранные статьи и письма. – М., 1952. – 455 с.

Дерев'янка Катерина Олександрівна
студентка III курсу групи МСКД-54 НАКККіМ
науковий керівник
кандидат педагогічних наук, доцент
заслужений працівник освіти України
Ашаренкова Наталія Георгіївна

Розвиток музичної культури в Україні на сучасному етапі

Важливою складовою збереження української культури є Сучасна українська музика. Музична культура розуміється як життєве та духовне середовище у рамках якої тільки і може осмислено існувати власне музика. Сучасна українська музика достатньо розвинута, має багато жанрів, нових напрямів. Найвідоміші та улюблені українцями жанри музики це: народна, поп-, хіп-хоп-, електронна, RnB-, рок-музика, шансон. На жаль, занепадають такі жанри як класична і духовна музика. Не тільки в Україні, а й в усьому світі музика поступово перетворюється із мелодійної на грохотливу, електронну, рок-музику, дабстеп, транс, хаус. Українські діячі культури обережно ставляться до окреслення стратегії розвитку, наголошуючи, що національний продукт потрібно захищати від іноземного впливу. Проте, ця проблема і до сьогодні залишилася нерозв'язаною.

Вивчивши зміст проекту «Стратегія розвитку української культури», розробленого Kiev Music Labs, нами визначені такі напрями розвитку української музики загалом:

- збереження існуючих та створення нових закладів культурного значення. Наприклад, реконструювати та відновити роботу концертних залів і побудувати хоча б один – світового зразка у столиці, а згодом – і в інших великих містах;

- створення інтернет-порталу української музики для надання вільного доступу до вітчизняної музики. А це сприятиме її поширенню серед різних верств населення. При цьому варто зважати на проблему авторського права, зростання якої пов'язано і з всеохоплюючою роллю інтернету.

Ганна Нужа, голова правління Всеукраїнської громадської організації «Спілка музикантів України» сформулювала завдання розвитку сучасної української Музики:

1. Зміцнення матеріальної бази та збільшення фінансування.

2. Збереження об'єктів культурного призначення (концертних залів).

Забезпечення їхньої діяльності та розвитку.

3. Організація музичних конкурсів і фестивалів відповідно до європейських вимог. Забезпечення їх фінансової підтримки. Проведення регулярних атестацій для підтримки високого професійного рівня музикантів.

4. Прийняття закону щодо спонсорства і меценатства. Створення відповідних фондів для здійснення благодійної діяльності.

5. Збільшення кількості музичних шкіл і забезпечення їх фінансовою підтримкою.

6. Збільшення грантів і стипендій студентам музичних напрямів.

Дослідник питання розвитку сучасної української музики Кирил Стеценко, наполягає на штучному створенні конкурентних умов курси менеджменту для митців і ринки мистецтв, тобто штучно створити конкурентні умови для музикантів. Адже ці люди не завжди знають про матеріальне забезпечення творчого процесу, не завжди мають змогу представити свою роботу широкій аудиторії.

Отже, хочеться мати надію, що питання музичної культури не буде відкинута на лаву запасних, а дійсно стане стратегічним для нашої держави

та суспільства. Для цього будь-які довгострокові стратегії мали б являти собою план чітких дій, а не набір декларативних фраз, які окреслюють ідеал, що не спирається на реальний інструментарій свого втілення.

Література:

1. Kyiv music labs [Електронний ресурс]. – Музичне мистецтво в Стратегії розвитку української культури. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <http://kyivmusiclabs.com/2015/06/26/музичне-мистецтво-в-стратег-розвит/> – Назва з екрану.
2. Стратегія розвитку української культури [Електронний ресурс] / Олег Шупляк – Електрон. текст. дані. – Режим доступу http://vgolos.com.ua/articles/strategiya_rozvytku_ukrainskoi_kultury_dokument_z_arady_dokumenta_214527.html – Назва з екрану.
3. Верховна Рада України [Електронний ресурс] / Про Україну. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/119-2016-%D1%80>. – Назва з екрану.

Дзюбан Дарина
Студентка магістратури НАКККіМ
спеціальність «Менеджмент соціокультурної діяльності»
науковий керівник
кандидат педагогічних наук, доцент
Шевченко Наталія Олександрівна

Вплив принципів екологічного туризму на розвиток туристсько-рекреаційної сфери України

Сучасний стрімкий розвиток наук та технологій ставить перед людством не лише наукові, а й багато етичних проблем, з-поміж яких однією з найважливіших є ставлення людини до Природи. Безумовне усвідомлення людством і кожною людиною своєї ролі й відповідальності перед Природою є найважливішою й найнеобхіднішою частиною процесу ноосферного розвитку, ідеї якого знайшли підтримку і розуміння всього цивілізованого

суспільства і поступово лягли в основу сучасних уявлень про сталий розвиток.

Значно сприяти формуванню ноосферної свідомості, або мислення, шляхом установлення гармонії між людиною й природою може й повинен розвиток екологічного туризму, як вид збалансованого (сталого) природокористування на природно-заповідних територіях. Сьогодні сфера еко-туризму швидко набирає обертів і незабаром має зрости на 25% в порівнянні з усім глобальним ринком туристичної індустрії. У багатьох країнах екологічний туризм стає супутником і невід'ємною частиною всіх видів туризму, інтегрує їх у загальний процес, а завдяки своєму просвітницькому та освітньому потенціалу є чи не єдиним регулятивним та формуючим поведінку важелем управління урбанізаційними процесами, раціонального природокористування та охорони природи [1, с. 7]. Він дозволяє пом'якшити удари, що завдає природі бездумне ставлення до неї людини, зберігає кутки незайманої природи і сприяє примноженню природних цінностей не тільки за допомогою екологічної просвіти, але і за рахунок коштів, що спрямовуються з прибутків від екологічного туризму на вирішення цих завдань.

У контексті сталого розвитку принципи екотуризму були визначені в Квебекській декларації про екотуризм. Декларація ця була сформульована на Саміті в Канаді в 2002 році. Автори відзначають, що екотуризм охоплює принципи сталого туризму щодо економічного, соціального та екологічного впливу. Однак екотуризм включає в себе також принципи, які виділяють його з більш широкої концепції сталого туризму. До них відносяться: активна участь в збереженні природної та культурної спадщини; залучення місцевих жителів в планування, розвиток і здійснення екотуристичної діяльності, яка згодом сприяє зростанню їх добробуту; розяснення відвідувачам значення природної і культурної спадщини даного конкретного регіону. У найбільш загальному розумінні екологічний туризм, є формою активного відпочинку з екологічно значущим наповненням - особливий інтегруючий напрямок рекреаційної діяльності людей, що будують свої взаємовідносини з природою

та іншими людьми на основі взаємної вигоди, взаємоповаги та взаєморозуміння.

Об'єктами екотуризму можуть бути як природні, так і культурні визначні пам'ятки, природні й природно-антропогенні ландшафти, де традиційна культура становить єдине ціле з навколишнім середовищем. Таким чином, екотуризм є найбільш безпечною формою використання натуральних природних ресурсів і може розвиватися на охоронюваних природних територіях, зокрема в національних парках, головним призначенням яких є рекреаційна діяльність та захист флори і фауни, геоморфологічних ділянок, природного середовища, яке представляє інтерес в науковому, освітньому і рекреаційному плані. Характерними майже для всіх національних парків світу стали такі види рекреаційної діяльності: пішохідний туризм, плавання, рибна ловля, прогулянки на велосипедах, мисливство, кінний туризм, спуск по річковим порогах, річкові прогулянки, екскурсії-спостереження за дикою природою, короткі туристичні маршрути та ін. Влітку в національних парках проводять відпустку ті, хто захоплюється гірським туризмом, взимку - шанувальники зимових видів спорту. Подібні парки здійснюють велику роботу по відтворенню фізичних та психічних сил людини, підтримку та зміцнення їх здоров'я[2].

Ще один функціональний підтип природних територій включає в себе різні заповідні території міста: регіональні ландшафтні парки, заказники, дендрологічні парки, ботанічні сади, зоопарки. Єдиний в Україні національний парк, що розташований в межах великого міста – Голосіївський володіє рекреаційними і пізнавальними можливостями для розвитку екологічного туризму, екостежок та екомаршрутів, які б надавали туристам інформацію про природне середовище міста, рослинний і тваринний світ, унікальні природні об'єкти [3,с. 24].

Попит на екологічні види туризму, серед яких спелеотуризм займає чільне місце, зробив нагальними і важливими питання природокористування, що не призводить до деградації ресурсів. Прикладом природних ресурсів, які практично не відновлюються, є печери: на створення їх неповторного натічно-

кристалічного оздоблення необхідні спеціальні умови і тисячі років. Навіть звичайне, неконтрольоване і нерегламентоване відвідування печер спелеотуристами і екскурсантами, порушує екологічну рівновагу надзвичайно вразливих печерних біогеоценозів [4]. Завдяки швидкому вдосконаленню спелеографічної техніки і методів проникнення в підземні порожнини за короткий строк була відкрита і стала доступна для значного кола туристів велика кількість нових печер, які раніше були або невідомі, або недосяжні для людини. Тому при обладнанні печер і прилягаючих до них територій для масового туристичного використання, впершу чергу, слід враховувати принципи екотуризму, що дозволять зменшити уразливість закарстованих територій до рекреаційного навантаження.

Серед європейських держав Україна відзначається найбільшим розмаїттям ландшафтних комплексів, значним історико-культурним, етнічним та генетичним надбанням і саме тому раціональне використання туристсько-рекреаційного потенціалу України слід розглядати як один із діючих засобів розв'язання проблем її економічного розвитку, стабілізації екологічної ситуації та забезпечення належного рівня якості життя населення.

Література:

1. Дмитрук О.Ю. Екотуризм : навч. посібник / О. Ю. Дмитрук. – К.: Альтерпрес, 2009. – 358 с.
2. 2. Копієвська О.Р. Використання сучасних рекреаційних технологій у парковій індустрії / О. Р. Копієвська // Педагогічні та рекреаційні технології в сучасній індустрії дозвілля : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. – К., 2004. – С. 145–149.
3. Лискіна В.І. Можливості використання паркового середовища міста Києва в туристсько-рекреаційній діяльності / В. І. Лискіна // Конструктивна географія та раціональне використання природних ресурсів : наук. зб./ ред. кол.: Я.Б. Олійник (відп. ред.) та ін. – К.: Екотур-інфо, 2013. – Вип. 3. – 98с.
4. Шевченко Н.О. Напрями охорони і раціонального використання спелеотуристичних ресурсів / Н. О. Шевченко // Наукові записки: [збірник

наукових статей] Нац. пед. ун-т імені М.П. Драгоманова. – К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2011. – С. 243–249.

Вікторія Дідовець
студентка НАКККіМ
науковий керівник
кандидат педагогічних наук, професор
заслужений працівник освіти України
Копієвська Ольга Рафаїлівна

Екскурсія як засіб просування культурного продукту на прикладі екскурсії «Золота Підкова Львівщини»

Актуальність дослідження. Актуальність теми організації екскурсійної діяльності полягає в тому, що туризм та екскурсії – активний спосіб пізнання навколишнього світу, формування світогляду, підвищення рівня знань, естетичних і культурних смаків громадян та гостей України, особливо школярів і студентської молоді.

Мета дослідження. Розширення кругозору, розширення культурної та історичної свідомості екскурсантів, заохочення молоді до внутрішньої туристичної активності, заохочення гостей України до глибшого пізнання історії українських земель.

Виклад основного матеріалу. Сучасна індустрія туризму - одна з найприбутковіших та найперспективніших щодо темпів зростання галузей світового господарства. Туризм впливає на економічний розвиток не лише на національному рівні, а й зумовлює зміни в розвитку певного регіону (області) країни, видозмінюючи їх інфраструктуру, споживчий ринок, інші галузі підприємницької діяльності, навіть сьогодні - в умовах світової фінансової кризи. Туризм є однією з найбільших і динамічних галузей економіки. Високі темпи його розвитку, великі обсяги валютних надходжень активно впливають на різні сектори економіки, що сприяє формуванню власної туристської індустрії. Туризм за доходами, зайнятістю населення та іншими показниками

займає перше місце у світовій економіці [1]. Таким чином, у наші дні не можна не помітити величезного впливу, що робить індустрія туризму на світову економіку. Формування цієї перспективної галузі, як незалежної конкурентоспроможної ланки національного господарства, в Україні по суті тільки починається. І це тоді, коли Україна має унікальні передумови для успішного розвитку туристичної індустрії: природно - кліматичні умови, багаті історико-культурні й національно-етнографічні ресурси, велику кількість невикористаних територій, придатних для туризму і відпочинку; понад 125 тис. пам'ятників архітектури і містобудування; сотні музеїв із зібраннями унікальних археологічних знахідок, що свідчать про самобутню і давню культуру українців, - усе це при відповідному розвитку може стати основою для формування конкурентного туристичного ринку в контексті внутрішнього міжнародного туризму [2, с. 205].

Одним з пріоритетних напрямів розвитку туристичної індустрії в Україні неодмінно повинен бути замковий туризм, в основі якого використання об'єктів фортифікаційного зодчества. Тому питання розвитку замкового туризму та підвищення його привабливості на національному та міжнародному рівнях є особливо актуальним на сучасному етапі розвитку і становлення туристичної галузі країни.

Кількість самобутніх замків, палаців, фортець та родових маєтків шляхти, уцілілих до XIX ст., за експертними підрахунками, обчислюється сотнями. На жаль, винищення родової аристократії більшовиками та націоналізація маєтків призвели до часткового, а в більшості випадків повного руйнування всіх замкових споруд (прямого та опосередкованого - шляхом перетворення їх у школи, будинки культури, адміністрації тощо). Проте, навіть, не зважаючи на такі безповоротні втрати, і досі в Україні налічується більш, ніж сто тільки замкових твердинь - або їх руїн - свідків героїчного, місцями трагічного, але завжди романтично легендарного українського минулого. У більшості вони занедбані, але, навіть у такому

вигляді можуть стати об'єктом як внутрішнього, так і зовнішнього туристичного попиту.

Найбільша кількість замків, фортець та оборонних монастирів збереглася до нашого часу на заході України (за підрахунками різних експертів приблизно 90% всіх замків і палаців держави) - на Львівщині, Івано-Франківщині, Тернопільщині, Волині, Закарпатті та Хмельниччині. Так, на Львівщині, є чотири унікальні замки, що уже сьогодні є екскурсійними складовими багатьох туристичних пакетів і входять у маршрут масового туризму «Золота підкова Львівщини»: Олеський (резиденція польських магнатів у дусі італійського ренесансу, де народились майбутні королі Польщі Ян III Собеський та Михайло Корибут Вишневецький), Золочівський (так званий Китайський палац - літня королівська резиденція, в якій особливо любила зупинятись французенка Марія Казимира д'Аркуїн, яка згодом, ставши королевою, довго і «вміло» керувала Польщею, це один з містичних замків України, де досі «живе» привид його господині), Підгорецький, (європейська перлина, замок-палац, окрім того, перший Венеціанський палац на території середньої Європи, найстаріший готель в Україні, де був Гетьманський заїзд) та найменш зруйнований, Свірзький (найатракційніший класично-лицарський мінізамок) [3].

«Золота підкова Львівщини» - популярний туристичний маршрут найбільш відомими замками Львівської області. Назву «Золота підкова» отримав через розташування замків дугою, що схожа на підкову. До маршруту, як правило, включають Олеський, Підгородецький, Золочівський, а іноді ще й Свірзький замки. Довжина маршруту - 238 км[4].

Олеський замок – пам'ятка архітектури та історії XIII–XVIII століть, розташований у смт Олесько, Буського району Львівської області. Один із найдавніших в Україні замків, імовірно, побудований одним із синів галицько-волинського князя Юрія Львовича на плато пагорба, який височить серед заплави р. Ліберція [5].

Підгорецький замок (або Палац у Підгірцях) – пам'ятка архітектури епохи пізнього Ренесансу і бароко. Розташований у селі Підгірці Бродівського району Львівської області.

Замок було збудовано протягом 1635–1640 років під керівництвом архітектора Андреа дель Аква за вказівкою коронного гетьмана Станіслава Конецпольського. Підгорецький замок є одним із найкращих в Європі зразків поєднання ренесансного палацу з бастіонними укріпленнями [6].

Золочівський замок – пам'ятка історії і культури національного значення. Розташований у місті Золочеві, що в Львівській області (Україна). Музей-заповідник «Золочівський замок»-відділ Львівської галереї мистецтв. Замок входить до туристичного маршруту «Золота підкова Львівщини» [7].

Свірзький замок - замок в Україні, розташований у селі Свірж Перемишлянського району Львівської області. Автор проекту - Павло Гродзицький. Стан - потребує реставрації [8].

Висновки. Отже, можна виділити два основні напрями розвитку замкового туризму в Україні:

1. Передача об'єктів замково-фортифікаційного зодчества на певних умовах туристичному бізнесу і перетворення їх на основі реконструкції у готелі, відпочинкові комплекси, розважальні заклади ресторанного сектору туризму у старовинному середньовічному стилі тощо. Даний напрям є досить архітектурно складним і капіталомістким, вимагає великих інвестицій. Окупність таких інвестиційних проектів, за свідченнями європейського досвіду, в середньому складає 8-12 років залежно від ступеня зруйнованості споруди, а отже обсягу зусиль (фінансових і фізичних). Проте норма рентабельності інколи сягає 220-280%.

2. Розробка конкурентоспроможного туристичного продукту на внутрішньому ринку, в основі якого пізнавальні тури до об'єктів історико-культурної спадщини України з використанням цікавих екскурсійних програм та стимулювання попиту на такі тури (як правило, за рахунок поєднання з іншими видами турів - діловими, відпочинковими (оздоровчими) тощо).

Даний напрям є мало витратним, вимагає лише креативного підходу до розробки та ефективного ціноутворення (наприклад, шляхом включення вартості пізнавального туру до програми інклюзив-туру). Розробка конкурентоспроможного туристичного продукту в даному аспекті відкриє великий за розміром сегмент туристичного ринку України для внутрішніх туристів та іноземців.

Література:

1. Tendencies in world tourism: [Електронний ресурс]. – Електронні дані. – Режим доступу: <http://www.world-tourism.org>. – Назва з екрана.
2. Петранівський В. Л. Туристичне краєзнавство: [навч. посіб. за ред. проф. Ф.Д. Заставного] / В. Л. Петранівський, М. Й. Рутинський. – К.: Знання, 2006. – 575 с.
3. Про замки України з акад. Б. Возницьким [Електронний ресурс]. – Електронні дані. – Режим доступу : [http://www.bbc.co.uk/ukrainian/indepth/story/2008/07/080719_castles_in_teractive is.shtml](http://www.bbc.co.uk/ukrainian/indepth/story/2008/07/080719_castles_in_teractive_is.shtml). – Назва з екрана.
4. Золота підкова Львівщини [Електронний ресурс]. – Електронні дані. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/>. – Назва з екрана.
5. Олеський замок [Електронний ресурс]. – Електронні дані. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/>. – Назва з екрана.
6. Підгоріцький замок [Електронний ресурс]. – Електронні дані. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/>. – Назва з екрана.
7. Золочівський замок [Електронний ресурс]. – Електронні дані. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/>. – Назва з екрана.
8. Свірзький замок [Електронний ресурс]. – Електронні дані. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/>. – Назва з екрана.

Дяченко Тетяна Олександрівна
студентка III курсу НДУ ім. Миколи Гоголя
науковий керівник
Коломійченко Марина Михайлівна

Українські вечорниці як феномен національної самосвідомості

Український народ має багатовікову історію та самобутні традиції й звичаї, котрі своїм корінням сягають у давнє минуле. Безліч традицій стали основою сучасних елементів суспільного життя українців. На думку О. Копієвської саме традиція у поєднанні з культурними формами її виразу поєднує в собі сукупність знань, ідеалів, духовного досвіду народу на багатовіковому шляху становлення нації, суспільства [4, с. 120].

Праобразом дозвілля молоді були вечорниці. Їх ще називали вулиці, музики, досвітки, грища, попряхи, оденки та інші. Так як парубкам та дівчатам було заборонено розмовляти один з одним на вулиці, вечорниці були єдиним місцем, де вони могли знайти собі пару. Це були місця збору молоді віком 14–18 років, які починались восени (найчастіше на Покрову), коли урожай був зібраний і закінчувались весною, перед початком польових робіт (до початку Великого посту).

«Для проведення вечорниць дівочий гурт підшукував простору, зручну хату самотньої бабусі, вдови або рекрутки. А відтак ішли дівчата до господині і просили дозволу «справляти в їх господі вечорниці». Після взаємної згоди господиню обраної хати молоді люди називали вже вечернична чи досвітчана мати.» [2]. У подарунок їй приносили гроші або продукти: шматок м'яса, масла, молоко, яйця тощо.

У великих селах було зразу декілька хат на різних кутках, де проходили вечорниці. Дівчата могли ходити на грища тільки свого кутка, хлопці ж ходили по хатам різних кутків, навіть сусідніх сіл. Варто відмітити, що брату і сестрі не дозволялось бути в одній хаті під час досвіток. У молоді були свої ватажки: у хлопців – старший (отаман, старшина, староста, «береза»), у дівчат – старша («береза»). Хлопці відповідали за порядок, щоб ніхто не напивався, не брехав, не лихословив надівчат. «Залежно від ступеня провини

парубоцька громада забороняла порушників певний час приходити на вечорниці, що було для нього найбільшою карою» [2].

Батьки всіляко заохочували своїх дорослих дітей до участі у вечорницях, бо цілком резонно вважали, що слід дати вихід молодечій енергії, що їхні сини і доньки повинні мати надійних товаришів і подруг з юності.

Дівчина, яку приймали до дівочої громади, на перші вечорниці мала зварити кашу. Сходилися парубки і «торгували» кашу. Хто давав більше грошей, той розбивав горщик із кашею, а за гроші наймали музики. На свої перші вечорниці хлопцям треба було ставити парубкам могорич. На Поділлі хлопця «коронували» на парубка, високо підкидаючи і вимагаючи відкуп. У багатьох районах України напередодні весілля наречена йшла з друзками в хату, де розважалися на вечорницях, і на знак прощання з дівуванням варила там кашу, розбивала горщик із кашею, а дівчата співали: «Ой каша, каша, розлуко наша».

На вечорницях розказували легенди, прислів'я, приказки, співали пісні, грали в карти (понад 20 ігор). Ніколи не грали на гроші. «Тут же обговорювалися найрізноманітніші сільські новини: тамхтосьпочавбудуватихату, там охрестили дитину, тамкогосьпосватали, укогодобревродила пшениця, хто був на ярмарку і що бачив та ще багато прощо. Не обходилося і без страшних історій про нечисту силу: про чортів, відьом, домовиків, упирів, русалок. Такі розповіді супроводжувалися парубочими жартами, розіграшами, основна мета яких трохи налякати дівчат, які потім боятимуться самі йти додому, той згодяться, щоб хлопці їх проводили.» [5].

У будні дівчата приносили з собою роботу – пряли, вишивали, плели, бо зранку повинні були показати матері свою роботу. Часто вишивали хустки, рушники – своє придане показати, яка вона працююча, а босорочку для майбутнього нареченого. Хлопці виготовляли постолі, майстрували або після дня тяжкої праці приходили і розважали дівчат. Дівочий гурт спільно з господинею готували вечерю на всіх, продукти

приносили з дому: борошно, пшоно, курку тощо, а хлопці брали з собою гроші. У період неврожаю вечеряли вдома.

Проте однією з найголовніших соціальних функцій вечорниць було створення сприятливих умов для знайомства і вибору шлюбного партнера. Продовженням вечері була гра в «притули» – спільна ночівля юнака і дівчини, яка передбачала обійми, пестоші.

Ось у який спосіб молодь готувалися до спільної ночівлі: «Спати лягають уже тоді, як добре насміються та нателесуються хлопці з дівчатами. Лягають звичайне на соломі, а солому приносять дівчата на досвітки по черзі і по більше всього кулі з житньої соломи і розстелюють по долівці від самого стола і аж до порога. Розіславши гарненько, застелюють ряднами, а в голови кладуть свою одежу, бо подушок з дому не беруть. Лямпу звичайно приймають з її місця на піч, і як лягають уже, то дівчата або досвітчана мати тушить лямпу, а хлопці, котрий ще з вечора запитав собі дівку, як з нею увесь вечір жартував, чи за гребнем, як вона пряла, а чи де в другому місці: «Чи не можна там з тобою переночувати?» – А вона, як на те, возьми тай згодилася на запит того хлопця. Тоді парубок, побачивши, де вона лягла, і як саме вже лямпу потушать, то й собі бебевх якраз туди до неї під рядно. То вже вони там телесуються і шушукаються у парочці, присунувшись близенько одно до одного під тим рядном» [3]. Досвітчата мати наглядала, щоб молодь не перетинала межу.

Оскільки відкрито говорити про свої почуття було не прийнято, молодь виказувала симпатію та пропозицію на спільну ночівлю іншими способами, зокрема залицаннями, жартами, пустощами або ж через третю особу. За дівчиною, як правило, залишалось право вибору, з яким хлопцем ночувати, а з яким – ні.

Проте досить часто хлопці поводили себе зухвало і самі змушували дівчат лягати з ними, а в разі відмови намагалися покарати за їх це. Більше того, хлопці могли примушувати дівчат ночувати із хлопцями з іншого села, адже вони почасти розглядали місцевих дівчат як «своїх».

На святковій гулянні – музикиусі збиралися біля корчми або в корчмі (у холодну чи дощову пору), яка була своєрідним збірним пунктом, до якого сходяться в години дозвілля чоловіки і жінки і заводять дружні бесіди із знайомими та приятелями. На музиках не прийнято працювати. Сюди сходяться більше з метою на людей подивитись і себе показати. У корчму приходять музиканти, збираються парубки і дівчата, для яких у дні свят музика - єдина забава [2]. Наймають музикантів парубки, вони ж і платять за кожен замовлений танець одну або дві копійки. Звичайно, на такі свята збиралося багато глядачів, але танцювати мали право лише парубки та дівчата. Вже одружені такого права не мали, вони могли лише дивитися на танцюючих та згадувати своє парубкування чи дівування.

З усіх празникових вечорниць (на запусти, на Кузьму, на масниці і тощо) особливо важливими для молоді були вечорниці на Катерини і Андрія (7 і 13 грудня). На Андріївські вечорниці ворожили дівчата (у гурті й по одній), а хлопці на Катерини. Вважалося, що молодиця може побачити образ «судженого», дізнатися його ім'я, чи буде він бідним/багатим, старим/молодим, струнким/товстим тощо; дізнатись чи скоро вийде заміж, чи буде ще дівувати, буде самотньою чи заміжньою, яка доля її чекає (буде покриткою, жде її смерть...). Хлопці ховались, лякали та заважали їм проводити обряди.

У творчості до тематики вечорниць звертались такі митці Тарас Шевченко, Петро Ніщинський, Ілля Репін та інші.

Упродовж своєї історії український народ створив цілу систему соціалізації молоді, виховання в неї високих духовних і громадянських якостей. Народна педагогіка виробила, зокрема, чимало форм гуртування молоді в товариства, братства, громади та інше.

Отже, вечорниці були своєрідною школою виховання молоді, формування особистої та колективної поведінки. Вони сприяли вивченню і подальшому розвитку усної народної творчості (українських народних

пісень, загадок, прислів'їв, оповідань, жартів, переказів, обрядів, повір'їв), розвитку народних ремесел тощо.

Література:

1. Дикарєв М. О. Збірки сільської молоді на Україні / М. О. Дикарєв – Л., 1918. – 203 с.
2. Зяблюк Н. С. Вечорниці / Н. С. Зяблюк. // Радянська школа. – 1989. – № 4. – С. 77–82.
3. Ігнатенко І. Жіноче тіло у традиційній культурі українців / Ірина Ігнатенко. – К. : Дуліби, 2013. – 228 с.
4. Копієвська О.Р. Трансформаційні процеси в культурі сучасної України / О. Копієвська : монографія. – К. : НАКККіМ, 2014. – 296 с.
5. Мацюк В. Я. Українознавство / В. Я. Мацюк, В. Г. Пугач. – К., 1994. – 329 с.
6. Сумцов Н.Ф. Досветки и посиделки / Н. Ф. Сумцов. – К., 1886. – 20 с.

Ємець Вікторія Іванівна

студентка магістратури НДУ ім. Миколи Гоголя

науковий керівник

кандидат педагогічних наук, доцент

Коваль Олена Віталіївна

До проблеми формування національної самосвідомості підлітків

Проблема формування національної самосвідомості підростаючого покоління є однією з найактуальніших у сучасній освіті.

Самосвідомість визначається, як усвідомлення і оцінка людиною самої себе як суб'єкта практичної і пізнавальної діяльності, як особистості. Формується вона у процесі діяльності і спілкування людини з навколишнім світом і обумовлена широким соціально-культурним контекстом. В самосвідомості людина аналізує, оцінює власну діяльність, поведінку. Така система уявлень людини про себе утворює цілісний образ власного «Я».

Формування самосвідомості особистості відбувається у процесі її розвитку. І саме в ході такого розвитку проходить переосмислення життя. Таким чином, людина має усвідомити, що протягом всього свого життя вона є, насамперед, громадянином своєї країни, невід'ємною частиною свого народу, своїх звичаїв і традицій. Із кожним періодом свого розвитку людина має засвоїти, що саме вона є тим духовним началом, яке здатне зберігати, примножувати і відроджувати національну культуру свого народу. Важливо, щоб духовні цінності для підростаючого покоління перетворилися не просто на об'єкт знань і розуміння, а лягли в основу їх світогляду, переконань, ціннісних орієнтацій, головних мотивів активної діяльності.

Вчені наголошують, що національна свідомість особистості – феномен, який слід розглядати не лише з погляду інформативного компонента (знання мови, історії і культури свого народу), а й з урахуванням її ціннісних складових, які в структурі самосвідомості визначають внутрішні детермінанти вчинків, є орієнтирами в цілеспрямованих осмислених діях людини. Детермінованість національної самосвідомості особистості потребує реального її залучення до самого життя, праці, до практики безперервного пізнання і спілкування між людьми, а процес навчання та виховання має опиратися на національний ґрунт. Водночас її формування забезпечується ціннісними складовими, які є орієнтирами в цілеспрямованих осмислених діях людини. Серед них визначаються такі компоненти як гармонія, добро, свобода, справедливість, сім'я, народ, країна.

Засвоєння національних цінностей є основою формування національної самосвідомості та становлення особистості, як справжнього громадянина своєї держави. Вчені прийшло до висновку, що першоосновою національної самосвідомості вважається етнічна самосвідомість. Її також називають суб'єктивною властивістю нації (національне, в етнопедагогіці трактується як вияв соціально-психологічної детермінації). Формування етнічної самосвідомості пов'язане з усвідомленням особистістю свого місця в світі, та ставленням до своєї рідної культури.

У визначенні змісту національної самосвідомості головним чинником її формування є національна система виховання. Національне виховання молоді здійснюється на культурно-історичному досвіді свого народу, його традиціях, звичаях. Правильно організоване національне виховання формує повноцінну особистість, суверенну індивідуальність, яка цінує свою громадянську національну і особисту гідність.

В умовах становлення незалежної України іде пошук виховного ідеалу, як мети виховної роботи у національній школі. Мета національного виховання має охоплювати не тільки утвердження своєї національної неповторності, а й підготовку учнів до практичної діяльності з розбудови держави, а саме утвердження у свідомості дітей національної, культурної єдності, виховання активістів-патріотів, всебічна підготовка до творчої праці з розбудови і захисту незалежної держави, досягнення високої культури міжнародних відносин.

Суперечливість сучасного музично-виховного процесу, неоднозначність підходів до використання народної музичної спадщини у вихованні дітей спонукають до пошуку ефективних шляхів музичного виховання на основі української національної культури. Педагогічні ідеї українських музикантів, рекомендації, спрямовані, насамперед, на формування у дітей музичної культури на основі народної творчості. Саме український музичний фольклор, у поглядах педагогів, посідає чільне місце у музично-естетичному вихованні особистості. На кращих зразках народної творчості митці прагнули прищепити любов, повагу до рідної культури, утвердити свою національну приналежність.

Своєю педагогічною діяльністю музиканти-педагоги змогли закласти такі підвалини музично-естетичного виховання в Україні, що не втрачають своєї актуальності і до сьогодні. Однак, вводячи народну та композиторську національну музику в зміст уроків, не слід вдаватися до національної самоізоляції. Адже вершини культури кожного народу тісно переплітаються з видатними досягненнями світової культури. Тому підходи

до національної культури мають інтегровану спрямованість з інтернаціональною культурою.

Формуванню національної самосвідомості засобами фольклору приділяється особлива увага в сучасному музично-естетичному вихованні школярів. Варто наголосити, що програми з музики, які діють сьогодні в Україні, базуються на концепції музичного виховання школярів на основі української національної культури. Основними положеннями яких є, насамперед, любов до народної музики. Програми побудовані на досвіді народної педагогіки, обрядовості і традиціях музикування, на ідеях українських композиторів і педагогів про визначальну роль фольклору в музичному вихованні дітей. Вони допускають варіантну множинність своєї практичної реалізації, відкривають широкі можливості для втілення народознавчих ідей на уроках музичного мистецтва.

Зайчук Вікторія Олександрівна
студентка I курсу групи МІД-66 НАКККіМ
науковий керівник
кандидат педагогічних наук, професор
заслужений працівник освіти України
Копієвська Ольга Рафаїлівна

Український фольклор. Історія та перспективи розвитку

Актуальність дослідження. Головна функція фольклору - це задоволення природної потреби у самовираженні й спілкуванні. Серед основних ознак слід виділити усну форму поширення і передачу між людьми засобом безпосередньої комунікації. Значна роль при цьому відводиться пам'яті, з допомогою якої фіксуються сюжети, тексти, форми, стереотипи. Текст народної поезії не мав автора, тобто був анонімним, щоразу народжувався як нова форма, тобто усне «текст-слово» було варіативним. Кожний твір був колективним - це означало, що кожен слухач мав можливість

додати до чужого своє, тобто його автором була колективна мовна особистість у певному фольклорному соціумі [1].

Мета дослідження. Фольклор цінний матеріал як у моральному, так і в розумовому та естетичному розвитку покоління незалежної України. В той же час доля фольклору у ХХІ столітті дедалі більше фіксується як занепадаючий «фольк-арт» (В. Погребенник). Моя мета – дослідити історію фольклору та знайти перспективи для його подальшого розквіту.

Поняття «фольклор України» та «український фольклор» нетотожні. Так склалося історично, що споконвіку на території теперішньої України жили й представники інших етносів.

У Києві, наприклад, з давніх-давен існувала єврейська колонія, а поява серед ідолів, поставлених у Х ст. великим князем Володимиром Святим у своєрідному державному пантеоні на сучасній Володимирській гірці, скульптурних зображень іранських «Сьмаргла» і «Хьрса» свідчить, на думку російського історика Б. О. Рибаківа, що «аланські, яські племена салтовської культури, можливо, входили до складу держави Русі». Натомість безперечним історичним фактом є існування в ХІ–ХІІІ ст. під Києвом, у так званому Перепетовому полі поселень торків та «чорних клобуків» (каракалпаків) – тюркської гвардії великих князів київських, котра брала активну участь у політичній діяльності домонгольських часів. Згодом великі німецька, польська, вірменська колонії з'являються в прадавньому українському Львові.

І тепер фольклор України складають, окрім українського, фольклори росіян, білорусів, євреїв, вірмен, поляків, болгар, греків, кримських татар, німців та представників деяких інших народів, що проживають у нашій країні. Деякі з цих усних традицій вивчено краще (наприклад, пісенний фольклор українських болгар), інші взагалі не досліджувалися спеціально, і тут нам є над чим попрацювати.

Але ж і сучасний обсяг поняття «український фольклор» досить складний. Знов таки маємо справу з явищем синтетичним, бо йдеться про усну творчість не лише українців (та іноетнічних носіїв традиційної

української культури), що живуть на території України, але й тих, хто, опинившись за її державними кордонами, зберігають свою мову та фольклор. Більш складний, тріадний поділ використовує зарубіжний україніст Ю. Тамаш, що розрізняє «материк» (українці у складі національної держави), «периферію» (у Польщі, Словаччині) та власне діаспору.

Структура фольклору діаспори не є однорідною. У тих регіонах, де українці живуть споконвіку, – як, приміром, на Підляшші та Холмщині (Польща) або Пряшеві (Словаччина), вони фактично створюють хоч і відокремлені від метрополії, але природні анклавні українського фольклору, принципово не відмінні, наприклад, від гуцульського або слобожанського. Там, куди еміграція відбувалася за рахунок лише певних областей, вихідці з них перемішувалися, проте їхній фольклор згодом набував вигляд хоч вже не регіонального, то, сказати б, макрорегіонального. Таким є фольклор канадських українців, котрі є нащадками емігрантів, переважно, із Західної України. Коли ж збираються до купи переселенці з різних кутків вітчизни, як це було, приміром, в українських анклавах на російському Далекому Сході, тоді з різнорегіональних компонентів утворюється нова, доволі мозаїчна фольклорна єдність.

Проте й тоді, коли мова лише про фольклор метрополії, ми якось мало замислюємося над тим, що поняття «український фольклор» є певна наукова абстракція, яка куди зручніше прикладається до того причепуреного і цензурованого словесного й музичного «фейклору», котрим нас десятиріччями годували радіо, телебачення і професійні «фольклорні» ансамблі, ніж до реального конгломерату регіональних усних традицій. Регіони відрізняються навіть за жанровим складом: так, у XIX ст. думи відомі були лише в східних областях, коломийки – тільки в західних. Та що там регіони! Фахівці добре знають, як змінюються календарні ритуали від села до села.

Наративний (оповідний) фольклор включає казки, притчі, байки, прислів'я, приказки, примовляння, замовляння, побажання, привітання,

віншування, прокльони, лайки і таке інше, і такого іншого (його ще називають по-вченому багатющою українською фразеологією) стільки, що ні в казці сказати, ні пером написати. Породжує літературу, віршування, театр, художнє читання.

Музичний фольклор поділяється на вокальний та інструментальний; кожний із цих видів включає до себе безліч жанрів та форм; скажімо, до вокальних жанрів належать народні пісні та думи; пісні можна класифікувати за цільовою функцією (обрядові, побутові, трудові, військові, колискові і т. ін.), за становою приналежністю (козацькі, чумацькі, селянські...) та за силою-силенною інших ознак. Породжує професійну музичну культуру [3].

Всесвітнє визнання дістала українська народна пісня - геніальний витвір нашого народу. В українських народних піснях поетично відтворено історичні події, сум і радість, мрії і бажання людей. Пісня розкриває духовне коріння, велич і крану народної душі. Письменник М.П. Стельмах писав: «Українська народна пісня пережила всі лихоліття і з глибин сивих віків донесла в наше сьогодення думи й почуття, болі й сподівання народу». Українську народну пісню, то радісну, то сумну складав-вистіпував пастушок, знедолений наймит чи кріпак, закохана дівчина, мужній козак - захисник рідної землі. І пісня жила, передавалася з покоління в покоління. Немов велетенське дерево розрослася українська народна пісня. І кожна гілка цього могутнього дерева - то невід'ємні різні сторони багатогранного життя народу. Народні пісні пов'язані з працею, дозвіллям, святами й обрядами, наймитуванням, заробітчанством, рекрутчиною, боротьбою народу за волю та незалежність. Українська пісня, мінорна за пануючим ладом, сумна навіть у веселому запалі, залишиться всіма знавцями на одне з перших місць серед пісень усіх народів[2].

Хореографічний фольклор несе в собі мудрість рухів, жестів, пластики, поз. Все це складає дуже непросту й дуже важливу невербальну знакову систему, тобто безсловесну мову. У справжньому фольклорі цією мовою висловлюються справжні, життєво важливі послання любов, радість,

виклик, торжество; часом боротьба, загроза, потуга; і завжди безліч емоційних нюансів та елементів магії, що їх годі перекласти іншою мовою. Народна хореографія основне джерело різноманітних форм балету, танцю, мімічного мистецтва, сценічного руху, багатьох циркових жанрів тощо.

До фольклору, по правді, належать усі форми народного мистецтва, що відповідають нашому визначенню, як-от вишивання, писанки, кераміка, різьблення, лозоплетіння і т. ін. до безлічі саме тою мірою, якою несуть знання, повідомлення, послання, народну науку [3].

Література:

1. Фольклор, як форма існування духовної культури [Електронний ресурс]. – Електронні дані. – Режим доступу : <http://bibliofond.ru/view.aspx?id=453165>. – Назва з екрана.
2. Багатство й розмаїття українського фольклору [Електронний ресурс]. – Електронні дані. – Режим доступу : <http://tvori.com.ua/bagatstvo-j-rozmattya-ukranskogo-folkloru/>. – Назва з екрана.
3. Українськи фольклор : особливості та специфіка [Електронний ресурс]. – Електронні дані. – Режим доступу : <http://osvita.ua/vnz/reports/culture/10281/>. – Назва з екрана.

Захаров Андрій Миколайович
студент магістратури НАКККіМ
спеціальність «Менеджмент соціокультурної діяльності»
науковий керівник
кандидат педагогічних наук, доцент
Монько Тетяна Савівна

Організація міжнародних кінофестивалів як засіб культурних обмінів

Мистецтво кіно є одним із визначальних факторів розвитку культури нації, показником духовності та зрілості її суспільства. Кінематограф має вагомі здобутки, що збагатили світову культуру непересічними творами, які відображають історію народу, його самобутність та красу.

Кінофестивалі мають великий вплив на розвиток світового та українського кінематографа. Проведення кінофестивалів міцно увійшло в повсякденний побут сучасного мистецького життя багатьох держав світу, що актуалізувало формування нових моделей їх проведення, фінансування, механізмів взаємодії з органами управління культурою, потенційними спонсорами і засобами масової інформації.

Кінофестивалі покликані продемонструвати сучасні тенденції в кінематографі, обрати кращі фільми року, оцінити роботу членів знімальних груп. Кінофестивалі проводяться щорічно і спеціалізуються за жанрами кіно, тематикою, довжиною стрічки тощо[3]. Організація кінофестивалю – складний і довгий процес, що вимагає ретельної підготовки.

Найпрестижнішими кінофестивалями є огляди за конкурсною програмою, що мають акредитацію Міжнародної федерації асоціацій кінопродюсерів. Для того, щоб отримати акредитацію, кінофестиваль повинен відповідати декільком критеріям: бути міжнародним; проводитися щорічно; користуватися підтримкою місцевої кіноіндустрії; в конкурсі не повинно бути фільмів, які раніше брали участь в інших фестивалях.

Міжнародна федерація асоціацій кінопродюсерів- це єдина міжнародна організація, до складу якої входять кіно-та телевізійні продюсерські організації світового масштабу. Ця організація представляє економічні, юридичні та регулятивні інтереси, які є спільними для всіх виробників кіно та телепродукції країн – членів асоціації. Крім того, вона регулює численні міжнародні кінофестивалі, до яких входять і найвідоміші світові фестивалі кіно. Належність до цієї організації визначає високий рівень їх заходів та відповідність світовим стандартам – як за принципами створення програми, роботи журі, розмірами медіа – простору, так і за такими технічними аспектами як фестивальні приміщення, обладнання, страхування, зберігання та транспортування медіа-носіїв тощо.

Міжнародна федерація асоціацій кінопродюсерів допомагає продюсерам координувати дії та виробляти правила в таких ключових

аспектах: законодавство з авторського права та інших питань інтелектуальної власності; протистояння піратству; застосування цифрових технологій та їх вплив на нарахування вартості в аудіовізуальній сфері; процес стандартизації технологій; регулювання ЗМІ; механізми фінансування фільмів із приватного та державного сектору тощо[1]. Вона відіграє важливу роль у сприянні намаганням фестивалів з часом здобути вищий рівень стандартів, незважаючи на економічні чи програмні складнощі, що можуть виникнути у зв'язку з несприятливим географічним розташуванням чи незначним фінансуванням. Це особливо стосується різних умов, засобів та можливостей організації кінофестивалів в різних країнах світу.

Акредитацію Міжнародної федерації асоціацій кінопродюсерів мають більше 50 кінофестивалів. Найпрестижнішими кінофестивалями є: Венеційський кінофестиваль; Берлінський кінофестиваль; Каннський кінофестиваль; Монреальський міжнародний кінофестиваль; Шанхайський міжнародний кінофестиваль; Міжнародний кінофестиваль у Карлових Варах тощо. Серед них: конкурсні фестивалі ігрових фільмів; спеціалізованих ігрових фільмів; неконкурсні фестивалі ігрових фільмів; фестивалі короткометражних і документальних фільмів. Акредитовані фестивалі повинні відповідати нижчезазначеним стандартам: мати чітку організацію заходу, що проводиться протягом року; прозорий міжнародний відбір фільмів і членів журі; комфортні умови праці та сфери обслуговування представників преси з різних країн; запобігати нелегальному використанню відеопродукції; використовувати застережні заходи щодо втрати, викрадення чи пошкодження копій відеопродукції; мати високі стандарти офіційних публікацій та інформаційного менеджменту.

Одним з шляхів просування українського кіно на ринки різних країн світу, є спільне виробництво з іншими країнами, що дає можливість, по-перше, залучити більше інвестицій для виробництва, по-друге, розширити присутність українського кіно в зарубіжному прокаті. Прибуток від прокату

фільмів допомагає молодим режисерам представляти свої роботи на міжнародні конкурси та фестивалі[2].

Перспективи розширення участі українського кінематографу в спільному кіновиробництві (проектах копродукції) переважно пов'язують з оновленням кінопроцесу, вихованням нового покоління творчої еліти, створенням успішних касових фільмів, які привернуть увагу українського і зарубіжного глядача. Кінематографічна продукція, перш за все, є засобом творення та вираження культурного розмаїття країни, оскільки слугує утвердженню ідей гуманізму, загальнолюдських, національно-культурних та духовних цінностей та сприяння розвитку національної свідомості, патріотичних почуттів, естетичного та екологічного виховання громадян.

На сьогодні співпраця із зарубіжними компаніями будується по-різному: це адаптація міжнародних форматів, надання творчої чи технічної допомоги та спільне виробництво кінопродукції українськими і світовими компаніями. Найбільш поширеним із цих видів є купівля та адаптація форматів.

Невпинно змінюється стратегія управління кінематографічною галуззю, а відповідно розширюються межі і можливості співпраці на міжнародному ринку. Наявність такого ринку, де український продукт може посідати суттєві позиції, робить необов'язковим складний і ризикований пошук західних партнерів. Попри це, українські виробники шукають можливостей співпраці з різними іноземними компаніями. І якщо, сьогодні, це здебільшого купівля міжнародних форматів, то з часом можна очікувати розширення меж співпраці.

Для цього, кінофестивальному ринку необхідні кваліфіковані спеціалісти, які можуть вміло й ефективно управляти фестивальною організацією. Крім того, є потреба в актуальних розробках з фестивального менеджменту та маркетингу, зроблених на основі вітчизняного та зарубіжного досвіду фестивального продюсерства, що спираються на класичну науку менеджменту та маркетингу і покликаних зробити

проведення фестивалю не тільки ефективним в декларованих некомерційних цілях, а й прибутковим.

Література:

1. Брюховецька Л. Кінопродюсер в Україні/Л.Брюховецька//Кінотеатр. – 2011. – № 4. – С.2–7.
2. Бурнашов І.Ю. Українське кіно на сучасному етапі[Електронний ресурс]/І.Ю. Бурнашов. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу:<http://mincult.kmu.gov.ua>. – Назва з екрану.
3. Данилова С.Е. Анатомія кінофестивалю /С.Е.Данилова//Менеджер. Кино. – М.,2009. – №1. – С. 69–72.

Зінченко Ірина Юрївна
студентка ІІІ курсу групи МІД-64 НАКККіМ
науковий керівник
кандидат історичних наук
Філіна Тетяна Вікторівна

Міжнародний день миру: історія і сучасність свята

Мир - головна цінність для будь-якої людини. Захищати його ідеали, зміцнювати дружні відносини між державами, спільними зусиллями працювати для досягнення миру в усьому світі - основні принципи, якими керувалася ООН, заснувавши це свято. День миру був заснований 30 листопада 1981 року і протягом 20 років відзначався в день відкриття сесії ООН кожен третій вівторок вересня. У 2001 році була прийнята резолюція про проведення Міжнародного дня миру щорічно 21 вересня. ООН проголосила свято днем відмови від насильства і припинення військових дій в усьому світі. В якості емблеми для цього свята використовують зображення білого голуба з оливковою гілкою. Її творцем є Пабло Пікассо. Вперше цей символ був представлений на Всесвітньому конгресі прихильників миру, що проходив у Парижі в 1949 році. У Нью-Йорку на День миру проходить урочиста церемонія. Генеральний секретар ООН вдаряє в Дзвін миру і пропонує хвилиною мовчання вшанувати жертв війн і конфліктів, які віддали

свої життя для досягнення миру. Перший Дзвін Миру був встановлений біля штаб-квартири ООН в Нью-Йорку в 1954 р. Він відлитий з монет, пожертвуваних дітьми всіх континентів, і є символом глобальної солідарності людей Землі. У нього також вплавили ордени і медалі, інші почесні відзнаки людей багатьох країн. Напис на Дзвоні свідчить: *«Хай живе загальний мир у всьому світі»*.

День миру 2016 актуальний як ніколи, адже сучасне суспільство страждає від міжнародних конфліктів, війн, терактів, екологічних лих. Організація об'єднаних націй закликає в цей день подумати про ці проблеми і шляхи їх вирішення. Міжнародний день миру 2016 відбувся під темою «Цілі в галузі сталого розвитку: складові елементи світу». На Генеральній асамблеї ООН в 2015 році всіма країнами-учасницями були одногосно затверджені 17 основних цілей (169 конкретних завдань), яких необхідно досягти для забезпечення миру за наступні 15 років. Головними завданнями є: викорінення бідності і голоду; вирішення проблеми нестачі ресурсів; боротьба з хворобами і забрудненням навколишнього середовища; забезпечення соціальної рівності; сприяння економічному зростанню; скорочення нерівності всередині країн і між ними; вжиття невідкладних заходів щодо боротьби зі зміною клімату та його наслідками; збереження та раціональне використання океанів, морів, і морських ресурсів; відновлення екосистем суші; сприяння побудові миролюбного й відкритого суспільства в інтересах сталого розвитку.

День миру в Україні встановлений Указом Президента № 100 від 5 лютого 2002 року «Про День миру» і відзначається щорічно 21 вересня - в Міжнародний день миру. Таким чином Україна підтримує рішення Генеральної Асамблеї ООН і підтверджує відданість країни ідеалам миру. В Україні суспільство готове брати участь у розробленні довгострокового стратегічного документу, який визначив би нові Цілі сталого розвитку. За останні п'ятнадцять років доповіді щодо Цілей розвитку тисячоліття (ЦРТ) слугували єдиним стратегічним документом, який надавав можливість

громадськості контролювати дії влади, використовуючи моніторинг 33-х ключових показників. Цілі сталого розвитку мають продовжити цю традицію та використовувати імпульс ЦРТ і напрацьовану інституційну базу. Цілі сталого розвитку в Україні становитимуть нову систему взаємоузгоджених управлінських заходів за економічним, соціальним та екологічним (природоохоронним) вимірами, спрямовану на формування суспільних відносин на засадах довіри, солідарності, рівності поколінь, безпечного навколишнього середовища. Основою сталого розвитку є невід'ємні права людини на життя та повноцінний розвиток. В Україні у процесі визначення Цілей сталого розвитку, відповідних завдань та показників на довгострокову перспективу необхідно враховувати глобальні орієнтири розвитку, принципи сталого розвитку та суспільну думку щодо бачення майбутнього розвитку. Світовий досвід свідчить, що суспільний прогрес значною мірою залежить від підтримання балансу між цілями підтримки економічного зростання, конкурентоспроможності бізнесу, забезпечення екологічної безпеки та зменшення соціальної нерівності. Для досягнення довгострокових цілей необхідно послідовно виконувати визначені коротко- та середньострокові завдання. Передумовами досягнення всіх без винятку цілей розвитку є якісне управління, викорінення корупції, суспільна підтримка. Відповідно належне управління, чесна та прозора влада, участь населення у прийнятті рішень та контролюванні їх виконання мають враховуватись при формулюванні стратегічних цілей.

Свято Міжнародний день миру - заклик до примирення, порозуміння, спільної роботи по зміцненню стабільності, дотримання прав і свобод людини. «Міжнародний день миру - дає кожному з нас можливість справою довести свою прихильність до миру, ставши поборником цілей в галузі сталого розвитку», - так сказано в щорічному святковому посланні ООН. Уряди різних країн повинні усвідомити глобальне значення Міжнародного дня миру, а ми для початку маємо навчитися жити в мирі одне з одним.

Зосименко Кристина Владиславівна
студентка магістратури НАКККіМ
спеціальність «Менеджмент соціокультурної діяльності»
науковий керівник
кандидат педагогічних наук, доцент
Шевченко Наталія Олександрівна

Посилення конкурентних позицій Одеської області на ринку туристичних послуг

Дуже важливою складовою сталого соціально-економічного розвитку людства є туризм. Адже саме він за обсягами виробництва і доходів зайняв на рубежі тисячоліть перше місце в світовому рейтингу серед областей людської діяльності. У контексті ринкового господарювання туристична діяльність є досить перспективною сферою підприємництва, особливо в умовах наявності природно-ресурсного потенціалу та добре розвиненої мережі су'єктів туристичної діяльності. Одеська область має значний потенціал в даній сфері, який недостатньо розвинений. Існує значна кількість суб'єктів туристичної діяльності, зацікавлених в наданні туристичних послуг.

Організації, які займаються формуванням і реалізацією турів, наданням різноманітних туристичних послуг, називаються туристично-екскурсійними. На практиці вони можуть називатися по-різному: туристичні фірми, туристичні бюро або агентства, бюро подорожей, екскурсійні бюро ітощо. Але за видом підприємницької діяльності на туристичному ринку їх можна розділити на туристичних операторів (туроператор) і туристичних агентств (турагент)[1]. Основне завдання турагента або турагентства: повне і широке висвітлення можливостей відпочинку і подорожей по всіх наявних турах, курортах, туристичних центрах; просування інформації про власні можливості за допомогою реклами; організація продажу туристичного продукту з урахуванням специфіки та особливостей туристичного ринку[5],

зміцнення свого становища на туристичному ринку і отримання стабільного прибутку [2].

В цілому, як і будь-яка сфера діяльності, операторська та агентська діяльність в туризмі вимагає високої кваліфікації і професіоналізму, глибоких знань технології, маркетингу і ринку [4]. Сучасні реалії вимагають від працівників туристичної сфери знань, спритності, ефективності дій, тобто професіоналізму. Формувати і продавати тури- це набагато складніше, ніж просто приймати заявки. Необхідно краще спеціалізуватися на виробництві та реалізації високоприбуткового і якісного туристичного продукту; необхідно постійно дбати про оновлення свого продукту через удосконалення послуг, диверсифікацію, облік моди і ринкових тенденцій.

14 вересня 2015 року, створена Асоціація розвитку туризму Одеського регіону, яка об'єднала понад 100 учасників туристичного ринку. Метою нової асоціації є консолідація зусиль бізнесу, громадськості та обласної влади, а також розвиток туристичної привабливості всіх районів Одеської області, а не тільки приморської зони. Каталізатором створення асоціації став сезон 2015 року, який показав, що Одеська область не повністю готова до тих обсягів туристів, які було отримано.

Слід зазначити, що у Одеси великий потенціал залучення нових туристів - на даний момент тут 1200 ресторанів і готелів, 300 готелів, близько 80 діючих служб таксі і 5 тисяч таксистів, проходить більше 200 щорічних фестивалів. Сьогодні туристична інфраструктура області налічує 1070 об'єктів туристично-рекреаційного та оздоровчого призначення, більше 300 туроператорів і турагентів, які створюють регіональний туристичний продукт. Якщо влітку туристів приваблює відпочинок на морському узбережжі, то в зимовий період Одещина позиціонує себе, як центр ділового туризму оскільки з кожним роком збільшується кількість сучасних готельних комплексів з інфраструктурою і обладнанням для проведення бізнес-зустрічей, конференцій і семінарів. В області налічується 22 населених

пункти, які належать згідно чинного законодавства до курортних населених пунктів.

Серед природних багатств, які активно використовуються в курортно-рекреаційній сфері області, важливе місце займають лікувальні грязі і ропа Хаджибейського, Шаболатського і Будакського лиманів, які дають можливість ефективно оздоровлюватися. Унікальні Куяльницькі грязі за своїми лікувальними властивостями визнані еталонними: вони містять комплекс біологічно активних речовин, мікро- і макроелементів сприяють зняттю запальних процесів, стимулювання захисних і відновлюючих функцій пошкоджених органів і систем організму. За складом і цілющим властивостям такі грязі зустрічаються ще у Мертвому морі.

Туристів традиційно привертає оглядові екскурсії по історичній частині Одеси - мальовничий Приморський бульвар, знамениті Потьомкінські сходи, відомий Одеський театр опери та балету. Також гості міста активно замовляють екскурсію «Бандитська Одеса», яка навіяна розповідями Бабея про місто. Слід зазначити, що в місті щороку організується безліч фестивалів та інших яскравих культурних і спортивних подій. Традиційно в місто з'їжджаються на 1 квітня на Одеський кінофестиваль, святкування Дня міста, на джаз-фестиваль. Природно, приїжджих вабить Чорне море, прогулянки на катері. Формується приморська зона «Велика Одеса», яка буде включати в себе шматок від Рибаківки до Одеси. Популярні напрямки в Одеській області - Білгород-Дністровський, Шабо, Вилкове, Затока, Кароліно-Бугаз вимагають вирішення низки проблем: в першу чергу, ремонту доріг регіону, а також розвитку туристичної інфраструктури.

Вабить гостей також і різноманітна одеська кухня, яка в кожному куточку регіону може запропонувати свої особливі фішки. Також набирає обертів популярний у всьому світі екологічний туризм і спостереження за птахами, які для Одеського регіону є дуже перспективними, оскільки природа краю унікальна. Основою виділення нових рекреаційних територій в регіонах України може стати сукупність видів спелеологічних об'єктів, що завдяки

своїм властивостям можуть бути використані для організації рекреаційних занять[6]. Невичерпний спелеотуристичний потенціал мають такі спелеооб'єкти, як Одеські катакомби.

Складна політична ситуація, військові дії, «падіння» гривні, подорожчання вартості товарів і послуг в умовах «заморозки» зарплат, питання безпеки відпочиваючих негативно позначаються на туристичній сфері. Разом з тим фактор девальвації національної валюти ставить українців перед вибором: витратити заощадження на відпочинок за кордоном або ж відпочити в Україні за гривні. Таким чином, криза в якійсь мірі «грає на руку» вітчизняному туризму, даючи можливість розвивати внутрішній туризм в Україні. Очевидно, що в умовах туристичної втрати Криму для туроператорів Одеської області випав шанс проявити себе.

Література:

1. Биржаков М. Б. Введение в туризм / М. Б. Биржаков.–М.;СПб. : Невский фонд, 2004. – 132с.
2. Про туризм :Закон України за станом на 15 вересня 1995 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 1995. – 455 с.
3. Кифяк В. Ф. Організація туристичної діяльності в Україні / В. Ф. Кифяк.–Чернівці: Зелена Буковина, 2003. – 300 с.
4. Пуцентейло П. Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва / П. Р. Пуцентейло.–К. : Центр учбової літератури, 2007. – 344 с.
5. Цибух В. М. Туризм в Україні / В. М. Цибух // Економічний журнал України.– 2003. – №6. – С. 34–35.
6. Шевченко Н.О. Особливості використання печер як екскурсійних об'єктів в спелеотуристичних регіонах світу / Н. О. Шевченко // Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтва : наук. журнал. – 2011. – К.: Міленіум, 2011. – № 1. – С. 162–166

Зубок Яна Юрївна

студентка магістратури НАКККіМ
спеціальність «Менеджмент соціокультурної діяльності»
науковий керівник
кандидат педагогічних наук, професор
заслужений працівник освіти України
Копієвська Ольга Рафаїлівна

Паркова послуга як елемент масового американського продукту

В останні десятиліття в світі спостерігається стійка тенденція підвищення інтересу до нових сучасних технологій в галузі дозвілля. Це обумовлено тим, що раціональне використання вільного часу дає можливість людині знімати соціальне напруження, а також відновлювати свої психологічні та фізичні сили.

Парки культури і відпочинку є невід'ємною частиною системи організації дозвілля людей. Вони органічно пов'язані з загальними процесами соціального і культурного життя сучасного суспільства. Об'єктивні потреби суспільного розвитку становлять перед собою проблеми пошуку нових напрямків, моделей, форм і методів виховання. Зростання ролі, значення, популярності парків в сучасній життєдіяльності обумовлено процесами урбанізації життя, інтелектуалізації праці, нарощенням психологічного навантаження на виробництві. Роль парків дедалі зростає в умовах загрози екологічної кризи, коли вони стають необхідними природними осередками, створюють сприятливий мікроклімат для повноцінної життєдіяльності як багатофункціональні культурно-рекреаційні центри.

Використання природного середовища в організації дозвілля населення - це одна з характерних особливостей парків як культурних закладів. Саме за парками завжди залишається можливість забезпечити ті форми відпочинку, які потребують психологічного відриву від міського оточення.

Перед працівниками культури постає нагальна потреба пошуку нових форм і шляхів розвитку культури дозвілля, зокрема нетрадиційних джерел її фінансування. Назріла необхідність в дослідженні сучасного стану і основних напрямів, методів культурно-просвітницької, дозвіллевої діяльності, її форм, особливостей роботи діючих типів парків та рекреаційних зон, організації паркового дозвілля всіх соціально-демографічних категорій населення. Ситуація залишається складною. Це пов'язано із загальною кризою та недосконалістю самої організації дозвілля в нашій країні. Широке висвітлення ці проблеми знаходять в працях вітчизняних та зарубіжних вчених.

Тому видається виправданим і актуальним порівняльний підхід, звернення до досвіду організації культурно-дозвіллевої діяльності за рубежом та його осмислення з метою адаптації до конкретних соціальних, культурних, географічних умов і перспектив розвитку паркової галузі в Україні.

Перші розважальні парки з'явилися в Європі вже в кінці 60-х років минулого століття. Але справжній туристський бум вони відчули лише за останні роки. Щорічно найбільші розважальні центри відвідує 10 млн відпочиваючих. Існуючі парки продовжують активно розширюватися і будуються нові. Тільки за період з 1995 по 1998 роки в Європі з'явилися «Port Aventura», «Legoland», «Warner Brothers» та інші комплекси. Найбільш відомі подібні тури серед любителів сімейного відпочинку, молодят і невеликих молодіжних груп. Цікаво, що більшість відвідувачів парків – не діти, на яких вони були розраховані, а дорослі. Основними гостями парків у різних країнах є іноземні туристи.

Нарівні з цікавими та захоплюючими атракціонами головною привабливою ознакою тематичних парків є дійство, що відбувається навколо.

Розглянемо в якості прикладу американський парк Уолта Діснея. На сьогодні імперія Уолта Діснея складається з п'яти структур: «Disneyland» (штат Каліфорнія 1955р.), «Walt Disney World» (штат Флорида 1971 р.),

«Tokyo Disney Resort» (Токіо 1983 р.) , «Euro Disneyland» (Франція 1992 р.), Гонконгський Діснейленд (наймолодший парк Діснея, відкритий в 2005 році).

Парки «Світ Діснея» – це справжня індустрія відпочинку і розваг, влаштована зі справжнім американським розмахом. Унікальність «Світу Діснея» як туристичного продукту полягає не тільки в тому, що він має власну складну інфраструктуру, створену для розваг, розміщення, харчування, навчання, а й власне життя, в яке вливаються туристи, зустрічаючи на вулицях парку і серед атракціонів різноманітних героїв мультфільмів і художніх фільмів Діснея.

«Walt Disney World» (WDW) – найвідоміший американський тематичний парк – знаходиться недалеко від Орlando (штат Флорида). До нього приєднується низка парків, що з'явилася пізніше. В одному з основних парків WDW «Magic Kingdom» (Зачароване Королівство) знаходиться більше 40 атракціонів. Тут можна пройтись по головній вулиці США, заглянути в «Країну пригод» і «Країну фантазій». У парку «Epcot Park» велика кількість атракціонів. У парку «MGM Studios» і по сьогодні ведуться зйомки художніх фільмів. Приходячи в цей парк, можна випадково опинитися на знімальному майданчику, взяти участь, наприклад, у «зоряних війнах», поговорити з джином з фільму-казки про Алладіна та ін. На бульварі Сансет можна випробувати долю в «Замку жахів» чи зустріти Красуню і Чудовисько в «Театрі зірок».

У парку «Animal Kingdom» («Королівство тварин») демонструються стереоскопічні трилери з життя комах у спеціальному кінозалі, що знаходиться в «Дереві життя» – символі парку. Шанувальникам гострих відчуттів можна порадити здійснити похід до динозаврів – у Парк Юрського періоду.

Ще одна розвага в WDW – аквапарки, їх три. Тут можна зануритись у батискафі під воду, ознайомитися з незвичайними видами коралів, випробувати на собі справжнє цунамі.

В системі «Світ Діснея» є ще два парки: «Catorland» і «Pleasure Island». У першому з них можна покататися на величезних черепахах чи побачити смертельний двобій крокодилів. У другому парку, що діє тільки у вечірній час (з 9 год. вечора і до ранку) і доступний тільки для дорослих (від 21 року), до послуг відвідувачів – 7 нічних вечірніх клубів і ресторанів.

У цьому ж напрямі працюють і кінопарки Америки. До них відносяться: розташований у Лос-Анджелісі тематичний парк «Universal» (повна назва парку «Universal Studios Holliwood») і парк «Universal», що знаходиться в Орландо. «Universal» – це єдина можливість зробити крок «на екран» і стати діючою особою якого-небудь захоплюючого бойовика чи трилера. І таких парків у світі стає все більше.

Наприклад, «Санта-парк» перший і єдиний поки що тематичний парк з полярним колом, який відкритий у 1999 році недалеко від столиці Лапландії – Рованіємі. Основа парку – розважальний центр, збудований у величезній печері «Сювясенваара». Велика кількість оживлених героїв оточують відвідувачів парку. Вони на свої очі можуть побачити, як Санта Клаус пролітає на оленях над своїми володіннями.

Такі ж цікаві програми створені і в Іспанському парку «Порт Аventura», і в багатьох німецьких, британських та ін. тематичних анімаційних парках різних країн. У більшості країнах програми відвідування тематичних парків уже виділилися в окремий вид туризму.

Навколо центрів розваг зазвичай формується ланцюг індустрії гостинності, який отримує досить високі доходи. Наприклад, поряд із відомим парком «Діснейленд» у Сан-Франциско (США) для його відвідувачів збудовано 27 готелів різних компаній та категорій зірковості. Паризький «Діснейленд» пропонує проживання в готелях на території парку – на відстані короткої пішохідної прогулянки від атракціонів. Тут розміщені 6 готелів на вибір: від люксових (5 зірок) до класу «budget». Туристи, які проживають у готелях на території парку, мають різного роду пільги (пільгові

вхідні квитки в парки, можливість користуватися атракціонами на годину раніше від інших відвідувачів).

За свідченнями зарубіжних туроператорів, відвідуваність тематичних парків збільшується з року в рік. Якщо раніше основна частка відвідувачів купувала квитки самостійно біля входу, то за останній час відвідування парків усе частіше входить до складу турпакетів.

Висновок. Однією із важливих передумов для визначення шляхів розвитку й вдосконалення діяльності парків на сучасному етапі є вироблення новітніх моделей паркового середовища. Моделювання діяльності парків вважається сучасним методом, який майже не застосовується у практиці вітчизняного паркобудівництва. Останні праці вчених підкреслюють важливість наукових розробок в цьому напрямку (А. Дзюв, О. Копієвська, І. Петрова).

Було здійснено вивчення зарубіжного та вітчизняного досвіду паркобудівництва, зразків парків та паркових технологій. Заслуговує на увагу досвід країн Європи, США, діяльність спеціалізованих, тематичних парків розваг типу Діснейленду та його аналогів у світі.

Література:

1. Дзюв А.Х. Социально-педагогические аспекты организации деятельности парка культуры и отдыха: автореф. дис. канд. пед. наук / А. Х.Дзюв. –М., 1997. – 20 с.
2. Копієвська О.Р. Паркова індустрія : підручник / О. Р. Копієвська. – К.: НАКККіМ. – 2015. – 220 с.
3. Копієвська О.Р. Використання сучасних рекреаційних технологій у парковій індустрії :дис. ... канд. пед. наук /О. Р.Копієвська. – 1999. – 203 с.
4. Петрова І.В. Дозвілля в зарубіжних країнах : підручник / І. В. Петрова. –К., 2005. – 408 с.

Йотка Ярослав Миколайович
студент магістратури НДУ ім. Миколи Гоголя
науковий керівник

кандидат педагогічних наук, професор
заслужений діяч мистецтв України
Костенко Людмила Василівна

Музично-естетичне виховання ліцеїстіву Ніжинській вищій школі (XIX ст.)

Музично-естетичне виховання є невід'ємною складовою частиною у формуванні людини як особистості та становленні її у суспільстві як в минулому так і в сьогоденні. Спираючись на багатовікові традиції, воно стало одним із компонентів народної педагогіки, яка увібрала в собі усі національні особливості українського народу, тонкощі психології та сутність народного світогляду, що формувало у підростаючого покоління почуття прекрасного, художньо-естетичного смаку, любові до культурно-ціннісного надбання свого народу.

Як зазначає дослідник О.В. Михайличенко «Музично-естетичне виховання в Україні - це діалектична взаємодія інститутів створення, накопичення і збереження досвіду національного музичного мистецтва з процесами передачі цього досвіду із покоління в покоління у тісному суспільно-історичному та соціально-економічному зв'язках. Разом з тим це процес передачі та засвоєння особистістю емоційально-художніх образів українського та зарубіжного музичного та суміжних з ним мистецтв, які спроможні спонукати її до творчої діяльності і створення навколо себе життя, побудованого на кращих морально-етичних цінностях, що виробило людством.» [1, с. 7].

У різні часи проблемою музично-естетичного виховання займалися А. Вахнянин, С. Людкевич, В. Матюк, С. Миропольський, П. Сокальський. Вони зазначали про необхідність музично-естетичного виховання особистості.

Друга половина XIX ст. вирізняється активним впровадженням музично-естетичного виховання в навчальних закладах України, про що

свідчать відкриття шкіл мистецького спрямування, бібліотек, музеїв, організація музичних спілок, художніх виставок, музичних вечорів.

Ніжинська вища школа, будучи в XIX ст. Гімназією вищих наук князя О. Безбородька, була одним із осередків музично-естетичного виховання на Лівобережній Україні. В ній були створені всі необхідні умови для розвитку талановитої молоді, виявленню творчих здібностей, які уже потім по-різному знаходили свій розвиток.

Крім навчання загальних предметів (латинська, французька, німецька, російська мови, географія, історія, арифметика, Закон Божий), гімназисти могли у вільний час займатися у хорі та струнному оркестрі, яким керував вчитель музики Ф. Севрюгін, або у танцювальному гуртку. Деякі займалися малюванням у М. Павлова та фехтуванням у В. Урсо.

У 1826 р. був отриманий офіційний дозвіл на влаштування в Гімназії театру. Це можна вважати і започаткуванням театру в Ніжині. А з приїздом до Ніжина графа О. Кушельова-Безбородька остаточно стабілізувалась театральна справа в навчальному закладі. Крім класичних п'єс, поставлених гімназистами французькою та німецькою мовами, відбувались вистави за творами, власноруч написаними вихованцями. Серед них були перші спроби пера М. Гоголя, Є. Гребінки, Н. Кукольника тощо [2].

Музично-естетичному вихованню ліцеїстів сприяло систематичне проведення музично-літературних вечорів, постановка театралізованих п'єс, музичних вистав, тематичних концертів, залучення професійних музикантів до участі у виставах та концертах, організація музичної освіти тощо.

Відомий український поет Леонід Глібов, один із випускників Юридичного ліцею князя О. Безбородька, був засновником одного з перших мистецьких об'єднань Чернігівщини – «Товариства кохаючих рідну мову». Одним із головних досягнень товариства була постановка п'єси «Наталка Полтавка» І. Котляревського. Надзвичайно талановитий акторський склад вистави, блискучі вокальні дані виконавців сприяли тому що п'єса мала величезний успіх.

Активна музична діяльність, як результат музичного життя, привела до поступового розгалуження її на різні види – театральну-музичну, концертну, музично-просвітницьку. Це сприяло формуванню професійних основ музичного виконавства. Поступово аматорський спосіб творення музичного мистецтва переріс у професійний.

Таким чином, можна сказати, що Ніжинська вища школа, як культурно-мистецький осередок, відіграла важливу роль у музично-естетичному вихованні молоді. Маючи гарну матеріальну та духовну базу, вона сприяла розвитку музичного, художнього, театального мистецтва на Лівобережній Україні.

Література:

1. Михайличенко О.В. Музично-естетичне виховання дітей та молоді в Україні (ретроспективно-теоретичний аспект) : монографія. – Суми : Козацький вал, 2007. – 356 с.
2. Самойленко Г. В. Ніжинська вища школа: сторінки історії / Г. В. Самойленко, О. Г. Самойленко. – Ніжин : Аспект-Поліграф, 2005. – 420 с.

Ігнатов Сергій Вадимович
студент магістратури НДУ ім. Миколи Гоголя
науковий керівник
кандидат педагогічних наук, доцент
Павленко Олексій Миколайович

Джазові композиції у творчості Геннадія Саська

Глобалізаційні та модернізаційні зміни в суспільстві, культурі і мистецтві пробудили посилений інтерес до естрадно-джазової музики. Сьогодні джаз – мистецтво високопрофесійне, інтелектуальне, зі своєю специфічною аудиторією слухачів, тісно співпрацює з популярними формами музичної культури.

Джазове мистецтво формувалося і розвивалося у тісній взаємодії з європейською та африканською музичними традиціями. За перші п'ятдесят

років своєї історії джаз пройшов приблизно ті ж стадії розвитку відносин між усно-імпрровізаційною та письмово-композиційною творчістю, які європейська музика проходила впродовж тисячоліть. О. Павленко вказує, що джаз – це відкрита динамічна художня система з широким діапазоном стилів і жанрів, оригінальним комплексом виражальних засобів, імпрровізаційною природою та активною взаємодією із різноманітними музичними пластами. Його невід’ємним компонентом є імпрровізація, в якій поєднується процес і результат [2, с. 191].

Свої імена в історію джазу вписали й українські професійні композитори, зокрема Геннадій Сасько, який розуміється на джазовому мистецтві та вільно імпрровізує на фортепіано. У його доробку є багато творів різних жанрів, серед яких виокремлюються п’єси для дітей. Особливою популярністю в фортепіанному дитячому репертуарі для шкіл естетичного виховання користуються джазові твори композитора: сюїта «Граю джаз» та «Граю джаз-2».

Сюїта «Граю джаз» складається з трьох п’єс – «Джаз-вальс», «Блюз», «Регтайм»[3]. Кожен твір циклу – це стилізація джазових жанрів у доступній дітям формі та фактурі. Розпочинається сюїта твором «Джаз-вальс», який виконується у помірному темпі. В ньому поєднуються блюзова квадратна структура та джазова гармонія. Також композитор використовує блюзові тони (понижена третя, п’ята та сьома ступені), пентатоніку в ладовій характеристиці теми, поліритмію між верхнім та нижнім голосами, паралельні квінти та септакорди в супроводі. Такі прийоми утворюють колористичні джазові співзвуччя. Слід зазначити, що вальси в джазі зустрічаються досить часто. Від традиційних вальсів вони відрізняються ритмічним малюнком: тридольний розмір зберігається, але змінюється класична фактурна формула – в акомпанементі з’являються джазові синкопи.

Одним із творів, який набув особливої популярності в сучасній українській дитячій фортепіанній музиці, є «Блюз». Г. Сасько створив чудовий приклад класичного блюзового жанру. Характерними рисами блюзу є

метаморфічність образів, імпровізаційність музики і тексту, застосування поліритмії і синкопування, лабільність інтонації, метроритмічна конфліктність, респонсорний принцип формоутворення, специфічне темброве забарвлення звучання голосу або інструменту.

У п'єсі «Блюз» композитор створив імпровізаційну мелодію, яка пронизана тріольною пульсацією, прикрашена синкопами, несподіваними акцентами. Гармонія твору вирізняється блюзовим колоритом, використанням паралельних акордів, синкопованим і акцентованим ритмом.

Заключною п'єсою джазової сюїти є «Регтайм». У цьому творі Г. Сасько тонко відтворює стилістичні особливості регтайму в доступній для піаністів формі. Виконавській техніці регтайму властиві стакатне, гостре звучання та жорсткі акценти у синкопованому верхньому голосі, якому протиставляється маршоподібний ритм акомпанементу, остинатне повторення ритмічних та мелодичних моделей, міжтактове фразування, наявність дисонансів, кластерів.

«Регтайм» простий за формою, вирізняється оригінальністю теми, пластичністю манери виконання, ритмічною загостреністю синкопованого метроритму, гнучкою мелодизованою басовою партією лівої руки. Цей твір доступний у фактурному відношенні для виконання учнями навіть із середніми музичними здібностями.

Сюїта «Граю джаз-2» складається також із трьох п'єс – «Балада», «Bossanova», «Бугі-вугі» [4]. Цей цикл фортепіанних творіву художньому і технічному плані є складнішим. Сюїту розпочинає «Балада». Типові риси балади – поєднання епічної розповідності й ліризму, строфічна куплетна форма, повільний і помірний темп, наскрізне розгортання музичного матеріалу. Балади налаштовують на складну, цікаву гармонізацію з використанням альтерацій, замін, хроматизму, паралелізмів, затримань, що досить гарно вдалося передати композитору у цьому творі. «Балада» є складною для виконання в агогічному та ритмічному контексті. Мелодія

балади пронизана тріольною пульсацією та хроматичними тонами, а гармонія насичена складними акордами в широкому розташуванні.

У даному циклі фортепіанних п'єс композитор вирішив звернутися до латиноамериканських ритмів, які знайшли свої відображення у творі «Bossa nova». В основі цього стилю лежить нескладна наспівна мелодія в ритмі самби. Вона легко піддається імпровізації, зберігаючи при цьому характерні особливості латино-американського танцю. Проста мелодична лінія твору вплетена в ритмічну основу боса-нови, яка прикрашена джазовими колористичними співзвуччями.

Складним у технічному плані є останній твір сюїти – «Бугі-вугі». Для цього фортепіанного імпровізаційного стилю джазу, який виник як імітація гітарного акомпанементу, характерним є блюзова основа, офф-бітне фразування та метроритм, велика кількість брейків і рифів. У цьому творі основною складністю є технічне виконання акомпанементу типу «блукуючого басу» у вигляді пунктирного ритму, ударна манера звуковидобування та швидкий темп.

Отже, джазові композиції посідають важливе місце у творчості Г. Саська. Композитор використовує у своїх творах моделі основних стилів та жанрів джазової музики, серед яких: джаз-вальс, регтайм, блюз, балада, боса-нова та бугі-вугі. Це найкраще відображено в джазових сюїтах «Граю джаз» та «Граю джаз-2», які особливо популярні у сучасній дитячій фортепіанній музиці.

Вивчення та виконання джазових композицій Г. Саська знайомить учнів шкіл естетичного виховання з українською музичною скарбницею та сприяє формуванню вмінь виконувати джазові твори різних стилів і жанрів.

Література:

1. Королёв О. К. Краткий энциклопедический словарь джаза, рок- и поп-музыки: термины и понятия / О. К. Королёв. – М. : Музыка, 2006. – 168 с.
2. Павленко О. М. Особливості музично-виражальної системи джазового мистецтва / О. М. Павленко // Проблеми мистецької освіти : збірник науково-

методичних статей / відп. ред. О. Я. Ростовський. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2015. – Вип. 9. – С. 190–196.

3. Сасько Г. Мозаїка. Цикл дитячих п'єс для фортепіано / Г. Сасько. – К. : Гроно, 2004. – 50 с.

4. Сасько Г. Граю джаз - 2. Цикл п'єс для фортепіано / Г. Сасько. – К. : Гроно, 2008. – 10 с.

Касинець Мар'яна Федорівна
студентка магістратури НАКККіМ
спеціальність «Менеджмент соціокультурної діяльності»
науковий керівник
кандидат філософських наук, доцент
Головач Наталія Миколаївна

Популяризація українського культурного продукту у Польщі

Нині культурне співробітництво є одним із головних інструментів налагодження відносин з іншими державами. Культурна співпраця між Україною та Польщею здійснюється у різних напрямках, одним з яких є проведення фестивалів та культурно-мистецьких акцій.

Фестивалі української культури в Польщі проходять в різних форматах, таких як музичних, фольклорних, дитячих, днів культури, днів добросусідства на кордоні.

Наприклад, у 2010–2012 роках Дні добросусідства проходили у декілька етапів, а дев'яті Дні європейського добросусідства стали наймасовішими за всю історію прикордонних заходів. У рамках Днів добросусідства відбуваються форуми та конференції транскордонної співпраці, музично-мистецькі заходи, кулінарні пікніки з традиційною кухнею, ярмарки народних ремесел, майстер-класи, різні заходи для дітей та молоді тощо.

З 2008 року проводиться фестиваль «Україна в центрі Любліна» з ініціативи студентів та української меншини на якому сучасна українська

культура представлена у різних проявах, а саме театральні вистави, кіно-перегляди, фото-виставки та художні майстерні.

Фестиваль «Україна, VIVA!», що проходить з 2000 року, є однією з найбільших мистецьких акцій, яка популяризує українську культуру у Вроцлаві та Польщі, а головною метою фестивалю є презентація української культури у різних мистецьких напрямках [3].

Голова Об'єднання українців Польщі Петро Тимазазначає, що у Польщі цікавляться українською культурою, а у мистецьких середовищах дедалі помітнішими стають вихідці з України. На його думку, найбільший вклад у популяризацію української культури у Польщі внесли українські співаки та письменники, зокрема Ольга Пасічник, Олена Леоненко, Роксана Вікалюк та ін.

Наприклад, Ольга Пасічник, яка виступає на сцені варшавської камерної опери, в дев'яностих роках отримала «Паспорт» тижневика Polityka - це нагорода найпопулярнішого польського тижневика. За свою мистецьку діяльність вона відзначена престижними польськими та міжнародними нагородами.

В репертуарі Олени Леоненко, що складається з півтисячі пісень, значну частину складає український фольклор, а її музичний радіоспектакль «Подвір'я-Світ», написаний на матеріалах одеського фольклору, транслювали на Першій програмі польського радіо. А Роксану Вікалюк визнають справжнім послом української культури. Вона співпрацює з багатьма польськими музикантами, виступає не тільки з авторським репертуаром, але й з аранжуваннями народних пісень [4].

Важливу роль у популяризації української культури в Польщі відіграють представники популярної музики. Наприклад, гурт «Гайдамаки» записав компакт-диск разом із одним з найбільш відомим польським рок-гуртом VooVoo. Також гурт «Гайдамаки» виступав на різноманітних культурних заходах у Польщі і був першим українським гуртом, який з'явився на польських радіостанціях та завоював популярність.

Серед українських митців, які досягли великого успіху у Польщі є Дана Винницька, яка реалізувала польсько-українські музичні проекти та отримала престижні нагороди.

У популяризації українського продукту у Польщі відіграють і сучасні українські письменники, а це передусім Юрій Андрухович та Оксана Забужко.

Як зазначає А. Домбровський, то ще двадцять років тому українська культура в польській масовій свідомості майже не існувала, але нині завдяки талановитим українським митцям і письменникам вона має досить непоганий імідж – як культура сучасна та європейська [4].

У червні 2016 року в замку Князів у Щецині відбувся фестиваль XX Дні української культури, мета якого популяризація народних традицій та культури. На фестивалі були представлені такі ремесла як різьба по дереву, ткацтво, вишивка, писанкарство, ковальство, гончарство, лозоплетіння, твори художнього мистецтва, ліжникарство тощо.

Крім численних майстер-класів, у програмі фестивалю було передбачено: виступ солістки Одеської філармонії Владислави Вдовиченко та акордеонного тріо зі Львова «Resonanse Trio», а також концерт інструментального колективу з Києва «Шараварабанд», «Тінь Сонця», рок-гуртів «Рококо» зі Львова, «Цвіт Кульбаби» з Івано-Франківська [2].

Таким чином, представлення українського культурного продукту у Польщі відбувається досить активної, в першу чергу, українськими співаками та письменниками. Не останню роль в популяризації української культури відіграють Дні української культури, що сприяє налагодженню відносин та взаємопорозумінню між державами.

Література:

1. Дні української культури [Електронний ресурс]. – Електронні дані. – Режим доступу : www.ukraincy.org UA. – Назва з екрана.
2. Літо у Польщі розпочнеться Днями української культури [Електронний ресурс]. – Електронні дані. – Режим доступу : www.expres.ua > УкрСвіт. – Назва з екрана.

3. Романюк І. Фестивалі української культури в Польщі як елемент мистецької українсько-польської співпраці початку ХХІ ст.[Електронний ресурс]/ Іван Романюк, Юлія Пачос.– Електронні дані. – Режим доступу : dspace.nbuv.gov.ua/xmlui/.../13-Romaniuk.pdf?. – Назва з екрана.

4. [Хто популяризує українську культуру в Польщі](http://www.radiosvoboda.org/a/24932332.html)[Електронний ресурс]. – Електронні дані. – Режим доступу : www.radiosvoboda.org/a/24932332.html. – Назва з екрана.

Касьяненко Олександр Юрійович,
магістр КНУКіМ
спеціальність «Культурологія»
науковий керівник
доктор філософських наук, професор
Бровко Микола Миколайович

Масове свято як культурно-мистецьке дійство в Україні

*Постановка проблеми:*З давніх-давен в Україні люди завжди намагалися відзначити ту чи іншу подію в святковій атмосфері, яка піднімала їх настрій, згуртовувала їх. Збираючись до гурту,після нелегкої праці, вони намагались зняти психологічне та фізичне навантаження, беручи участь, як в церковних, так і в світських святах, в яких брали учать співаки, танцюристи, музиканти. Щоб прогледувати свої родини, дати належну освіту своїм дітям, люди мусять багато і тяжко працювати. Таким чином робочий день стає довшим, а обсяг вільного часу зменшується. Дозвілля для них стає необхідною частиною їхнього життя. Воно мало відновити їх витрачені сили, давало можливість розважитись в колі близьких людей, або говорячи іншими словами, дозволяло відволіктися від буденності.

У вітчизняній науці проведено багато досліджень, присвячених дозвіллю. Серед сучасних дослідників, які займалися проблемою культурно-дозвіллевої діяльності можна назвати таких авторів, як: Н.М. Цимбалюк , В.Й. Бочелюк , І.В. Петрова.

Мета роботи полягає в тому, щоб прослідкувати еволюційний розвиток культурно-мистецьких заходів на протязі всього часу їх формування, порівняти язичницькі та християнські святкування, а також розглянути вплив радянської ідеології на формування народних свят, проаналізувати відгук минулого в сучасних масових народних заходів українців.

Виклад основного матеріалу: Свято охоплює широкий діапазон культурних явищ. Кожна людина, як і загалом суспільство, потребує свята. Його цінність та значення не обмежуються лише культурними, соціальними чи психологічними функціями. У святі людина шукає відновлення сил, а також чогось більшого, нового, незвіданого, тому що святковість – одна із перших і важливих форм людської культури. Вона має суттєвий і глибокий світоглядний зміст. На святі створюється інший світ, інший аспект життя людини і людських відносин. Відпочинок людини набуває ознак свята лише тоді, коли виникають відносини взаємозалежності між повсякденною та духовно-ідеальною сферами буття. Масове свято відокремлює глядачів від повсякденного життя, від виробничої діяльності. Пробуджує інтерес до іншої людини, дає можливість поспілкуватися у неформальній обстановці, в цьому заключається ще одна специфіка його форми. Святкове дійство має бути не лише пасивно-видовищною формою, а більше активною формою масового дозвілля. Керівництво будь-якої розвиненої країни добре розуміло місце і роль подібних культурних заходів і тому підлаштовувало їх під свій лад, подаючи їх у ролі державної ідеології. Не став винятком і СРСР, в складі якого до початку 90-х років була Україна. Керівництво країни бачили гарну перспективу в нашій державі для розвитку масових свят як одного з провідних видів культурно-дозвіллевого відпочинку, який несе в собі не лише розваги та веселощі, а й розвиток населення. Одним з провідних завдань масових свят є їх розважально-рекреаційна діяльність, саме тому важливо дослідити, яким чином нова соціокультурна ситуація, яка склалася після виходу України з СРСР, вплинула на розвиток масових свят, їхнього змісту, впливу на свідомість мас.

Література:

1. Цимбалюк Н.М. Організація та методика культурно-дозвіллевої діяльності. Ч. 1. Теоретичні основи культурно-дозвіллевої діяльності / Н. М. Цимбалюк. – К. : ДАКККіМ, 2000. – 145 с.
2. Петрова І.В. Дозвілля в зарубіжних країнах : підручник для студ. Вузів. – К. : Кондор, 2005 . – 406 с.
3. Жарков А.Д. Технология культурно-досуговой деятельности / А. Д. Жарков. – М.: МГУК, 1998. – 344 с.

Кернер-Вернер Александра Олегівна
студентка магістратури НАКККіМ
спеціальність «Менеджмент соціокультурної діяльності»,
ауковий керівник
кандидат філософських наук, доцент
Головач Наталія Миколаївна

Популяризація української культури у Греції

Міжкультурне співробітництво, як і політичне, економічне та науково-технологічне, є вагомим чинником міжнародних відносин. А питання міжкультурної політики є надзвичайно важливим для країн Європи, зокрема дотриманням принципів багато культурності, сприяння діалогу культур, забезпечення культурної ідентичності та вироблення дієвих механізмів міжкультурного співробітництва в умовах сучасного інформаційного суспільства.

Міжкультурне співробітництво України з європейськими країнами є пріоритетним напрямом, що сприяє налагодженню відносин з іншими державами та популяризації української культури за кордоном.

Міжкультурне співробітництво України з Грецькою Республікою відбувається досить плідно. Вагомий внесок в популяризації української

культури відіграє культурно-інформаційний центр у складі Посольства України в Грецькій Республіці.

Центр постійно проводить культурно-мистецькі заходи, серед яких виставки, концерти, презентації тощо. Наприклад, у 2015 році було проведено мистецьку акцію «Живі традиції України» спільно з Благодійним Фондом «Києво-Печерська Лавра», Благодійним Фондом «Автентика Гуцульщини», Петриківською районною радою та Петриківською районною державною адміністрацією. Метою Акції була демонстрація двох яскравих елементів нематеріальної культурно спадщини України, а саме традиції петриківського розпису, яку включено до Репрезентативного списку нематеріальної культурної спадщини людства ЮНЕСКО та косівську традицію мальованого гончарства, які сьогодні по праву можуть вважатись «культурними брендами» України. За своїм форматом Акція поділилася на такі простори як Творчий простір, в якому проводилися майстер-класи від майстрів петриківського розпису та гончарів Косівщини; Алея майстрів в якій відбулася демонстрація виробів майстрів петриківського розпису та косівського мальованого гончарства; територія просвітництва на якій можна було прослухати лекції від майстрів петриківського розпису про традиції і символи Петриківки та від родини гончарів про керамічну традицію Косівщини.

В рамках мистецької акції була проведена виставка «Колір традицій» на якій було представлено колекцію Музею Федора Панка (роботи Федора Панка та його дочки Валентини) та роботи майстрів-керамістів міста Косів (роботи сімейства Троців та Анастасії Слави) [1].

В колекцію входять розписані дерев'яні дошки, глечики, ложки, тарілки, пляшки, писанки, розписні соплі та інший побутовий посуд, а також дерев'яні іграшки і розписані полотна із тканини [3].

У свою чергу, товариство української діаспори в Греції «Українсько-грецька думка» проводить велику кількість різноманітних культурних заходів, а саме виставки, майстер класи, фото конкурси тощо. У жовтні 2016 року пройшла фото виставка українського фотографа Людмили Овсієнко, під

назвою «LViving». На виставці були представлені фото стародавнього міста Львів очима фотографа Людмили Овсієнко [4].

Між тим, Центр підтримки і розвитку української культурної спадщини «Трембіта» також проводить різноманітні заходи, а це і вечори пам'яті, презентації, майстер-класи, тим самим популяризує український продукт у Греції. Наприклад, у жовтні 2016 року відбулася презентація збірки поезій українців закордоння «Клич майдану».

Також, відбулися виступи творчих колективів українців в Греції. а саме гурту «Трембіта», вокаліста Степана Критишина, бандуристки Ольги Васишин, та хору «Журавлиний край» [2].

Відбуваються і гастролі українських виконавців та гуртів. Наприклад ансамбль «Дніпро», який своєю творчістю популяризує український продукт в усьому світі, у тому числі і в Греції [5].

Отже, популяризація української культури на теренах Грецької Республіки відбувається досить плідно, долучаючи греків до вивчення українських звичаїв та традицій.

Література:

1. Посольство України в Грецької Республіки [Електроній ресурс]. – Електронні дані. – Режим доступу: greece.mfa.gov.ua/ua/ukraine-gr/culture. – Назва з екрана.
2. Центр підтримки і розвитку української культурної спадщини «Трембіта»[Електроний ресурс]. –Електронні дані. – Режим доступу <http://trembita-gr.jimdo.com/наші-заходи>. – Назва з екрана.
3. В Греції покажуть українські національні ремесла[Електронний ресурс].– Електронні дані. – Режим доступу: <http://socportal.info/2015/01/30/v-greysi-yi-rokazhut-ukrayins-ki-natsional-ni-remesla.html#>. – Назва з екрана.
4. Товариство української діаспори в Греції «Українсько-грецька думка[Електронний ресурс]–Електронні дані. – Режим доступу<http://ukrgrdumka.gr/?cat=11>. – Назва з екрана.

Ансамбль «Дніпро»: 20 років на сцені [Електронний ресурс]. –Електронні дані. – Режим доступу: [wwwhttp://mus.art.co.ua/ansambl-dnipro-20-rokiv-na-stseni/](http://mus.art.co.ua/ansambl-dnipro-20-rokiv-na-stseni/). – Назва з екрана.

Ківерський Владислав Олександрович
студент магістратури НАКККіМ
спеціальність «Музичне мистецтво»
науковий керівник
кандидат мистецтвознавства, доцент
професор кафедри естрадного виконавства
Туріна Олена Андріївна

Вплив українських виконавців на світовий шоу-бізнес

*Українська мова – це душа народу,
А український народ без мови не народ.
(В.Сосюра).*

Мова – душа і гордість нації. А чарівна українська культура це колыска нашого народу.

Найцінніше і головним в нашій державі, в принципі як і у кожного народу – це мова в даному випадку рідна, світла, співуча українська мова!

В нашій мові, в пісні тече історія багатьох століть. У ній радість, сум народу, його боротьба, життя які були покладені за нашу незалежність. Співуча, сповнена музикою, вона поборолла усі страхи, тоді і розквітла наша ненька.

Проголошення незалежності дало право зайняти українській культурі належне їй місце. Не тільки на теренах самої держави та у всьому світі.

Шоу-бізнес є однією зі складових культури сучасного суспільства, яка, з одного боку, виникає і розвивається в певному соціокультурному контексті і відбиває особливості його як цілісної системи, а з іншого, суттєво впливає на розвиток культури в цілому[1].

Культура України як і сама держава багато разів здобувала ганебне ставлення, завдяки знуцанням східного сусіда, його репресіям, але ніколи ми не стояли на колінах і ніколи цього не трапиться більш. Ми завжди як Фенікс

з попелу відроджувались і це нас загартувало. Було ганебне ставлення до інтелігенції – поетів та письменників, і простого люду, але не дивлячись на це вони не зраджували рідну землю і кохану українську мову.

Як би там не було треба згадати Квітку Цісік, коли вона після другої світової війни переїхала разом із сім'єю до Америки, досягнула багатьох висот в шоу бізнесі того часу, завдяки українській пісні. Після цього вона підкорила радіо та телебачення не тільки Нью-Йорка де вона навчалась, а і всієї Америки, Квітку почали запрошувати відомі зірки до співпраці, джазові, поп-і рок-зірки, такі як: Майкл Френкс, Боб Джеймс, Майкл Болтон, Роберта Флек, Лінда Ронстад, Керол Кінг а також Квінсі Джонс – відомий аранжувальник і продюсер Майкла Джексона. Вона співала такі пісні як: «Два кольори», «Коломийка», «Я піду в далекі гори», «Тече річка» та інші відомі пісні які писав народ та композитори того часу [2].

Як що підійти трохи ближче до сьогодення, то як приклад можна привести Народну артистку СРСР, України, Заслужену артистку Молдовської РСР, Героя України як Софію Ротару. Варто згадати пісні які вона виконувала, які були написані Володимиром Івасюком: «Червона рута», «Водограй». Ці пісні були створені на основі нашої рідної неньки та одразу ж ставали відомими, їх любили, їх сприймали та співали в усіх куточках не тільки країни та у всьому Світі. На сьогоднішній день можна сказати що вона зникла з екранів телебачення та з концертних майданчиків, але це не так. Зараз гордість нашої нації гастролює в Німеччині. Також треба зазначити що на даний момент в Україні діють вже практично всі світові звукозаписні лейбли: Universal, EMI, Sony, BMG, Warner і інші, уклавши контракти з українськими виконавцями, які співають рідною мовою, не враховуючи державні студії звукозапису. Головним продуктом шоу-бізнесу є фестивалі, конкурси де приймають участь наші зірки, такі як «Таврійські ігри», «Слов'янський базар», «Червона рута» та ін. Їх організація і проведення створюються завдяки меценатам та спонсорам зі країн всього світу, за вдяки цьому Українському шоу-бізу представляється можливість рекламувати себе,

використовуючи рекламні щити, радіо- і телеінтерв'ю, згадку в прес-релізах і прес-конференціях, в газетних і журнальних публікаціях світу. Але головним конкурсом в світі музики є «Євробачення».

Перше в історії «Євробачення» з представників України отримала перемогу у далекому 2004-му році Руслана Лижичко із піснею Wild Dances («Дикі танці») і здобула перемогу з 280 балами. Найвищі оцінки - 12 максимальних балів - Руслані поставили такі країни як Ізраїль, Ісландія, Литва, Латвія, Естонія, Польща, Росія і Туреччина. Треба сказати, що це була лише друга спроба України підкорити Європу на цьому конкурсі. І в нас все вийшло [3].

Наступний артист якій підкорював цей конкурс був Андрій Данилко (в образі Верки Сердючки), з піснею Dancing Lasha Tumbai- яка зайняла друге місце на Конкурсі Пісні у 2007 році, ми здобули 235 бали. При голосуванні п'ять країн поставили «Dancing...» найвищу оцінку у 12 балів [4]. Від російських телеглядачів пісня отримала 8 балів (третє місце). Пісня також здобула [премію Марселя Безансона](#) у категорії «Приз преси». Андрій теж зараз дуже мало з'являється на публіці, але він також гастролює у Європі, радує людей своєю творчістю і пропагує не тільки пісню але і звичай та «вишиванкову» моду в світі. До речі не що давно Верка приїхала з Австралії, де вона дала концерт, що до цього з наших зіркових представників ніхто такого не робив.

Як можна згадати, що ця композиція заспівана Андрієм наробила галасу, завдяки нашому сусіду, Росії. Але на думку багатьох музичних критиків це тільки на радість, бо піар артисту та гарні речі які казали в бік нашої країни, міжнародні відгуки ніколи не заважали, особливо коли всі знали що на справді співає наша відома «провідниця».

Що до зовсім новітньої стежки шоу бізнесу, на теренах рідної неньки, треба згадати перемогу на Євробаченні Кримської Татарки у Стокгольмі, вона здобула перемогу, набравши 534 бали, з піснею яка насичена історичними фактами та тим що коїться на сході країни, та обігнала представника з Росії

Сергія Лазарева [5]. Що вже каже про те, що ми сильніші та перемога за нами. Вже наступного дня Президент України Петро Порошенко присвоює співаці почесне звання народної артистки України. 20 травня Джамала отримує премію «Cosmopolitan Awards» у спеціальній номінації «Натхнення року». І з цим не можна сперечатися. Знову ми довели всьому світу, що ми гідні кращого і що за нами світле майбутнє гарної, квітучої країни.

Підводячи підсумки, слід зазначити наступне, що Українська пісня – це справжня скарбниця нашого народу. Що наша національна культура, нескорена душа, наші співаки приносять державі багато цікавого, багато перемог і роблять гарний піар ненці протягом останніх десятиріч. Ми повинні і на далі збагачувати свої здобутки перед собою та всім світом. І все у нас виходить на вищому рівні, не дивлячись не на що.

Література:

1. Поплавський М. Шоу-бізнес: теорія, історія, практика / М.Поплавський. – К.: КНУК, 2001. – С.6.
2. Українська правда. Історична правда [Електронний ресурс]. – Електронні дані. – Режим доступу : www.istpravda.com.ua. – Назва з екрана.
3. Лижичко, Руслана Степанівна [Електронний ресурс]. – Електронні дані. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/>. – Назва з екрана.
4. Dancing Lasha Tumbai [Електронний ресурс]]. – Електронні дані. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/>. – Назва з екрана.
5. Джамала [Електронний ресурс]]. – Електронні дані. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/>. – Назва з екрана.

Кланчук Валерія Миколаївна
студентка магістратури НДУ ім. Миколи Гоголя
науковий керівник
кандидат педагогічних наук, доцент
Ревенчук Валентина Василівна

Виникнення та розвиток ансамблевого виконавства на бандурі

В українській духовній культурі бандура займає особливе місце, а виконавство на бандурі та кобзі має глибоку фольклорно-професійну

традицію та специфічну сферу суспільного побутування. Завдяки кобзарству бандура стала символом національного самоствердження та збереження історичної пам'яті. Це робить бандурне музичне мистецтво унікальним, національно-неповторним явищем, а відтак потребує дослідження, аналізу й узагальнення з точки зору специфіки розгортання мистецьких процесів.

Якщо у фольклорній практиці бандура трактується насамперед як акомпануючий до вокалу інструмент, то з конструктивним удосконаленням інструментарію, процесами академізації народно-інструментального виконавства загалом, розвитком концертної практики, професіоналізації фахової музичної освіти вона здійснила значний поступ до найрізноманітніших форм інструментального музикування [4].

Сформувавшись ще у XVI–XVII ст., кобзарське мистецтво до XX ст. мало переважно індивідуальний характер. Лише у 1902 році на XII Археологічному з'їзді у Харкові Гнатом Хоткевичем, фундатором новітнього кобзарства, був запропонований сміливий експеримент у справі створення різноманітних ансамблів бандуристів, а саме: було організовано виступ кобзарів та підготовлено доповідь, яка мала вирішальне значення для подальшого розвитку кобзарського мистецтва в Україні. Це був перший відомий в історії виступ ансамблю бандуристів [7, с. 66].

Сучасні вчені підкреслюють надзвичайно велике значення організованого Г. Хоткевичем концерту, який сприяв популяризації кобзарської творчості та закладенню основ функціонування різновидів бандурного ансамблевого виконавства (ансамблі малих форм (дуети, тріо, квартети) як чисто бандурні, так і з використанням інших народних інструментів; гуртовий спів з інструментальним супроводом, який здійснюють самі ж співаки (як прототип капел); інструментальний оркестр українського народного типу тощо) [5].

Організація концерту підштовхнула Хоткевича до визначення багатьох нагальних проблем бандурного мистецтва початку XX століття: уніфікації інструментарію, вибору найоптимальнішого способу гри, формування

репертуару, заміни усної традиції побутування писемною, створення професійної концертно-академічної школи кобзарського виконавства. Це привело до активізації процесів удосконалення інструментальної техніки гри та розширення виконавських форм [2]. Відтак створення дуетів, тріо, квартетів, а згодом і капел бандуристів відкрило новий на той час ансамблевий напрям виконавства у бандурному мистецтві, який і сьогодні залишається актуальним і популярним.

Як художній феномен, ансамблеве бандурне виконавство у наш час стає об'єктом наукових та методичних розвідок. Так, проблеми ансамблевого бандурного музикування досліджували Л. Воріна («Методичні поради щодо культури ансамблевого співу»), В. Дутчак («Трансформація ансамблевого виконавства бандуристів України та діаспори»), Н. Морозевич («Проблеми моноансамблю в контексті вокально-інструментальної співогрина бандури»), Л. Мандзюк («Ансамблево-виконавська творчість бандуриста: мистецтвознавчий та психолого-педагогічний аспекти»), Л. Пасічняк («Народно-інструментальне ансамблеве виконавство України») та інші.

Маючи самостійну художню цінність, ансамбль є одним із багатьох найбільш складних видів виконавського мистецтва, який вимагає від музиканта значних зусиль та потенційних можливостей. Так, вчені підкреслюють психологічні аспекти ансамблевого музикування. На їх думку, ансамбль являє собою таке поєднання індивідуальностей, котре в силу особливостей жанру дає можливість розкриття індивідуальностей кожного артиста і водночас у процесі виконання утворює дещо якісно нове – сумісний творчий акт, який називається ансамблевою грою [1, с. 129].

Складність ансамблевої гри підкреслює Є. Назайкінський, стверджуючи, що у процесі спільної гри музикантам потрібно настроюватися на той чи інший образно-емоційний модус, володіти навичками швидких образних перевтілень, переходити з позиції оратора на позицію ліричного героя, володіти технікою наслідування характеру мислення, манери поведінки

то однієї, то іншої людини, при цьому використовувати техніку поліфонічного поєднання різних настроїв [6, с. 52].

Значним явищем в мистецькому житті України стало створення та естетичне оформлення в рамках академічної освіти нового виду ансамблевого виконавства – жіночого тріо бандуристок. Першоджерела створення колективу з трьох голосів, трьох інструментів можна знайти і в народному музикуванні, і в розмаїтті форм професійного камерного виконавства. Новим же є поєднання вокальної та інструментальної співсфер бандурного виконавства у цілісність камерного ансамблю, де нівелюється пріоритетність партій і серед вокальних, і серед інструментальних партій, а особливо між учасниками колективу. Малі чоловічі ансамблі існували й раніше. Але виникнення саме жіночого тріо в середині ХХ ст. стало закономірним наслідком історико-мистецького та соціально-ідеологічного життя нового суспільства [5].

Вагомий внесок у розвиток ансамблевого бандурного виконавства академічного напрямку належить Сергію Баштану - видатному бандуристу, народному артисту України, професору НМАУ ім. П.І. Чайковського. Педагогом були створені дуети бандуристів (у складі заслужених артистів України, лауреатів Всесоюзного конкурсу К. Новицького та В. Кушпета, Р. Лісничої та В. Ковалець) та тріо бандуристок Черкаської філармонії «Вербена».

Ансамблеве бандурне виконавство України представляє тріо бандуристок «Мальви» (у складі артисток Одеської державної філармонії Л. Чернецької, Г. Касаткіної та Н. Морозевич). Колектив був створений у 1993 році при Одеській державній консерваторії ім. А.В. Нежданової, а згодом став лауреатом першої премії міжнародного конкурсу «Золоті трембіти». Концертний репертуар тріо включає як традиційні народні, так і сучасні музичні твори. У доробку колективу багато авторських композицій та пісень, присвячених тріо «Мальви». Вітчизняне бандурне мистецтво колектив

представляє як в Україні, так і за її межами (Франція, Голландія, Фінляндія, Німеччина, Об'єднані Арабські Емірати тощо) [8].

Ансамблеве виконавство є характерною рисою кобзарського мистецтва українського зарубіжжя, що пояснюється загальним інтересом та аматорським рівнем бандуристів. Потужним осередком бандурного мистецтва діаспори залишається Капела бандуристів ім. Т. Шевченка (керівник В. Колесник), яка, окрім активної концертної діяльності, організовує щорічні курси-табори для молоді у містах США, Канади, Німеччини, видає монографічні праці та репертуарні збірники [3].

Таким чином, ансамблевий вид виконавства є вагомою формою функціонування бандурного мистецтва в Україні та в діаспорі, про що свідчить поява багатьох нових колективів. Насичений музично-інформаційний простір сьогодення спонукає бандуристів вирішувати завдання, які полягають не лише у відродженні, збереженні та примноженні народних мистецьких традицій, а й у пошуку нових форм презентації бандурного мистецтва, яке вони намагаються донести до широкого кола слухачів. Тому до традиційного звучання бандури, ансамблів малих форм і капел бандуристів часто залучаються інші музичні інструменти (квартет «Львів'янки», тріо «Вербена» та ін.), а виконавці-бандуристи використовують допоміжні засоби художньої виразовості, естрадний і джазовий стилі, нові колористично-тембральні поєднання тощо.

Література:

1. Давидян Р. Психологические аспекты квартетного музицирования / Р. Давидян // Музыкальное исполнительство и современность : сб. статей / сост. М.А.Смирнов. – М. :Музыка, 1988. – С. 128–155.
2. Дутчак В. Трансформація ансамблевого виконавства бандуристів України та діаспори / Віолетта Григорівна Дутчак // Проблеми сучасної педагогічної освіти. Сер. : Педагогіка і психологія /РВНЗ "Крим. гуманіт. ун-т" (м. Ялта) ; редкол.: О. В. Глузман [та ін.]. – Ялта : РВВ КГУ, 2001.

3. Дутчак В. Розвиток професійних засад бандурного мистецтва 1970-1990 років. Творчість і виконавство : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства / Віолетта Григорівна Дутчак.– К., 1996. – 24 с.
4. Кияновська Л. Рецензія на монографію Ірини Зінків «Бандура як історичний феномен» [Електронний ресурс] / Л. Кияновська – Електронні дані. – Режим доступу:file:///C:/Documents%20and%20Settings/A.%20Revenchuk/Мои%20документи/Ukrmuzyka_2013_4_22.pdf. – Назва з екрана.
5. Мандзюк Л. Ансамблево-виконавська творчість бандуриста: мистецтвознавчий та психолого-педагогічний аспекти : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства / Л. Мандзюк. – Харків, 2007. – 24 с.
6. Назайкинский Е. О роли музыкознания в современной культуре / Е. В. Назайкинский // Советская музыка. – 1982. – №5.
7. Самчук У. Живі струни. Бандура і бандуристи / Улас Самчук. – Детройт, 1976. – 466 с.
8. Слюсаренко Т. Бандурне виконавство як явище національної української культури :автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства / Т. О. Слюсаренко. – Харків, 2016. – 21 с.

Коваленко Наталія Миколаївна
студентка III курсу НДУ ім. Миколи Гоголя
науковий керівник
кандидат мистецтвознавства, доцент
Ляшенко Тетяна Валеріївна

Фортепіанна творчість Миколи Лисенка

Українське фортепіанне мистецтво зберігає вікові музично-освітні традиції, які є основою світової культури. Представники творчості у галузі фортепіанної музики та виконавства опанували європейські форми освіти та практику навчання гри на музичному інструменті. У той же час, впродовж віків поряд з удосконаленням європейського досвіду та професіоналізації

засад фортепіанного мистецтва зберігались потужні національні, самобутні музично-виховні підвалини. Яскравим представником української композиторської школи безперечно є Микола Лисенко.

До фортепіанної творчості М. Лисенко звертається впродовж усього свого життя. Цей композиторський напрямок не був пріоритетним для композитора. Більша частина його доробку це романси, хори, опери та обробки народних пісень. За сторінками його біографії, грою на фортепіано він займався з самого дитинства. В подальшому, приступивши до навчання в Лейпцігську консерваторію на фортепіанний факультет, він продовжував навчання вже на професійній ниві. Потужні виконавські здібності і любов до інструменту підтверджуються сторінками з біографії композитора, де описуються його багатогодинні заняття та успішне закінчення факультету за два роки. В Лейпцигу композитор ґрунтовно вивчав музику епохи бароко, творчість віденських класиків, ранніх романтиків, російську музику тощо. Загальновідомо, що Микола Лисенко захоплювався музикою Ф. Шопена, і це безумовно позначилось на його власній творчості. Фортепіанні твори композитора пронизані мелодизмом, співучістю, ліризмом навіяними романтичними тенденціями Ф. Шопена. Втім, не можна стверджувати, що Лисенко у своїй творчості звертається тільки до європейського досвіду. Він вдало поєднує український національний фольклор та романтичні тенденції тогочасної музичної культури.

Ранні фортепіанні твори композитора написані в роки навчання у консерваторії. Це обробки народних українських пісень, опрацьованих у формі старовинних танців: прелюдія– «Хлопче-молодче», токато – «Пішла мати за село», сарабанда– «Сонце низенько», гавот– «Ой, чия ти дівчино», скерцо – «Казала мені Солоха».

У подальші роки життя композитор створює понад півтора десятки фортепіанних творів. У творах простежується його професійний зріст, що в першу чергу позначається на широкій жанровій палітрі. З'являються великі форми – соната, два концертних полонези, дві рапсодії на українські теми,

пісні без слів, мазурка, баркарола та інші. Новим на той час і цікавими для виконання є жанр рапсодії, який сформувався у творчості композиторів-романтиків. Нагадаємо, що найяскравіші зразки цього жанру знаходимо у творчості видатного угорського композитора Ференці Ліста. Використання цього жанру Миколою Лисенком підтверджує великий вплив романтизму на його особистий творчий розвиток. Втім зазначимо, що композитор сліпо не копіює почерк романтиків, насамперед це стосується нового для вітчизняного мистецтва жанру рапсодії. Він вдало поєднує європейські романтичні традиції та український національний фольклор.

У зрілі роки творчості інтерес Миколи Лисенка до фортепіанної музики значно активізувався. Композитор строює понад два десятки невеликий за формою п'єс лірико-елегійного характеру. Яскравим прикладом є два твори з опусу 40 написані у жанрі мініатюри – «Хвилина розпачу» та «Хвилина зачарування». Більш розгорнуті п'єси «Журба»(оп. 39), дві «Елегії» (оп. 41) мають велику популярність у сучасній молоді, що займається музичним мистецтвом. Багатий образний лірико-драматичний зміст, елегійний характер фортепіанних творів композитора привертає і захоплює сучасних молодих виконавців.

Отже, фортепіанна спадщина Миколи Лисенка розширює виконавський репертуар, надає імпульс для особистого удосконалення, сприяє розвитку інструментально-виконавської культури в Україні.

Література:

1. Курковський Г. В. М. В. Лисенко – піаніст-виконавець / Г. В. Курковський. – К. : Муз. Україна, 1973. – 152 с.
2. М. В. Лисенко у спогадах сучасників / упоряд. О. Лисенко. – К. : Музична Україна, 1968. – 820 с.
3. Скорульська Р. До проблеми створення наукової біографії М. В. Лисенка / Р. Скорульська // Микола Лисенко та українська композиторська школа : зб. наук.праць. – К. : ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАНУ, 2004. – С. 64–75.
4. Сулім Р. Муза романтизму / Р. Сулім // Музика. – 1996. – № 5. – С. 20–21.

Коновал Ярослава Романівна
студентка III курсу групи МІД-64 НАКККіМ
науковий керівник
кандидат історичних наук
Філіна Тетяна Вікторівна

Економічний потенціал рекреаційно-туристичного комплексу України

Україна дивна по красі країна щедро обдарована природою, де кожен куточок по своєму унікальний: вікові ліси Полісся, гаї Полтавщини і Харківщини, сонячні пляжі Чорного і Азовського морів, незрівнянні вершини Карпат.

Натуристичній карті України виділяють сім регіонів, сприятливих для розвитку туризму:

1. Карпатський (західний): Львівська, Закарпатська, Івано-Франківська, Чернівецька області;
2. Волинсько-Тернопільський (північно-західний або поліський): Волинська, Тернопільська, Хмельницька, Рівненська області;
3. Житомирсько-Вінницький (буферний): Житомирська, Вінницька області;
4. Київський (центральний): Чернігівська, Київська, Черкаська, Кіровоградська області;
5. Харківський (північно-східний): Сумська, Полтавська, Харківська, Луганська області;
6. Дніпровсько-Донецький (південно-східний): Дніпропетровська, Донецька, Запорізька області;
7. Причорноморський (південний): Одеська, Миколаївська, Херсонська області та Автономна Республіка Крим.

Розвиток туристичної діяльності

в цих регіонах визначається наявністю багатих туристичних ресурсів: природно-рекреаційних та історико-культурних разом з відповідними соціально-економічними умовами.

Україна належить до країн з високою інтенсивністю використання природних ресурсів, що обумовлені їхнім багатством і доступністю разом із постійно зростаючою потребою населення в рекреації. Важливу роль у розвитку туристичної й рекреаційної діяльності відіграють об'єкти природно-заповідного фонду – місця організації масового відпочинку та екскурсій. В Україні створено 11 національних природних парків, 4 біосферних заповідники, 16 природних заповідників, численні дендропарки, пам'ятники садово-паркового мистецтва. Найбільш відомими є Асканія-Нова (Херсонська область, кінець XIX в.), Шацький національний природний парк (Волинська область), дендрологічні парки – «Софіївка» (Черкаська область), «Олександрія» (Київська область), Тростянецький дендропарк (Чернігівська область), а також пам'ятники природи – Скелі Довбуша на Івано-Франківщині і Львівщині, Кам'яні Могили в Донецькій і Запорізькій областях, Великий каньйон у Криму.

Більшість з 500 населених пунктів мають 900-літню історію, 4500 селам України – понад 300 років. Історичні міста і села – наша національна багатство. В Україні 147 тисяч пам'ятників культури, історії, археології, містобудування й архітектури, палацово-паркового мистецтва, а також понад 300 музеїв. Створено 7 національних історико-культурних заповідників. Найціннішими є пам'ятники епохи держави «Київська Русь» (IX-XII ст.) – 80% пам'ятників цього періоду зосереджені саме на території України. Найвідоміші пам'ятники України – Києво-Печерська лавра, Софійський собор і історичний центр м. Львова – внесені в Список всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Однак, наявні природно-рекреаційні ресурси та історико-культурні пам'ятки не гарантують безумовний успіх формування ринку туристичної діяльності. В кінцевому рахунку визначальним фактором є рівень соціально-економічного розвитку і, зокрема, туристичної інфраструктури та належно сформованого економіко-правового механізму в країні.

Рекреаційно-туристичний комплекс України може розглядатися у двох аспектах: з однієї сторони, як міжгалузевий комплекс ускладісфер послуг, де виникають і розвиваються економічні відносини з виробництва, обміну та споживання рекреаційно-туристичного продукту; з другої – як складові частини соціальної інфраструктури території різного рівня, що являє собою комплексну систему (мережу) підприємств і закладів з виробництва, просування і реалізації рекреаційно-туристичних послуг.

Рекреаційно-туристичний комплекс виділяється ознаками самостійного об'єкта: спеціалізованою матеріально-технічною базою; специфічними природно-антропогенними ресурсами; унікальністю продукту послуг і власною технологією обслуговування; формуванням принципів нової схеми міжгалузевого і територіального управління; суспільною значимістю, в тому числі економічною, соціальною, екологічною та політичною. Практично, туризм є відправною точкою формування міжгалузевого рекреаційно-туристичного комплексу, складовими якого є підприємства, заклади та організації різних сфер економіки.

Україна має унікальні передумови формування рекреаційно-туристичного комплексу. Це, насамперед, комплекс фізико-географічних, гідрологічних, структурно-геологічних та інших параметрів, що й зумовило формування значної кількості багатьох видів природних ресурсів.

Наявність кількох природно-кліматичних зон та розташування в межах водозаборів трьох морів – Чорного, Азовського та Балтійського –

сприяло формуванню різноманіття ґрунтового-рослинного покриву та гідрографічної мережі.

Таким чином, розвиток рекреаційно-туристичного комплексу України є пріоритетним напрямком національної економіки і культури, важливим фактором підвищення міжнародного престижу країни, джерелом соціально-економічного розвитку регіонів, важливою умовою збереження історико-культурної спадщини.

Костюкевич Вікторія Павлівна
студент магістратури КНУКіМ
науковий керівник
кандидат педагогічних наук, професор
Ткач Микола Михайлович

Культурно-розважальна діяльність парків України

Сучасна соціокультурна ситуація актуалізує питання культурно-розважальної діяльності парків. Високий темп міського життя, інтенсифікація праці, знервованість призводять до втрати людиною здатності довірливо спілкуватися, відпочивати та розважатися. Суворі стандартизація професійної діяльності, її диференціація та спеціалізація все більше набувають пресингового характеру, до якого людина мимоволі звикає і не сприймає свого існування як чогось проти природного. У зв'язку з цим, актуалізувались пошуки нових шляхів, методів та способів зацікавлення населення у проведенні вільного часу з користю, що в подальшому сприятиме стабілізації емоційного та фізичного стану людини, продуктивній праці та духовному розвитку особистості.

Основою культурно – дозвілєвої діяльності є створення відповідних умов для реалізації всебічних потреб людини. Одним з базових закладів культури, призначенням яких є культурно-розважальна функція це є парки.

Дослідниця паркової культури Копієвська О.Р. зазначає, що парки це багатофункціональні установи, які покликані задовольняти попит різних верст населення у відпочинку, культурно-розважальному зокрема [2].

Культурно-розважальна діяльність парків України розрахована на широкі верстви населення та застосовує різні форми, підходи та методи для зацікавлення людини або групи людей в якісному дозвіллі.

До спеціалізованих установ, які використовують свій професійний та творчий потенціал, з метою організації розваг і відпочинку людей, відносять парки.

В положенні, затвердженому Міністерством культури України, «Про державний парк культури і відпочинку, міський сад і зоологічний парк» парк культури і відпочинку визначається як культурно-освітня установа, діяльність якої спрямована на задоволення та розвиток культурно-дозвіллевих потреб населення в умовах паркового середовища [5].

На думку Я. Садовенко поняття «парк» пов'язане з уявленням про куточок живої природи організованої і впорядкованої для відпочинку та оздоровлення людини [6, с. 5].

Вчена І. Петрова, визначає значимість розваг і дозвілля в контексті людської життєдіяльності та акцентує увагу на сімейному, освітньому, політичному, естетичному, науково-технічному, оздоровлюючому, соціальному та економічному аспектах та наголошує на значних можливостях оновлення, збагачення та актуалізації дозвіллевої діяльності відповідно до реальних запитів різних демографічних груп [4].

Виконуючи культурно-розважальну діяльність, парк стає окремим розважальним підприємством, яке здатне задовольняти потреби сучасної людини та перетворюється з традиційної моделі садово-паркового мистецтва в нетипову розважальну устанovu.

На думку науковців, парки, поділяються на дві основні категорії: *поліфункціональні* (тобто такі, що припускають організацію декількох видів відпочинку) та *монофункціональні* (орієнтовані на перевагу однієї, найбільш вираженої форми рекреаційної діяльності).

До першої категорії відносять парки культури і відпочинку, у ландшафтній організації яких відбувається комплексне використання території для різних видів відпочинку. Як правило, до складу функціональних

зон таких парків входять спортивна, дитяча, видовишно-масова, культурно-просвітня зони, а також зони тихого відпочинку і прогулянок.

До другої категорії парків належать: парки загального користування як історичного, дитячого, меморіального, етнографічного, пізнавального, прогулянкового відпочинку, парки атракціонів, а також низка спеціалізованих парків: дендрарії (ботанічні парки), зоопарки, аквапарки, спортивні і виставкові парки.

Отже, парк - це спеціально обмежена природна чи штучна територія, виділена переважно з метою рекреації, відпочинку та розваг.

Паркова індустрія займає важливе місце в індустрії розваг та є одним з основних сегментів забезпечення культурно-розважальних потреб людини [1, с. 63].

Паркобудівництво стрімко розвивається, оновлюється та вдосконалюється. На хвилі демократизації суспільства модифікується проведення вільного часу, з'являються різні альтернативи [3].

Парки розваг сучасної України становлять гідну конкуренцію традиційним дестинаціям з великою кількістю історико-культурних пам'яток.

Завдячуючи систематичному оновленню атракціонів, створенню тематичних розважальних програм, кваліфікованої роботи співробітників та гідної фінансової підтримки спонсорів та меценатів здійснюється культурно-розважальна діяльність парків, втілюються в життя, з урахуванням можливостей, місцевих умов та інтересів різних груп населення, нові, найвдаліші ідеї фахівців, що сприяє формуванню постійної клієнтури та підтримання широких туристичних потоків.

Масова доступність та диференціація розважальних послуг призводять до перетворення парків на елемент індустрії дозвілля та розваг, що є досить актуальним явищем в сучасній Україні.

Література:

1. Ковтун В.Д. Роль і місце парку культури і відпочинку в сфері індустрії розваг / В. Д. Ковтун // Нова соціокультурна реальність в Україні : теорія, методологія, практика : зб. матеріалів Всеукр. наук. конф., Київ, 22-23 квітня 2008 р. / Мін-во культури і туризму, Український центр культурних досліджень. – К. : Державна академія керівних кадрів культури і мистецтв, 2008. – С. 63–67.
2. Копієвська О.Р. Паркова індустрія : підручник / О. Р. Копієвська. – К.: НАКККіМ, 2015 – 220 с.
3. Любченко О. М. Парк в контексті дозвіллево-розважальних парадигм європейської культури : дис. ... канд. культурології : 26.00.01 / О. М. Любченко. – К., 2011. – 179 л.
4. Ковтун В.Д. Роль і місце парку культури і відпочинку в сфері індустрії розваг/ В.Д. Ковтун / Нова соціокультурна реальність в Україні : теорія, методологія, практика : зб. матеріалів Всеукр. наук. конф., Київ, 22-23 квітня 2008 р. / Мін-во культури і туризму, Український центр культурних досліджень. – К. : Державна академія керівних кадрів культури і мистецтв, 2008. – С. 63–67.
5. Петрова І.В. Сутність та особливості становлення індустрії дозвілля / І. В.Петрова // Культура і сучасність: альманах. – К., 2009. – № 2. –С. 87–92.
6. Про державний парк культури і відпочинку, міський сад і зоологічний парк [Електронний ресурс] :Положення. – Електронні дані. – Режим доступу: <http://tur.kosiv.info>. – Назва з екрана.
7. Садовенко Я. Л. Національні парки України / Я. Л. Садовенко. – К.: Знання УРСР, 1987. – 48с.

Котолуп Соломія Олександрівна
студентка магістратури НАКККіМ
спеціальність «Менеджмент соціокультурної діяльності»
науковий керівник
кандидат педагогічних наук, доцент
заслужений працівник освіти України
Ашаренкова Наталія Георгіївна

Жанрова специфіка українського фольклору

Народна художня культура є кореневою основою багатовікової української культури. Вона зберігає життєздатність, систему духовних цінностей народу, спрямованих на формування патріотизму, виховання всебічно розвиненої, національно орієнтованої людини.

Художня культура представлена творами фольклору, предметами народної творчості, декоративно-вжиткового мистецтва, виробами народних промислів і ремесел. За визначенням В.П. Анікіна «фольклор – це сукупність усних творів з усвідомленою та неусвідомленою художньою установкою, вплетених у практичне життя народу і створених у процесі спільної праці поколінь; це – творчість із стійким традиційним змістом і традиційною формою; фольклор – це традиційна художня творчість народу» [1, с. 14]. Найістотніші ознаки, притаманні фольклору: усна форма творення та побутування, традиційність, варіативність, колективність.

Фольклор як феномен культури за своєю природою сягає первісної епохи формування людини як мовної, соціальної істоти. Протягом тисячоліть він набував специфіки універсального явища повсякденної життєдіяльності. Фольклорна свідомість стала однією з форм суспільної свідомості. Тож незаперечною є думка про те, що «багато жанрів у світовому фольклорі спільні, фольклор має донаціональну, національну, наднаціональну (інтернаціональну), регіональну специфіку. Естетизація фольклорної свідомості безпосередньо пов'язана з жанроутворенням» [2, с. 223].

Багатство мотивів, образів українського фольклору, його зв'язок з календарною та сімейною обрядовістю, позаобрядовою дійсністю, різноманітність текстових структур творів і форм виконання стали основою для формування жанрової системи фольклору. Ця система доволі розгалужена і складається з казок, легенд, переказів, оповідань, балад, героїчного епосу, обрядів, які в тій або іншій формі дійшли до наших днів.

Фольклор умовно поділяється на прозовий і поетичний (або пісенний). Народна проза – це художня (казки, анекдоти), документальна (легенди, перекази, оповідання) і малі прозові форми (паремії). Паремії –

найкоротший жанр, що в образній формі відтворює найістотніші явища і реалії дійсності (приказки, прислів'я, загадки, прикмети, каламбури, вітання, прокльони, побажання, афоризми).

Поетичний масив українського фольклору складають пісні, голосіння, думи. Народна пісня чи не найяскравіше за всі жанри здатна передати специфіку художнього мислення своїх творців і носіїв. Найдавнішими вважаються обрядові та дитячі пісні, замовляння. До зимового циклу календарно-обрядових пісень належать щедрівки та колядки. Це величальні пісні, первісно гімни міфологічним богам і героям, можливо, і князям; вони зазнали своєї демократизації і були пристосовані до оспівування ідеального господаря, його сім'ї. В колядках і щедрівках бажане видається за дійсне; відображається казковий світ, де звичайні побутові речі світяться золотом і сріблом, де панують розважливість, розум, добро і злагода. Ігрові хороводні пісні весняного циклу – веснянки – законсервували первісний синкретизм слова, мелодії й руху. Їх справедливо вважають раритетом слов'янського фольклору за станом збереженості, оригінальністю мотивів, образів, своєї драматичної структури, стилю, ритміки.

З-посеред поезії родинного життя українців виділяється обрядово-пісенний комплекс весілля. Це високохудожній симфонічний гімн любові, красі моралі родинного життя. Українське весілля називають «найдовшою у світі оперою», яку співають хорами кілька днів. Весільні пісні поліфонічні за настроями, зворушливі своєю задушевністю, багаті витонченими психологічними нюансами та оригінальною образністю.

Унікальними у світовому фольклорі є українські думи – жанр, оригінальний і способом виконання, і своєю структурою, ритмікою, поетичним стилем і морально-патріотичним пафосом. Думи оспівують важливі історичні події. Власне-історичні, так звані козацькі пісні, побудовані на реальних сюжетах історії України, а не на запозичених мотивах.

Голосіння –жанр, присвячений возвеличенню добрих справ померлого. Голосили за батьківською хатою, коли недоля гнала українців у

чужі краї, оплакували батьків, чоловіків, братів, які не повернулися додому, тужили за втраченими надіями та сподіваннями на краще життя.

До епічних жанрів народної творчості українців належать балади та історичні пісні. Якщо в історичних піснях йдеться про конкретних осіб, суспільні події, то в баладах – про побутову сферу, повсякденність.

Особливим явищем, визнаним у всьому світі, є українські ліричні пісні, які умовно поділяються на пісні про кохання, родинне життя і суспільно-побутові пісні (козацькі, чумацькі, емігрантські, заробітчанські, рекрутські, солдатські). Лірична пісня супроводжує людину все життя, вона органічно злилась з народним життям, щедро насичена побутовими фактами. Загалом пісням про кохання та родинний побут властиві поглиблений ліризм.

Автономним видом народної творчості є жартівливі та сатиричні пісні. Сатира і гумор – невід’ємні риси українців.

Отже, український фольклор в усьому жанровому розмаїтті, починаючи від дитячих ігор і співанок, і закінчуючи жалібними плачами, голосіннями, таїть у собі історико-культурний шлях народу. Звісно, не все збереглося в народній пам’яті, багато фольклорних скарбів втрачено. Але те, що дійшло до наших часів, вражає і красномовно свідчить, що культура українського народу є оригінальною, самобутньою і займає почесне місце серед слов’янських народів.

Література:

1. Аникин В.П. Русское устное народное творчество: учебник / В.П. Аникин. – М. : Высш. школа, 2001. – 725с.
2. Українська усна народна творчість : підручник / Мар'яна Лановик, Зоряна Лановик. – 3-є вид., стереотип. – К. : Знання-Прес, 2005. – 591 с.
3. Український фольклор: методологія дослідження, динаміка функціонування : монографія / М. Дмитренко, Л. Іваннікова, І. Кімакович, І. Коваль-Фучило, І. Козар; НАН України, Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського. – К.: Паливода А.В., 2014. – 251 с.

Кривошея Олена Віталіївна
студентка магістратури НАКККіМ
спеціальність «Менеджмент соціокультурної діяльності»
науковий керівник
кандидат педагогічних наук, доцент
Монько Тетяна Савівна

Деякі аспекти розширення культурно-гуманітарної взаємодії України з українською діаспорою

Упродовж останніх років Україна активізувала співпрацю із українською діаспорою, вбачаючи в ній потужний потенціал у просуванні своїх національних інтересів за кордоном, підтримці зовнішньополітичних та культурних ініціатив, піднесенні авторитету та утвердженні позитивного іміджу на світовій арені.

На рівні взаємодії України з українською діаспорою є певні традиції, оскільки впродовж десятиліть з боку офіційних кіл України існувала лише така форма зв'язків, як обмін делегаціями, художніми колективами, студентами. На нашу думку, перевага віддавалася саме цій формі, тому що вона забезпечувала ідеологічний контроль за характером і змістом зв'язків. Єдиним каналом такої співпраці довгий час було Товариство «Україна». На сучасному етапі культурна взаємодія зазнала значних змін – розширилася географія контактування делегацій, художніх колективів як в Україні, так і в країну помешкання діаспори. Сьогодні існує безліч каналів реалізації цієї форми взаємодії: наукові; громадські; політичні установи і організації; різноманітні асоціації; окремі творчі колективи; фонди тощо.

Великий внесок у розширення сфери взаємодії між українською діаспорою та українцями в Україні роблять громадські організації, які беруть участь у конкретних акціях сприяння Україні, в основі яких є загальнолюдські цінності. Така форма взаємодії була властива впродовж усього періоду існування української діаспори.

У механізмі взаємодії української діаспори з Україною можна виділити дві групи факторів, які суттєво впливають на її характер. Перша – це ті, які стимулюють цю взаємодію; друга група факторів стримує її. До першої групи варто віднести: становлення нового мислення у міжнародних відносинах, що відкриває нові канали для безпосередніх контактів між представниками ядра українського етносу та діаспори; деідеологізація всіх сфер життя в Україні, що дозволяє зняти бар'єри у спілкуванні українців з представниками української діаспори; проведення спільних заходів за участю українців з різних країн світу[1]. Все це сприяє об'єднанню зусиль етнічно свідомих осіб українського походження у збереженні української етнічності у сучасному світі і є базою для взаємодії представників різних частин етносу.

Фактори, які стримують взаємодію української діаспори з батьківщиною такі: невирішеність деяких етнічних проблем у межах українського етносу; повільність демократичних перетворень в Україні, оскільки за таких умов взаємодія реалізується не повністю.

Аналізуючи взаємодію України з діаспорою у сфері науки та культури, однією з основних перешкод для співпраці є недостатня увага держави до цієї сфери, зокрема обмеженість фінансування наукових розробок та програм розвитку культури. Не випадково серед заходів, які необхідно здійснити для активізації співробітництва, це створення інфраструктури міжнародної інформаційної мережі України. Засоби масової інформації української діаспори можуть сприяти встановленню добрих взаємовідносин різних поколінь української діаспори з Україною.

Процес культуротворення, що триває в українській діаспорі, є вагомим складовим українського культурного простору. Його головною метою є духовна консолідація українців усього світу в інтересах відродження, збереження та примноження національно-культурних традицій власного народу. Це сприяє збереженню цілісності української культури, а в умовах незалежності й активізації державотворчого потенціалу, зміцненню позицій

українських організацій у країнах поселення, а української держави - у світовому співтоваристві.

Діаспора збагатила вітчизняну культурну спадщину, зберегла багатьох культурних діячів, відродила діяльність низки установ та організацій, підготувала основу для подальшого піднесення української культури. Проживаючи за кордоном, мільйони наших земляків та їх нащадки в багатьох країнах зберегли в своєму середовищі національну культуру, мову, звичаї, українську самобутність[3].

Основою існування і еволюції діаспори є колективна етнокультурна ідентичність, з одного боку, і гармонійне включення в інтернаціональний культурний процес, з іншого. Можна стверджувати, що будь-які соціальні ініціативи діаспор, по-перше, розвивають культуру внутрішньоетнічного спілкування, а по-друге, культуру міжнаціональної взаємодії. Успіх такого спілкування і взаємодії не може забезпечуватися тільки традицією і сучасною етнополітичною інтуїцією народів і етнічних груп[2]. Ефективний міжкультурний діалог можливий лише за цілеспрямованої скоординованої діяльності державних органів, муніципальних структур і національно-культурних об'єднань.

Разом з тим, необхідні подальші кроки Української держави на шляху активізації та розширення співпраці із українською діаспорою. Зокрема, потребують удосконалення правові засади налагодження такої співпраці. Україна вбачає у діаспорі не лише об'єкт державної уваги, а й суб'єкт тісної співпраці. З цією метою потребує подальшого вдосконалення координація дій органів державної влади та провідних осередків діаспори.

Українська держава не тільки прагне залучити діаспору до свого розвитку, наділяючи її правами та привілеями, а й зобов'язується підтримувати її розвиток. Метою цього є забезпечення взаємного обміну здобутками духовної та матеріальної культури, що передбачає двосторонній процес.

Для цього українська діаспора має бути глибше інтегрованою в громадське життя України, бути широко представленою в культурно – гуманітарній сфері. Тому необхідно створити відповідні умови, які потребують законодавчої волі історичної батьківщини, щоб забезпечити правовий статус діаспори новими правами та привілеями та зміцнити зв'язок із Україною. Адже від цього наряду залежить можливість діаспори зробити свій внесок у розвиток України.

Література:

1. Вівчарик М.В. Українці в світі: східна і західна діаспора/ М.В.Вівчарик// Український історичний журнал. – 2013. – № 11, 12. – С. 57–67.
2. Леонова А. Державна етнокультурна політика в сучасній Україні: Теорія практика : монографія/А.Леонова. – К.: ДАКККіМ, 2005. – 275с.
3. Шевченко А.А. Українці за кордоном / А.А. Шевченко. – К.: Альтернатива, 2015. – 352 с.

Куряча Катерина Володимирівна
студентка I курсу групи 101 КІБС
науковий керівник
кандидат педагогічних наук, доцент
Філіна Антоніна Петрівна

Значущість української мови на сучасному етапі розбудови України

*Любіть Україну у сні й наяву,
вишневу свою Україну, красу її,
вічно живу і нову, і мову її
солов'їну.*

Володимир Сосюра

Ці слова Володимира Сосюри стали гімном для українців. Наша мова, за словами дослідників, має понад 100 синонімів, що відповідають її величності. Вона є державною. Може й тому запроваджено в країні свято «День української писемності та мови».

9 листопада 2016 року в Україні на державному рівні відзначається День української писемності та мови.

Це масштабне і значуще свято для українців усього світу, які об'єднані спільним корінням, історією, мовою, культурою і традиціями.

За православним календарем – цей день вшанування пам'яті Преподобного Нестора-Літописця.

Преподобний Нестор-Літописець – киянин, у сімнадцять років прийшов у Києво-Печерську лавру послушником. Прийняв його сам засновник монастиря преподобний Феодосій. Молитвою та послухом юний подвижник невдовзі перевершив найвидатніших старців. Під час постригу в ченці Нестор був удостоєний сану ієродиякона. Книжкова справа стала змістом його життя.

Найвизначнішою працею Нестора-Літописця є «Повість временних літ» – літописне зведення, складене у Києві на початку XII століття. Це перша у Київській Русі пам'ятка, в якій історія держави показана на широкому тлі світових подій. Преподобний Нестор довів розповідь з літописних зведень з кінця XI століття до 1113 року. Всі наступні літописці лише переписували уривки з праць преподобного Нестора, наслідуючи його. Але перевершити його так і не змогли. «Повість временних літ» була і залишається найвидатнішою пам'яткою слов'янської культури. Тому преподобного Нестора-Літописця можна по праву вважати батьком не лише вітчизняної історії, а й словесності.

Традиційно, в День української писемності та мови покладають квіти до пам'ятника Несторові-Літописцю, відзначають найкращих популяризаторів українського слова, заохочують видавництва, які випускають літературу українською мовою, проводять регіональні тематичні конкурси тощо.

У день української писемності та мови стартує Міжнародний конкурс знавців української мови імені Петра Яцика. Цей унікальний мовний марафон був зініційований великим українським меценатом і громадським діячем Петром Яциком, який усе життя прожив у Канаді, але завжди пам'ятав про рідну землю.

Після здобуття незалежності він часто приїздив до України. Мовна ситуація в Україні дуже непокоїла Петра Яцика, бо він був переконаний, що є мова – є й держава, немає мови – немає держави. Так народилася ідея конкурсу з української мови для української ж молоді. Рік від року конкурс набуває популярності, бо головна мета цього мовного змагання – утверджувати державний статус української мови, підносити її престиж.

Нетлінним скарбом століть називають національну мову і літературу – скарбом, що передається від покоління до покоління, що об'єднує минуле й прийдешнє. Мова – живий організм, вона розривається за своїми законами, а тому потрібно у чистоті берегти цей нетлінний скарб.

Мова – це особистість, вона має обличчя, свій характер, темперамент, свою культуру, мораль, честь і гідність, своє минуле і майбутнє. Мова – це невичерпна духовна скарбниця, до якої народ безпосередньо докладає свій досвід, розум і почуття.

Українська мова – це велика культура та історія. Українською мовою написані невмирущі твори Котляревського і Шевченка, Франка і Лесі Українки, Нечуя-Левицького і Коцюбинського.

Хочеться стати на коліна перед рідною мовою – мовою Матері моєї – і благати її повернутися до рідної хати, возродитися, забуяти нетлінним скарбом, віщим і вічним Словом до лісів – до моря, від гір до степів...

Література:

1. Конституція України : Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. – К. : Преса України, 1997. – 64 с.
2. День української писемності та мови : Указ Президента України № 1241/97, 6 листопада 1997. – К., 1997.
3. Історія української культури : у 5 т. Т.1. Історія. Культура давнього населення України / за ред. Ю.С.Асєєва, В.Д.Барана, І.В.Баранова. – К. : Наукова думка. – С. 722–724.

Лаврінєнко Інна Вікторівна
студентка магістратури КНУКіМ

спеціальність «Культурологія»
науковий керівник
кандидат історичних наук, професор
Ткач Микола Михайлович

Організація міжнародних соціокультурних проєктів для молоді в Україні

Серед форм міжнародного співробітництва, таких як організація спільних міжнародних науково-практичних семінарів та конференцій, академічна мобільність (викладацький і студентський обмін), написання колективних монографій, проєктна діяльність, з нашої точки зору, виступає як найбільш перспективна і унікальна форма інтегративного характеру, акумулююча всередині себе різні види міжнародного співробітництва та продукує до життя нові ідеї.

На сучасному етапі культурні процеси сучасної України вимагають обов'язкового проєктування. Проєктна діяльність у цьому випадку виступає як діяльність аналітична та інноваційна, що визначає межі емпіричного культурного простору, в яких доцільно розглядати низку суб'єктів у спільному перетворенні культурного простору відповідно до потреб соціуму.

Соціокультурне проєктування – це специфічна конструктивна і творча діяльність, сутність якої полягає в аналізі проблем і виявленні причин їх виникнення, вироблення цілей і завдань, що характеризують бажаний стан об'єкта (або сфери проєктної діяльності), розробці шляхів і засобів досягнення поставлених цілей.

Як об'єкт соціально-культурного проєктування виступає складне утворення, що включає в себе поєднані одна з одною дві підсистеми – соціум і культуру. Розбіжність, протиріччя між реальною картиною і ідеальними уявленнями проєктувальника про норму становить проблемне поле формування та реалізації соціокультурних проєктів. Проєкт в такому випадку є засобом збереження або відтворення соціальних явищ і культурних

феноменів, відповідних (як кількісно, так і якісно, змістовно) сформованим нормам.

Процес європейської інтеграції зумовлює важливі перетворення у побудові державної політики України на національному та місцевому рівнях і торкається різних сфер суспільства. В культурному секторі України так само спостерігається пошук співробітництва із Європейським Союзом, метою якого є не лише налагодження культурних обмінів та діалогу, а й зміна системи й підходів до управління у цій галузі, які б базувались на засадах демократії, визнання культурних прав і свобод.

Ми пропонуємо на розгляд три різногалузеві проекти – мистецький, освітній та волонтерський.

Міжнародний музичний фестиваль «Віртуози планети» – проект, започаткований у Києві у 2006 р. Його метою є надання можливості подальшого творчого росту молодим лауреатам. Фестиваль «Віртуози планети» відкриває шлях до здійснення концертних обмінів між музичними конкурсами всіх країн, налагодження регулярного гастрольного обігу кращих молодих виконавців, котрі досягли європейського та світового рівнів художньої майстерності, але ще не здобули світової популярності.

Програма Темпус – освітня програма Європейського Союзу, яка підтримує модернізацію системи вищої освіти та створює простір для співпраці в країнах-партнерах ЄС через університетські проекти. Також програма спрямована на добровільне наближення систем вищої освіти в країнах-партнерах до здобутків розвитку вищої освіти в державах-членах ЄС, і додатково пропагує підхід міжлюдської співпраці. Програма заснована в 1990 році. Хоча конкурси Програми завершено 2014 р., останній проект завершить реалізацію в 2017 р.

Всеукраїнська асоціація молодіжного співробітництва «Альтернатива-В» – неполітична, неприбуткова громадська організація, що була заснована на добровільних засадах у 1992 р. ВАМС «Альтернатива-В» була створена з метою сприяння співпраці між молодіжними організаціями, сприяння

виробленню молоддю України активної громадянської позиції через її залучення до програм у галузі освіти, спорту, культури, екології, захисту історичного надбання та допомоги соціально незахищеним верствам населення. Діяльність ВАМС «Альтернатива-В» спрямована на розвиток більш мирного суспільства, на зменшення соціальної несправедливості.

Література:

1. Управління проектами: навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів /Г. М. Тарасюк. – К.: Каравела, 2009. – 320 с.
2. Яновська Л. Фестиваль «Віртуози планети» – крок до утвердження Києва як культурної столиці / Л. Яновська // Урядовий Кур'єр. – 2010. – 18 листопада.
3. Всеукраїнська асоціація молодіжного співробітництва Альтернатива-В [Електронний ресурс] – Електронні дані. – Режим доступу :<http://www.alternative-v.com.ua/volonterski-tabory/>. – Заголовок з екрану.
5. Національний Темпус/Еразмус+ офіс в Україні [Електронний ресурс]. – Електронні дані. – Режим доступу : <http://www.tempus.org.ua/uk/tempus/tempus-v-ukraini/204-tempus-i-bolonskij-proces.html>. – Заголовок з екрану.

Ланчуковська Маріанна Сергіївна
студентка магістратури НАКККіМ
спеціальність «Менеджмент соціокультурної діяльності»
науковий керівник
кандидат історичних наук
Філіна Тетяна Вікторівна

Культурний туризм як інструмент формування національної ідентичності

Культурний туризм виступає одним із засобів інформування громадян про інші регіони України та нівеляції стереотипів. Культурний туризм

включає відвідання історичних, культурних або географічних визначних місць України. Основна мета даних мандрівок – ознайомлення з пам'ятками історії, архітектури, мистецтва; природними та етнічними особливостями; сучасним життям народу тощо. Туризм відіграє важливу роль в осмисленні власної ідентичності, у відродженні локальних традицій.

Для молоді особливо важливим є усвідомлення історико-культурного значення здобутків власної країни, гордості за неї. Основною умовою розвитку культурного туризму є історичний та культурний потенціал країни, рівень забезпечення доступу до нього, а також побутові умови проживання туристів. У число об'єктів культурного туризму входять як історико-культурна спадщина (історичні території, архітектурні споруди і комплекси, зони археологічних розкопок, музеї, народні промисли, обряди, виступи фольклорних колективів), так і сучасна культура (виставки, фестивалі, особливості життя населення: кухня, костюми). Як свідчать соціологічні дослідження, в Україні є високим рівень відчуженості між громадянами різних регіонів країни. Хоча більшість громадян є патріотами Української держави, їх вирізняють різні культурні та геополітичні орієнтації. Українська культура має значний об'єднавчий потенціал, в ній взаємодіють і розвиваються культури багатьох етнічних груп. Використання комунікативного потенціалу української культури, зокрема внутрішнього туризму, може стати дієвим інструментом формування національної ідентичності.

За кордоном велику увагу приділяють збереженню культурної спадщини і організації культурного туризму. У світі туристична індустрія вважається однією з найприбутковіших галузей і з кожним роком її вплив на економіку посилюється. Туризм є одним з найважливіших секторів економіки в Європі (55 % світового ринку туризму припадає на європейські країни). Туризм складає 5,5 % ВВП ЄС (від 3 до 8 % в окремих державах), і 11,5 % ВВП ЄС, враховуючи непрямий вплив. За оцінками Всесвітньої туристичної організації (ВТО) частка культурного туризму до 2020 р. складе 25 % від

загальних показників світового туризму. У мешканців країн ЄС та Америки поступово зростає попит на культурний туризм («discovery» tourism), який передбачає знайомство з культурно-історичною спадщиною різних країн. В цьому сенсі культурний туризм можна розглядати як вид розвиваючого дозвілля і поставити в один ряд з відвіданням музеїв, бібліотек, місцевих пам'яток. Для європейських країн є характерним рекламування власної культурної спадщини по телебаченню і радіо, стимулювання цікавості; проводяться маркетингові дослідження різних цільових груп (молодь, пенсіонери, діти, молоді пари, сім'ї); використовуються новітні ЗМІ. Принципами сучасної туристичної політики європейських країн є децентралізація, делегування повноважень органам місцевого самоврядування, підтримка місцевих ініціатив, розвиток усіх форм туризму, всебічна співпраця державного, приватного та комерційного секторів.

Наша країна має значний потенціал для розвитку в'їзного і внутрішнього культурного туризму. На державному обліку в Україні перебуває понад 130 тис. пам'яток, з них: 57 206 – пам'ятки археології (418 з яких національного значення), 51 364 – пам'ятки історії (147), 5926 – пам'ятки монументального мистецтва (45), 16 293 – пам'ятки архітектури, містобудування, садово-паркового мистецтва та ландшафтні (3 541). Функціонує 61 історико-культурний заповідник, 13 з яких мають статус національних. До Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО включено: Софійський собор з архітектурним ансамблем, Києво-Печерську лавру в м. Києві, історичний центр м. Львова. До 70 % об'єктів культурної спадщини перебуває в незадовільному стані (кожен десятий об'єкт в аварійному) та потребує проведення робіт з реставрації або реконструкції, облаштування для туристичних відвідувань. В Україні не в повній мірі використовується історико-культурна спадщина для формування спільної ідентичності, консолідації громадян різних регіонів, формування позитивного іміджу держави. На сьогоднішній день не розроблено методологічних аспектів аналізу функціонування пам'яток історії та культури в якості екскурсійного

туристичного об'єкту. Одним з інструментів стимулювання розвитку культурного туризму і формування загальнонаціональної ідентичності можуть стати державні програми. Проте, у даних програмах і стратегіях культурний туризм не розглядається як окремий вагомий фактор регіонального розвитку, подолання регіональних стереотипів і формування загальнодержавних цінностей. Основна увага приділяється розвитку курортно-рекреаційного туризму. В Україні є приклади великих проектів культурного туризму і місць історичної, культурної пам'яті, до яких виявляє своє зацікавлення держава, що розглядає їх як потужний засіб пропаганди, утвердження національної ідентичності та історичної справедливості. До таких проектів відноситься Національний історико-культурний заповідник «Гетьманська столиця», Культурно-мистецький та музейний комплекс «Мистецький Арсенал», Національний заповідник «Хортиця», Державна національно-культурна програма «Золота підкова Черкащини». Сучасний туризм в Україні функціонує в умовах неналежної нормативно-правової, методичної, організаційної та інформаційної підтримки з боку держави.

Українські дослідники і практики наголошують на необхідності прийняття дієвої стратегії розвитку культурного туризму в Україні. Зокрема Копієвська О.Р. визначає туризм як стратегічну складову економічного, соціокультурного, культурно-мистецького розвитку України, наголошуючи при цьому на пріоритетності популяризації національних культурних благ [9].

Таким чином, на сьогоднішній день існує безліч класифікацій туризму. Потрібно відзначити, що кожен вид туризму по-своєму індивідуальний, має свої особливості. Потреби людини в культурному туризмі зумовлені як зовнішніми, так і внутрішніми чинниками і зачіпають багато аспектів життя і діяльності людини. На думку футурологів на даному етапі відбувається зміна пріоритетів у проведенні дозвілля і витратах на нього. Останнім часом відзначається відродження інтересу і прилучення суспільства до культурних цінностей і мистецтва в цілому, в зв'язку з цим поступово мистецтво і культура стають невід'ємною частиною нашого життя. Отже, Культурний

туризм є одним з основних засобів пізнання власної країни, формуванню гордості за її культурні надбання. Актуалізація і використання національної культурної спадщини зумовлюють необхідність застосування досвіду підтримки культурного туризму в європейських країнах, розвитку міжнародного співробітництва в пам'яткоохоронній справі.

Література:

1. Кляп М.П. Сучасні різновиди туризму: навч. посібн. / М.П. Кляп, Ф.Ф. Шандор. – К. : Знання, 2011. – 334 с.
2. Биржаков М.Б. Введення у туризм / М. Б. Биржаков. – К.: Видавничий Торговий дім Герда, 2004. - 192 с.
3. Богатирьова Т.Г. Сучасна культура й суспільне розвиток / Т. Г. Богатирьова.– К: РАГС, 2006. – 496 с.
4. Соколова М. В. Історія туризму: учеб.посіб. / М. В. Соколова. – К.: Майстерність, 2005. – 352 с.
5. Ушанський Г.Н. Нариси історії українського туризму / Г. Н. Ушанський. – К.: Видавничий Торговий дім Герда, 2006. –224 с.
6. Пазенок В.С. Феномен туризму: людський вимір / В.С. Пазенок // Готельний і ресторанний бізнес. – 2001. – № 1.
7. [Про туризм: Закон України](#) // Правове регулювання туристичної діяльності в Україні. – К. : Юрінком Інтер, 2002. – С. 5.
8. Збереження культурної спадщини всіх віків [Електронний ресурс]Рекомендація № 36 Всесвітньої конференції щодо політики у сфері культури.Рекомендація.– Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_744. – Назва з екрана.
9. Копієвська О.Р. Трансформаційні процеси в культурі сучасної України : монографія / О. Р. Копієвська.. – К. : НАКККіМ – 2014 – 296 с.

Лисенко Анна Валентинівна
студентка магістратури НАКККіМ
спеціальність «Менеджмент соціокультурної діяльності»
науковий керівник
кандидат педагогічних наук, доцент

Розвиток українсько-польського культурного співробітництва

Польща є державою, яка на сьогоднішній день посідає вагомим місце у реалізації зовнішньокультурної політики України. Співпраця між двома державами носить стратегічний характер, а культурне та гуманітарне співробітництво знаходиться на особливому рівні. Такому розвитку подій передують ряд вагомим обставин, зокрема, географічне розташування, спільна історія, тісні економічні та культурні зв'язки.

Співробітництво в галузі культури, освіти та науки є тим кроком, який значно посилює партнерство двох держав. На думку відомого куратора і практика культурної дипломатії, колишнього директора Польського Інституту в Києві і Нью-Йорку Єжи Онуха, в середовищі української влади має з'явитись розуміння того, що «дипломатія – це частина культури, а не навпаки» і що культура є системоутворюючим концептом у житті країни. Найважливішим, на думку експерта, є розбудова внутрішньоукраїнських культурних процесів і інституцій: «культурна дипломатія України має починатись в Україні». З огляду на свій організаційний досвід у Польщі експерт радить передусім: використовувати наявні ресурси польської держави для промоції України, зокрема, стипендіальну програму польського Міністра культури «Gaude Polonia», українські представники якої зможуть здійснювати професійний моніторинг культурних процесів у Польщі та надавати українській стороні інформацію щодо розробки необхідного у Польщі українського культурного продукту; організувати освітні візити польських митців, менеджерів, кураторів і науковців до України, котрі з часом можуть стати «послами» української культури в Польщі [3].

Що стосується співробітництва України та Польщі, то його пріоритетним завданням має стати впровадження державних програм з рекламування української культури за кордоном та збільшення фінансування іміджевої політики України, розробка розгалуженої мережі представницьких

культурно-інформаційних інституцій України в Польщі. Українським аналітичним групам і професійним середовищам необхідно здійснювати адвокацію реформування даної галузі, залучаючи до експертних обговорень кваліфікованих спеціалістів [1].

У зв'язку з активізацією українського громадського сектору в Польщі українським урядом має бути враховано його лідерський потенціал, зокрема, досвід в питаннях політичного та культурного лобювання. Для потреб громадських інститутів необхідно спрямувати фінансові, іміджеві та інформаційні ресурси української держави. Натомість, у зв'язку з поживавленням українських державних установ, громадському, експертному та мистецькому сектору необхідно активізувати з ними взаємодію на засадах ініціативи, зокрема, в галузі створення спільних аналітичних центрів, культурних інституцій та освітніх програм, інвестуючи, таким чином, в іміджевий капітал України.

Після революції Гідності культурні відносини між двома державами посилились. Поляки активно підтримали українців у боротьбі за незалежність та суверенітет. Протягом 2014-2016 років збільшується кількість міждержавних виставок, концертів, кінопоказів, вуличних перформансів, публічних дебатів, поетичних читань, книжкових презентацій та інших проектів.

Базовими суб'єктами української та польської культурної дипломатії є інститути державної влади України і Польщі, польські і українські неурядові організації, а також лідери громадської думки обох країн, зокрема, польські й українські митці, журналісти, викладачі, студенти, науковці, політики і загалом небайдужі громадяни. Громадянська самоорганізація відіграє ключову роль у культурній співпраці між двома державами. Все більше проектів проходить за підтримки державних органів влади.

Сучасна культурно-мистецька співпраця України та Польщі здійснюється за такими основними напрямками: гастрольна діяльність творчих аматорських і професійних колективів та окремих діячів культури

(артистів, музикантів, композиторів, художників, письменників та ін.); проведення фестивалів, днів культури, виставок, кінопоказів, театральних гастролей. Починаючи з 1991 року, Дні української культури в Польщі та Дні польської культури в Україні відбуваються постійно[4]. У стосунках між Польщею та Україною мають місце практично усі види туризму: культурно-пізнавальний, молодіжний, соціальний, екологічний, рекреаційно-спортивний, бізнесовий, науковий, діловий, релігійний тощо.

Серед найцікавіших двосторонніх проектів на території України у 2016 році можемо відмітити: «Мапи страху/ мапи ідентичності», Стипендіальна програма Міністра Культури і Національної Спадщини Республіки Польща «Gaude Polonia», Премія Малевича-2016, Польські письменники на Міжнародному літературному фестивалі у Львові, Фестиваль «Місто Лема», або Повернення Станіслава Лема у рамках Львівського Форуму видавців, Польські письменники на фестивалі «Галицька осінь», Українсько-польський проект «Культурний вантаж», Польсько-український проект «Scientific Fun – наукові пікніки в Україні», п'єса «Будинок на кордоні». На території Польщі цього року проходили такі соціокультурні проекти як: «Українська весна» в Познані, Концерт з нагоди 25-ї річниці Незалежності України у Варшаві «Смакування спадщини», «Інший вимір», Багатокультурне Варшавське Street Party, Дні добросусідства між Польщею та Україною, «Лемківська ватра» в Ждині.

Успіх будь-якого культурного проекту в значній мірі залежить від менеджера соціокультурної діяльності, який повинен бути професіоналом в галузі сучасного соціокультурного менеджменту, маркетингу, а також мати високий рівень загальної культури та ерудиції. Основними функціями менеджера соціокультурної сфери є різні аспекти: художній; організаційний; маркетинговий; фінансовий[2].

Отже, для розвитку українсько-польського культурного співробітництва необхідно: розробити стипендіальну систему для науковців та арт-менеджерів; створити Український інститут у Польщі; реформувати

модель роботи культурно-інформаційного центру при Посольстві України в Польщі; за допомогою аналітичних центрів проводити наукові дослідження з проблем культурно-гуманітарного співробітництва обох держав; державним структурам розвивати партнерські відносини із організаціями, які створюють імідж України за кордоном.

Література:

1. Винниченко І. Про перспективи розвитку гуманітарних та культурних польсько-українських взаємин/І.Винниченко// Україна і Польща – стратегічне партнерство. Історія. Сьогодення. Майбутнє. – К.: Вид-во українського фітосоціологічного центру, 2008. – Ч. П. – 150с.
2. Кочубей Н.В. Соціокультурна діяльність/Н.В.Кочубей. – Суми: Університетська наука, 2015. – 122 с.
3. Українсько-польські культурні взаємини / ред. Г. А. Скрипник ; Ін-т мистецтвознав., фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України, Ін-т мистецтв Пол. АН. – К. : ІМФЕ ім. М.Т.Рильського НАН України, 2008.– Вип. 2.– 292 с.
4. Шлепакова Т. Л. Культурна дипломатія України як відповідь на виклики часу: Європейська складова [Електронний ресурс] / Т. Л. Шлепакова. – Електронні дані. – Режим доступу: http://www.nplu.org/storage/files/Infocentr/Tematch_ogliadi/2015/2015_culture2.pdf. – Назва з екрана.

Лінкевич Камілла Юріївна
студентка групи МЕВ-16 НАКККіМ
науковий керівник
кандидат мистецтвознавства, доцент
професор кафедри естрадного виконавства
Туріна Олена Андріївна

Формування поняття «стиль» з позиції української наукової думки

Поняття «стиль» - усталена форма художнього самовизначення епохи, регіону, нації, соціальної або творчої групи або окремої особистості. Це поняття є центральним в історії мистецтв, однак поширюється і на інші види людської

діяльності, перетворюючись в одну з найважливіших категорій культури в цілому, у динамічно мінливу суму її конкретних історичних проявів.

Стиль -категорія формальна, що відзначає спільність пластичної мови та художньої форми[1].

Дослідник О. Соколов вважає «носіями стилю» компоненти форми, такі, як композиція, система образів, жанрові форми, ритм, колорит; на його думку, саме ці «стильотворчі фактори» об'єднують зміст твору-тему, проблематику, ідеї[2].

Пізніше виникає цілий ряд схожих понять утворених від родового «стиль»: стиль життя, стиль людини, стиль культури, стиль цивілізації, художній стиль, стиль мислення, виконавський стиль та інші[3].

У музично-теоретичних трактатах епохи [Відродження](#) ми знаходимо вказівку на три стилі в операх Монтеверді, розмежування стилів у літургійних піснеспівах. Досить часто зверталися до терміна і поняття стилю автори німецьких музичних трактатів (Вальтер, Маттезон, Кванц, Шайби, Шуберт та ін.), які вживали його як в значенні манери письма, так і в значенні національного колориту.

Діапазон інтерпретацій цього терміну у сучасному музикознавстві надзвичайно широкий. Наприклад, музичний [стиль](#), який розуміється у вигляді [історичної](#) епохи в мистецтві, що несе певний соціально-естетичний зміст, виникає як результат сприйняття, синтезування та творчого [перетворення](#) багатьох принципів, властивих попереднього розвитку музичної культури або значної частини її. Усвідомлення виконавцем закономірностей використання різних модифікацій темпу, динаміки, штрихів, тембру, [характеру](#) фразування - необхідна умова необхідної інтерпретації. Але всі ці елементи виконавської виразності реалізуються в рамках певного стилю, бо кожен твір представляє собою не відокремлений явище, а елемент або частку цілої [інтонаційно-стилістичної](#) системи у мистецькому житті певної епохи. У цій частинці, як у мікрокосмі, відображаються не тільки [стилістичні](#) ознаки сусідніх за часом музичних явищ, але і [характерні](#)

особливості конкретної історичної епохи в цілому. У ряді робіт під стилем мається на увазі національна або будь-яка інша стильова спільність (в роботах фольклористів). Термін часто використовують стосовно музично-виконавського мистецтва, до музики різних жанрів та ін.

Видатні діячі культури високо цінували українську народну творчість, літературу та мистецтво, усю культуру взагалі за їх неперевершений демократичний гуманізм, художню виразність, народність. За їхнім визнанням, українська музика та поезія є найбільш розкішною, з усіх гілок світової народної творчості, в межах якої сформувався український стиль. Мінорна за змістом, сумна навіть у своєму веселому пориві українська пісня ставиться всіма знавцями на перше місце у музиці всіх народів.

Українські думи, що через століття передавалися українськими кобзарями, характерні розмахом козацької відваги та філософською вдумливістю. І, зрозуміло, що ця рідкісна духовна обдарованість народу України не могла не дати своїх творців – професіоналів, таких як Г. Сковорода, І. Котляревський, Т. Шевченко. Останній став учителем почуттів, предтечею і поборником великої визвольної боротьби за справжню свободу у «сім'ї вольній, новій». А також, носіями та фундаторами національного стилю стали такі великі композитори М. Березовський, Д. Бортнянський, А. Ведель, М. Лисенко, М. Леонтович, М. Скорик та інші композитори.

Література:

1. Горюхина Н. Национальный стиль: понятие и опыт анализа / Н. Горюхина // Проблемы музыкальной культуры. – К.: Музична Україна, 1989. – Вып. 2. – С.52–65.
2. Скиба О. П. Культурно-історичний вимір стилю наукового мислення. / О. П. Скиба // Вісник НАУ. Серія: Філософія. Культурологія. – 2010. – № 1 (11).
3. Соколюк Л. Д. Естетичні властивості дизайн-об'єктів та формування індивідуального стилю / Л. Д. Соколюк // [Вісник Харк. держ. акад. дизайну і мистец.](#) – 2002. – № 3. – С. 18–21.

4. Медушевский В. К проблеме сущности, эволюции и типологии музыкальных стилей. Виды музыкальных стилей. Типология стилей. Эволюция стиля. Стиль и современность / В. К. Медушевский // Музыкальный современник: сб ст. – М.:Сов.композитор, 1984. – Вып.5 – С. 5–17.

Ліска Марія Іванівна
студенткамагістратури НАКККіМ
спеціальність «Менеджмент соціокультурної діяльності»
науковий керівник
кандидат педагогічних наук, доцент
Шевченко Наталія Олександрівна

Проблеми інноваційних перетворень в туристичній галузі України

Сфера туризму, продемонструвавши безпрецедентний ріст в ХХ ст., вичерпала потенціал свого природного зростання. Новим феноменом ХХІ століття стала геопросторовість і глобальність туристичного ринку, диверсифікація надання міжнародних туристичних послуг та проникнення туризму у сферу наукових інтересів тощо. Всі ці складні процеси розвитку туристичної сфери будуються на основі інновацій різних видів, форм та напрямів реалізації. В туризмі інновації слід розглядати як системні заходи, що мають якісну новизну, що й приводять до позитивних зрушень, що забезпечують стійке функціонування й розвиток галузі в регіоні. Інновація виступає як явний фактор зміни, як результат діяльності, втілений у новий або вдосконалений продукт, технологічні процеси, нові послуги й нові підходи до задоволення соціальних потреб. [1, с. 28].

Сучасне розуміння сутності інноваційної діяльності в туризмі змінює його традиційну сутність і сприйняття. У якості значимих для визначення суті інновацій у туризмі виділяють наступні класифікаційні ознаки: джерело ідеї; вид інновації; ступінь новизни; масштабність, зв'язаність (локальні, глобальні, системні); інвестиційне наповнення [2, с. 121].

Туризм є багатовекторною та мультигалузевою сферою і тому складною для запровадження радикальних інновацій. Однак у структурі

туристичної індустрії є галузі, інноваційність яких не викликає сумнівів. Наприклад, сфера інформаційно-комп'ютерних технологій, що має за меті віртуалізацію частини виробничих та торговельних операцій, управління економічними процесами від мікро до макрорівня, широке застосування різновиду прикладних програм для ефективного управління й адміністрування туристичними підприємствами.

І хоч туристичний бізнес переживає бум інформатизації, враховуючи широкий інформаційний сектор, потужність та масовість інформаційних повідомлень та віртуальний сектор подорожей в глобальних мережах, фахівці-туризмознавці зауважують, що туризм є більше «споживачем інформаційних інновацій», аніж продуцентом. За попередніми підрахунками витрати ініціативних туроператорів – консолідаторів в Україні на утримання системи on-line-бронювання складають близько 2% від вартості послуг, що реалізуються. За умови продажу турів на рекреацію, розваги і оздоровлення, це становить приблизно 3,3 млн дол. США щорічно, які витрачаються на розроблення, підтримку, наповнення і обслуговування системи інформаційної підтримки. Новими напрямками використання ІТ для туризму є: запровадження мобільного Інтернету, електронних каталогів пропозицій, поширення on-line- бронювання не лише в роботі з ритейловими агентствами, а й безпосередньо з клієнтами. Неординарні ідеї, що просувають бізнес у сфері туризму, автоматизація і доступність довідкової інформації, розробка нових туристичних маршрутів, програмне забезпечення і програмні рішення – це тільки деякі приклади, що ілюструють інноваційну діяльність і напрям її подальшого розвитку.

Туризм має стати одним із каталізаторів розвитку країни в майбутньому, оскільки сучасні економічні та військово-політичні процеси значно вплинули на розвиток туристичної діяльності. Вже у 2014 році кількість в'їзних туристів зменшилась на 12,5 млн. осіб у порівнянні з 2013 роком. Зменшення відбулось за рахунок туристів з таких сусідніх країн, як: Молдова - 4,6 млн осіб, Білорусь - 1,6 млн осіб, та [Польща](#)- 1,1 млн

осіб [3]. Основною проблемою скорочення туристичного потоку слугує нестабільна політична та економічна ситуація в країні, наявність зон АТО. Втім, незважаючи на події сьогодення, Україна активно заявляє про себе на міжнародній арені: у січні 2016 року була учасником найбільшої у Північних країнах міжнародної туристичної виставки «МАТКА Nordic Travel Fair 2016» у м. Гельсінкі, яка представляла інтерес як для професіоналів індустрії туризму, так і для любителів подорожей; у лютому у м. Тель-Авів були представлені туристичні можливості м. Львова і [Трускавця](#); а також до кінця року запланована участь у міжнародних виставках у таких містах, як: Баку (Азербайджан), Мінськ (Білорусь), Тбілісі, Батумі (Грузія), Ополе (Польща), [Варшава](#) (Польща).

З іншого боку ряд інертних дій українського уряду не лише не допомагають гармонійному розвитку туризму, а й розпорошують і без того обмежені ресурси на власні наукові дослідження та спрямовують по шляху запозичення готових інновацій з-за кордону. Так, оцінку впливу факторів якнайкраще демонструють показники Звіту про туристичну конкурентоспроможність, який щорічно публікує Всесвітній Економічний Форум (ВЕФ) у співробітництві з Фондом «Ефективне управління» [4]. За даними Звіту глобальної конкурентоспроможності Всесвітнього економічного форуму (ВЕФ) за 2015 рік Україна втратила 3 позиції і спустилась з 76-го (у 2014 році) на 79 місце серед 140 країн світу.

Отже, зміна економічних пріоритетів, бізнес-середовища функціонування, висока ступінь невизначеності та коливання попиту на ринку, важка прогнозованість наслідків кризи та інших негативних факторів впливу спонукають туристичні підприємства України до винайдення шляхів подальшого розвитку, які лежать в площині інноваційних перетворень як підприємницької складової ринкових змін, так і розвитку нових форм і методів управління.

Література:

1. Новиков В.С. Інновації в туризмі : учеб. посібник для студ. высш. учеб. Закладів/ В.С. Новиков. – М. : Академія, 2007. –208 с.

2. Севастьянова С.А. Регіональне планування розвитку туризму й готельного господарства : навч. посібник / С.А. Севастьянова. – М.: КНОРУС, 2007. – 250 с.

3. Туристичні потоки в Україну у 2014 році знизились [Електронний ресурс]. –Електронні дані. – Режим доступу:<http://www.tourismnews.com.ua/news-6526.html>. – Назва з екрана.

4. Звіт про конкурентоспроможність України 2015[Електронний ресурс]. Опубліковано Всесвітнім Економічним Форумом. – Електронні дані. – Режим доступу: <http://reforms.in.ua/ua/news/ukrayina-u-reytyngu-globalnoyi-konkurentospromozhnosti-2015>. – Назва з екрана.

Лугвіщик Валентин Васильович
студент магістратури НАКККіМ
спеціальність «Менеджмент соціокультурної діяльності»
науковий керівник
кандидат історичних наук
Філіна Тетяна Вікторівна

«Застосування технології QR кодування в туристичній галузі»

QR-код- матричний код (двовимірний штрих-код), розроблений і представлений японською компанією «Denso-Wave» в 1994 році. Абревіатура QR походить від англійських слів quick response, що перекладається як «швидка відповідь». Основна перевага QR-кода - це легке розпізнавання скануючим обладнанням даних (в тому числі й фотокамерою мобільного телефону), що дає можливість використання в торгівлі, на виробництві, в логістиці. Сьогодні QR-коди мають найбільше розповсюдження в Японії.

У Японії QR-коди наносяться практично на всі товари, що продаються в магазинах, їх розміщують у рекламних буклетах і довідниках. За допомогою QR-коду організують різні конкурси та рольові ігри.

Найбільше визнання QR-код отримав серед користувачів мобільного зв'язку - встановивши спеціальне програмне забезпечення яке зчитує

інформацію, абонент може вмить заносити в свій телефон текстову інформацію, додавати контакти в адресну книгу, переходити по web-посиланню, відправляти SMS-повідомлення, знаходити координати місцевості тощо.

В Україні технологія QR-коду є не такою поширеною як в країнах Азії та Америки. Втім, все частіше можна побачити зображення коду на різноманітних товарах та рекламній продукції. Однією з найбільш перспективних галузей в цьому сенсі є туристична. Велика кількість туристів, яка щорічно відвідує нашу державу дуже часто майже не спроможна самостійно орієнтуватися у великих та малих містах України.

Використовуючи технологію QR-коду, є можливість одразу ж на кордоні надати посилання на карту, чи інформацію про інфраструктуру міста: готелі, заклади харчування, музеї, заклади культури. Крім цього інформація може бути подана на декількох мовах. Це дасть змогу туристам почуватися комфортно.

Ще одним способом використання коду є розміщення його на бейджиках при проведенні конференцій, семінарів та на інших офіційних заходах. QR-код може містити повну інформацію про людину (ім'я, номер телефону, електронну пошту, дані про установу, яку представляє людина, тема доповіді тощо). Це дає змогу отримати якомога більше інформації про людину для подальшої співпраці, а також одразу дізнатись в якій галузі вона працює.

Одним з різновидів даного способу є розміщення не великої кількості інформації, а всього лише веб-посилання на сторінку профілю людини в соціальній мережі. Соціальні мережі сьогодні використовуються дуже активно, вони мають популярність серед людей різного віку, різних національностей та расової приналежності. Багато відомих політиків, спортсменів, науковців та діячів культури мають такі власні сторінки. Існують навіть соціальні мережі з різної орієнтацією – для пошуку шкільних друзів та університетських однокласників, для бізнесменів, для музикантів та

творчих людей. Тому, щоб не забивати великою кількістю інформації іноді доречно використовувати саме такий спосіб використання коду. Звісно даний спосіб можна поєднати з наведеним вище.

Крім наведених способів застосування, QR-код можна використовувати в рекламних компаніях туристичних послуг; в електронних розсилках; використовувати код у якості як електронного білету тощо.

QR-коди можна розміщати на культурних та історичних пам'ятках. В такому випадку відвідувач може одразу дізнатись назву об'єкту на іноземній мові, перейти на посилання з повною інформацією про об'єкт. Можливе також отримання додаткових фотографій, інших інформаційних джерел. А використовуючи соціальні мережі, він може одразу отримати відгуки він інших туристів які вже побували та бачили цю пам'ятку і залишити свої враження та коментарі від побаченого.

Таким чином, проаналізувавши всі способи та можливості застосування QR-коду в туризмі, можна дійти висновку, що його використання є важливим для туристичних підприємств і зручним для туристів. Впровадження даної технології в туристичну індустрію України дасть змогу покращити процес обслуговування туристів і зробить їх перебування у нашій державі більш зручним і комфортним.

Література

1. Генератор QR кода [Електронний ресурс]. – Електронні дані. – Режим доступу : <http://www.qr-code.com.ua/>. – Назва з екрана.
2. QR-code - новый глобальный информационный инструмент [Електронний ресурс]]. – Електронні дані. – Режим доступу : <http://goldmark.ua/articles/bar-codes/253--qr-code>. – Назва з екрана.
3. Простой туризм: изучаем достопримечательности Украины с помощью QR-кодов [Електронний ресурс]]. – Електронні дані. – Режим доступу : <http://hi-tech.ua/article/prostoy-turizm-izuchaem-dostoprimechatelnosti-ukrainyi-s-pomoshhyu-qr-kodov/>. – Назва з екрана.

Мазур Олександр Леонідович

студент магістратури НАКККіМ
спеціальність «Сольний спів»
науковий керівник
кандидат мистецтвознавства, доцент
професор кафедри естрадного виконавства
Туріна Олена Андріївна

Стильова багатогранність сучасної концертної діяльності в Україні

На сучасному етапі духовного відродження України актуалізується дослідження феномену академічної вокальної музики – невід’ємної складової української культури. Незважаючи на тривалі ідеологічні утиски та чужоземні впливи упродовж своєї історії цей вид вітчизняної культури зберіг самобутність та розвинувся якісно, збагатившись різножанровою музичною стилістикою та художньою жанровою палітрою [1, с. 2].

Прослідкуємо традиції і новаторство у жанрах вокальної лірики в творчих проектах творчого колективу БЗЗ та Заслуженого академічного симфонічного оркестру та хору Національної радіокомпанії України та на цій основі відмітимо, що стильові традиції і новаторство у різних жанрах вокальної лірики на концертних лаштунках в сучасній Україні проходить яскраво та динамічно. В цьому процесі концертна діяльність творчого колективу Заслуженого академічного симфонічного оркестру та хору Національної радіокомпанії України займає провідне місце, серед кращих симфонічних оркестрів та хорів, широко відомих в Україні та за її межами. Його творчість протягом багатьох десятиліть – неоціненний вклад до скарбниці національної музичної культури.

Цей колектив впевнено посідає місце – «Ікона музичного стилю», що підтверджується численними радіоефірами, записами музики до кінофільмів та понад 10 тисяч записів світової та української вокальної, хорової, інструментальної та симфонічної музики, що були здійснені оркестром до Фонду Українського радіо, що склали унікальну колекцію вітчизняної класики, творів

сучасних українських композиторів та шедеврів світової класичної музики є показовим зразком виконавського стилю в вокальній культурі України.

Під керівництвом Володимира Шейка Симфонічний оркестр Українського радіо здійснив гастрольні турне у 11 країнах світу. Колектив чітко виконує поставлену перед художнім колективом завдання – збереження національних традицій та продукування творчих інновацій. Прикладом є те, що під орудою Маестро оркестром та хором було виконано такі шедеври світової класики, як: «Реквієм» Дж. Верді, 9 Симфонія Л. ван Бетховена, «Стабат Матер» Дж. Россіні, «Каяття Давида» В.А. Моцарта, «Симфонічне Євангеліє» А. Караманова (світова прем'єра), кантати «Карміна Бурана» К. Орфа та «Страта Степана Разіна» Д. Шостаковича. Ним започатковано цикл спільних теле-радіо проектів «Мистецькі історії» Національної радіокомпанії і Національної телекомпанії України [4].

Під час концертних програм та проектів слухачі спілкуються з високими прикладами сучасного виконавського та композиторського стилю в різних музичних жанрах, манерах. Це наприклад, виступи всесвітньовідомих оперних співаків та виконавців-інструменталістів, таких як: Джон Лорд (композитор та піаніст рок-групи «Deep Purple», Великобританія), Кейко Мацуї (джазова піаністка, Японія), Анатолій Кочерга (бас, Австрія), Анатолій Солов'яненко (тенор, Україна), Вікторія Муллова (скрипка, Австрія), Володимир Крайнев (фортепіано, Німеччина) та ін. стали справжньою окрасою концертів.

Місія колективу – підняття загального культурного рівня країни, популяризація вітчизняної та світової сольної вокальної та хорової культури серед багатомільйонної аудиторії громадян України та закордоном [3].

Інноваційні тенденції академічний хор Українського радіо проявляє під час багаторічної діяльності як учасник Міжнародних музичних фестивалів.

В творчому доробку Хору Українського радіо за останні роки: участь у телевізійних проектах, прямих ефірах Національної телерадіокомпанії України; близько 150 записів до фонду Українського радіо; сотні концертних

виступів на мистецьких майданчиках Києва, України, Європи, Африки; презентації масштабних культурних проектів.

Яскравим прикладом досліджуваних процесів є світова прем'єра Другого концерту для віолончелі з оркестром Євгена Станковича яка відбулася 2 листопада 2016 р. Це незабутній вечір зустрічі з *Музикою*, концерт-монолог і одкровення. Музиканти радіють, що пройшов час арт-проекту «Три С». Свій твір композитор присвятив онучці, концерт складається з таких частин: «Музика для Марточки», «Постлюдія» та «Монолог діда». У програмі вечора також лунали вибрані фрагменти зі знакових творів Євгена Станковича - музика з балету «Прометей» і «Страсті за Тарасом» для хору та оркестру. Проект «Три С» продовжиться протягом 2016-17 рр. гастрольними турне містами України [2, с. 3].

Отже, проаналізувавши дану тему нами встановлено, що процеси інновацій є характерними для творчо-концертної діяльності унікальних сучасних творчих колективів, композиторів та виконавців. Збереження вокально-стильових та композиторських традицій прослідковується в репертуарній політиці провідних творчих колективів сучасної України періоду незалежності. А національна виконавська школа сформувала та продовжує вишліфовувати музичний стиль – розпочинаючи з доби українського бароко та партесного концерту – через збереження та активного використання своїх традицій; нині їх знають, сприймають та шанують у світі. Це підтверджується стильовою багатогранністю концертної діяльності в Україні ХХІ ст.

Література:

1. Антонюк В. Г. Школа сольного співу НМАУ імені П.І.Чайковського/ В.Г.Антонюк. – К.: Музична Україна, 2004 – 470 с.
2. Варакута М. І. Жанр хорової мініатюри в сучасній українській музиці (на прикладі творчості В. Зубицького): автореф. дис. ... канд. мистецтвознав. : 17.00.03 / М. І. Варакута. – Одеса : ОДМА, 2011. – 16 с.

3. Вербицька-Шокот І.В. Жанр реквієму в хоровій творчості українських композиторів порубіжжя тисячоліть: автореф. дис... канд. мистецтвознав.: 17.00.03 / І.В. Вербицька-Шокот. – Х.: ХДУМ, 2007. – 17 с.

4. Селезнева Н.О. Професіоналізм хормейстера. Психологічний та культурно-історичний аспекти : автореф. дис... канд. мистецтвознав.: 17.00.03 / Н.О. Селезнева. – Одеса, 2004. – 16 с.

Мартиненко Вікторія Василівна
студентка магістратури НАКККіМ
спеціальність «Менеджмент соціокультурної діяльності»
науковий керівник
кандидат педагогічних наук, доцент
Шевченко Наталія Олександрівна

Туристично-рекреаційна функція урбанізованих територій (на прикладі релігійних споруд)

Туризм – це активна форма людського спілкування, що допомагає взаємопізнанню націй, розвитку взаєморозуміння та встановленню культурно-економічних зв'язків між народами, а відтак – розвитку співробітництва між державами, покращенню міжнародного становища в цілому. За своєю сутністю туризм – явище багатофункціональне. Він активно впливає на життя людей, організацію їх праці та відпочинку, а отже – на економічний і соціальний розвиток суспільства.

Одна з важливих функцій туризму – оздоровча і рекреаційна. У спеціальній літературі цю функцію визначають ще як «відтворювальну», «репродуктивну» тобто таку, що дозволяє відновити сили та внутрішні резерви людини, затрачені в ході трудової діяльності [4]. Але серед різноманітних видів туризму можна виокремити такий вид туризму як відвідання місць, де зосереджена значна частина культових споруд. Особливо це стосується сучасних урбанізованих територій світу, які забезпечують задоволення духовних потреб людини і є осередками релігійного туризму.

Релігійний туризм є одним із найстаріших видів туризму. Він бере свої витоки з часів формування основних світових релігій і здійснюється в таких двох основних формах: паломницький туризм; релігійний туризм екскурсійної пізнавальної спрямованості. Паломницький туризм – це сукупність поїздок представників різних конфесій з паломницькими цілями. Паломництво – прагнення віруючих людей поклонитися святим місцям. Серед причин для здійснення паломництва можна виділити наступні: бажання зцілитися від душевних і фізичних недуг; помолитися за рідних і близьких; знайти благодать; відмолити гріхи; виразити подяку за блага послані зверху; проявити відданість вірі.

Для кожного зі світових віросповідань характерні власні маршрути і святині, розкидані по різних куточках планети. Найбільш популярні міста Єрусалим, Рим, Мекка, Лурд, Турин, Фатіма та інші. Тут зосереджена величезна кількість пам'яток, представлених святинями для сотень тисяч паломників та екскурсантів. Релігієзнавчі екскурсії допомагають зрозуміти шлях становлення духовної культури країни, яку відвідує турист, сприяють створенню міжконфесійної злагоди у суспільстві.

Історичний розвиток релігійності того чи іншого народу впливає також на формування власного паломницького колориту. Так, для української культури, сформованої під впливом візантійського християнства, з часів «ходінь» Данила Паломника та Антонія Печерського характерне особливе явище паломництва в християнській культурі, що на відміну від звичайної прощі передбачало духовно-релігійні шукання особистості. Це не був туризм у сучасному розумінні цього поліфункціонального явища. Але в ньому вже були закладені комунікативні, інформативні, інтегративні, соціальні та інші функції туризму.

В Україні здавна приймали паломників в її святих місцях. У першу чергу це стосується знаменитих печер Києво-Печерської лаври, щодо яких існує величезна бібліографія, а самі печери внесені до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Печерний ансамбль Києво-Печерської лаври,

розташований на території Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника та відновленого Свято-Успенського монастиря ймовірно є найдавнішими чернечими підземеллями в Придніпров'ї [3].

Культові споруди печерних монастирів є найвиразнішими з точки зору архітектури, їх інтер'єри значно складніші, аніж в інших підземеллях міста [5]. На території історичного підземного простору Києва, крім лаврських печер музеєфіковано або принаймні розпочато такі роботи стосовно одразу декількох комплексів підземних споруд: печерні монастирі - Звіринський (Звіринський) та Гнілецький; фортифікаційні споруди - мінна галерея під редутом Андріївського бастиону; господарські льохи - на Верхній території Києво-Печерського монастиря [2].

З розширенням мережі туристичних послуг до здійснення паломницької подорожі з метою поклоніння як власним духовним святиням, так і святиням інших народів і культур залучається все більша кількість туристів. Це вплинуло на розвиток і формування сучасної теорії туризму, згідно з якою різноманітність релігійних святинь, духовних центрів та різноманітних релігійних шкіл розглядається як надбання всього людства.

Україна постає країною самобутньої культури, історії, традицій. А все, що становить основу духовно-культурної спадщини, яка зафіксована в кірхах, костелах, мечетях, кенасах, синагогах, храмах, монастирях, потребує на сьогодні свого українського прочитання [1]. Звичайно, що розділена з минулого між різними політичними і культурними впливами сучасна Україна потребує нових комунікативних засобів для порозуміння і освоєння. Одним із таких досить дієвих чинників може стати релігійний туризм.

Література:

1. Білоцерківець Н. Україна туристична / Н. Білоцерківець//Українська культура. – 2006. –№ 3–4. – С. 8–10.
2. Бобровський Т. Підземні споруди Києва від найдавніших часів до середини ХІХ ст. (спелеоархеологічний нарис) / Т.Бобровський. – К. : АртЕк, 2007. – 176 с.

3. Воронцова О.А. Лаврські печери : путівник. / О. А. Воронцова. – К.: Амадей, 2000. – 144 с.
4. Правик Ю.М. Маркетинг туризму : підручник / Ю. М. Правик. – К. : Знання, 2008. – 303 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
5. Шевченко Н.О. Сучасні підходи до посилення спелеотуристичних функцій міст // Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтва : наук. журнал. – К.: Міленіум, 2010. – № 4.

Мельниченко Вероніка Едуардівна
студентка IV курсу, групи МІД-63 НАКККіМ
науковий керівник
кандидат філософських наук, доцент
Головач Наталія Миколаївна

Популяризація сучасної української музики серед молоді

На сьогоднішній день спостерігається тенденція, як теле- і радіоефіри України поступово перетворюються на ринки, що торгують музичним продуктом. Нам пропонують слухати чужомовний продукт, який непомітно стає масовим. Але той факт, що в нашій державі мало функціонує україномовних радіостанцій аж ніяк не свідчить про те, що українська музика перестала існувати. Промоніторивши українські FM-радіостанції та провідні телеканали, інколи здається, що нашій країні бракує власної музики, але це зовсім не так. Сучасний український музичний продукт все ж таки існує, незважаючи на постійне витіснення його чужоземним форматом. Однією з причин дослідники зазначають формування комплексу меншовартості, який проявляється у переконанні пересічного українця, що закордонний продукт кращий. В результаті, більшменш перспективний гурт не має шансів розширити свою публіку та створити високоякісний музичний матеріал. А тому для наших виконавців єдина перспектива стати відомим – заявити про себе закордоном. До цього ще можна додати про цінову політику

компаній звукозапису, які вимагають великі кошти за запис альбому, проте якість звукозапису не завжди відповідає європейським стандартам [1].

Одним із ключових чинників, який впливає на всю індустрію української музики є те, що теле- та радіоефіри переважно не підтримують талановитих українських виконавців, тим самим розвиток професійної української музики гальмується. Між тим, нині спостерігаються певні зрушення, а саме прийняття Верховною Радою України нового закону щодо україномовних пісень. Він, зокрема, передбачає запровадження змін до закону «Про телебачення і радіомовлення», відповідно до яких частка пісень державною мовою має становити не менше від 35 % від загального часу звучання пісень, розповсюджуваних протягом доби, а також протягом часових проміжків: від 7:00 до 14:00 і від 15:00 до 22:00.

У свою чергу, 18 жовтня 2016 року представники найбільших українських радіогруп підписали в приміщенні Національної ради з питань телебачення і радіомовлення Меморандум про застосування вимог законодавства щодо обсягу пісень державною мовою [3].

Згідно з підписаним документом, радіоорганізації мають дотримуватись вимог закону щодо обсягу пісень державною мовою з 8 листопада 2016 року. З 15 жовтня запроваджується перехідний період, протягом якого радіоорганізації мають право в тестовому режимі виконувати закон в новій редакції.

Між тим, світ змінюється з кожним днем, надаючи слухачу новий продукт. Враховуючи це, музиканти намагаються вдосконалювати свою майстерність та музичний матеріал. Незважаючи на зазначені проблеми, стильної української музики набагато більше, ніж ми могли собі раніше уявити. Цих виконавців не часто можна побачити і почути на теле- та радіоефірах, але їхньою творчістю Україна може пишатися. Наприклад, ТСН.ua склав добірку маловідомих українських груп, які активно підкорюють Інтернет і часом записуються на відомих лейблах. Так у 2013 році був створений український електронний гурт «ОНУКА», який завоював

прихильність завдяки поєднанню українських народних мотивів та інструментів з електронною музикою. Серед молодих українських виконавців та гуртів, які пропонують український музичний продукт є Один в каное, VivientMort, O.Torvald, Антитіла, BrunettesShootBlondes, StonedJesus, Pur:Pur, ChampagneMorning, TheErised, Cherokey, Софі Віллі, дует Zapaska, TheManeken, гурт TheHardkiss та багато інших [2].

Також, як приклад, ми можемо навести проведення останнім часом «Хіт-конвеєру» за підтримки музичного каналу М2, який знаходить та просуває найталановитіших молодих українських музикантів.

Отже, слід підкреслити, що витісняючи україномовний музичний продукт з ефірів, ми надаємо простір для закордонних виконавців та гуртів. Натомість, ми могли би інвестувати у розвиток високоякісної української музики, тим самим дати змогу українцям як «співучій нації» популяризувати її як в Україні, так і за кордоном. Адже, українська музика існує і багато сучасних українських виконавців своєю творчістю доводять нам про їх високий професійний рівень.

Література:

1. Проблеми української музики [Електронний ресурс]. – Електронні дані. – Режим доступу: <http://www.uamodna.com/articles/problemy-ukrayinsjkoyi-muzyky/>. – Назва з екрана.
2. Слухай українське. 15 музикантів, які Вас здивують [Електронний ресурс]. – Електронні дані. – Режим доступу: <http://tsn.ua/special-projects/uamusic/>. – Назва з екрана.
3. Радіогрупи підписали меморандум щодо виконання нових квот українських пісень [Електронний ресурс]. – Електронні дані. – Режим доступу: <http://zahystmovy.org.ua>. – Назва з екрана.

Мірецький Ярослав
студент I курсу групи МІД-66 НАКККіМ
науковий керівник
кандидат педагогічних наук, професор

Традиції українського писанкарства

Актуальність дослідження. Традиція виготовлення писанок - розписаних пташиних яєць сягає далеко в глибину століть. Культ пташиного яйця як символу життя, як уособлення його зародження і продовження виник на ранніх стадіях розвитку людського суспільства. Звичай розписувати яйця поширився задовго до розповсюдження християнства і відомий у багатьох народів світу. В народних звичаях і обрядах, особливо весняного циклу, яскраві декоративні писанки відігравали вельми важливу роль.

Мета дослідження. Намагання розкрити особливості українського писанкарства, розглянувши їх в історичному, технологічному та регіональному ракурсі.

Вклад основного матеріалу. Пташине яйце, розписане мініатюрним орнаментом, називають писанкою. Назва її походить від слова «писати», тобто прикрашати орнаментом. Оздоблюються писанки геометричним, рослинним зооморфним (риби, птахи, звірі, людина), пейзажним орнаментами, християнськими символами. Писанка – одна зі стародавніх форм українського народного розпису, у якому наші пращури втілювали свої прагнення, віру.

Писанка – це символ весни, сонця, повернення природи до життя. Багато народів світу шанували яйце і мали власну атрибутику його возвеличення у багатьох стародавніх народів збереглися перекази, в яких яйце виступає джерелом життя, світла, тепла, навіть зародком усього всесвіту.

Досліджуючи матеріали археологічних експедицій з вивченням трипільської культури (V-II тис. до н.е.), вчені побачили на кераміці орнаментальні малюнки, які дуже нагадують орнамент на сучасних українських писанках.

Так зображена н малюнку богиня Лада дуже нагадує образ Берегині. Їх поєднують благально піднесену догори руки та інші характерні елементи. На території України писанкарство набуло найбільшого поширення за часів Київської Русі, в X-XIII ст.

Запроваджуючи християнство на Русі, церква вдало використала язичницькі вірування і народні звичаї, в тому числі й святкування Великодня навесні як пробудження всього живого на землі, що збігалось з християнськими пасхальними святами на честь воскресіння Ісуса Христа.

Звичайне куряче яйце недовговічне, тому в Київській Русі майстри майоліки у великій кількості виготовляли керамічні розписані яйця, і це дало змогу багатьох поколінням милуватися ними.

Найулюбленишим мотивом був мотивом сосонки – яскраво-зеленої травички, що найперша прокидається після зими і пленяться, сповіщаючи про прихід весни. Улюбленим кольором майстрів був жовтий та світло-зелений на темному, здебільшого коричневому або чорному тлі. Такі писанки можна побачити у Державному музеї історії України.

Татаро-монгольська навала на Русь припиняє діяльність ремісничого цеху, який репродукував українські писанки з глини, що експортувалися в інші країни. У цей період поступово розвивається писанкарство, починається розподіл традицій мистецтва за регіонами. За період XIII до другої половини XIX ст. у писанкарстві майже не виникає нових елементів.

Найдавніші писанки, виготовлені з курячих яєць, зберігаються в музеях і датовані другою половиною XIX – початком XX ст. Вони мають характерні ознаки кожного регіону їх виготовлення.

В Україні писанки виконують обрядову, ігрову, декоративну та інші функції. Обрядова функція писанки пов'язана зі святкуванням перших днів Пасхи. Зі свячених писанок починався великодній обід, їх дарували на знак поваги, любові, з побажанням добра. Писанки були своєрідним оберегом у хаті, тому їх намагалися зберегти до наступної весни.

Матеріалом для писанки є пташине яйце. За технікою виконання сучасній писанці передувала крашанка – яйце пофарбоване в один колір рослинними фарбами. Пізніше з'явилася крашанка, яка побутує й до цього часу.

Яйце опускають у фарбу, потім крапають на нього гарячим воском.

Коли віск вихолоне, яйце кладуть у темнішу фарбу. Після цього яйце опускають у гарячу воду, де віск сходить з нього залишивши різної величини і форми крапочки по кольоровому тлі.

Із кінця XIX ст. поряд із писанками створюються дряпанки і мальованки.

Дряпанка – це крашанка, на якій орнамент видряпано голкою або металевим стержнем.

Мальованка – це яйце, розписане фарбами за допомогою пензля.

Часто в оздобленні писанок використовують поєднання двох і більше прийомів розпису (крашанка, мальованка, дряпанка).

У 80-х роках XX ст. до писанкарства звертаються професійні художники, народні майстри старшого покоління. У містах виникають музеї писанок (м. Коломия). Великі експозиції писанок має Львівський музей, етнографії та художніх промислів України – понад 11 000 штук з 20 областей України. Українські писанки можна побачити за межами України: в Лондонському королівському музеї, в Санки-Петербурзі в музеї етнографії, в музеях Праги, Кракова.

У наш час мистецтво писанок чарує око розмаїттям орнаментальних мотивів і буянням насичених фарб, викликаючи загальне захоплення.

Писанкарство вважається одним із найцінніших різновидів українського декоративного розпису.

Висновки. Наші часи позначені небувалим зростанням інтересу до проблем вітчизняної історії, витоків національної культури, до непересічних досягнень минулого. Знання свого родоводу, історичних та культурних

надбань предків необхідні не лише для піднесення національної гідності, а й для використання кращих традицій у практиці сьогодення.

У справі оптимізації міжнаціональних відносин, пошуку шляхів задоволення соціально-культурних запитів людей важливого значення набуває етнографія (етнологія, народознавство) - наука, об'єктом дослідження якої є народи, їхні культура і побут, походження, розселення, процеси культурно-побутових відносин на всіх етапах історії людства. Ці дослідження зосереджені переважно у сфері традиційно-побутової культури, яка створювалася протягом століть творчим генієм багатьох поколінь, розвивалася й удосконалювалася. Водночас етнографія не лише звернута у минуле - вона активно залучається до визначення закономірностей сучасного розвитку і взаємодії народів, виявлення загального та специфічного в їхніх походженні й культурі, використання прогресивних національних традицій.

Досягнення українського народу на ниві культури загальновідомі. Разом із тим якщо розглядати національну культуру як цілісну систему, слід брати до уваги надбання різних верств населення протягом тривалого історичного шляху. Це і зразки культури інших народів, які населяють Україну; це і досягнення вихідців з України, яких доля закинула далеко за її межі, тощо.

Отже, не зводячи культуру народу лише до фольклорно-етнографічного рівня, підкреслимо, що кожен народ - це своєрідний, створений тільки йому притаманними фарбами образ, і лише зберігаючи національну неповторність, можна зробити гідний внесок у загальну скарбницю народів.

У наш час мистецтво писанок чарує око розмаїттям орнаментальних мотивів і буянням насичених фарб, викликаючи загальне захоплення. Писанкарство вважається одним із найцінніших різновидів українського декоративного розпису.

У художньому відношенні писанки міцно пов'язані з іншими видами народного мистецтва певної місцевості, у них прослідковуються давні традиції та древні форми українського народного орнаменту.

Колорит та орнаментику писанкового розпису широко використовують для створення й оздоблення сучасних тканин, килимів, гобеленів, гардин тощо.

Вдало використовують орнаментальні мотиви писанок у декорі сучасних художніх виробів і особливо у виготовленні сувенірів. Цікаві також листівки з малюнками оленів, птахів, квітів, що виконані за мотивами писанкових орнаментів. Історія засвідчує вдумливе ставлення до художньої спадщини нашого народу протягом багатьох століть.

Науменко Анастасія Миколаївна
студентка III курсу НДУ ім. Миколи Гоголя
науковий керівник
народний артист України, професор
Шумський Микола Олександрович

Народно-інструментальні ансамблі «троїсті музики»: історичний аспект

«Троїсті музики» є одним з найпоширеніших і популярних складів ансамблів народних інструментів. Певні відомості щодо ансамблю троїстих музик висвітлено в наукових працях мистецтвознавців (К. Квітка, Ф. Колесса, М. Грінченко, А. Гуменюк, А. Іваницький, І. Мацієвський, Г. Хуткевич та багато інших). Перш за все вчені вбачають, що троїсті музики є важливим чинником формування української народно-інструментальної музики взагалі.

Є різні погляди щодо визначення назви цього ансамблю. К. Квітка стверджує, що музика – це гра на скрипці або гра інструментального ансамблю за участю скрипки. Музики – це множина від слова «музика» у значенні «скрипаль»; воно означає «музиканти», тільки ті, що входять до

складу ансамблю, у якому є скрипка; власне сам ансамбль, і танцювальне зібрання.

А. Гуменюк, А. Іваницький пояснюють назву ансамблю, вказуючи на те, що музикантів (отже й інструментів), які грають разом, найчастіше, три. Інколи назву троїстих музик визначають не за кількістю виконавців, а за партіями (мелодія, гармонічний і ритмічний супровід).

І. Мацієвський зазначає, що термін «троїста музика» (буквально: потроєна музика, або потроєний скрипаль) використовується в побуті і різній літературі для позначення традиційних сільських інструментальних ансамблів танцювальної музики. Але дослідник не погоджується з трактуванням терміна, що троїста музика – це три музиканти. На думку автора: кількість музикантів в троїстій музиці коливається від двох до п'яти осіб і навіть більше, а також назва «троїста музика» застосовується до типу ансамблю, який в народі поряд з нею має безліч інших назв, де кількісна ознака ніяк не виявляється.

Перші відомості про ансамблі троїстих музик знаходимо в матеріалах, які висвітлювали діяльність музичних цехів. Відомо, що до музичних цехів, які виникли та існували в українських містах протягом XVI–XIX ст., входили скрипалі, цимбалісти, органісти, бубністи, виконавці на духових інструментах. Цехові музиканти об'єднувалися в народно-інструментальні ансамблі, до складу яких входили скрипки, цимбали, сопілки, й обслуговували родинно-побутові свята, народні гуляння, вечорниці та інші заходи.

З XVI ст. ансамбль троїстих музик також супроводжував другу дію Вертепу. До його складу могли входити скрипка, бубон, сопілка, барабан, і, деколи, бандура; зазвичай виконувалася танцювальна народна музика. Є відомості, що в Запорізькій Січі поруч із полковою музикою, куди входили сурмачі, довбуші (виконавці на литаврах), трубачі, активно розвивались інструментальні капели побутової музики із залученням цимбалів, ліри, торбана, скрипки, дуди.

Відомий композитор та етнограф М. Лисенко вперше описав троїсті музики, до складу яких входили скрипка, цимбали і бубон. Цей ансамбль виконував танцювальну музику.

В дослідженнях Г. Хоткевича теж згадуються ансамблі троїстих музик, які побутували на Гуцульщині, у Польщі та в Угорщині. Вчений називає різні склади існуючих на той час троїстих музик: дві скрипки і бас; дві скрипки і цимбали; дві скрипки і бубон.

У 1899 році Г. Хоткевич в м. Харкові, з метою ознайомлення з творчістю народних українських музик-виконавців, представив їх на XI Археологічному з'їзді, а в 1902 році – на XII з'їзді. В концерті, організованому для учасників з'їзду, виступили кобзарі, лірники, різні ансамблі (дуети, тріо тощо).

Троїсті музики набули спочатку популярності в природному для себе фольклорно-аматорському середовищі і утримувались в такому вигляді до Другої світової війни. Повоєнні роки істотно змінили ареал її поширення в Україні. Її моделі спочатку активно впроваджували в організовану самодіяльність, а експерименти в композиторській творчості надали їй значущості і в академічному виконавстві.

Велике значення для розвитку народно-ансамблевого музикування мають численні огляди, конкурси, фестивалі, на яких колективи демонструють свою виконавську майстерність. Так, у 1970 р. з ініціативи Музично-хорового товариства УРСР було проведено Республіканський конкурс музичних колективів «Троїсті музики». У відбірковому турі конкурсу взяли участь близько 13000 народних музик. Тут були представлені колективи з різних регіонів України: ансамбль сопілкарів із Хмельницької області, ансамблі троїстих музик з Одеської, Полтавської, Чернівецької, Черкаської областей.

У 1993 р. подібний захід відбувся на Івано-Франківщині. Ансамблі троїстих музик виконували весільні мелодії і танцювальну музику Гуцульщини, Покуття, Бойківщини, Опілля. Із 1995 р. у Рожнятівському

районі Івано-Франківської області проводиться обласний фестиваль оркестрів народних інструментів «Кобзареві струни», учасниками якого також є ансамблі троїстих музик.

Із 2001 р. в Івано-Франківську проходить щорічний міжнародний фольклорний фестиваль етнографічних регіонів України «Родослав». У цьому мистецькому заході беруть участь численні ансамблі троїстих музик із Волинської, Закарпатської, Миколаївської, Кіровоградської, Одеської, Полтавської, Рівненської, Херсонської областей. У 2002 р. у с. Богородчани Івано-Франківської області відбувся обласний фестиваль родинної творчості «Родинні скарби Прикарпаття». Тут також брали участь троїсті музики. Поруч із цим за активної участі народно-ансамблевих колективів подібного типу проходять ще два міжнародні щорічні фестивалі на Івано-Франківщині – «Коломийка» та Гуцульський фестиваль.

Отже, вищевикладене є свідченням того, що «троїсті музики» дали початок розвитку народно-інструментального виконавства на Україні, а на сьогоднішній день простежується подальше удосконалення їх інструментарію та розширення репертуару.

Нечипоренко Леся Володимирівна
студентка III курсу, групи ФП-44 КНУКіМ
науковий керівник
кандидат культурології, доцент
Пашкевич Марина Юхимівна

Історія створення та функціонування будинків культури

Упродовж усієї історії України селянство виступало головним носієм унікальної самобутньої культури нашого народу, оберегом традиційних та духовних цінностей українства. Будинки культури та клуби є головними осередками культурного життя мешканців сільської місцевості. Досліджуючи діяльність цих закладів, доцільно буде проаналізувати ті історичні умови, в яких відбувалося їхнє становлення.

У 20-ті роки ХХ ст. дозвілля розвивається на перехресті культурної політики та позашкільної педагогіки, яка була базовою для культурно-просвітніх працівників. 1920 р. радянською владою офіційно оголошено українізацію. Політичні партії намагаються сприяти усуненню усіх перешкод для вільного розвитку української мови та культури. Роки українізації характеризуються піднесенням та розвитком української культури, а саме – у 20-х роках утворюється Спілка селянських письменників України «Плуг», Спілка пролетарських письменників України «Гарт» та інші. Наймасовішим споживачем стає селянство. Активну культурно-просвітню роботу ведуть гуртки політграмоти, клуби, творчі організації, а також студії серед національних меншин, що проживають на території України [2, с. 489].

Водночас, після революції в Україні створюється мережа дитячих установ, а саме – дитячих будинків, садочків, майданчиків та клубів, організаційна робота в яких базується на українських традиціях, іграх, піснях та родинному вихованні. При школах утворюються різноманітні клуби та гуртки, в яких реалізується шкільне дозвілля, що на той час має яскраво виражений культурно-просвітній та політичний характер. Згідно із Всесоюзним переписом, станом на 1928 р. у сільській місцевості України нараховувалось 1470 шкіл, при яких діяли політичні, літературні, природничо-наукові, драматичні, музично-вокальні, мистецькі спортивні та військові гуртки [4, с. 249–251].

Важливим напрямом культурно-просвітньої роботи у 20-ті роки ХХ ст. є організація самодіяльної художньої творчості. Самодіяльне мистецтво охоплює традиційний та сучасний фольклор, любительство, художню творчість та обрядову культуру. Художні гуртки відкриваються у військових частинах, клубах, бібліотеках та народних будинках. У репертуарі переважають твори революційного змісту. Народна творчість у радянські часи виступає як засіб маніпулювання масовою свідомістю та як засіб зміцнення влади. У результаті, система художньої самодіяльності перетворюється на потужний метод штучної фольклоризації. Тобто при клубах та будинках

культури створюються самодіяльні ансамблі народної пісні та танцю, які розвиваються згідно з ленінською теорією «партійності» мистецтва, творчість яких виступає ідейною «тінню» пісні московсько-радянської [4, с. 531–532].

У західних областях України роль будинків культури та клубів відігравали народні доми, які діяли у селах і містах регіонів з другої половини XIX ст. Однією з найдавніших установ галицьких українців вважається Русько-народний Інститут «Народний Дім» у Львові. Діяльність цієї культурно-просвітницької установи була покликана згуртувати навколо себе українську спільноту Галичини і слугувати консолідуючим чинником збереження національної ідентичності на етапі організаційного оформлення національного руху галицьких українців і вступу його в політичну стадію розвитку. Народний дім відіграв помітну роль у процесі збирання культурної спадщини галицьких українців, творячи, таким чином, підґрунтя для чергового етапу їхнього національного відродження. Члени народного дому (Я. Головацький, А. Петрушевич, Ф. Свистун) доклали чимало зусиль для пошуку й публікацій історичних джерел, фольклорних та лінгвістичних пам'яток Галичини [6, с. 13–14].

Слід зазначити, що народний дім виступав центром політичного, фінансового, економічного, культурно-освітнього і мистецького життя населення, спрямовував свою діяльність на збереження національної ідентичності української культури. За часів радянської влади народні доми були заборонені, оскільки свою діяльність здійснювали на демократичних засадах, відстоювали національні ідеї українського народу.

Основні завдання усіх радянських культурно-просвітніх закладів, які займалися організацією дозвілля населення (хати-читальні, будинки культури, клуби, гуртки тощо), спрямовувалися на вирішення політичних питань. Радянська влада знищувала саме поняття «позашкільна робота», під яким розумілася культурна робота серед населення, а натомість вводила термін «політична освіта», завдання якої – пропагувати комунізм [7, с. 812].

Радянські клуби (комсомольські, шкільні, партійні та робітничі) поставали як могутні засоби контролю за дозвіллям населення та його вихованням у комуністичному дусі і перетворювалися у слухняний інструмент в руках політиків, у засіб «комуністичної організації вільного часу». Клуби поєднували у собі бібліотеку, кінотеатр, танцювальний зал та аматорські гуртки. Клубна діяльність характеризувалася урізноманітненням форм і методів роботи, які відповідали вимогам нового політичного устрою. Серед основних форм роботи клубних закладів – агітпункти, агітпаради, політичні курси, мітинги-концерти, політичні доповіді тощо[7, с. 818].

Основною тенденцією розвитку діяльності будинків культури з другої половини ХХ ст. є пропаганда ідеї про єдність вільного та робочого часу, що пояснюється скороченням робочого та зростанням позаробочого і вільного часу. Змінюється зміст праці в робочий час, який «перетворюється у творчу діяльність» та зміст вільного часу, який визначається «простором всебічного розвитку людини».

Культурно-дозвілльєве життя населення супроводжується урізноманітненням технічних засобів (нааявністю приймачів, телевізорів, магнітофонів), зростанням приватних бібліотек та розвитком колекціонування з одного боку, та змістовим і організаційним відставанням державного дозвілльєвого обслуговування та невідповідністю соціально-культурних послуг запитам населення – з іншого. Як результат – зростає роль любительських об'єднань поза межами державних закладів. Населення, намагаючись самотужки вирішити соціокультурні проблеми, самоорганізується у любительські об'єднання, клуби за інтересами, творчі студії [1, с. 34].

Така тенденція розвитку сфери культури призводить до зміни характеру комунікацій між виробником та споживачем культурних цінностей і дозвілльєвих послуг. Виникають і взаємодіють дві системи культурного дозвілля: інституалізована та індивідуальна. Дозвілля починає сприйматися не лише як щось вторинне, похідне від робочого часу, а постає як

індивідуальне, набуває рис специфічного часового простору, у якому присутній значний духовний потенціал [5, с. 51–55].

З незалежністю України відроджуються народні доми, які виступають справжніми осередками народного духу. При них діють національно-патріотичні об'єднання знавців та дослідників історії України, художньо-мистецтвознавчі, до яких входять шанувальники музики, театру, літератури, кіно, образотворчого мистецтва, пісні і танцю.

Сучасний народний дім об'єднує і шанувальників фольклору, фотомистецтва, природознавства, у ньому збираються філателісти, нумізмати, аматори технічної творчості, також при закладі діють клуби сімейного відпочинку, туристично-екскурсійного напрямку, у які входять найрізноманітніші секції: релігійного, екологічного, гірського та спортивно-оздоровчого туризму. При народних домах працюють бібліотеки і читальні, аматорські художні колективи, зокрема драматичні та хорові, подекуди духові оркестри [3, с. 6–7].

Отже, процеси зближення культурної, соціальної та освітньої сфер суспільного життя, які відбуваються у сфері культури, сприяють багатофункціональному розвитку культурно-дозвілєвої діяльності. Посткомуністичні зміни в управлінні закладами культури призводять до кардинальних змін у сфері культури в цілому та дозвілля зокрема, породжують постійні зрушення та новації.

Література:

1. Андрощук О. В. Сільська культура / О. В. Андрощук // Історія українського селянства: нариси : в 2 т. / авт. кол. О.В. Андрощук, В.К. Баран, А.В. Блануца, К.П. Бунятян та ін.; відп. ред. В.А. Смолій. – К.: Наукова думка, 2006. – Т. 2. – С. 605–611.
2. Жидков В.С. Культурная политика России: теория и история : учебное пособие / В.С. Жидков, К.Б. Соколов. – М.: Академический проект, 2001. – С. 489.

3. Канарська А. Народний дім: реалії сьогодення / А. Канарська // Наше слово. – 2011. – Вип. 13. – С. 6–7.
4. Медынский Е.Н. Энциклопедия внешкольного образования / Е.Н. Медынский. – М., 1923. – Т. 1. – 138 с.
5. Петрова І. В. Особливості функціонування сфери дозвілля як соціально-культурного явища у другій половині ХХ ст. / І. В. Петрова // Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв. – 2011. – № 2. – С. 51–55.
6. Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися закладами культури, заснованими на державній та комунальній формі власності [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.12.2011.– Електронні текстові дані. – Режим доступу: URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1271-2011-п>. – Назва з екрана.
7. Про нормативи забезпечення населення клубними закладами [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.11.1998. – Електронний режим. – Режим доступу: URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1775-98-п>. – Назва з екрана.

Овчарук Євеліна Вікторівна
студентка магістратури НАКККіМ
спеціальність «Менеджмент соціокультурної діяльності»
науковий керівник
кандидат філософських наук, доцент
Головач Наталія Миколаївна

Трансформаційні тенденції сучасної культурної політики України у вимірах європейської інтеграції

Реалії сьогодення порушили питання, щодо активного обговорення серед наукового світу питань пов'язаних з трансформаційними процесами в культурі. Так, на думку професора О. Копієвської сьогодні є очевидним, що дослідження трансформаційних процесів і пов'язані з ними проблеми у

науці не тільки набувають якісно нових характеристики і піходів, а й поребують їх концепуалізації [2, с. 5]

На сучасному етапі розвитку українського суспільства відбуваються активні зрушення, спрямовані на реформування сфери державної культурної політики України. Про це свідчить цілий ряд документів, прийнятих державними органами законодавчої та виконавчої влади. Так, Цей процес є невідомою складовою програми «Стратегія сталого розвитку «Україна 2020», схваленої Президентом України П. Порошенком у 2015 р. Від реалізації прийнятого документа очікується, що саме культура стане першою гарантією єдності України, а також важливим інструментом у протистоянні спробам розмивання української ідентичності. Концептуальні засади реформи культурної сфери України викладено у Концепції «Культура в Україні. Реформа», прийнятої Парламентським комітетом Верховної Ради України з питань культури і духовності. Серед ключових напрямів стратегії культурного розвитку країни передбачається приєднання України до європейських культурних програм, зокрема до платформи «Креативна Європа».

За участю громадскості відбулося обговорення програми «Довгострокової стратегії розвитку української культури – стратегія реформ», схваленої розпорядженням Кабінету міністрів України від 01.02.2016 р. У відповідному документі зазначено, що довгострокова стратегія розвитку української культури покликана сприяти проведенню глибоких й конструктивних реформ у сфері культури, збереженню самобутніх традицій та культурно-історичних цінностей українського народу, його культурно-духовної спадщини, створенню умов для творчої активності громадян, формуванню в Україні громадянського суспільства європейського рівня. В основу Стратегії покладено дослідження стану розвитку української культури, здійснене державними та недержавними громадськими і науковими інституціями, міжнародними організаціями та незалежними експертами, а

також враховано результати широкого громадського обговорення проблем розвитку культури, рекомендації експертів, менеджерів культури.

Стратегія визначає модернізацію та вдосконалення інструментів державної підтримки розвитку культури, забезпечення доступності до культурних надбань і культурних ресурсів, відкритості культурної системи до сучасних світових процесів, умов для ефективної взаємодії культур різних народів, сприяння обміну та мобільності творчих людей та ідей, подолання віджилих схем організації культурного процесу, державної підтримки у просуванні національного культурного продукту, інновацій, нових знань, креативних індустрій, що відповідають викликам ХХІ століття.

Метою Стратегії є створення умов для розбудови в Україні громадянського суспільства європейського рівня, забезпечення політичних, громадянських, економічних, соціальних і культурних прав громадян, засвоєння та використання новітніх знань і технологій, збереження безцінної культурно-духовної спадщини українського народу. Серед *стратегічних напрямів* реформособливо слід відзначити необхідність забезпечення провідної ролі митців й працівників культури у створенні, поширенні та збереженні національного культурного продукту. Крім того, передбачається формування попиту, нового споживача культурного продукту і культурних послуг, культурної політики та ринкових умов, вдосконалення культурної освіти та формування цілісного інформаційного-культурного простору.

У рамках міжнародного співробітництва у Стратегії передбачено створення у 2015-2016 рр. українського інституту для промоції української культури та науки за кордоном; приєднання України до програми ЄС «Creative Europe». Визначено необхідність підтримки програм міжкультурного та міжнаціонального діалогу, поширення успішного міжнародного і національного досвіду, зокрема проекту Ради Європи і Європейської Комісії «Урбаністичні стратегії в історичних містах, скеровані громадами» в рамках проекту COMUS. Передбачено завершення роботи щодо вступу України до Міжнародного центру вивчення питань збереження

та відновлення культурних цінностей (ICCROM). Разначено, що через імплементацію Конвенцій ЮНЕСКО в галузі охорони нематеріальної культурної спадщини та заохочення різноманітних форм культурного самовираження має відбуватися реалізація проектів та освітніх програм ЮНЕСКО. Важливим інструментом розвитку двосторонніх культурних зв'язків мають стати культурні обміни, навчальні програми, навчальні та обмінні поїздки, стажування, резиденції тощо, а також вивчення та адаптація міжнародного експертного досвіду, гармонізація системи показників з європейськими та світовими стандартами.

Відтак, перспективи ефективного розвитку сучасної культурної політики України у значній мірі визначаються результативністю спілкування між владою та представниками громадських організацій, а також учасниками європейського культурного діалогу. Саме у процесі міжнародних контактів, як правило перетинаються усі рівні, форми та способи творчої співпраці. Така практика постає як історично складена суспільно-політична форма регулювання міжкультурної взаємодії, а державні інституції забезпечують цілеспрямовану та гнучку культурну політику. Разом з тим, культурні зв'язки як всередині держави, так і поза нею сприяють пошуку практичного застосування тих теоретичних новацій, які дозволяють опанувати нові форми функціонування соціокультурної реальності. Визначення нової стратегії євроінтеграційного культурного діалогу України значною мірою залежить від вибору та практичної апробації тих підходів, на яких може будуватися культурне співробітництво української держави як на внутрішньому, так і на міжнародному рівнях.

Література:

1. Культура в Україні. Реформа [Електронний ресурс] : Концепція. – Електронні текстові дані. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=24886261>. – Назва з екрана.

2. Копієвська О.Р. Трансформаційні процеси в культурі сучасної України / О. Р. Копієвська : монографія. – К.: НАКККіМ, 2014. – 296 с.
3. Довгострокова стратегія розвитку української культури – стратегія реформ [Електронний ресурс]: Програма. – Електронні дані. – Режим доступу:<http://mincult.kmu.gov.ua/control>. – Назва з екрана.
4. Стратегія сталого розвитку «Україна 2020» [Електронний ресурс]: Програма. – Електронні дані. – Режим доступу:<http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248862610>. – Назва з екрана.

Отрішко Марина Анатоліївна
студентка магістратури КНУКіМ
спеціальності «Культурологія»
науковий керівник
доктор культурології, професор
Петрова Ірина Владиславівна

Публічний простір міста: до визначення поняття

У повсякденному житті кожна людина проводить великий проміжок часу у публічному просторі, який у сучасному світі став провідною складовою урбаністичного способу життя. Місто, сповнене різними формами життєдіяльності громадськості, відіграє роль головного середовища комунікації.

Публічний простір міського середовища вивчається культурологами (О. Гриценко), філософами (Х. Арндт, Р. Барт, А. Лефевр), соціологами (З. Ніл, Е. Орам), архітекторами (С. Костоф), будівельниками (О. Дроздов) [1, 2, 5,7, 8] і визначається ними по-різному: як «імперія знаків» чи мистецьке втілення колективних інтересів, що об'єднують громаду в єдине ціле; засіб демократичного міського управління або ж синонім якості життя; право людини на комфорт і безпеку; доступність і відкритість; середовище проживання тощо.

Однак, незважаючи на різночитання поняття «публічний простір», більшість учених наголошують на тому, що останній має певні характерні ознаки.

Зокрема, Р. Барт («Семіологія й урбаністика», 1967) зосередив увагу на семіологічному прочитанні міського простору як *«імперії знаків»*, що виступають складниками єдиного тексту культури, які постійно змінюються [2, с. 42].

Загальноприйнятим у соціокультурній практиці є визначення публічного простору як соціального, *відкритого й доступного* для міського населення. Він може виступати у вигляді тротуарів, громадських площ і майданчиків, скверів та парків, пляжів і дворових територій багатопверхових будинків тощо [4, с. 1]. І практиками, і вченими визначається, що публічний простір є успішним, лише тоді, коли у його межах відбувається активне соціальне життя, комунікативні процеси та культурний обмін. О. Гриценко наголошує на комунікативній здатності міського простору, яка зводиться до вираження й комунікування мешканцями своїх ідеологем та систем цінностей [2, с. 41].

С. Костоф вивчає проблему простору як мистецьке втілення *колективних інтересів*, які об'єднують громаду: «від громадських протестів чи регламентованих церемоній, до заспокійливого ідилічного дозвілля чи ритуалізованого споживацтва та просто насолоди естетизованими просторами. Навіть у своїй найтривіальнішій формі, проста присутність публічної сфери є доказом нашої нагальної потреби час від часу відкривати для себе фізичний факт існування громади» [5, с. 2].

Д. Мітчел обґрунтовує таку ознаку публічного простору як *приватність*, адже публічні простори приватної власності є єдиним місцем репрезентації тих, хто її позбавлений [5, с. 1].

Комплексність поняття «публічний простір» дає підстави деяким фахівцям відстоювати думку про те, що публічний простір міста доцільно використовувати як *синонім якості життя в місті*, навіть синонім самого

міста, значення якого розкривається через такі просторові структури, як парк, площа, вулиця. До того ж, важливо розуміти, що такого типу простори не лише генерують різноманітні сюжети, роблячи місто культурно й соціально насиченим, але й представляють собою справжні ресурси з точки зору економіки, визначаючи рівень привабливості того чи іншого об'єкту [3, с. 1]. Подібну думку висловлює О. Резніков, який доводить, що «публічний простір» - це право громадянина на комфорт, безпеку та доступність. У цьому контексті він також є показником якості життя [6, с. 1]. Дану думку обстоюють й З. Ніл та Е. Орам, наполягаючи, передусім, на його відкритості й доступності для всіх [7, с. 5].

Не дивно, що А. Лефевр вважає публічний простір важливою політичною структурою й переконаний, що він сповнений конфліктами та соціально-політичною боротьбою, адже соціальні зв'язки, що творяться, відбуваються саме у публічному просторі [8, с. 2]. Ця думка кореспондується із думкою І. Тищенко, який аналізує публічний простір як засіб демократичного міського управління [7, с. 1].

Х. Арендт («Vita Activa, или О деятельной жизни», 1958) відокремлює публічний простір від приватного і доводила думку про те, що привласнення публічного простору є пріоритетним інтересом заможних класів [1, с. 89].

Проаналізувавши основні поняття та ознаки публічного простору, ми можемо виокремити його основні функції. На нашу думку, до них, передусім, належать: соціальна, комунікативна, інформаційна, рекреаційна та розважальна.

Здійснене нами дослідження дозволяє дійти таких висновків. У вітчизняній культурології єдине визначення поняття «публічний простір» відсутнє, тоді як у країнах Західної Європи публічний простір визначається як відкритий простір для відпочинку, дозвілля та рекреації; простір для дебатів; доступне місце для осіб, що об'єднуються на основі соціальної свободи пересування та анонімності.

До провідних ознак публічного простору належать: громадська діяльність, приватність, демократичність управління, якість життя, відкритість та доступність, інтерсуб'єктивність, символічність середовища.

Водночас, проблема визначення поняття «публічний простір» вимагає ґрунтовного дослідження, а його характерні ознаки – додаткового аналізу та осмислення.

Література:

1. Арндт Х. *Vita Activa, или О деятельной жизни* / Х. Арндт; пер. с нем. и англ. В. В. Бибихина; под ред. Д. М. Носова. – СПб.: Алетейя, 2000. – С. 89.
2. Гриценко О. Пам'ять місцевого виробництва. Трансформація символічного простору та історичної пам'яті в малих містах України / Олександр Гриценко. – К. : К.І.С., 2014. – С. 41–42.
3. Дмитренко К. Публічний простір як філософія цінностей [Електронний ресурс] / К. Дмитренко. – Електронні дані. – Режим доступу : <http://www.accbud.ua/architecture/tekstura>. – Назва з екрану.
4. Коцюба М. Публічний простір міста [Електронний ресурс] / М. Коцюба. – Електронні дані. – Режим доступу: <http://maksymkotsiuba.com/publichnyj-prostir-mista>. – Назва з екрану.
5. Незадоволення публічним простором [Електронний ресурс] // Урбаністичні студії / за ред. С. Шліпченко. – Електронні дані. – Режим доступу: <http://historians.in.ua/index.php>. – Назва з екрану.
6. Резніков О. «Публічний простір» впишуть у Статут Києва [Електронний ресурс] / О. Резніков. – Електронні дані. – Режим доступу: <https://hmarochos.kiev.ua>. – Назва з екрану.
7. Тищенко І. Що таке міський публічний простір? [Електронний ресурс] / І. Тищенко. – Електронні текстові дані. – Режим доступу: <http://mistosite.org.ua/uk/articles>. – Назва з екрану.
8. Чурікова К. Майдан як простір протесту [Електронний ресурс] / К. Чурікова. – Електронні текстові дані. – Режим доступу: <http://old.korydor.in.ua/spectema/33-yevromaidan>. – Назва з екрану.

Отрішко Марина Анатоліївна
студентка магістратури КНУКіМ
спеціальності «Культурологія»
науковий керівник
доктор культурології, професор
Петрова Ірина Владиславівна

Характерні ознаки міста як «культурного» простору

Для кожного індивіда місто постає багатфункціональною системою, яка діє за різносторонніми напрямками: інфраструктурним, культурним, екологічним, політичним, економічним. Спостерігаючи за культурним життям міста, можна не лише охарактеризувати якісний рівень життя населення, але і його духовне наповнення. До того ж, сучасне місто є інформаційною платформою, що конкретизує у собі історичну спадщину, ретранслюючи досвід різних поколінь.

У тлумачному словнику С. Ожегова «місто» визначається як «великий населений пункт; адміністративний, промисловий, торговий і культурний центр» [9, с. 1]. Подібне визначення зустрічаємо і в академічному тлумачному словнику української мови, у якому місто також характеризується як місце для торгівлі [1, с. 751].

Натомість, зарубіжні дослідники М. Вебер і Л. Мамфорд у своїх працях висловлюють категорично різні думки стосовно міста і розглядають його, передусім, як поселення, що характеризується високою щільністю забудови та функціонуванням у ньому ринку. При цьому сусіди, які проживають поруч, можуть роками не знати один одного [11, с. 1]. Подібну точку зору відстоює й Х. Девід, який доводить, що для оцінки рівня життя населення міста важливу роль відіграє його інфраструктура. Х. Девід також вбачає в основі створення міст географічну і соціальну концентрацію додаткового продукту [5, с. 1]. Л. Мамфорд, навпаки, акцентує увагу на неможливості бачення міста як суто матеріальної структури, представленої

певною формою вулиць чи забудови, адже важливими його складовими є соціальна і культурна [4, с. 1].

Сучасні дослідники удосконалюють і розширюють теоретичний апарат дослідження і означають місто як головну одиницю адміністративно-територіального устрою будь-якої держави. Зокрема, В. Луніна характеризує місто як «місце скупчення не тільки самого населення країни, але й суб'єктів усіх сфер діяльності цього населення (виробничої, економічної, соціально-культурної, екологічної, інноваційної, інвестиційної, транспортної та ін.)» [8, с. 1]. В. Родченко визначає місто як слабо відокремлений суб'єкт у системі регулювання регіонального розвитку держави [10, с. 9]. Стосовно історичного розвитку міста як системи В. Родченко характеризує її «еволюційною зміною функціональних складових, що визначали спочатку державотворчі функції (захист мешканців), до яких поступово приєдналися торговельні, виробничі, сервісні та мережні функції розвитку, кожна з яких змінювала й доповнювала особливості функціонування міської системи у взаємозв'язку із системою домінуючих чинників розвитку» [10, с. 10]. О. Бойко-Бойчук прирівнює місто до значного за розміром населеного пункту, адміністративного, торговельного, промислового і культурного центру. Водночас, наголошується на тому, що місто є природно відокремленим простором, який вбирає у себе так звані «штучні рукотворні» простори (економічний, соціокультурний тощо) [2, с. 177].

Зважаючи на мету нашого дослідження, є доцільним звернення уваги на зв'язок міста із селом. Адже і місто, і село, мають складну структуру, насичену різноманітними явищами й процесами, сформовану під впливом суспільного виробництва, супроводжуваного послабленням природної детермінованості середовища [6, с. 128].

Р. Гуляк визначає місто як історично обумовлену форму поселення, яка охоплює наявну територію, певну кількість проживаючих, має внутрішні зв'язки й закономірності для подальшого розвитку, відповідні умови для розвитку особи, які обумовлені різноманітністю людської діяльності,

направленої на реалізацію можливостей міського простору за конкретних економічних, соціальних, політичних та інших умов [6, с. 129].

Цікавий погляд щодо тлумачення «міста» обстоює Б. Посацький, який розглядає місто будь-якої епохи як просторову систему культури. І. Булах досліджує символізацію містобудування і розкриває поняття архітектурних утопій та ідеальних міст. Під «ідеальними» автор розуміє міста, які не існують в реальності, але відповідають уявленням про краще життя. Важливими є геометрична форма та архітектурно-планувальна композиція міст як основа утопічного бачення [7, с. 279].

Для того, щоб охарактеризувати місто як цілісну соціально-культурну систему, варто зосередити увагу на його основних ознаках.

Зокрема, М. Вебер обстоює думку щодо таких рис міста як різноманіття занять, відсутність міжгрупових знайомств, наявність ринку як джерела доходів.

Р. Гуляк виокремлює несільськогосподарську діяльність міста, а також високу ступінь різноманітності й інтеграції людської діяльності, яка вимагає наявності відповідних природно-ресурсних умов та науково-технічного рівня розвитку, що знаходить відображення в розвитку продуктивних сил за певних економічних, соціальних і політичних умов.

Також місту притаманна багатофункціональність, яка виявляється у різноманітті видів діяльності, що зосереджені в міській інфраструктурі. Якщо місто не буде вдосконалюватися у соціально-культурному чи економічному напрямках, воно почне втрачати свою конкурентоспроможність.

Для з'ясування характерних ознак міста важливим є вивчення його основних функцій. Так, Б. Посацький зосереджує увагу на культурній функції міста, яка повною мірою розкривається завдяки атмосфері та цінностям будь-якого публічного середовища і сприяє культуротворчості [7, с. 224]. Прикладом активних дій може бути сприяння загальному розвитку європейських міст на початку XXI ст. Водночас, Н. Соснова й А. Герман наголошують, що XXI ст. стало періодом активного посилення процесів

поляризації функцій, що спостерігається у збільшенні розриву між традиційними видами діяльності та новими, тобто простежується конкуренція позаміського і міського просторів [7, с. 341].

Соціокультурна функція проявляється у соціальній активності населення. Не менш важливими є рекреаційна, ландшафтна, пізнавальна, комерційна, розважальна, які формують особистість відповідно до просторових вимог у певному часовому проміжку. Так, І.Боршособгрунтує думку, згідно якої саме в містах формується основний культурний, науковий, промисловий потенціал держави. Основними чинниками, які впливають на розвиток міст, автор вважає науково-освітні, науково-технологічні та науково-ландшафтні [3, с. 4].

Здійснене нами дослідження дозволяє систематизувати характерні ознаки міста, до яких належать: урбанізація, несільськогосподарська діяльність, інтеграція та різноманітність людської діяльності, наявність ринкових відносин.

Маємо підстави стверджувати, що різні підходи та думки дослідників до вивчення проблеми міста актуальні у наш час та мають потенціал для подальшого дослідження.

Література:

1. Білодід І. Академічний тлумачний словник української мови / І. Білодід, А. Бурячок, Г. Гнатюк. – К. : Наукова думка, 1973. – Т. 4. – С. 751.
2. Бойко-Бойчук О. Місто / О. Бойко-Бойчук // Енциклопедія державного управління : у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; за ред. О. Ю. Амосова, О. С. Ігнатенка, А. О. Кузнецова. – Х. : ХарПІ НАДУ Магістр, 2011. – Т. 5. – С. 177.
3. Боршос І. Особливості розвитку малих міст: закордонний досвід [Електронний ресурс]/ І.Боршос. – Електронні дані. – Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/>. – Назва з екрана.

4. Вільковський М. Соціологія архітектури [Електронний ресурс] / М. Вільковський. – Електронні дані. – Режим доступу: <http://scibook.net/obschaya-sotsiologiya-kniga>. – Назва з екрана.
5. Гарві Д. Право на місто [Електронний ресурс] / Д. Гарві //Спільне : журнал соціальної критики. – Електронні дані. – 2010. – № 2. – Режим доступу : <http://commons.com.ua>. – Назва з екрана.
6. ГулякР. Соціально-економічна сутність та визначення поняття «місто» [Електронний ресурс]/ Р.Гуляк. – Електронні дані. – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua/5824/1/126-131>. – Назва з екрану.
7. Креативний урбанізм: до століття містобудівної освіти у Львівській політехніці : монографія / за заг. ред.: Б. Черкеса, Г. Петришин. –Львів : Львів. політехніки, 2014. – С. 224–279.
8. Луніна В. Теоретичні підходи до визначення поняття «місто» та його типології стосовно України [Електронний ресурс] / В. Ю. Луніна. – Електронні дані. – Режим доступу: <https://www.google.com.ua>.– Назва з екрана.
9. Ожегов С. Тлумачний словник російської мови [Електронний ресурс]/ С. Ожегов. –Електронні дані. – Режим доступу: <http://slovarozhegova.ru/word>. – Назва з екрана.
10. Родченко В. Міські комплекси України: чинники та умови організації регулювання соціально-економічного розвитку : монографія / В. Б. Родченко. – Донецьк : ІЕП НАН України, 2012. –С. 9–10.
11. WeberM. DieStadt. WirtschaftundGesellschaft[Electronicresource] / М. Weber// GrundrissderSozialökonomik / М. Weber. –Electronicdata.–Mode of access : <http://uadoc.zavantag.com/text>. – Title from the screen.

Падалко Вікторія
студентка магістратури НАКККіМ
спеціальність «Сольний спів»

науковий керівник
кандидат мистецтвознавства, доцент
професор кафедри естрадного виконавства
Туріна Олена Андріївна

Cultural and artistic events as one of the most important aspects in the practice of creative development of vocalist's identity

Future professionals must evolve in different ways. Classes, lectures, courses are the theoretical part of studying, its central foundation, but any education would not be efficient without practice. If the person wants to develop the skills, to become better in some spheres, he or she will definitely find such opportunities. There is a great variety of them: from watching the videos of celebrities on stage and trying to copy their behavior – to standing in front of a mirror and working on the movements, gestures, facial expressions.

Exercising at home can help students make some progress, but real performances give them a great experience. Vocalists can take part in different concerts, fight in many competitions, show themselves at various events etc. It doesn't matter, if they win or don't. Anyway, they will try to beat their fears, problems and emulate their abilities.

Students can participate in public activities not only individually, but also in groups. In my Alma Mater there is such a group, "The theatre of a Song", headed by our supervisor – Turina Olena Andriivna. We perform on the stages of theatres before the play. In Kyiv Academic Theatre of Drama and Comedy our group showed the program, which consisted of different jazz and pop masterpieces and reached a great success among the audience. It is obvious that professional singer must strive for a vocal perfection, but also for excellence in having a strong contact with people.

Person can find activities independently. In our time of great informational progress, you need to know what you want and to work hard in order to achieve your goals. Many competitions are quite available for a wide public, and after several auditions, who knows, maybe exactly you will be among the best

performers. Attending competitions is a good way to receive different opinions about your work. I often take part in events, which help me to guide the direction of future development. Participating in the international contests gives me a lot of positive emotions, instantly shows me results of my work. Among of my achievements are the highest places in many International/National competitions (“Dolya”, “Soloveyko Ukrainy”, “Kyivsky Koloryt” and others). Of course, the most important critic is a Listener. Successful performing in front of an audience, getting the loud applause gives me a feeling that I am on the right way.

Students in our Academy can often attend exciting meetings with many celebrities, organised also by the curator, Olena Turina. This year we met famous Arsen Mirzoyan and amazing Ukrainian rock band –“Kozak System”. Such kind of the meetings gives students an opportunity to see the paths of creativity of great musicians and to think about how to be a professional, a true artist, a bright, outstanding personality.

Many things get out of fashion, others come back into attention, but there are those, which will always be on top despite the time and space: a great versatility and a high professionalism. Art must be for art, for every human heart, not for money, politics or something else – this must be the aim of society. So practice, practice and more practice in order to find exactly yours identity in the world of globalisation! Who else except for your folk, your dearest Listener, will show you the way?

Подкользіна Світлана Юрїївна
студентка магістратури НДУ ім. Миколи Гоголя
науковий керівник
кандидат педагогічних наук, професор
заслужений діяч мистецтв України
Костенко Людмила Василівна

**Дитячі хорові школи в Україні - осередок духовного розвитку
особистості**

В умовах сьогодення постає питання у вихованні гармонійно розвиненої, духовно збагаченої особистості. Духовність найглибше забезпечує та виражає свободу розвитку духу, національної гідності, сприяє формуванню сучасного світогляду заснованого на найцінніших надбаннях вітчизняної та світової культури.

Поняття «духовність» та «культура» взаємопов'язані. Культура виступає засобом формування духовності, а духовність - метою розвитку індивідуальної культури особистості. Можливість розуміти мистецтво формує неповторний духовний світ людини: її художні потреби і норми, естетичні ідеали і смаки, які забезпечують активну ціннісну орієнтацію в системі існуючих реалій.

Хоровий спів, як виконавське мистецтво, найдоступніший і найулюбленіший вид дитячої творчості, що має унікальний вплив на розвиток духовності дитини, розкриває її вокальні та виконавські можливості.

Осередками духовного розвитку, музично-освітнього та естетичного виховання особистості в Україні є дитячі хорові школи, що почали активно розвиватись наприкінці ХХ століття. На сьогодні в Україні діють 7 ДХШ: ДХШ хлопців «Дударик» у м. Львів (заснована у 1989р. на базі хору хлопців «Дударик», засновник М. Кацал); Мукачівська хорова школа хлопців (заснована у 1989 р., керівник В. Волонтир); Стрийська хорова школа «Щедрик» (1991 р); хорова школа «Дударик» у м. Кам'янець-Подільський (1992 р., керівник І. Нетеча); дитяча хорова школа в м. Умань (1995 р., керівник Л. Ятло,); дитяча хорова школа «Зоринка» (м. Тернопіль, 1996 р., керівник І. Доскоч). Спеціальна дитяча хорова школа «Благовіст» (м. Донецьк, керівник регент Спасо-Преображенського кафедрального Собору Ю. Любчинська).

Основною метою діяльності хорових шкіл є: виявлення талановитих дітей в області музичної творчості; створення такого духовного культурного середовища, що впливатиме на розвиток творчої особистості дитини

засобами хорового мистецтва, її духовне збагачення шляхом музично-естетичного виховання; організація навчального музичного та загального художнього навчання; укріплення здоров'я та професійного самовизначення учнів.

Вплив на духовний розвиток дитини в навчально-виховному процесі ДХШ відбувається в навчальній роботі завдяки професійно визначеному репертуарною політикою хорових колективів, активною концертною та музично-просвітницькою діяльністю, участю в хорових конкурсах та фестивалях, організацією творчих зустрічей з видатними музикантами та композиторами сучасності тощо.

В останні роки популярною є наявність груп раннього естетичного виховання при ДХШ. Музичні заняття з наймолодшими дітьми на дошкільному рівні та підготовчому відділах дозволяють значно збагатити та урізноманітнити духовний світ юних вихованців. Поєднання колективних (хор), групових (сольфеджіо) та індивідуальних (гра на музичному інструменті) форм навчання має вплив на розвиток духовності. Керівник хору має відповідально підбирати репертуар. Сьогодні у хорових колективах ДХШ поширення набули класичні, духовні, народні твори та твори сучасних композиторів. В умовах підняття та збудження національної гідності та самосвідомості, викладачі ДХШ приділяють багато уваги творам національного та патріотичного характеру, що сприяє розвитку національної свідомості та духовної культури дитини. Впровадження нових предметів: музичний театр, хореографія в ДХШ допомагає не тільки в концертній діяльності, а й розвиває, збагачує емоційну та духовну сферу вихованців.

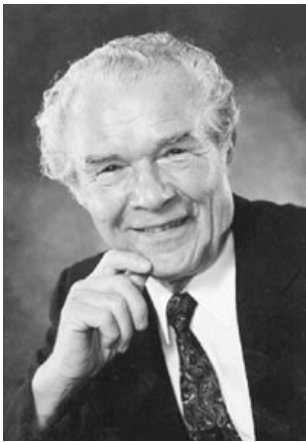
Проаналізувавши діяльність хорових шкіл України можна зробити висновок, що всі вони виконують освітню, соціально-культурну, просвітницьку, організаційно-методичну та виховну функції, а різноманітні форми діяльності ДХШ сприяють духовному розвитку особистості дитини.

Поліщук Сабріна Володимирівна
студентка I курсу групи 101 КІБС
науковий керівник
кандидат педагогічних наук, доцент
Філіна Антоніна Петрівна

Популяризація української мови бізнесменом, меценатом

Петром Яциком

У світі таких людей небагато. Він зробив все можливе, щоб щирі мову чули та знали у світі. Ним був і є Петро Яцик.

Народився у селі Верхнє Синьовидне на Львівщині. Закінчив семирічку, вчився на сільськогосподарських та залізничних курсах. Працював помічником машиніста. Емігрував 1943 року. У 1947 році закінчив Український технічногосподарський інститут у Регенсбурзі. З 1949 року жив у Канаді.

З кінця 50-х років П.Яцик почав направляти значні кошти на реалізацію різноманітних наукових та культурних проєктів української діаспори. Він став першим меценатом багатотомної «Енциклопедії українознавства», що видавалася у повоєнні роки. Він був обраний почесним доктором права Гарвардського університету, входив до Надзірної ради Колумбійського університету, став науковим консультантом Альбертського і Торонтського університетів.

Найбільш відомим проєктом, профінансованим Яциком, стало видання англійською мовою «Історії України-Русі» М. Грушевського. На переклад і друк цієї монументальної праці, меценат пожертвував 15 млн. дол.

Заснував Міжнародний благодійний фонд «Ліга українських меценатів» і був його почесним президентом. П.Яцик — один з фундаторів Інституту українських студій Гарвардського університету (США), засновник центру досліджень історії України ім.

П.Яцика при Альбертському університеті (Канада), Освітньої фундації ім. Петра Яцика (її фонд налічує 4 млн. доларів), Українського лекторію в Школі славістики та східноєвропейських студій при Лондонському університеті, документаційного центру в бібліотеці ім. Джона П. Робертса при Торонтському університеті. Завдяки внесеним П.Яциком 750 тис. доларів відкрито спеціальний український відділ в Інституті ім. Гаррімана при Колумбійському університеті. Коштом мецената видано чимало наукових монографій з історії України, економіки, політології, медицини, етнографії. Сума пожертв на українські інституції в західному світі складає понад 16 млн. доларів.

За багатолітню меценатську діяльність нагороджений “Почесною відзнакою Президента України” (1996 р.).

Як патріот він вперше виступив з пропозицією проведення в Україні мовного конкурсу серед молоді. Цю ідею підтримала Ліга українських меценатів, що об’єднує представників бізнесу з багатьох країн світу. Вони надали спонсорську підтримку у проведенні конкурсу та нагородженні його переможців. Вагомий внесок на фінансування конкурсу зробив П.Яцик.

Перший Міжнародний конкурс знавців української мови було проведено у 2000 році. За рішенням Ліги українських меценатів конкурсу було присвоєно ім'я Петра Яцика, а його дочка Надія стала почесним головою конкурсу.

Щорічний конкурс проходить у декілька етапів, від районного до всеукраїнського. Так, у конкурсі бере участь по над 20 тисяч школярів 3-11 класів тільки із столичних шкіл, що засвідчує особливу увагу й інтерес до нього.

Грунтовним знанням із рідної мови ми завдячуємо окремо і вчителям. Адже саме завдяки їхній великій любові до своїх учнів, завдяки їхній відданій праці учні стають знавцями і шанувальниками рідного слова!

Цей конкурс є уроком, натхненням для дітей та дорослих: учителів, науковців, письменників, політиків у справі піднесення престижу української мови!

Література:

1. Слабоштицький М.Ф. Українські меценати. Нариси з історії української культури/ М. Ф. Слабоштицький. – К., 2001. – С. 248–265.
2. Слабоштицький М.Ф. Українець, який відмовився бути бідним / М. Ф. Слабоштицький. – К., 2004. – С. 5–8, 27–115.

Поліщук Марина Анатоліївна
студентка магістратури НАКККіМ
спеціальність «Менеджмент соціокультурної діяльності»
науковий керівник
кандидат історичних наук
Філіна Тетяна Вікторівна

Міжкультурне співробітництво України з «Корпусом миру» США

Зв'язки України зі Сполученими Штатами Америки мають довгу історію і багаторічні традиції. Культурне співробітництво здійснюється завдяки діяльності Корпусу Миру США. Волонтери та представники Корпусу співпрацюють з неурядовими організаціями, місцевими організаціями самоврядування, органами виконавчої влади та бізнес-структурами. Добровольці сприяють соціальному та економічному розвитку на місцевому рівні, співпрацюють і з бібліотеками та освітніми організаціями, популяризують англійську мову та сприяють порозумінню між народами обох країн.

Історія його заснування сягає березня 1961 року, коли за наказом президента США Джона Кеннеді з метою зміцнення миру та дружби між народами світу було створено Корпус Миру. Корпус Миру – це неполітична і нерелігійна організація уряду США. З того часу більше 200 тисяч волонтерів корпусу працювали у найбідніших країнах світу. Сьогодні, незважаючи на

складність завдань та скорочення бюджетного фінансування, волонтери продовжують приходити до Корпусу Миру.

Корпус Миру США в Україні було засновано 1992 р., коли український Президент Леонід Кравчук та американський Президент Джордж Буш підписали двосторонню угоду про започаткування Корпусу Миру США в Україні. Відтоді Корпус Миру співпрацював з багатьма організаціями в Україні.

У підписаній угоді окреслені основні напрями культурного співробітництва між Україною і США.

Американські добровольці живуть і працюють пліч-о-пліч з українцями протягом двох років, обмінюючись досвідом та започатковуючи стосунки, які часто триватимуть усе життя. Мета Корпусу миру: допомагати громадянам України шляхом надання компетентних спеціалістів для задоволення існуючих потреб у відповідній кваліфікації; сприяти кращому розумінню американців українцями і українців американцями. Добровольці викладають англійську мову в середніх школах, університетах і педагогічних коледжах, проводять тренінги в інститутах післядипломної освіти педагогічних кадрів. Вони допомагають учителям розширювати асортимент навчальних засобів для роботи в класі і допомагають студентам набути навичок володіння мовами, які допоможуть їм досягти успіху в подальшій освіті та в майбутній кар'єрі. Добровольці працюють у середніх школах і технікумах, співпрацюють з місцевими відділами у справах сім'ї, молоді та спорту з метою надання молодим українцям допомоги, необхідної для досягнення успіху в кар'єрі та в житті. Вони проводять уроки в школах, організовують позакласні заходи та реалізують громадські проекти, спрямовані на запобігання зловживанню алкоголем, палінню, вживанню наркотиків та розповсюдженню ВІЛ.

Волонтери Корпусу миру активно співпрацюють і з бібліотеками в Україні, зокрема з інформаційними центрами [«Вікно в Америку»](#). Чимало українських бібліотек у партнерстві з волонтерами Корпусу миру

започаткували нові послуги для читачів, підвищили кваліфікацію своїх працівників, поповнили фонди бібліотек літературою, отримали гранти на технічне обладнання тощо.

Можна визначити такі основні цілі Корпусу Миру в Україні:

- допомога українській стороні задовольняти її потреби у технічному досвіді;
- поширення знань про американський народ серед народу України;
- сприяння глибокому розумінню українського народу американцями.

Діяльність Корпусу Миру в Україні фінансується Конгресом Сполучених Штатів Америки з державного бюджету, який формується з податків американських громадян.

Головні завдання співпраці американських добровольців та українських партнерів:

1. впровадження, стимулювання та розвиток екологічних дисциплін у середніх, середніх спеціальних та вищих учбових закладах, а також проведення активної позашкільної діяльності (літні екологічні табори, екологічні кампанії, екотуризм та інш.);

2. передача американського досвіду з інституційних та організаційних питань екологічним громадським організаціям, а також екологічним відділам обласних, районних і міських адміністрацій з метою підвищення ефективності їх діяльності, зміцнення зв'язків з громадськістю та підвищення екологічної свідомості населення;

3. надання консультативної допомоги місцевим громадам і адміністраціям природоохоронних територій щодо можливостей їх самофінансування за рахунок розвитку екологічно збалансованої економічної діяльності.

Добровольці Корпусу Миру США не отримують заробітної платні за свою роботу. Необхідні прожиткові витрати в Україні покриваються за

рахунок Корпусу Миру США. Умови роботи і проживання добровольців мають бути рівноцінними до умов їх українських колег.

Таким чином, одним із рівней співробітництва України з США є міжкультурне співробітництво з «Корпусом Миру». Співпраця здійснюється у таких напрямках: сприяння економічному розвитку, охорона навколишнього середовища, соціально-культурне співробітництво, що включає викладання та практикуми англійської мови. Діяльність американських добровольців сприяє міжкультурному обміну, розповсюдженню знань про американську історію та культуру, популяризації англійської мови серед молоді, налагодженню бізнес-контактів між Україною та США.

Література:

1. Корпус миру США [Електронний ресурс]. – Електронні дані. – Режим доступу :<https://www.peacecorps.gov/ukraine/>. – Назва з екрана.
2. Корпус Миру США в Україні [Електронний ресурс]. – Електронні дані. – Режим доступу :<https://ukrainian.ukraine.usembassy.gov/uk/peace-corps.html>. – Назва з екрана.
3. Вілінська Ярина Півсотні волонтерів Корпусу миру США починають роботу в Україні [Електронний ресурс]. – Електронні дані. – Режим доступу :<http://vidia.org/2015/49956>. – Назва з екрана.
4. Американские добровольцы приняли в Украине присягу Корпуса мира. РИА Новости Украина [Електронний ресурс]. – Електронні дані. – Режим доступу :<http://rian.com.ua/society/20160531/1010874011.html>. – Назва з екрана.

Пустовойт Андрій Федорович
студент магістратури НДУ ім. Миколи Гоголя
науковий керівник
кандидат педагогічних наук, доцент
Дворник Юрій Феодосійович

Особливості аранжування української народної пісні

Українська народна пісня вже давно стала предметом наукового дослідження музикознавців, соціологів, фольклористів, істориків, музикантів-педагогів тощо.

І це не випадково, адже народна пісня, як зазначає Ю. Трунез, є уособленням специфіки художнього мислення її творців і носіїв, є засобом відображення рис народної ментальності. Перебуваючи в стані активного побутування, вона виступає важливим елементом духовної культури України і має особливий вплив на формування національної самосвідомості українців.

До народної пісні зверталися виконавці, композитори та аранжувальники. Слід зазначити, що всіх їх об'єднувало бажання не лише відтворити автентичність, а й надати традиційним зразкам української пісенної творчості нової форми, нового звучання. Так, О. Кошиць, М. Леонтович, М. Лисенко, С. Людкевич, П. Сокальський, Ф. Колесса, К. Квітка та ін. створили неперевершені обробки українських пісень.

Варто зазначити, що своєї актуальності аранжування не втратило й сьогодні, навпаки, у своїх пошуках більшість сучасних аранжувальників народної пісні часто виходять далеко за межі усталених поглядів на цей вид творчості, інші – утверджують традиційні цінності, що у даному випадку, можна тлумачити як консерватизм у позитивному сенсі [4, с. 17].

Як вказує В. Молотков, сучасне аранжування стає більш широким поняттям, яке включає не лише розподіл інструментів у новій партитурі, але й вносить певні зміни в фактуру і форму твору, ритмічний рисунок, включає гармонізацію чи перегармонізацію мелодії. Далі автор зазначає, що неминучий відхід у процесі обробки від буквального відтворення початкового музичного тексту і часткова втрата деяких його інтонаційних особливостей, найчастіше компенсується виразними можливостями нового інструментарію [3, с. 4]. Екстраполюючи таке розуміння на аранжування української народної пісні, можна зазначити, що у багатьох відомих зразках такі особливості мають місце. У цьому розумінні перед авторами відкривається не обмежене поле діяльності.

З іншого боку, не варто забувати, що будь-яке аранжування народної пісні має створюватися на основі глибокого освоєння музичної специфіки українського музичного фольклору, високопрофесійного і відповідального відношення до нього. Як зазначає Л. Кінякіна, неможливо добитися гарних результатів, не вивчивши мову, манеру виконання, музичну стилістику, темброві характеристики голосів того чи іншого етносу.

Серед характерних особливостей аранжувань української народної пісні є використання відповідного акустичного інструментарію – кобза, бандура, сопілка, окарина, басоль та поєднання їх із сучасними інструментами (синтезатори, семплери, емулятори тощо). Слід також враховувати регіональні особливості побутування пісень та манери їх виконання. Усе це взятеу комплексі разом із творчою фантазією аранжувальника може надати нового звучання пісні і глибше її розкрити, доповнити новим змістом, осучаснити її та розкрити перед широкою аудиторією слухачів.

На думку Л. Кінякіної для створення сценічного варіанту народних пісень необхідна їх особлива видозміна, результатом якої має стати повноцінний концертний номер, при цьому вона погоджується із думкою І. Земцовського, що звернення до фольклору, це у першу чергу, найскладніша творча дія [2, с. 18].

Таким чином, сучасне побутування народної пісні значною мірою пов'язане з її композиторським переосмисленням (аранжуванням, обробкою), перенесенням її на концертні майданчики. Розширені можливості інструментовки та багатоканального запису дозволяють збагатити її звукову палітру. Цифрові носії звуку майже замінили традицію збереження та передачі народної пісні із вуст у вуста.

Література:

1. Земцовский И. И. Фольклор и композитор. Теоретические этюды/И. И. Земцовский. – Л. : Советский композитор, 1977. – 176 с.

2. Киякина Л. В. Виды аранжировки народных песен и их типологические особенности [Электронный ресурс] / Л. В. Киякина. – Электронные данные. – Режим

доступа: http://www.rusnauka.com/23_ADEN_2015/MusicaAndLife/0_197689.doc.htm. – Название с экрана.

3. Молотков В. А. Аранжировка для гитары / В. А. Молотков. – К., Хрещатик, 1997. – 128 с.

4. Трунез Ю. М. Українська пісенна культура у вимірах національної ментальності (творчість Ніни Матвієнко) : автореф. дис. ... канд. культурології / Юлія Миколаївна Трунез. – К., 2011. – 23 с.

Сисоєв Артур

студент I курсу, групи МІД-66 НАКККіМ

науковий керівник

кандидат педагогічних наук, професор

заслужений працівник освіти України

Копієвська Ольга Рафаїлівна

Бойовий гопак - неординарне народне мистецтво

Актуальність дослідження. Бойовий гопак - українське бойове мистецтво, відтворене на основі елементів традиційного козацького бою, що збереглися в народних танцях та власного досвіду дослідника бойових мистецтв львів'янина Володимира Пилата. Витоки бойової науки можна прослідкувати в багатьох народних іграх, дитячих забавах, парубочих розвагах. У культурі українських народних ігор спостерігається вплив системи багатогранної військової підготовки.

Мета дослідження. Необхідність подальшого розвитку системи підготовки і виховання підростаючого покоління для служби в збройних силах. А також розпрацювання нових науково-теоретичних, науково-методичних та практичних підходів відносно навчально-тренувального процесу у сфері бойових спортивних одноборств. Під цим кутом зору роботи

представляють інтерес для тренерів, спортсменів, інструкторів і суддів, що спеціалізуються в сфері бойових спортивних одноборств.

Виклад основного матеріалу. Певний вплив на формування техніки Бойового Гопака мали прийоми самозахисту селян Галичини. Практично в кожному селі були школи, в яких вчили дітей боротися. В школі був майстер, що вчив дітей битися, боротися, розвивати в собі силу і захищати себе та своє село від нападників. За це односельчани давали йому харчі. Майстер бойових мистецтв не мусив займатися городом, скотарством, а лише підготовкою молодих воїнів. Деякі елементи традиційної боротьби показали В. Пилату дід та батько.

У 1985 році було зібрано матеріал по дослідженню лицарського мистецтва українців і у Львові Володимир Пилат відкрив експериментальну школу по дослідженню Гопака, як бойового мистецтва. У 1987 році офіційно засновано «Школу Бойового Гопака». У 1996 році 18-19 травня у Львові було проведено перші всеукраїнські змагання із бойового гопака, в яких взяло участь понад 150 учасників. 10-13 квітня 1997 року у Львові проведено другі всеукраїнські змагання (300 учасників із 8 областей України). В жовтні 1997 року бойовий гопак визнано національним видом спорту. В грудні 1997 року зареєстровано «Центральну школу бойового гопака», яка є громадською, позапартійною та позаконфесійною організацією. У вищих навчальних закладах України ведеться підготовка фахівців із бойового гопака. У 2001 р. було створено і зареєстровано Міжнародну федерацію бойового гопака, яка займається поширенням бойового гопака за межами країни.

З 7 по 15 жовтня 2001 р. у місті Чхунджу в Південній Кореї відбувся ІV всесвітній фестиваль бойових мистецтв, на якому збірна України з Бойового Гопака зайняла третє місце, чим шокувала увесь світ бойових мистецтв. По завершенні фестивалю, учні школи Бойового Гопака подарували книгу Володимира Пилата «Бойовий Гопак» до бібліотеки Шаоліню.

У 2002 році було відкрито експериментальну школу з українського жіночого бойового мистецтва «Асгарда». Це мистецтво базується на техніці бойового гопака, але в ньому враховуються анатомо-фізіологічні можливості жінки. Дівчата вивчають боротьбу, техніку і тактику ведення бою, володіння різними видами зброї і систему самозахисту.

Впродовж 2003–2004 років збірна України із Бойового гопака та Асгарди декілька разів демонструвала українські бойові мистецтва в Республіці Польща.

Сьогодні Бойовий Гопак виходить за межі звичайних уявлень про вид спорту чи бойове мистецтво. Бойовий Гопак - це потужний молодіжний рух, що захоплює і об'єднує Українців в усьому світі, незалежно від суспільного стану чи рівня достатку, належності до політичних партій чи віросповідання.

Учні шкіл Бойового Гопака, окрім техніки двобою, вивчають українські національні традиції та обряди, опановують мистецтво співу і танцю, гри на музичних інструментах. Гопаківці виховуються на засадах державницького патріотизму та загальнолюдської моралі, поваги до старших та пошани до своєї історії. Бойовий Гопак пропагує серед підлітків та молоді відмову від куріння, алкоголю та наркотиків, відтягує їх від злочинного світу, сприяє швидшій та ефективній соціальній адаптації молодого покоління.

У Бойовому Гопаку відпрацьована навчально-виховна система, в якій утверджено сім рівнів майстерності і чотири напрямки розвитку. Перші три рівні майстерності учнівські: «Жовтяк», «Сокіл» і «Яструб» (які відповідають III, II та I спортивним розрядам єдиної кваліфікаційної системи України), проміжний - «Джура» (відповідає кандидату в майстри спорту єдиної кваліфікаційної системи України) та мистецькі - «Козак», «Характерник» і «Волхв» (які відповідають званням майстер спорту, майстер спорту міжнародного класу та заслужений майстер спорту). «Волхв» є найвищим ступенем, де відбувається перехід від чистої фізичної роботи в площину розумової боротьби, духовної та енергетичних практик.

Сьогодні чи не найгострішою потребою є патріотичне виховання дитини, її особистісний та фізичний розвиток, та не менш важливою задачею є самоорганізація та самовиховання кожного – і дорослого, і молодого, і малого, незалежно від статі, адже всі зміни починаються з нас. Ми – теперішнє і майбутнє нашої країни, а минуле, по суті, не має значення.

Вдосконалення включає в себе всі аспекти – внутрішню роботу над собою, самоорганізацію, самонавчання, самовиховання, втім числі і фізичне виховання, яке робить людину більш вольовою, привчає добиватися цілей і раціонально використовувати свій час.

Література:

1. Чого ми варті. – К.: Аратта, 2006. – 292 с.
2. Україна у контексті світової цивілізації. – К: Аратта, 2012. – 220 с.
3. Шилов Ю.О. Спільне коріння та перспективи цивілізації, бойових мистецтв, козацтва / Ю. О. Шилов // Національні бойові культури в контексті світової цивілізації. Феномен : матеріали міжнародної наук. – практ. конф. – Запоріжжя, 2015. – С. 3–7.
4. Офіційна сторінка центральної школи Бойового Гопака [Електронний ресурс]. – Електронні дані. – Режим доступу : www.bhorak.narod.ru/. – Назва з екрана.
5. Гопак як бойове мистецтво // День. – 2005. – № 134.
6. Пилат В. Історія розвитку Школи Бойового Гопака / Володимир Пилат. – Львів, 1994.
7. Школа Бойового Гопака «Джура» м. Дубровиця [Електронний ресурс]. – Електронні дані. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=m13CA2ckS7/>. – Назва з екрана.
8. Приступа Є. Традиції української національної фізичної культури / Євген Приступа, Володимир Пилат. – Львів, 1991.

Снівак Марія Василівна

студентка магістратури КНУКіМ
спеціальність «Культурологія»
науковий керівник
кандидат педагогічних наук, професор
заслужений працівник культури України
Карпова Людмила Олександрівна

Музей під відкритим небом як ефективна форма пропагування національного культурного продукту

Кінець XIX – початок XX ст. – час бурхливого розвитку промисловості, вдосконалення технологій у різних галузях людської діяльності. Саме в цей період в країнах Північної Європи з'явилися музеї нового типу – музеї під відкритим небом. Ідея таких музеїв з часом трансформувалася. І все ж з моменту їх появи для виокремлення цього типу музеїв базовими були два чинники: збереження пам'яток народного зодчества (найчастіше дерев'яного) і демонстрація того або іншого типу культури та етнографічних колекцій.

Перший «музей під відкритим небом» з'явився в кінці XIX століття в Швеції. Його засновником був шведський філолог і етнограф Артур Хаселіус (1833-1901) [5, с. 1]. Передумовою до створення музею стала втрата багатовікових традицій сільського населення, пов'язана зі стрімким розвитком процесів індустріалізації та урбанізації в країні. Подорожуючи по сільським районам Швеції в 1870-ті роки, Хаселіус бачив сумні наслідки цих явищ: занепадали старі фермерські господарства, згасали ремесла і традиційне народне зодчество, виходив з ужитку національний одяг, піддавалася забуттю народна творчість – фольклор, музика, танці [6, с. 41]. Прагнучи показати вигляд сільських громад, зберегти дух шведської традиції, Хаселіус помістив в експозиції одного з музеїв великі діорами інтер'єрів житлових будівель, відтворив їх справжню обстановку, відтворив ряд вуличних стін, використовуючи при цьому опудала тварин, манекени в народних костюмах і пейзажі у вигляді театральних декорацій. Але

традиційний музей не міг повною мірою передати бажану атмосферу, і Хаселіус знайшов нетрадиційне рішення. Ним був обраний пагорб на острові Дюгарден в Стокгольмі, на якому в XVII столітті будувалися фортифікаційні укріплення, тому вся місцевість була порита окопами, а острів отримав назву «скансен», що в перекладі зі шведського означає окоп. Ця назва перейшла і на створений музей [7, с. 13].

Згодом «скансенами» стали називати всі етнографічні музеї просто неба. Згідно концепції Хаселіуса, споруди, рельєф місцевості та навколишня флора у музеї повинні були складати єдине ціле. Тому на острів з різних провінцій країни перевезли будинки і фермерські господарства, на селянському подвір'ї було представлено худобу, в «зоологічному саду» – дикі тварини, які здавна були об'єктом промислового полювання – ведмеді, лосі, рисі. Навколо привезених жител було відтворено природне рослинне середовище.

Головною метою створення музею Хаселіусом була ідея показу умов життя людей, їх повсякденної роботи, свят і різноманітних традицій. Тому для поживлення експозиції в будинках з'явилися люди, які займалися ремеслами, городом, домашніми тваринами. У спеціально обладнаних приміщеннях у присутності відвідувачів створювались художні вироби з глини, скла, металу. Скансен став місцем популяризації народних танців, музики, усної творчості, проведення традиційних урочистостей і народних свят.

Концепція нового музею швидко отримала визнання в Норвегії, Фінляндії, Данії, Північної Німеччині та Нідерландах. До 1914 року в країнах Північної Європи було створено 104 музеї під відкритим небом [4, с. 16]. Сьогодні у світі нараховується приблизно шість сотень етнографічних музеїв просто неба.

На території України перший скансен засновано 1964 р. у м. Переяслав-Хмельницький на Київщині. Згодом постали музеї просто неба в Ужгороді (1965), у Львові (1966), Києві (1969), Чернівцях (1977). На

сьогоднішній день функціонує близько тридцяти великих за площею скансенів зі статусом державних та приватних музейних установ; найчастіше вони мають офіційний статус «Музей народної архітектури та побуту» (МНАП) або «Історико- культурний комплекс» (ІКК) [1, с. 24].

В процесі історичного розвитку музей під відкритим небом розширив спектр функціонування. Сьогодні це культурно-дозвіллевий центр, орієнтований не лише на роботу з відвідувачами, але і на отримання прибутку. Концепції музеїв перетворюються від «суто музейної роботи» до активно – культурно-масової [6, с. 74]. Музей як освітня і виховна установа змінює свою спрямованість у бік реалізації діяльнісного підходу і залучення населення всіх соціальних груп до участі у різних формах роботи [3, с. 85].

Сучасні музеї під відкритим небом мають значно більше можливостей в інформаційному просторі, оскільки володіють не лише окремими пам'ятками та експозиціями, а й просторовим середовищем, яке здатне перетворюватися в залежності від проектних рішень архітекторів і музейних працівників [2, с. 36]. Музей як ефективна форма збереження і поширення національної спадщини, стає активним носієм нового знання і способу життя.

Європейські музеї під відкритим небом демонструють велику різноманітність проектів. Для місцевих жителів організуються спеціальні семінари та консультації з питань реставрації та будівництва споруд. Музейні ремісничі майстерні представляють зразки своїх виробів для наслідування і реального користування. У сфері шкільної освіти музеї пропонують свої території та майданчики для проведення уроків історії з залученням театралізованих вистав, організують екологічні стежки для уроків біології, екології, традиційного землекористування. Тут організуються пленери не лише для школярів, але й для студентів художніх інститутів; вивчаються пам'ятки і їх оточення, культурні ландшафти і традиції місцевих жителів (обряди, приготування їжі, одяг, пісенна творчість тощо). Такі музеї стають «точками розвитку» сільських і міських територій та інформаційними центрами, де можна за необхідності працювати на комп'ютері, користуватися

бібліотекою і т. д. За такими музеями під відкритим небом при правильній їх організації, професійному підході та грамотному менеджменті, безсумнівно, майбутнє [1, с. 15].

Отже, в сучасних умовах, коли традиційна культура під впливом індустріального розвитку втратила притаманні їй особливості, абсолютно зрозуміла популярність музеїв під відкритим небом. Вони дають можливість доторкнутися до спадщини наших предків, творити нову історію та культуру, поширювати національний культурний продукт. Оскільки для таких музеїв характерний широкий показ побутової культури із збереженням ландшафтних особливостей, відвідувачі мають можливість не лише отримати певну історико-культурну інформацію, а й відпочити. Усе це дає право вважати музеї даного типу ефективною формою збереження і професійного використання національної культурної спадщини.

Література:

1. Башкатов Ю.Ю. До історії скансенів у Європі / Ю.Ю. Башкатов, Р.В. Терпиловський // Археологія і давня історія України : зб. наук. пр. –К. : ІА НАН України, 2011. –Вип. 5. –С. 7–16.
2. Гречко Т. Музей под открытым небом в г. Лянторе / Т. Гречко // Югра. – 2000. – №9–10. – С. 36–37.
3. Данилюк А. Українські скансени. Історія виникнення, експозиції, проблеми розвитку / Архип Данилюк. – Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2006. – 104 с.
4. Museum (Museum International). Этнографические музеи и музеи под открытым небом. – М : Прогресс, 1993.– №1 (175). – 64 с.
5. Севан О.Г. Музеи под открытым небом Европы / О. Г. Севан // Обсерватория культуры. – 2006. – № 3. – С. 60–69.
6. Салата О.О. Основи музеєзнавства : навч.-метод. посібник / О. О. Салата. – Вінниця : ТОВ Нілан-ЛТД, 2015. – 164 с.
7. Чайковский Е. Музеям под открытым небом – 100 лет / Е. Чайковский // На пути к музею XXI века. Музеи-заповедники.–1991. – № 5 – С. 10–26.

Стадник Сімона
студентка I курсу групи МО-16 НАКККіМ
науковий керівник
кандидат педагогічних наук, професор
заслужений працівник освіти України
Копієвська Ольга Рафаїлівна

Українська пісенна культура

Народна пісня – незатьмарене джерело життя і повсякденних турбот трудівників. Вона правдиво відгукувалась на найрізноманітніші події в житті простих людей.

Українська пісенна культура – одне з найцінніших духовних надбань народу за багатовікову його історію. Ставши невід’ємною складовою частиною кращих набутків світу, вона посіла в них справді визначне місце. У народних піснях відображено найрізноманітніші прояви життя трудового народу – його нележку, але героїчну історію, тривалу й запеклу боротьбу з чужоземними поневолювачами, поміщиками, побут та уподобання трудящих.

Народна пісня – незатьмарене джерело життя і повсякденних турбот трудівників. Вона правдиво відгукувалась на найрізноманітніші події в житті простих людей. Виняткова мистецька краса впливає з поетичних слів і мелодій пісень про кохання, правдиво й сердечно передано в них взаємну любов і щастя закоханих. А скільки смутку, горя, журби й печалі в піснях про невірність чи підступність!

Творцями таких пісень, їхніми постійними носіями були переважно жінки. Вони передавали власні почуття й переживання або щиро співчували горю своїх бідолашних сестер чи подруг. Протяжні побутові пісні посіли важливе місце в репертуарі шанувальників співу, бо вони завжди хвилюють душу як виконавців, так і слухачів.

Уже водному слові «коломийка» закладена життєва втіха, енергійний вибух, ритм. У кожного українця вона асоціюється з буйним танцем, з веселим співом, з іскристою мелодією, з добрим гумором. Та й походження цього слова, що зводиться до міста Коломиї, сягає прадавніх українських мовних витоків, які збереглися ще в санскриті. Мабуть, саме тому коломийковий віршований розмір такий приємний для всіх українців, які живуть і над берегами Дніпра, і в Карпатах, і навіть над берегами Гудзона чи Темзи. Це ж сонцесяйна Шевченкова поезія, і неперебутній гумор Руданського складені саме коломийково. Це ж уже майже двісті років записують, вибирають, мов ті перла, коломийки, хоч перші відомі зразки маємо ще з 15 століття. Вибирають і не можуть вибирати. Це ж про коломийки написано багацько наукових праць таких видатних людей, як М. Сумцов, В. Гнатюк, М Грінченко, Ф. Колесса, Н. Шумада, Р. Кирчів та інші. Це ж коломийки лягали в основу музичних творів українських композиторів від середини XIX і до кінця XX століть.

Григорій Ількевич записував коломийки на Коломийщині ще у 1820-і, в його зошитах учені нарахували 75 коломийок, і є там відомий не лише нам куплет:

Коломия – не помя, Коломия – місто,
В Коломиї дівчаточка, як пшеничне тісто.

Минає 180 років, а ці рядки не забуті. Більше того, одна коломийська жіночка склала вже в 1990-і ще один геніальний куплет, якому теж судилося довге життя:

Сходив же я Коломию уздовж і впоперек,
Не дав би-м цю Коломию за десять Америк!

Три роки тому кореспондент всеукраїнської газети «День» Роман Онишкевич, подаючи репортаж про наше місто, закінчив його несподівано: «У гарному місті поганих людей бути не має. Злі коломийок би не вигадали. Тільки, на жаль, наше прохання заспівати хоча б одну позитивного відгуку в коломиян не знайшло». От і мізкуй після цього, яких коломийців просив

заспівати столичний журналіст: тих, що почувають себе коломийцями за духом, чи тих, що за пропискою?

Ніхто остаточно так і не підрахував кількість коломийок. Десь промайнула цифра 40 тисяч, десь 80 тисяч. І хоч циферія в подібних справах – не головне, але й вона про щось свідчить. Принаймні, маємо справу зі справді загальнонаціональним феноменом. Винятковим явищем, що втілилось у музиці, танці, пісні, поезії, в способі творчого мислення. Навіть листи в т.зв. дорадянські часи дівчата хлопцям писали коломийково, а хлопці їм так само відписували. І сіє діло було особливо популярним на Коломийщині:

Сідаю я на кріселце, беру в руки перце,
Пишу тобі дрібний листок, дорогеньке серце.
Ой кувала зазулечка на дубовім листу,
Перші слова мого листа – слава Ісусу Христу!
Перші слова мого листа до тебе, миленька,
Ой рад би-м сі довідати, чи ти здоровенька.
Пишу тобі цей листочок та й не дуже дрібно,
Аби тобі, Пазунечко, читати вигідно.
Ой прошу ті, мій листочку, як матір рідную,
Попроси ж ти Пазунечку та ще й молодую.
Та най же вна, молоденька, всю роботу лише,
Та най мені з України листочок напише.

А якась Пазунечка чи Марійка, чи Анничка так само гарно, доладно відписувала своєму коханому, і була в тому велика писемна етика, якої бракує сучасній молоді. Можна зробити висновок, що ритміка й мотиви віршів та мелодій витворюють поведінку людей і що це взаємний процес.

Іван Франко називав коломийки величчю відламу нашої любовної поезії, «відламу, яким, мабуть, у такій численності, різносторонності та свіжості мотивів не може повеличатися ні один інший народ. Скільки знаємо, аналогічні появи в інших народів (так звані Schnadahupfen (частівки)

німецьких горців, «краков'яки» та «мазурки» поляків, свіжо постаючі «частушки» москалів, ані багатством тем, ані яркістю колориту, різноманітністю тону та правдивістю чуття, ані числом не можуть іти в порівнянні з нашими коломийками». Так писав великий Франко про маленькі коломийки, і стократ мав слушність.

Пісня – невеликий (здебільшого з 3-5 куплетів) ліричний вірш, що виконується співом. Часто куплети пісні мають приспиви – рефрени. Мелодія першого куплета потім переноситься на текст усіх інших куплетів цієї пісні. Розрізняють народні пісні і пісні літературного походження, автори яких невідомі.

Народні пісні, передаючись з уст в уста, весь час удосконалювалися: поглиблювався їх зміст і гнучкішою та яскравішою ставала їх форма. Широтою охоплення явищ життя, багатством художніх засобів, глибиною ліризму, виразністю зображення картин і музикальністю народні пісні здобули велику любов у масах. Народні пісні дуже різноманітні за своїми жанрами, Бувають пісні трудові, обрядові, календарні (колядки, щедрівки, веснянки, русальні, купальські, обжинкові). колискові, весільні, похоронні (голосіння), історичні, баладні, коломийки, частушки.

Поетика (гр. poietike) – так іноді називають один з основних розділів літературознавства – теорію літератури. Частіше поетикою називають ту частину теорії літератури, яка вивчає питання структури творів, їх композиції, поетичну мову та віршознавство, тобто питання форми літературних творів. Вужче значення терміна «поетика» – це художні особливості творчості якогось видатного письменника.

Поетичне життя і музична обдарованість українського народу забезпечувала високий рівень розвитку музично-пісенної творчості. Продовжували побутувати землеробські пісні календарного циклу, а також колядки, веснянки, колискові, весільні та ін. Широкою популярністю користувалися пісні-романси.

Широкого розповсюдження на Україні набули сімейне музикування, аматорські молодіжні розважальні співи. осередком розвитку музичної культури були духовні учбові заклади, гімназії, приватні пансіони, університети де багато уваги приділялось вивченню нотної грамоти і теорії музики. Музичне життя вирувало під час проведення великих ярмарків. На таких київських ярмарках влаштовувалися театральні вистави, музичні ранки, бали, маскаради.

Високого рівня майстерності досягли багатоголосі співи. Хорове мистецтво поступово виходить за межі суто культового призначення.

Пісні літературного походження – це твори, що увійшли в народну словесність з професійної літератури. Шляхи запозичення можуть бути різними. Найчастіше – пісня, створена автором і композитором, ставала популярною серед народу, а оскільки сприйнятий текст передавався в усній формі, ім'я автора й композитора затиралось, втрачалось, і пісня починала побувати як народна. Можливі й інші випадки. Наприклад, відомий авторський текст (вірш) клався на народну мелодію або мелодію композитора, ім'я якого залишалося невідомим. Бувало й таке, що наоснові певного авторського тексту складався подібний мотивами та образами з тією ж ритмомелодикою, але інший народний текст, що побутував паралельно з літературним.

Кожна пісня літературного походження має свою історію (яка, однак, не завжди зберігається в народній пам'яті), проходить різні періоди поширення, шліфування, переробки; поки входить в народну традицію, зазнає певних змін (часом досить значних), нашарувань різних епох і т. п. Але, незважаючи на ретельну народну обробку (подекуди упродовж кількох століть), пісні літературного походження все ж відрізняються від народних специфічними рисами. Це дає підставу відносити до їх розряду пісень, авторство яких не збереглося, які не мають літературних відповідників, але певними ознаками виокремлюється з-поміж власне народних. Найвизначальнішою їх рисою є інший рівень індивідуалізації. У той час, як

усна творчість вибирає усе найтипівіше, творить схематичні сюжети і доволі абстрактні узагальнені образи, літературна пісня як індивідуальна творчість побудована на основі особистих переживань, нетрадиційних ситуацій: фольклорне узагальнення життєвих явищ тут поступається місцем індивідуальним почуттям, які викликані конкретними обставинами. Фольклорізація літературних пісень – явище складне і часом важко пояснити, чому відбираються саме ті тексти, а не інші, чому в одні вносяться значні зміни (деякі пісні доповнюються, деякі, навпаки, скорочуються, замінюються окремі слова і т. п.), а інші залишаються без змін. Зіставлення варіантів літературних пісень з їх оригіналом не завжди дає логічне пояснення цього складного, не передбачуваного процесу. Тут діють якісь свої внутрішні закони відбору і трансформації, які неможливо нав'язати ззовні. Ф. Колесса так формулює цю думку: «Щоби ж книжковий твір міг перейти в усну традицію і стати народною піснею, мусить він змістом і формою добудовуватися до творів усної словесності, і, що найважливіше, він мусить, неначе прищеплена галузка, прийнятися на дереві народної поезії, втягти в себе його животворні соки та зростися з ним в одно, мусить перейти довгий процес асиміляції та вигладжування, а цього ніяк не можна заступити штучним способом». Оскільки пісня – літературно музичний твір, у цьому процесі важливе значення має і мелодія. Деякі пісні побутують з музикою відомих композиторів, інші мають кілька варіантів мелодій.

Література:

[Українська пісенна культура](#)[Електронний ресурс]. – Електронні дані. –

Режим доступу :http://ru.osvita.ua/vnz/reports/ukr_lit/16334/. – Назва з екрана.

Суворова Наталія Олександрівна
студентка IV курсу, групи МІД-63 НАКККіМ
науковий керівник
кандидат педагогічних наук, доцент
Шевченко Наталія Олександрівна

Тенденції розвитку ринку ресторанних послуг України

під впливом вегетаріанства

В сучасному світі все більшої популярності набуває вегетеріанство. Це спосіб харчування, при якому людина не вживає продуктів, отриманих шляхом вчинення насильства, - червоного [м'яса](#), птиці, риби та інших [морепродуктів](#), плоті будь-яких тварин, а також яєць. Вегетаріанці також можуть відмовлятися від споживання субпродуктів тваринного походження. Ці люди мають начебто свій «етичний» світ: вони товаришують, створюють чати в скапі, вайбері, обговорюють теми, стосовно збалансованого харчування, обмінюються смачними рецептами, домовляються про закупку овочів, фруктів, горіхів, діляться своїм досвідом з «новачками».

Стати вегетаріанцями людей спонукає декілька причин. Голоде найістотнішою з причин. Число людей у всьому світі, які можуть померти від голоду в поточному році, становитиме приблизно двадцять мільйонів, з них від недоїдання кожні 2,3 секунди вмирає одна дитина. Між тим, число людей, які мали б можливість нормально харчуватися, застосовуючи землі, що звільняються в результаті скорочення вживання м'яса на 10% лише американцями, становить близько ста мільйонів. У США 80% усіх врожаїв кукурудзи іде на корм худоби, яку вирощують на м'ясо, а вирощування вівса для тих же цілей дорівнює 95%. Якщо взяти до уваги, що для виробництва яловичини використовується 56% сільськогосподарських угідь США, стає зрозуміло скільки фунтів картоплі, зерна і сої можна виростити на акрах землі, відведених під кормові поля для худоби[2].

Друга причина-це стан навколишнього середовища. Головна причина парникового ефекту, це вуглекислий газ який виділяється, коли спалюють викопне паливо. Для дотримання м'ясної дієти потрібно в 3 рази більше палива ніж, для вегетаріанської. У багатьох країнах світу, в тому числі й в Україні, значна частина орного шару загублена через збільшення кількості тварин, що вирощуються на м'ясо. Через вирубку тропічних лісів для пасовищ та інших потреб, вимирають близько 100 видів тварин на рік.

Ще одна причина, щоб неїсти тваринну їжу – це те, що тваринні білки не кращим чином впливають на організм. Вегетаріанці впевнені: вони сприяють швидшому старінню. Поширення важких хвороб теж пов'язане із надмірним вживанням тваринної продукції. Ризик розвитку раку грудей у жінок, які вживають м'ясо щодня в 3.8 рази більше, ніж у тих хто м'ясо їсть рідше ніж один раз на тиждень. Вживання м'яса, яєць, сиру та молока щодня, для чоловіків може закінчитися раком простати, а рівень холестерину в крові буде становити приблизно 210 мг/л, що збільшує ризик померти від серцевого нападу більше 50%.

Сільськогосподарська промисловість витрачає велику кількість природних ресурсів, серед яких більша половини всієї прісної води іде саме на виробництво їжі тваринного походження. Подібний негативний вплив на довкілля полягає у використанні антибіотиків та пестицидів. Європейське Економічне Співтовариство забороняє годувати антибіотиками тварин, які вирощуються на м'ясо. Проте американська, китайська, російська м'ясна і фармацевтична галузь повністю за те щоб антибіотики використовувати. Крім того у грудному молоці матерів, які вживають переважно тваринну їжу, виявили хлорвміщуючі органічні пестициди, що в 35 разів більше ніж у вегетаріанок[1].

Під впливом поширення ідей вегетаріанства в Україні з кожним роком зростає кількість ресторанів та кафе з виключно вегетаріанською кухнею. Найбільшим вегетаріанським і веганським рестораном України, що відкритий в 2015 році у Києві став ресторан «Kudo». Тут поєднується авторська кухня і проведення цікавих зустрічей, які сприяють особистісному розвитку. Основною особливістю ресторану є відсутність в меню будь-яких компонентів тваринного походження. На сьогодні відомими в столиці є Esobuffet, TRI, Имбирь, Ilivecafé, Veganohooligano, Nebos. В таких закладах харчування часто проходять майтер-класи, лекції, заняття йогою, проводяться вегетаріанські фестивалі (Kyivveganboom, Govegan, [Vedalife](#)). Також вегетаріанці можуть зупинитися у вегетаріанському хостелі. (Хостел

Бомбей, ShantiHome, Kiev-ArtHostel). Підтвердження того, що вегетаріанство - це не тільки гастрономічні переваги, а ціла філософія життя можна знайти в кафе «Імбир». Тут є кілька стелажів з книгами про вегетаріанство, тому для гостей це не лише заклад громадського харчування, а й літературний притулок. А покуштувати тут можна вишукані страви, які кухарі готують за старовинними рецептами[4].

Вегетаріанське кафе у Львові Green відоме також як арт-кафе. Тут не тільки смачно готують, а й проводять різноманітні «зелені акції», вчать правильно готувати вегетаріанські страви під час майстер-класів, знайомлять із культурами Індії, Туреччини і навіть Мексики, оскільки в Green готують дуже смачні страви мексиканської кухні. У веганському кафе Дніпропетровська працюють лише вегетаріанці, які завжди запропонують щось смачненьке. Ужгородське кафе-кав'ярня «Ясне сонечко» пропонує страви з екологічно чистих продуктів: карпатські ягоди, овочі і фрукти з фермерських господарств і навіть цілком природні барвники - буряк, куркума і помідори. У кафе «Вітамін» міста Харкова навіть інтер'єр зроблений з природних матеріалів, а страви пропонуються без термічної обробки і консервантів. Ще одна приваблива причина відвідати «Вітамін» - всі страви шеф-кухар готує за авторськими рецептами.

Серед інших вегетаріанських закладів України доцільно згадати кафе здорової їжі в Чернівцях «Urban gooms», в якому практично всі страви, за бажанням клієнта, роблять по веганським (без застосування продуктів тваринного походження - молоко, яйця) рецептами. В «Urban gooms» можна не тільки скуштувати корисної їжі, але і послухати різноманітні лекції та долучитися до соціальних проєктів. Так, нещодавно приготовані кекси в кафе продавали на вулицях міста, а всі кошти пішли на придбання медичного обладнання для хворих дітей[3].

Їжа - джерело хімічних реакцій в організмі людини, і те, що ми їмо, впливає на нашу свідомість, емоції і на моделі поведінки, засновані на особистому досвіді. Якщо ми хочемо жити з більш високим рівнем

самосвідомості, в світі, щастя і любові до всіх створінь, нам слід відмовитися від вживання в їжу м'яса, риби, молюсків, раків, птиці та яєць. Люди, які не вживають в їжу м'ясо, досить спокійні та врівноважені, можливо тому, що не вбирають разом з їжею той страх, який залишається після вбивства тварини. Ставати вегетаріанцем чи ні - справа особиста, але зростання кількості закладів харчування, які пропонують пісні страви свідчить про популяризацію здорового харчування в цілому та вегетаріанства, зокрема. Адже однозначно доведено, що піст очищає організм.

Література:

1. Населенню про пестициди/Центр екологічних знань «Зелене світло». – Дніпропетровськ, 1999.– 26с.
2. Рифкин Джереми. Приближение биосферного века // Биосферная политика. – К.: Эхо-Восток, 1995. – 64 с.
3. 10 вегетарианских кафе и ресторанов Киева [Електронний ресурс]. – Електронні дані. – Режим доступу <http://womo.com.ua/8-vegetarianskih-kafe-i-restoranov-kieva/>. – Назва з екрана.
4. 8 лучших вегетарианских кафе в Украине [Електронний ресурс]. – Електронні дані. – Режим доступу http://ua.igotoworld.com/ru/article/716_vegetarianskie-kafe-ukrajiny.htm. – Назва з екрана.

Тітова Катерина Миколаївна
студентка магістратури НАКККіМ
спеціальність «Менеджмент соціокультурної діяльності»
науковий керівник
кандидат педагогічних наук, доцент
Монько Тетяна Савівна

**Роль української діаспори в популяризації народної української
творчості в Казахстані**

На сучасному етапі розвитку суспільства постає питання щодо підтримки української народної творчості та традицій в процесі формування та збереження національної ідентичності.

Копієвська О.Р. зазначає, що основою державних гарантій збереження і розвитку культури є державне фінансування. В зв'язку з цим необхідно в базових законах більш чітко регламентувати питання державної підтримки культури. При цьому, пріоритет прав людини повинен гармонійно поєднуватися з інтересами суспільства і держави [2].

У Казахстані громадськість республіки, українські національно-культурні об'єднання за сприяння Посольства та Генерального консульства України щорічно проводять заходи із відзначення річниці від дня народження Т. Шевченка. Так, у Президентському Центрі культури, Державній бібліотеці в Алмати, в музеї Кобзаря у місті Форт-Шевченко, Українському навчальному комплексі Астани організують виставки його творів, у недільних українських школах проходять відкриті тематичні уроки, конкурси читців творів Т. Шевченка, літературно-мистецькі вечори, концерти художньої самодіяльності. До річниці від дня народження Кобзаря створено ще один український національно-культурний центр в Алматинській області. За пропозицією його активістів, він носитиме ім'я Т. Шевченка. Це уже 21-й український національно-культурний центр, що діє в Казахстані[1].

Стратегічними завданнями та пріоритетними напрямками в роботі з українською діаспорою є: здійснення інформаційно-комунікаційних проєктів, спрямованих на розвиток та забезпечення національно-культурних потреб закордонного українства; інформування діаспори про актуальні події суспільного та культурного життя України; сприяння встановленню контактів між науковими закладами, установами культури, творчими колективами з різних країн, які прагнуть підтримувати зв'язки з Україною; створення мережі українських інформаційно-культурних центрів за кордоном – «Українських домів».

Але залишається чимало проблем, вирішення яких потребує постійної уваги як з боку керівництва держави, так і регіональних органів влади. Серед основних проблем у роботі з діаспорою є недостатня узгодженість дій державних установ та громадських організацій, що займаються проблематикою української діаспори, та відсутність українських культурно-інформаційних центрів в місцях компактного проживання українців в Казахстані[1].

Також особливо гостро на сьогоднішній день постає питання налагодження широких гуманітарних та інформаційних зв'язків між українськими громадами світу, а також між громадським сектором і державою. Проте саме з огляду на це і з метою сприяння вирішення цього питання, за кордоном і в нашій державі проводяться різноманітні акції – видання довідників і посібників, «круглі столи», засідання, конференції.

Цікавим є підготовлений Інститутом досліджень діаспори довідник «Українські організації в країнах Заходу», який містить лапідарну інформацію про громадські, жіночі, молодіжні, культурно-просвітні, освітянські, наукові, релігійні, бізнесові, спортивні та інші інституції наших співвітчизників у понад 30 країнах світу. Дарування вітчизняним та українським закордонним інституціям видань інституту є одним із регулярних заходів міжнародного фестивалю «Нашого цвіту – по всьому світу», який проводиться щорічно.

Щодо інших форм діяльності, актуальною була міжнародна наукова конференція «Україна і Європа», яку провів відомий у світі науковий центр україністики в Іллінойському університеті в м. Урбана-Шампейн (США). Науковці-україністи з усієї діаспори, а також і з України, своїми аналітичними доповідями популяризують світовій громадськості надбання народної української творчості. Саме українська діаспора в США взяла на себе місію створювати для України міжнародний імідж.

Так, на базі Національного університету «Львівська політехніка» відбулася Перша міжнародна наукова конференція «Діаспора як чинник

утвердження держави Україна у міжнародній спільноті». Під час конференції було зроблено перші кроки акції «Українську книгу – східній діаспорі». Мета акції – допомогти східній українській діаспорі у формуванні та поповненні бібліотек. Для цього було зібрано близько 500 примірників української книжки для діаспори Казахстану[3].

Отже, за умов розвитку культурних взаємин між Україною та Казахстаном, співпраця з українською діаспорою має стати для України вагомим фактором реалізації зовнішньокультурної політики, забезпечить позитивний міжнародний імідж, сприятиме розв'язанню внутрішніх проблем за рахунок залучення потенціалу українського зарубіжжя.

Література:

1. Вівчарик М.В. Українці в світі: східна і західна діаспора/ М.В.Вівчарик// Український історичний журнал. – 2013. – № 11, 12. – С. 57–67.
2. Копієвська О.Р. Культурні традиції у формуванні національної ідентичності / О. Р. Копієвська // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури: зб. наук. ст. –К., 2014. – Вип. 32. – С. 194–201.
3. Стефапик Ю.К. Українська еміграція / Ю. К. Стефапик. – К.: Либідь, 2012. – 207 с.

Токовенко Маргарита Вікторівна
студентка III курсу, групи МСКД-54НАКККіМ
науковий керівник
кандидат педагогічних наук, доцент
заслужений працівник освіти України
Ашаренкова Наталія Георгіївна

Сімейна обрядовість як складова збереження української культури

Важливу роль в українській культурі відіграє сімейна обрядовість. У довідкових виданнях обрядтлумачиться як традиційні символічні дії, що в образній формі виражають соціально визначні події в житті людини та соціуму. Життя українців традиційно супроводжувалося різноманітними

обрядами і ритуалами, які позначали найважливіші стадії розвитку родини: утворення сім'ї, народження дитини, її повноліття, сімейні ювілеї, смерті когось із членів сім'ї [3].

Як стверджують дослідники сімейної обрядовості М. Теодорович і Й. Лозинський, традиційна родинно-побутова культура українців характеризується особливою піднесеністю. Вона проявилася ще у дохристиянський період, коли міфологія була підґрунтям уявлення про світ.

Сьогодні в Україні активно відроджуються народні християнські обряди і звичаї, пов'язані із народженням і смертю людини, створенням нею сім'ї, вихованням дітей тощо. Принципово важливим у підтримці самотності українців є те, щоб кожний етнографічний район, незалежно від того чи це місто, чи село, передавали наступним поколінням свої традиції, які формують особливий родинний лад. Саме завдяки міцній християнській сім'ї наш народ зумів зберегти національну свідомість, психологію і культуру [4].

Упродовж віків сформувався комплекс сімейної обрядовості, основними елементами якого є: родильні, весільні, поховальні й поминальні обряди. Крім них, у родині нерідко відзначалися й інші події: пострижини, вступ до парубоцтва і дівочтва, повноліття, срібне і золоте весілля [3].

У весільній обрядовості українців збереглося чимало язичницьких елементів і хоча первісний зміст їх втрачено, народ й досі їх використовує [1, с. 391-406]. Весільний обряд і на сучасному етапі розвитку суспільства виконує важливі соціально-виховні функції, має певні регіональні відмінності, про що свідчать приклади наведені в презентації. Гуманістична сутність обряду одруження формує риси моральної чистоти і духовного багатства людини [4].

Зібрані в XIX-XX ст. Михайлом Зубрицьким етнографічні матеріали, пов'язані з народженням дитини, доносять до нас багату смислово архаїку і різноманітність місцевих обрядів і звичаїв. У побутуванні вони не завжди осмислювалися відповідно до первісної магічно-символічної значимості, але

оберігалися порівняно стійко, оскільки народна традиція поєднувала їх з життєвою значущістю: успішним народженням, здоров'ям матері й дитини, благополуччям і щастям новонародженого.

У звичаях і віруваннях українців, пов'язаних зі смертю людини, простежується нашарування елементів різних часів і культурних рівнів. Загальна структура і різноманітність локальних варіантів народних похоронно-поминальних обрядів і звичаїв українців мають у своїй основі вірування й уявлення про потойбічний світ, існування реальних зв'язків і взаємодії померлих із живими нащадками [2].

Таким чином, народна культура відіграла особливу роль в історії. Завдяки їй в умовах тривалої відсутності національної державності була збережена спадкоємність української культурної традиції. Процеси індустріалізації і урбанізації нівелюють національні і регіональні культурні цінності. І в цих умовах важливо ретельно вивчати, зберігати і популяризувати обрядизвичаї, створені поколіннями українців.

Література:

1. Лозко Г. С. Українське народознавство / Г. С. Лозко. – К.: АртЕК. – 472 с.
2. Сімейні звичаї та обряди [Електронний ресурс] / Життя Карпатського Народу. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <http://carpathians.eu/karpatskii-narod/zhittja-i-pobut/zvichaji-ta-obrjadi/cimeini-zvichaji-ta-obrjadi.html>. – Назва з екрану.
3. Сімейна обрядовість [Електронний ресурс] / Ігнорик. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <http://ignorik.ru/docs/simejna-obryadoviste.html>. – Назва з екрану.
4. Сімейні обряди та звичаї [Електронний ресурс] / Про Україну. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <http://about-ukraine.com/index.php?text=59>. – Назва з екрану.

Торгало Богдан Олегович
студент магістратури НАКККіМ
спеціальність «Менеджмент соціокультурної діяльності»
науковий керівник
кандидат педагогічних наук, доцент

Представлення українського культурного продукту у Франції

Популяризація українського продукту за кордоном є важливим завданням, зокрема у Франції. Не останню роль в даному напрямку відіграє посольство України у Франції. Слід зауважити, що посольство постійно співпрацює з активом громади, відбуваються зустрічі Посла з представниками українських організацій. У січні 2016 року, за сприяння Посольства, був проведений перший Форум українських асоціацій та ініціатив, на якому було представлено роботу більше сорока громадських об'єднань. Також багато культурно-мистецьких заходів відбуваються у співпраці з громадою. Наприклад, Український літературний клуб займається популяризацією сучасної української літератури та перекладів українських творів на французьку мову, як наслідок були презентовані книжки Оксани Забужко, Марії Матіос, які вийшли у Франції французькою мовою [1].

У співпраці з Центром культурних ініціатив «Відповідальне майбутнє» був проведений, в залі «Корто» в Парижі, благодійний концерт талановитих українських дітей та відомого українського піаніста Дмитра Суховієнка. Благодійний фонд «Україна» підтримав міжнародний конкурс-фестиваль гри на фортепіано «Резонанси», а у 2016 році відбувся третій конкурс-фестиваль, організований у Парижі для промоції української музики.

Наприклад, прикладом успішного просування українського продукту на французький культурний ринок стала співпраця театру «Дах», гурту «Дах Дотерз» у п'єсі «Антигона». Проте це не перший виступ театру Влада Троїцького у Франції. В рамках фестивалю «Україна вільна сцена», у квітні 2015 року, був показаний спектакль Влада Троїцького і його театру «Собача будка», який викликав аншлаг. А у гурту «Дах Дотерз», який взяв участь у спектаклі французького режисера Люсі Берелович «Антигона», уже налагоджена співпраця з французькими партнерами, їх часто запрошують

виступати. Гурт Дах Дотерс виступає по всій Франції, його можна вважати прикладом успішного завоювання французької публіки[1].

Взагалі у Париж останнім часом приїздить все більше українських митців, а саме художників, режисерів, акторів, музикантів. Впродовж 2016 року майже щомісяця відбувалися українські концерти різних стилів і напрямків.

Наприклад, асоціація медичної та благодійної допомоги «Франція-Україна» організувала благодійний концерт класичної музики у престижному концертному залі Плеєль, а виконавцями були піаністи з окупованих Донецька, Луганська і Криму. Також у Париж з концертами приїздили Бумбокс, брати Яремчуки, ТНМК, Сергій Василюк соліст гурту «Тінь Сонця», «Океан Ельзи», який виступив у відомому концертному холі Олімпія. А наприкінці листопада гурт «ДахаБраха» зіграє два концерти у Парижі у рамках туру по Франції[3].

У свою чергу, з 18 квітня до 7 травня у Парижі був представлений проект візуального та медіамистецтва «Декомпресія», який експонувався у самому центрі Парижа, у готичному соборі Сен-Мері поруч із Центром Помпіду. Його ініціаторами стали організатори фестивалю «ГогольFest» (Україна) та «SOUFFLE collectif» (Франція).

Слід звернути увагу на те, що «Декомпресія» об'єднала роботи цілої групи українських митців, які найновітнішими засобами медіа-арту, перформансу, звукових та світлових інсталяцій, створенням арт-буків інтерпретували події, що відбулися в Україні впродовж 2013-2014 років. Майже всі роботи виставки створені у режимі site specific, тобто, адаптовані до місця, де вони виставлятимуться. Учасниками проекту стали Антон Байбаков, Гамлет Зіньковський, Алевтина Кахідзе, Дар'я Кольцова, Роман Михайлов, Роман Мінін, Олександр Михед, Сергій Петлюк, Юлія Полуніна-Бут, Віктор Сидоренко, Оксана Чепелик, Аліна Якубенко, арт-група ЙОД, Олександр Єльцин, Максим Дондюк, Ілля Павлов, Марія Норазян.

Концепцією та організацією займаються Дар'я Кольцова та Жюльєн Колардель[2].

Таким чином, в перспективі Україні слід проводити більше якісних і цікавих культурно-мистецьких та інформаційних іміджевих акцій щоб представити свій культурний продукт на таких важливих іміджевих майданчиках як Паризький салон книги, Каннський кінофестиваль, Авіньйонський театральний фестиваль, Міжнародний музичний фестиваль у Кольмарі тощо.

Література:

1. Культурна дипломатія у Франції [Електронний ресурс]. – Електронні дані. – Режим доступу : global-ukraine-news.org/.../kultura-dyplomatiya-v-fr. – Назва з екрану.
2. Українська «Декомпресія» у Франції [Електронний ресурс]. – Електронні дані. – Режим доступу : artukraine.com.ua/n/ukrainska-dekompresiya-u-francii/. – Назва з екрану.
3. Українці за кордоном [Електронний ресурс]. – Електронні дані. – Режим доступу : culture-ukraine.com/fr/tag/ukrayintsi/. – Назва з екрану.

Федоренко Ольга Юріївна
студентка магістратури КНУКіМ
спеціальність «Культурологія»
науковий керівник
доктор історичних наук, професор
Федотова Оксана Олегівна

Перспективи розвитку культурно-дозвіллевих центрів України

Актуальність теми зумовлена необхідністю впровадження новацій усферу дозвілляз метою забезпечення позитивного розвитку сучасного суспільства. Україна знаходиться на межі трансформаційних процесів в сфері культурно-дозвіллевої діяльності, що потребує розширення

кола знань щодо новацій в розважальній індустрії. Одними з потужних елементів цієї індустрії є культурно-дозвіллеві центри, завдяки діяльності яких відбувається задоволення запитів і потреб кожної людини. Потреби людей у якісно нових формах дозвілля, а також їх різноманітні породжують попит на послуги компаній з організації дозвілля. Це вимагає від культурно-дозвіллевих закладів України креативного підходу, якісного, ексклюзивного продукту, що створюється, орієнтуючись як на індивідуальність окремої людини, так і певних груп та населення в цілому.

Основними завданнями, які стоять, у тому числі і перед працівниками культурної індустрії, надати послугам цієї індустрії гуманістичного, розвиваючого характеру, що має забезпечуватися і новітніми винаходами у сфері розважальних послуг [3].

Серед основних організаційних принципів культурно-дозвіллевої діяльності важливе місце посідають: добровільність, відповідність потребам та інтересам відвідувачів, ініціативність та самодіяльність, самоорганізація, естетизація дозвіллевого середовища, оптимальне поєднання виховних, розважальних і психолого-оздоровчих завдань [2, с. 4].

Варто зазначити, що розвиток культурної сфери, зокрема, культурно-дозвіллевої діяльності, був у полі зору багатьох науковців.

Наприклад, даній тематиці присвячені праці Г.А. Аванесової, В.Й. Бочелюк, В.В. Бочелюка, І.В. Воробйової, Е.І. Григорєвої, О.Д. Дашковської, А.Д. Жаркова, Н.Л. Ідрисової, Т.Г. Кіселевої, В.Н. Наумчик, В.М. Чижикова [1].

Втім, вважаємо, необхідно звернути увагу на те, що при створенні сучасного, позитивного культурно-дозвіллевого середовища особливе значення має надаватися розробленню дозвіллевих програм у культурно-дозвіллевих центрах. При цьому необхідно враховувати не тільки психологічні закономірності взаємодії людей у клубних об'єднаннях, різноманіття зв'язків між ними в процесі спілкуванні, особистих і групових інтересів, мотивів відвідування, але й хоча б загальні особливості дозвіллевої

орієнтації людей, яка складається стихійно, незалежно від діяльності тієї чи іншої клубно-дозвіллевої установи.

Сучасні культурно-дозвіллевi центри виступають як місце інтегрованого надання соціально-культурних послуг у сфері дозвілля. У них люди не тільки мають можливість задовільнити свої рекреаційні потреби, але й здобувають навички самореалізації, самоствердження через творчість, набувають досвід дозвіллевого поведіння. Тому працівники цієї сфери мають постійно піклуватися про якісне поліпшення змісту і форм своєї діяльності, про створення позитивного культурно-дозвіллевого середовища. Для того, аби цього досягти, необхідно відмовитися від заорганізованості, одноманітності і шаблонності культурно-дозвіллевих форм, постійно прагнути розробляти і включати в практику нові, нестандартні форми розваг, спілкування і творчості різних верст населення.

На сьогоднішній день культурно-дозвіллевi центри стають доступними та актуальними для суспільства, особливо, молоді. Це вимагає інноваційних методів роботи у сфері дозвілля. Наприклад, дозвіллева сфера в розвинених зарубіжних країнах має розгалужену інфраструктуру, складну технічну матеріальну базу та потужні кадри.

Література:

1. Бочелюк В.Й. Дозвіллезнавство : навч. посібник/В.Й. Бочелюк, В.В. Бочелюк. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 208 с.
2. Воловик А.Ф. Педагогіка дозвілля/ А.Ф. Воловик. – Х.: ХДАК, 1999. – 332 с.
3. Минц Г.И. Свободное время: желаемое и действительное / Г. И. Минц. – М., 1998. – 222 с.
4. Скрипунова Е. Л. О предпочтениях городской молодежи / Е. Л. Скрипунова, А.Л. Морозов // Социс. –2002–№1.

Федотова Катерина Валеріївна
студентка III курсу групи МІД-64 НАКККіМ
науковий керівник

Європейський день мов як засіб мультилінгвістичної популяризації

Одним з найбільших здобутків будь-якого народу є мова. Протягом багатьох століть чи на рівні усного переказу з уст в уста, чи фіксуючись у текстовій формі, вона сприяє збереженню духовної сутності народу, національної і культурної ідентичності, формуванню багатомовної картини світу. «Головна зброя народного генія – його мова» - писав французький письменник Стендаль [10]. Навчання грамоті, засвоєння знань, соціальна інтеграція – усе це сприймається через мову, котра вбирає національне, культурне, і, часом, релігійне самоусвідомлення кожного індивіду. Мова – це головна складова людини. Між тим, спеціалісти стверджують, що через декілька поколінь більш половини з семи тисяч існуючих на сьогодні в світі мов (більшістю з яких говорять в Африці та Азії) можуть занепасти через те, що щезнуть, і лише з-за того, що вони не використовуються у діловодстві, освіті та засобах масової інформації.

Зважаючи на сказане вище, зростає необхідність проведення відповідних форумів із мовного питання. Історія свідчить, що подібна практика в світі була запроваджена у 20-х роках ХХ століття. Так, 1928 року в Парижі відбувся міжнародний мовний конкурс. Основним критерієм оцінки мов виступав показник милозвучності. Форум проходив у декілька етапів. Серед чотирьох переможниць українська мова посіла третє місце, поступившись французькій та італійській і залишивши після себе мову фарсі (перську). У 1934 році, також у Парижі, пройшов другий мовний конкурс. Найкращою з мов світу цього разу була визнана французька, друге здобула фарсі, а третє місце знову посіла українська мова [8]. Результати роботи наукових форумів публікувалися в західній пресі. У радянських органах друку (через відомі причини) така інформація не обнародувалася.

На сучасному етапі мовні форуми набули принципово іншого характеру. Так, 26 вересня щорічно відзначається Європейський день мов. Свято започатковане відносно нещодавно – 6 грудня 2001 року за ініціативи Європейської комісії та Ради Європи. Основною метою його є спонукання мешканців європейського простору до вивчення декількох мов. Така постанова питання диктується і офіційною мовною політикою Євросоюзу, оскільки вона безпосередньо спрямована на збереження та подальший розвиток мов світу. Є мови, які зникають, але є й такі, що відроджуються. Скажімо, мови бувших республік Радянського Союзу. Не зважаючи на свою давню історію, багато з них лише зараз починають грати повноцінну роль у суспільному житті.

Святкування Європейського дня мов також обумовлене фактом оголошення ЮНЕСКО початку XXI століття – епохою поліглотів. До Європейського союзу входить 27 країн, проте, на практиці, у європейському просторі циркулює значно більше мов спілкування. На рівні європейських установ паралельно вживаються такі 23 офіційно визнані мови, як: англійська, шведська, чеська, болгарська, французька, угорська, фінська, грецька, словенська, датська, словацька, ірландська, румунська, іспанська, португальська, італійська, польська, латиська, нідерландська, литовська, мальтійська, німецька, естонська. Проте, слід зауважити, що наряду з ними в Європі співіснують близько 60 регіональних і мов нацменшин, а також понад 175 мов, якими розмовляють мігранти [5]. Виникає ситуація, коли в ході звернення до певної організації, службові документи видаються лише у перекладі на 23 офіційні мови, решта – залишаються поза увагою. Не дивлячись на проголошену рівноправність усіх мов Союзу, з подальшим розширенням теренів ЄС все частіше мають місце факти «європейської двомовності», коли на практиці в діяльності інстанцій послуговуються в основному англійською, французькою та, інколи, німецькою. Між тим, інші мови використовуються за потребою.

За даними ООН, близько половини існуючих в світі мов перебуває на межі зникнення. Кожен місяць в світі зникають дві мови. Тисячі мов не використовуються системами освіти. Якщо мову вивчають менш 70 % дітей, вона вважається такою, що вимирає [6]. Подолати відставання у мовному питанні якраз і покликаний згаданий форум, оскільки має не лише нагадати про існуючу ситуацію, а й посилити інтерес до вивчення різних мов упродовж усього життя, сприяючи їх активній популяризації.

В ході форуму традиційно відбувається ряд заходів. Так, Європейський комісар у справах багатомовності проводить прес-конференцію, присвячену деяким аспектам мовного питання. Проходить також серія акцій та семінарів за участі Генеральних директорів Європейської комісії з питань освіти і культури, активно впроваджуються мультимедійні проекти. У рамках Європейського дня мов відбуваються пробні заняття з іноземних мов для дорослих та дітей, обговорення можливостей освіти за кордоном, покази європейських фільмів, літературні зустрічі, майстер-класи, конкурси та багато іншого.

За даними дослідження Європейської інформаційної мережі у галузі освіти Europeise встановлено, що у 30 країнах (25 з яких є членами ЄС) вивчення іноземної мови є обов'язковим. 95% іноземних мов становлять англійська, іспанська, французька, німецька, російська. Найпоширеніша між них на першій і другій сходинці системи освіти – англійська. Німецька переважає у Центральній, Східній і Північній Європі, французька – у Північній [4].

На сьогодні цілком природно, що в окремих країнах Європейського союзу стало нормою, коли діти молодшого шкільного віку починають з дитинства вивчати до трьох мов і на момент завершення середньої освіти володіють ними майже вільно на рівні їх носіїв. Не випадково навіть у Європі XVIII-XIX століть було модно знати хоча б одну з іноземних мов та, по можливості, прилюдно блиснути фразою на латині, французькій, німецькій чи англійській, що вважалося нормою. Самим знаним поліглотом у світі

визнано кардинала Італії Д. Меццофанті, який досконало володів 39 мовами і розумів 21 мову [4].

Відповідно до сучасних потреб, знати ще одну мову – нагальна життєва необхідність, як і подальше продовження вивчення мов у зрілому віці. Означений підхід у межах Євросоюзу орієнтований на збереження і розвиток мовного різноманіття.

Отже, в умовах, коли щорічно в світі зникає по декілька національних мов, значно підсилюється необхідність проведення лінгвістичних форумів, що на практиці можуть привернути увагу до даної проблеми. Саме тому «Європейський день мов» не лише сприяє висвітленню стану мовного питання, але й суттєво стимулює до вивчення різних мов протягом усього життя, у такий спосіб популяризуючи мультилінгвізм у світі. Можна висловити сподівання, що вказана практика сприятиме як поширенню культурного багатства європейських країн на терені нашої держави, так і зміцненню позицій української мови в світі.

Література:

1. Ганич Д. І. Словник лінгвістичних термінів / Д. І. Ганич, І. С. Олійник. – К. : Вища школа, 1985. – 360 с.
2. Головин Б. Н. Язык и статистика / Б. Н. Головин. – М. : Просвещение, 1970. – 190 с.
3. Європейський день мов 2016 [Електронний ресурс]. – Електронні дані. – Режим доступу: <http://www.dilovamova.com/index.php?page=10&holiday=222>. – Назва з екрана.
4. Европейский день языков 2016 [Електронний ресурс]. – Електронні дані. – Режим доступу: <http://my-calend.ru/holidays/evropeyskiy-den-yazykov>. – Назва з екрана.
5. Европейский день языков – фестиваль 2016 [Електронний ресурс]. – Електронні дані. – Режим доступу: <http://delo.ua/events-calendar/id/evropejskij-den-jazykov-fest-6736/>. – Назва з екрана.

6. Запорожець С. Мова під цивілізаційним соусом[Електронний ресурс] / Семен Запорожець // Коментарии. – Електрон. текст. дані. — Режим доступу:<http://kyiv.comments.ua/article/2014/07/28/085734.html>. – Назва з екрана.
7. Калашник В. С. Милозвучність / В. С. Калашник // Українська мова : енциклопедія. – К. : Укр. енцикл., 2004. – С. 342.
8. Конкурс мов 2014 [Електронний ресурс]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу:<http://ua-etymology.livejournal.com/311942.html>. – Назва з екрана.
9. Самійленко В. І. Дбаймо про фонетичну красу мови / В. І. Самійленко // Урок Української. – 2003. – № 2. – 28–29.
10. Тоцька Н. І. Засоби милозвучності української мови / Н. І. Тоцька // Українське мовознавство. – К., 2000. – Вип. 22. – С. 3–9.

Хлистун Денис Миколайович
студент IV курсу, групи МСКД-53НАКККіМ
науковий керівник
кандидат педагогічних наук, доцент
заслужений працівник освіти України
Ашаренкова Наталія Георгіївна

Роль громадських організацій в культурному житті українців в Канаді

Українці Канади є одним з найбільших осередків української діаспори в світі. Проблемі збереження і розвитку української культури в Канаді, участі в ній культурно-гуманітарних інституцій присвячені праці вітчизняних вчених: О.Г. Бажана, В.Ю. Макара, С.А. Макарчука, В.Б. Євтуха, О.О. Ковальчука, В.О. Ігнатова, В.М. Шкільної, Т.В. Грищука, В.П. Трощинського, А.А. Шевченка, а також численні доповіді Шевченківської фундації та інші.

За даними останнього перепису населення (2006 р.), в Канаді проживає 1209085 осіб українського походження. З них у 300 590 чол. обоє батьків є українцями, а у 908 495 чол. – один із батьків є українцем. Українці

становлять 3,87% від кількості населення країни та є сьомою національною меншиною Канади. За чисельністю українській громаді Канади належить друге місце в світі після української громади Росії [1].

На теперішній час культурно-просвітницькі організації відіграють помітну роль в культурному житті української діаспори. Вони не тільки популяризують українську культуру, а й виконують функції іміджмейкерів України за кордоном.

Конгрес українців Канади (UCC) - громадська представницька рада, яка об'єднує 33 організації та їх філії, центр якої знаходиться в м. Вінніпегу. Конгрес українців Канади має 6 провінційних рад, розташованих в різних містах і провінціях країни: Онтаріо, Манітобі, Саскачевані, Альберта, Британській Колумбії, Квебеку і 34 відділення в містах Канади [2].

Місія UCC - представляти українську громаду народу і уряду Канади, сприяти зв'язкам з Україною, виявляти і враховувати потреби української громади в Канаді, аби забезпечити її подальше розвиток. Основні завдання полягають в сприянні дружнім взаєминам Канади та України, збереженні самобутності громади шляхом активізації діяльності українських шкіл, церков, творчих колективів. Керівник і члени президії UCC проводять щорічні зустрічі з міністрами федеральних і провінційних урядів, депутатами парламенту Канади, послами Канади в Україні та України в Канаді, під час яких порушують питання стосовно стану і підтримки української громади, розвитку відносин між Канадою та Україною, офіційної політики Канади щодо України [2].

Українська канадська фундація ім. Тараса Шевченка (Canada Ukraine Foundation (CUF))- неприбуткова благодійна корпорація української діаспори Канади. Вона була створена з метою заснування основного фонду, призначеного для збереження і поширення українсько-канадської культурної спадщини, розвитку українсько-канадської спільноти [3].

Важливим напрямом діяльності громадських організацій Канади є розробка і реалізація соціально-культурних проектів. Одним із них є

Holodomor National Awareness Tour (Голодомор Тур Національної Проінформованості). Він представлений чотирма організаціями: CanadaUkraineFoundation (CUF), Український Канадський Конгрес (UCC), Український канадський центр досліджень і документації (UCRDC) і Голодомор науково-освітній консорціум (HREC) [4].

За задумом авторів, реалізація цього проекту дозволить укріпити взаємозв'язки між громадами, сприятиме міжкультурному взаєморозумінню, терпимості та повазі до демократичних цінностей. Саме так вважає Боб Оніщук, колишній голова CUF і керівник проекту [4].

Цей проект впроваджуватиметься як навчальний модуль для учнів початкової та середньої шкіл, популяризуватиме цінності мультикультурності, важливість і розмаїття прав і свобод людини, верховенство права, повагу до людської гідності. В ньому наведені також приклади злочинів проти людяності, геноциду крізь призму Голодомору [4].

Holodomor National Awareness Tour втілюватиметься в життя за допомогою спеціальних автобусів, обладнаних найсучаснішими інтерактивними аудіо-візуальними технологіями. В них створено зручності для людей з обмеженими можливостями. Проектом передбачається відвідування початкових і старших шкіл, університетів, урядових будинків в українських районах, проведення культурних заходів, фестивалів тощо. Метою «туру обізнаності» є інформування канадців про події і наслідки Голодомору, штучно створеного Й. Сталіним в 1932-1933 рр.[4].

За участі громадських організацій Канади відбувається багато івент-заходів, присвячених українській культурі. Наприклад, «Канадсько-Український Національний Фестиваль», «Український фестиваль в столиці Оттава», «Bloor West Village».

«Український фестиваль в столиці Оттава» проводився вдруге на території Українського католицького собору святого Івана Хрестителя 21-24 липня. Головна мета – популяризувати українську культуру серед канадського населення, більше розповісти про Україну. Програма фестивалю включала:

перегляд українського кіно, показ мод, танці, виступи відомих музикантів, проведення ярмарку та багато іншого. Важливим було те, що на цих заходах були присутні представники канадського уряду, Конгресу українців Канади і посольства України в Канаді.

Отже, громадські організації українців відіграють важливу роль в культурному житті Канади, активно співпрацюють з українською діаспорою Канади, виконують представницькі функції України за кордоном.

Література:

1. Українці в Канаді[Електронний ресурс]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <http://canada.mfa.gov.ua/ua/ukraine-%D1%81%D0%B0/ukrainians-in-%D1%81%D0%B0>. – Назва з екрана.
2. Конгрес Українців Канади[Електронний ресурс]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу:<http://www.ucc.ca/about-ucc/>. – Назва з екрана.
3. Шевченківська фундація: річний звіт 2011 (англ. ShevchenkoFoundation: AnnualReport 2011). - Вінніпег, 2011. - 52 с.
4. HolodomorNationalAwarenessTour[Електронний ресурс]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://www.cufoundation.ca/current-operating>. – Назва з екрана.

Худолій Зоя Анатоліївна
студентка IV курсу, групи МІД-63НАКККіМ
науковий керівник
кандидат філософських наук, доцент
Головач Наталія Миколаївна

Популяризація українських звичаїв, традицій та обрядів серед молоді

Питання про місце й роль народної – традиційної культури в сучасному суспільстві є незвичайно цікавим і важливим. Кожна нація, кожен народ, мають свої традиції, звичаї, обряди та свята, становлення яких відбувалося впродовж багатьох століть, а тому вони відіграють надзвичайно велику роль в духовно-культурному розвитку кожної особистості.

Як зазначає О. Копієвська, то загальним знаменником змісту національної культури є традиція, яка виступає як певна форма трансляції культури, як соціальна пам'ять та виражає сукупність знань, ідеалів, духовного досвіду народу. Мета традиції полягає у тому, щоб закріпити і відтворити в нових поколіннях уставлені способи життєдіяльності, типи мислення і поведінки. Форми реалізації традиції різноманітні, але основними з них є звичай, свято та обряд [1].

Звичай є засобом збереження, передачі інформації та зміцнення зв'язку із родом, до якого ми належимо. Звичай значно більше пов'язаний з практикою повсякденного життя, ніж обряди.

У свою чергу, обряд є справді унікальним і незамінним засобом фіксації досягнень людської спільноти в налагодженні свого співжиття, тобто є формою суспільної свідомості [5].

На сьогодні звичаї, традиції та обряди створюють основу культури, забезпечують відтворення, збереження, трансляцію соціального досвіду нашого народу. Проте нині постає проблема незацікавленості більшості молоді вивченням та використанням спадщини набутою нашими предками, і вважає, що народне мистецтво є примітивним мистецтвом, а дотримання національних традицій, як ознаку відсталості [1].

А тому постає питання, яке полягає в тому, як нам, сучасним українцям, сприймати у сьогоднішній залишене нащадками культурно-історичне надбання, традиційні звичаї і обряди, які є однією з найдавніших форм духовної культури українського народу та як донести інформацію і максимально зацікавити молодь українськими традиціями, звичаями та обрядами.

На думку вчених саме внаслідок засвоєння культурних традицій, звичаїв та обрядів свого народу людина знаходить в собі минуле і майбутнє, не даючи загубитися ні одному, ні іншому.

На початку XXI століття, в умовах глобалізації та стрімкого входження України до цивілізаційного співтовариства, у країні все ж таки зберігаються

осередки автентичного функціонування фольклорних народнопісенних та інструментальних традицій. Це показник того, що народні традиції настільки давні і важливі для українського народу, що їх неможливо викорінити за короткий час.

Хоча нині в Україні фольклористичний рух є досить розгалуженим явищем.

За приклад можна взяти тернопільське культурно-просвітницьке товариство «Вертеп» (голова – Т. Гребеняк, художній керівник – О. Гуглевич-Гребеняк). Для учасників цього товариства фольклор є не реконструктивним матеріалом, а основою духовного життя. Наприклад, всі учасники товариства справляють весілля за традиційним обрядом, зокрема молода повинна зробити собі весільне вбрання власноруч, так як лише в таких умовах можна зрозуміти символічне, духовне значення цієї обрядодії [4].

Також, у Черкаській області, на основі зимових традиційних свят і обрядів було створено дійство на фольклорній основі під назвою «Три празника в гості», об'єднуючи в собі такі свята, як Різдво, Меланки і Василя, Водохреща. Колядки, щедрівки, використанні в цьому дійстві, записані режисером Леонідом Ковалем в селах Тальнівщині, Маньківщині.

Слід відзначити, що останнім часом з'явилася низка всеукраїнських і міжнародних фольклорних фестивалів, які репрезентують традиційну народну пісенну культуру, серед них «Берегиня» (м. Луцьк), «Коляда» та «Древлянські джерела» (м. Рівне), «Київська Русь» (м. Київ).

У свою чергу, проводяться регіональні зустрічі «Музичні майстерні», метою яких є популяризація української народної музичної культури серед молоді, творче спілкування й передача виконавської інструментальної традиції, яка ще збереглася в окремих осередках [4].

У процесі збереження традиційної культури, фольклору, велику роль відіграють і окремі особистості, які зберігають у пам'яті значний репертуар народних пісень, легенд, переказів і вміють майстерно їх донести до аудиторії. Унікальною у цьому відношенні є творчість Ніни Матвієнко, яка

вже близько трьох десятиліть є «візитною карткою» української нації на міжнародній арені [4].

Також, неабиякої уваги заслуговує творчість надзвичайно креативного і справжнього майстра своєї справи – Олега Скрипки, лідера рок-групи «Воплі Відоплясова», творчість якого тісно поєднується з народним фольклором. В даному напрямку також працюють такі фольклористичні гурти та рок-групи, як «Мандри», «Карпатіянс» тощо.

Отже, підсумовуючи можна зазначити, що без знання і розуміння традиційної культури неможливе самоусвідомлення приналежності до свого народу.

Література:

1. Копієвська О. Р. Культурні традиції у формуванні національної ідентичності [Електронний ресурс] / О. Р. Копієвська. – Електронні дані. – Режим доступу : <http://elibrary.ru/item.asp?id=22151092>. – Назва з екрана.
2. Воропай О. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис / О. Воропай. – Харків : Фоліо, 2004. – 497 с.
3. Артюх В. Поняття «традиція» в українській консервативно-націоналістичній історіософії. [Електронний ресурс] / В. Артюх. – Електронні дані. – Режим доступу : <http://dontsov-nic.org.ua>. – Назва з екрана.
4. Садовенко С.М. Історичні особливості та сучасний стан збереження, відтворення та популяризації традиційних народних свят і обрядів України у XXI ст. [Електронний ресурс] / С. М. Садовенко. – Електронні дані. – Режим доступу: http://www.culturalstudies.in.ua/2009_zv_5_2.php. – Назва з екрана.
5. Сугрובה Ю. Ю. Соціокультурні традиційні утворення в сучасному міжкультурному співтоваристві / Ю. Ю. Сугрובה // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури. – 2014. – Вип. 32. – С. 10–16.

Шапран Костянтин Павлович
студент магістратури НАКККіМ
спеціальність «Менеджмент соціокультурної діяльності»
науковий керівник

Рольова гра Dread в сучасному соціокультурному середовищі

Рольова гра або RPG (Role-Playing Game) - гра розважального або навчального призначення, в якій учасник бере якусь певну роль і в уявній ситуації діє відповідно цієї ролі. Сам процес гри являє собою моделювання групою людей цієї чи іншої ситуації. Як будуть розвиватися події в світі гри - залежить від дій гравців.

Оточення гри може виглядати як завгодно, але саме воно визначає хід гри. Сюжет, пропонується ведучим (майстром), і описуване їм оточення складають основу дії. Оточення може бути повністю придуманим або ґрунтуватися на якому-небудь художньому творі (книзі, фільмі чи п'єсі). Досягнення мети не обов'язково є основним завданням гравців, а в деяких рольових іграх вираженою мети немає взагалі. Головним завданням може виступати розвиток персонажа, правильне слідування ролі або дослідження світу.

Рольова гра Dread (англ. – жах) - це гра страху і надії. Ті, хто грає, будуть разом розповідати оригінальну моторошну казку. Мета [Dread](#), підтримувати тонку атмосферу, що викликає тремтіння рук та емоцію, від якої гра отримала своє ім'я. Бажання досягти мети і ризик втрати створюють неймовірне напруження в процесі гри. Ви взяти на себе роль когось у пастці історії, яка тільки переконливим, як вона ворожа-хто виявляться прийняття рішень, ми сподіваємося, ніколи не зіткнутися в реальному житті.

Dread- це рольова гра розроблена в 2005 р. Епідаєм Равашолем та опублікована в 2006 р. видавництвом TheImpossibleDream. Гра використовує вежу Jenga для урегулювання конфліктів і отримала премію Ennie як Найбільш інноваційна, а також була номінована у категоріях Краща гра і Кращі правила.

Dread використовує дуже просту систему. Коли гравець намагається виконати складні дії, він тягне один або більше блоків від башти (стопки блоків, таких як Jenga і т.п.), під наглядом Ведучого. Якщо витягнутий блок

гарантує успіх. Якщо вежа падає - персонаж поза грою, як правило, через смерть - або, якщо немає іншого способу вивести його.

Відгуки про Dread хвалили «смертельну інтригу» гри і її інновації, але зверніть увагу, що це корисно тільки для ігор у жанрі жахів і коротких ігрових сесій.

Dread підходить для людей будь-якої вікової групи (старше 16 років), якщо гравців поєднує інтерес до тем, описаних у ігровому сценарії.

Таким чином, можна стверджувати, що для поширення ігрового дозвілля в Україні необхідно: по-перше – створити спеціалізовані заклади, де всі бажаючі зможуть познайомитись зі світом рольових ігор; і, по-друге – зайнятися ігровим туризмом (відвідувати західні країни та спостерігати за новинками в жанрі). Рольові ігри – неймовірно захоплююча, але майже непоширена форма дозвілля в Україні. Серед очевидних переваг – живе спілкування, низька вартість, стимулювання творчого потенціалу гравців.

Щербак Вадим Миколайович

студент магістратури НАКККіМ

спеціальність «Менеджмент соціокультурної діяльності»

науковий керівник

кандидат історичних наук, доцент

Зеленська Лариса Михайлівна

Виставкові заходи в сфері аудіо-індустрії: зарубіжний досвід

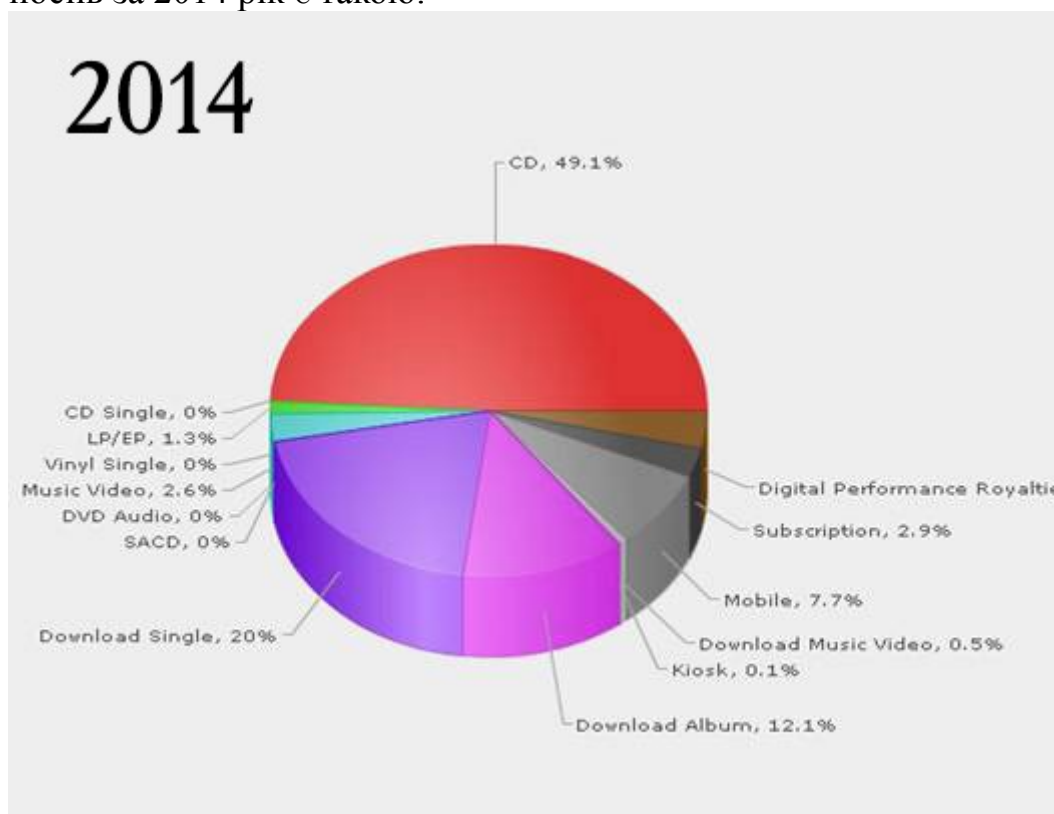
Важливим чинником розвитку аудіо-індустрії є участь фірм-виробників у міжнародних галузевих виставках. Зауважимо, що виставкова діяльність в інформаційній індустрії є обов'язковим елементом інфраструктури ринку. Виставки являються джерелом інформації про тенденції розвитку галузі, сприяють вивченню досвіду та аналізу динаміки ринку, допомагають визначити потенційних партнерів, дають поштовх до розвитку нових методів реклами, системи збуту, надання послуг, ефективної організації виробництва.

Дана тема є достатньо актуальною, вона знайшла висвітлення у наукових публікаціях українських вчених та практиків на які ми спиралися у нашій роботі. Зокрема, Л.М. Зеленська розробляла питання міжнародного

співробітництва у виставковій галузі та розглянула соціокультурні аспекти виставок, зазначила їх роль у розвитку галузей економіки [1, 2]; В. Пекар ґрунтовно дослідив питання підготовки і реалізації міжнародних виставкових проектів [4]; сучасні трансформаційні процеси в культурній сфері викладені в монографічному дослідженні О.Р. Копієвської «Трансформаційні процеси в культурі сучасної України» [3]. Ми також використовували статистичні дані міжнародних фахових асоціацій та інформаційні ресурси Інтернет [5-7].

В межах нашого дослідження ми розглянемо набутки та творчий потенціал двох найпрестижніших міжнародних виставок.

Передусім, зазначимо, що світова аудіо-індустрія, попри об'єктивні і суб'єктивні труднощі, активно розвивається. За даними Міжнародної Асоціації виробників аудіо-носіїв «Digitalmusic» статистика продажів аудіо-носіїв за 2014 рік є такою:

CD-диски – 49.1%

Сингли скачані з інтернет-ресурсів (MP3) – 20%

Альбоми скачані з інтернет-ресурсів (MP3) – 12.1%

Аудіо альбоми, записані на мобільних носіях (SlotMusic) – 7.7%

USB флешки з музичними альбомами (USB-flash) – 3.6%

Альбоми розіслані з офіційних сайтів колективів та виконавців – 2.9%

Колекційні розширені версії альбомів (комплект з CD та DVD) – 2.6%

Альбоми на вінілових платівках – 1.3%

DVD аудіо – 0.5%

Тож, природно, що галузь потребує міжнародних виставок, які ми охарактеризуємо.

AESConvention – найбільша, найстарша та найвідоміша у світі виставка аудіо-продукції відбувається щороку у другій половині жовтня в м. Нью-Йорк, США. Представляє професійне устаткування для музичної індустрії та продукцію звукозаписуючих компаній.

Історія даної виставки почалася з 1948 р., і вже понад 60-ти років «AESConvention» має статус авторитетного та провідний форум в галузі, сприяє обміну технічної інформації та ідеями для інженерів, виробників, спонсорів, розробників і педагогів. Представництво заходу вражає – щорічно її учасниками є величезна кількість професіоналів і ентузіастів з усього світу. Тут збирається наукова еліта, провідні виробники, постачальники і користувачі аудіо-продукції, виконавці, менеджери, музичні агенти. В рамках виставки проводять науково-практичну конференцію, на якій представлені останні технологічні ідеї і новинки, що використовуються у виробництві аудіо-продукції, а також численні презентації, майстер-класи, тренінги, які репрезентують галузь. Цього року сюди приїхало більше 14 000 відвідувачів з 70 країн світу. Україна представлена на цій виставці компанією SystemIntegrated та представить останні тенденції і світові новинки професійного аудіо-відео обладнання, а також познайомить всіх з новітнім програмним забезпеченням і 3D рішеннями в аудіо-індустрії.

Організатором виставки є AudioEngineeringSociety (AES) – Міжнародна асоціація аудіо-інженерів, до якої входить більше 14 000 фахівців з усього світу. Основна мета заходу – об'єднати фахівців в області аудіо-техніки та аудіо-виробництва для заохочення досягнень в даній сфері та поширення нових знань і досліджень; забезпечити освітні потреби суб'єктів звукової індустрії через міжнародні технічні зустрічі, широкий діапазон конференцій, семінарів, майстер-класів. AESConvention – це прекрасна можливість розділити досвід і дізнатися про нові тенденції звукової індустрії.

Ще однією визнаною у світі є міжнародна виставка «*Франкфуртський Музичний Ярмарок*», яка з 1974 р. проводиться в рамках «*Франкфуртського Книжкового Ярмароку*» в м. Франкфурт-на-Майні, Німеччина[5]. Формат заходу, передусім, орієнтований на представлення нових музичних інструментів. І хоча аудіо-продукція представлена опосередковано, вона займає значну частку експозиції, викликає жвавий інтерес учасників і відвідувачів та засвідчує невпинний розвиток галузі. Переважна більшість учасників-експонентів – представники фірм-виробників музичних інструментів та звукового обладнання з Європи, Америки, Китаю. Цього року у Франкфуртському Виставковому Центрі зустрічаються провідні світові лідери індустрії музичних інструментів, представлено понад 1400 фірм-виробників і організацій, що займаються продажами аудіо-продукції [5].

Відвідувачі мають можливість:

- отримати фахову інформацію з першоджерел про новітні технічні й технологічні розробки в музичній галузі та аудіо-індустрії;
- особисто поспілкуватись з відомими фахівцями галузі – режисерами, виконавцями, букінговими агенціями, агентами з авторських прав;
- обмінятись досвідом з колегами з різних країн;
- отримати юридичну консультацію з питань авторського права та суміжних прав[5].

Прикметною рисою останніх десятиліть стала участь у міжнародних виставкових заходах аудіо-індустрії представників з України. Даний факт свідчить про інтеграцію українського виробника у світовий економічний, соціокультурний та інформаційний простір, збільшення вітчизняних фірм та їх аудіо-продукту на міжнародному ринку, що буде сприяти популяризації вітчизняного мистецтва та зміцненню авторитета країни.

Література:

1. Зеленська Л.М. Міжнародна співпраця в галузі виставкової діяльності / Л.М. Зеленська // Економіко-соціальні проблеми виставкової діяльності: матеріали круглого столу / за ред. проф. Г.В. Власової, проф. С.О. Гуткевич. – К.: ДАКККіМ, 2009. – С. 47–50.
2. Зеленська Л.М. Соціокультурні аспекти виставкової діяльності /Л.М. Зеленська // Українська культура: перспективи євроінтеграції : зб. матеріалів

- Всеукр. наук.-практич. конф., м. Київ, 7-8 квітня 2016 р. – К. : КНУКіМ, 2016.
– Ч. II. – С. 46–49.
3. Копієвська О.Р. Трансформаційні процеси в культурі сучасної України :
монографія /О.Р.Копієвська. – К. : НАКККіМ, 2014. – 296 с.
4. Пекар В.О. Основи виставкової діяльності: навч. посібник для студ. вищ.
навч. закл. / В.О. Пекар. – К.: Євро індекс, 2009. – 348 с.
5. Франкфуртського Книжкового Ярмароку[Електронний ресурс]. –
Електронні дані. – Режимдоступу :<http://www.buchmesse.de>. – Назва з екрана.